

Till
Kommunstyrelsen

Årsredovisning 2011 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Kommunstyrelsen: Avrapportering och avslut av Miljömiljarden, dnr 451-2489/2011

Kommunstyrelsen: Slutrapportering av klimatinvesteringsprogram 2007, dnr 432-2975/2006

Kommunstyrelsen: Förslag med anledning av inventering av kulturstöd, föreningsstöd och lokalstöd inom Stockholms stad, dnr 328- 2396/2008

Kommunstyrelsen: Skrivelse om justerad tilldelning för äldreomsorgen för Bromma SDN, dnr 327-1961/2011

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisning 2011 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 620,0 mnkr godkänns.
3. Avsättning för miljömiljarden om 39,6 mnkr upplöses då projektet är avslutat.
4. Totalt 550,0 mnkr av resultatet reserveras för att disponeras till verksamhetsutveckling med it.
5. Totalt 50,0 mnkr av resultatet reserveras för att disponeras till framtida satsningar inom Vision Järva och Vision Söderort.

6. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2011 godkänns med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, bilaga 6.
7. Stadens ombud får i uppdrag att vid Stockholms Stadshus AB:s extra bolagsstämma rösta om utdelning på totalt 670 mnkr med hänvisning till 5.1 § i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Utdelningen ska användas för åtgärder inom ramen för kommunens bostadsförsörjningsansvar enligt bilaga 10.
8. Stockholms Stadshus AB:s ombud får i uppdrag att vid AB Svenska Bostäders extra bolagsstämma rösta om utdelning på 155 mnkr, vid AB Familjebostäders extra bolagsstämma rösta om utdelning på 355 mnkr samt vid AB Stockholmsshems extra bolagsstämma rösta om utdelning på 160 mnkr, med hänvisning till 5.1 § i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.
9. Stockholms Stadshus AB:s ombud får i uppdrag att vid AB Svenska Bostäders extra bolagsstämma rösta om utdelning på 238 mnkr, vid AB Familjebostäders extra bolagsstämma rösta om utdelning på 257 mnkr samt vid AB Stockholmsshems extra bolagsstämma rösta om utdelning på 100 mnkr, med hänvisning till 4 § i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.
10. Stadens ombud får i uppdrag att vid AB Fortum Värme Holding, samägt med Stockholms stad, bolagsstämma rösta om utdelning på totalt 400 mnkr, varav stadens andel är 200 mnkr.
11. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att genom centralupphandling besluta om förfrågningsunderlag, tilldelning av kontrakt, tecknande och löpande uppdatering av avtal med vald leverantör för ekonomisystem inom kommunkoncernen samt implementera upphandlat ekonomisystem.
12. Stadens bolag anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att lämna fullmakt för att delta i upphandlingen och den kommande avtalsförvaltningen av koncerngemensamt ekonomisystem.
13. Finansiering för den del av upphandlingen som avser ett ekonomisystem för stadens nämnder sker genom disposition av de i eget kapital särskilt reserverade medlen för verksamhetsutveckling med IT. Finansieringen för

den del av upphandlingen som avser stadens bolag finansieras av Stockholm Stadshus AB.

14. Avrapportering och avslut av Miljömiljarden, dnr 451-2489/2011, godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, bilaga 8.
15. Slutrapportering av klimatinvesteringsprogram 2007, dnr 432-2975/2006, godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, bilaga 9.
16. Fastighetsnämndens revidering av inriktningsbeslut om 1 670 mnkr för Samverksanscentral och kontor inom Kristinebergs slott 11 m.fl. godkänns, bilaga 11.
17. Fastighetsnämndens återrapportering av uppdraget att skapa en modell för avkastningsberäkning godkänns.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader om 5,0 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 3 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2011 års budget, bilaga 1.
2. Nämnderna medges ombudgetering till 2012 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 52,2 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2012 års budget, bilaga 1.
3. Nämnderna medges ombudgetering till 2012 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 73,6 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter i 2011 års budget, bilaga 1.*
4. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om centralupphandling inom området koncerngemensamt ekonomisystem ges stadsdirektören i uppdrag att fatta beslut om förfrågningsunderlag, annonsering och tilldelningsbeslut samt teckna avtal med vald leverantör/leverantörer i enlighet med i förfrågningsunderlaget angivna villkor.

5. Stadsdirektören ges i uppdrag att implementera avtalat ekonomisystem inom kommunkoncernen samt vid behov vidta sådana förändringar och/eller tillägg till avtal med vald leverantör/leverantörer, som utifrån avtalade åtaganden och affärsmässiga grunder är påkallade.
6. Uppföljning av sommarkoloniverksamheten i Stockholms stad 2011 godkänns med hänvisning till vad som sagt i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, bilaga 7.
7. Skrivelse om justerad tilldelning för äldreomsorgen för Bromma SDN, dnr 327-1961/2011, besvaras med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Förslag med anledning av inventering av kulturstöd, föreningsstöd och lokalstöd inom Stockholms stad, dnr 328- 2396/2008, besvaras med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Irene Lundquist Svenonius
Stadsdirektör

Staffan Ingvarsson
Biträdande stadsdirektör

Gunnar Björkman
Biträdande stadsdirektör

Bilagor

1. Ombudgeteringar och budgetjusteringar
2. Stadsledningskontorets kommentarer till nämndernas utfall 2011
3. Sammanfattande tabeller 2011
4. Större investeringsprojekt
5. Nyckeltal
6. Sammanställning av kommunfullmäktiges beslut om uppdrag under 2011
7. Uppföljning av sommarkoloniverksamheten i Stockholms stad
8. Avrapportering och avslut av Miljömiljarden
9. Slutrapportering av Klimp-program 2007
10. Värdeöverföring från bostadsbolagen
11. Revidering av inriktningsbeslut för Samverksanscentral och kontor inom Kristinebergs slott m.fl.

Årsredovisning 2011 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Förvaltningsberättelse

Viktiga beslut och händelser under året

- Kommunstyrelsens stadsmiljöråd inrättades.
- Exploateringsnämnden medgavs rätt att fortsätta exploatering inom Sabbatsbergsområdet i Vasastaden, omfattande en ökning av projektets netto-utgift med 52,0 mnkr.
- Trafik- och renhållningsnämnden medgavs rätt att genomföra reinvesteringsåtgärder för stadens väghållning, energibesparande armaturbyten samt utbyte av äldre belysningsstolpar, -kablar, -centraler och trafiksignalutrustning. Reinvesteringsprogrammet omfattar totala investeringsutgifter om 740,0 mnkr under perioden 2011-2015.
- Trafik- och renhållningsnämnden medgavs rätt att genomföra miljöupp- rustning av Hornsgatan etapp 2 och 3, omfattande investeringsutgifter om 51,0 mnkr.
- Stockholms Stadshus AB:s aktieinnehav i dotterbolaget Stockholms Stads Utrednings- och Statistikkontor AB, USK, såldes till Sweco Eurofutures AB.
- Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016 antogs.
- En ny investeringsstrategi antogs.
- Ett centrum för gestaltning invigdes i Husby i samarbete mellan staden och Stockholms universitet, Kungl. Musikhögskolan, Kungl. Kosthögskolan och Stockholms Dramatiska Högskola.
- Ett förslag till strukturplan för Husby presenterades och blev föremål för livlig dialog med Husbyborna.

- .Den första av flera detaljplaner för nya moskéer i Järva antogs.
- Byggandet av nytt skogskrematorium påbörjades under året.
- Under ledning av kommunstyrelsen har en genomgripande plan, ”Skolplanering för ett växande Stockholm”, tagits fram för att möta den kraftiga ökningen av antalet grundskolebarn de kommande åren.”
- 4 480 ungdomar fick sommarjobb i stadens verksamheter.
- E-tjänster för bland annat att söka sommarkollo, söka sommarjobb, alkoholtillstånd, synpunkter och klagomål, mina fakturor och förtroendemanna-register driftsattes.
- Den 1 januari 2011 infördes en ny lag, som innebär nya villkor för allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Den nya lagstiftningen innebär bland annat att staden som ägare till de allmännyttiga bostadsbolagen har möjlighet att ianspråka delar av överskottet från verksamheten till vissa syften och åtgärder.

Omvärld och framtid

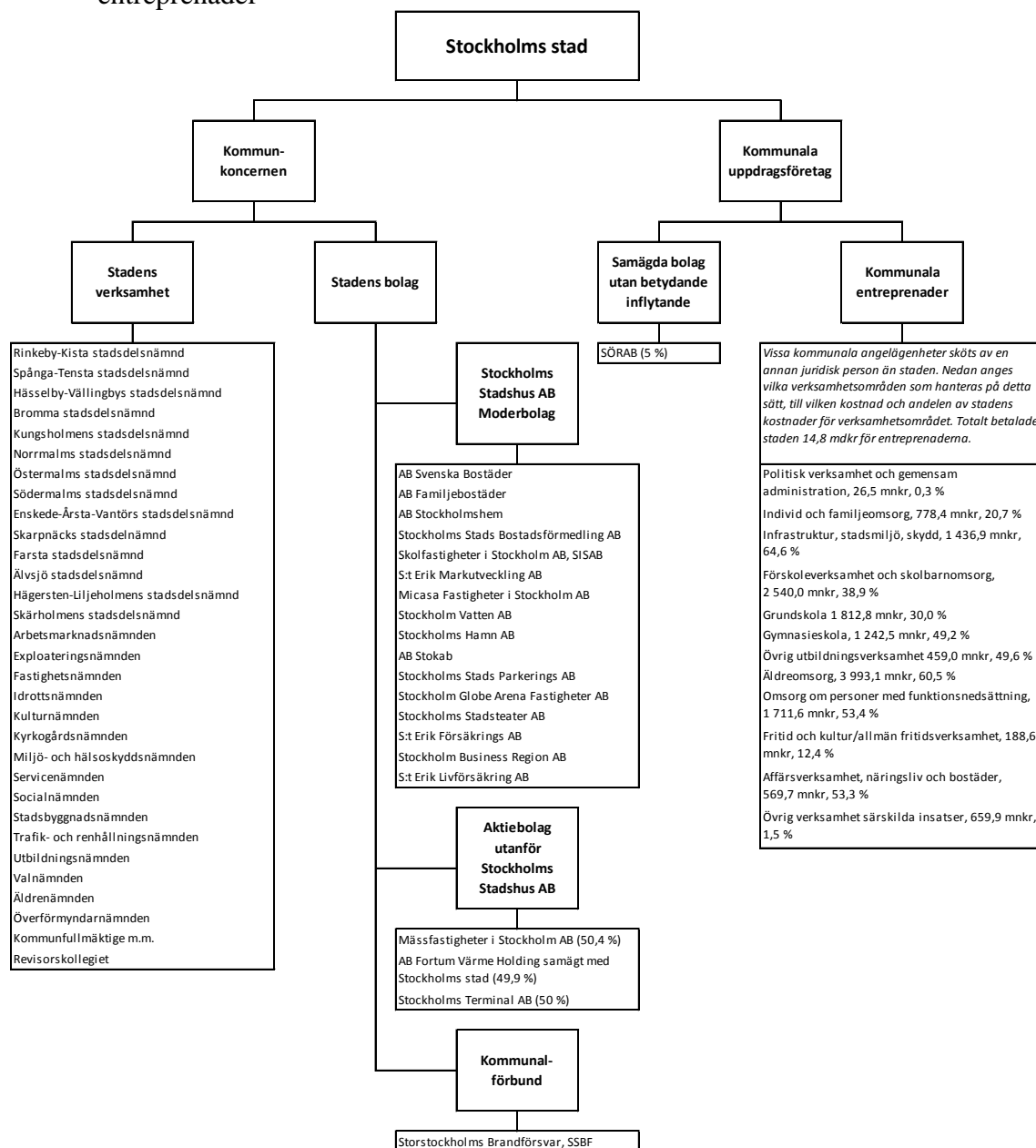
Tillväxt i svensk ekonomi 2011, men tecken på inbromsning 2012

Under andra hälften av 2011 gick världsekonomin in i en ny fas med betydligt svagare ekonomisk aktivitet och minskad världshandel. Främst berodde detta på statskuldkrisen i Europa som lett till en kraftig oro på världens finansiella marknader. Under 2012 väntas den globala tillväxten försvagas ytterligare och euroländerna få en negativ tillväxt. Den svenska ekonomin klarade av att stå emot den globala turbulensen bra under 2011. BNP-tillväxten uppgick till 4,5 procent, vilket placerar Sverige bland de snabbast växande ekonomierna i Europa. Under det sista kvartalet 2011 mattades dock tillväxten av och prognoserna för 2012 pekar på en svensk BNP-tillväxt på cirka 0,6 procent.

Organisation och styrning

I figuren nedan illustreras de verksamheter som ingår i Stockholms stads samlade kommunala verksamhet per den 1 januari 2012. I redogörelsen klassificeras de juridiska personerna i:

- koncernföretag med bestämmande respektive betydande inflytande
- uppdragsföretag av typen andra samägda företag respektive kommunala entreprenader

Integrerat ledningssystem – ILS

Styrsystemet, integrerat system för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, benämns ILS. Styrningen tar sin utgångspunkt i Vision Stockholm 2030 som är den långsiktiga visionen om hur staden ska utvecklas. I budgeten för varje år fastställer kommunfullmäktige inriktningsmål, mål för verksamhetsområdena, indikatorer och aktiviteter. Indikatorerna mäter måluppfyllelsen och aktiviteterna ska bidra till att målen nås. Nämnderna och styrelserna konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena genom nämnd-/bolagsmål.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Uppsikten innebär enligt kommunallagens definition att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Som ett led i uppsiktsplikten har kommunstyrelsen granskat nämndernas verksamhetsplaner inklusive risk- och väsentlighetsanalyser för 2011. I de fall nämnderna hade angivit för låga årsmål för indikatorer uppmanades de att återkomma med högre ställda nämndmål i syfte att säkra uppfyllelsen av kommunfullmäktiges årsmål. Kommunstyrelsen har även granskat och lämnat återkoppling till nämnderna i samband med tertialrapport 1 och 2.

God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har i budget 2011 beslutat om följande tre inriktningsmål:

- Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök
- Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Inriktningsmålen utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Uppfyllelsegraden av inriktningsmålen är en förutsättning för att god ekonomisk hushållning uppnås i staden. Utifrån indikatorernas utfall har en bedömning av kommunfullmäktiges verksamhetsmål gjorts och den samlade bedömningen är att staden har uppfyllt kraven för en god ekonomisk hushållning under 2011.

Uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål

I tabellen illustreras den samlade bedömningen av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Stadens nämnder bidrar till måluppfyllelsen för samliga mål. Stockholms Stadshus AB bidrar till uppfyllelsen av vissa mål, vilka redovisas nedan.

Uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål

Inriktningsmål/verksamhetsmål	Kommunkoncernens måloppfyllelse
<i>Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök</i>	<i>Uppfyllt</i>
Företag ska välja etableringar i Stockholm framför andra städer i norra Europa	Uppfyllt
Inwånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande	Uppfyllt
Stockholms livsmiljö ska vara hållbar	Uppfyllt
Det ska byggas många bostäder i Stockholm	Uppfyllt
Framkomligheten i regionen ska öka	Delvis uppfyllt
Stockholmarna ska vara nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna	Uppfyllt
Stockholm ska vara trygga och nöjda med städning samt renhållning	Uppfyllt
<i>Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras</i>	<i>Delvis uppfyllt</i>
Stockholmarna ska erbjudas valfrihet och ökad mångfald	Uppfyllt
Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas	Delvis uppfyllt
Stockholmarna ska uppleva att de får god service och omsorg	Delvis uppfyllt
Stockholms stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten	Uppfyllt
<i>Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva</i>	<i>Uppfyllt</i>
Budgeten ska vara i balans	Uppfyllt
Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva	Uppfyllt

Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Inriktningsmålet har uppfyllts under året. Företagens nöjdhet vid kontakter med staden, antal nystartade företag och antal lotsade företag når upp till uppsatta mål. Stockholms stad har under perioden 2006-2011 klättrat 101 platser till plats 31 i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet. Målet för antalet ungdomar som erbjudits sommarjobb har överträffats och mål för antalet praktikplatser uppnåtts. Under sommaren 2011 fick cirka 4 500 ungdomar sommarjobb i stadens regi. Bolagen har gjort stora insatser för bland annat egenförsörjning genom projekten Vision Järva och Vision Söderort.

Stockholm fortsätter att växa och under året påbörjades 3 748 bostäder. Stadens bostadsbolag har inte helt uppfyllt målet om att påbörja 1 500 nya lägenheter under 2011, vilket främst beror på förskjutningar i processerna. Målsättningen om att bygga 6 000 lägenheter under mandatperioden kvarstår och bedöms kunna uppfyllas. Andelen stockholmare som anser sig nöjda med Stockholms kultur- och idrottsliv är hög. Utveckling av området kring Globen och Stockholm Entertainment district har påbörjats. Målet om en hållbar livsmiljö har uppnåtts, bland annat när staden sina el- och energimål. Flera av bolagen pekar på en högre takt i energieffektivisering jämfört med målsättningen. Den faktiska skräpmängden har minskat och upplevelsen av trygghet har ökat. Stadens bolag har genom satsningen inom Stimulans för Stockholm genomfört insatser för att öka tryggheten i bostadsområden och kring skolor. Mätningar visar att tryggheten har ökat. Antalet incidenter kring Stockholms skolor har fortsatt att minska och ligger avsevärt under målet. Målet om en ökad framkomlighet i regionen uppnås delvis. På sikt bedöms framkomligheten öka till följd av en rad större infrastruktursatsningar som pågår eller planeras. På kort sikt har dock dessa arbeten att orsakat trafikstörningar, vilket inneburit minskad framkomlighet.

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Inriktningsmålet har uppfyllts delvis under året. Stockholmarna upplever en ökad valfrihet. Stadens upphandlingar av utförare inom olika verksamhetsområden har fortsatt under året och staden har arbetat kontinuerligt med att informera medborgarna om valfrihetssystemen och de olika valmöjligheterna. Antalet lägenheter som ombildats till bostadsrätter har uppgått till 1 636, vilket ger boende i flera områden en större möjlighet att välja boendeform i sitt område. Resultaten av elevernas kunskapsutveckling är på en relativt sett hög nivå. Föräldrarna i förskolan är fortfarande nöjda med verksamheten. Målet om att *Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas* uppfylls delvis, då flera av de högt satta målen över elevernas kunskapsutveckling inte uppfyllts. *Stockholmarna ska uppleva att de får god service och omsorg* har uppfyllts delvis. Orsaken är att årets brukarundersökningar inom både äldreomsorgen och stöd och service till personer med funktionsnedsättning inte når upp till kommunfullmäktiges mål. Noteras bör dock att nöjdheten för daglig verksamhet och korttidshem har uppgått till drygt 90 procent. Av de mål som varit möjliga att bedöma inom individ och familjeomsorgen har alla uppnåtts under året. Vidare uppfylls målet *Stockholm stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten* helt. Drygt tre fjärdedelar av stadens medarbetare besvarade enkäten som visar att nöjd medarbetarindex har ökat från 62 till 63 i årets mätning. Sjukfrånvaron i staden nådde inte kommunfullmäktiges ambitiösa mål om 4,8 procent. Dock har sjukfrånvaron

minskat med 0,5 procentenheter under året och uppgår nu till 5,2 procent. Sammantaget under perioden 2007-2011 har sjukfrånvaron minskat från 8,3 till 5,2 procent.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Inriktningsmålet har uppfyllts under året. Bedömningen baseras på att båda verksamhetsmålen uppnås. Stadens budget ska vara i balans och budgethållning hos nämnderna är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige har anslagit används för avsett ändamål. Vidare ska resurser frigöras för kärnverksamheten i stadens verksamheter genom ökad produktivitet/effektivitet, bland annat genom bättre styrning och förtydligade former för uppföljning och jämförelser. Koncernen Stockholms Stadshus AB omfattas ej av balanskravet men som helhet prognostiserar koncernen Stockholms Stadshus AB ett positivt resultat och har genomfört ytterligare åtgärder för ökat fokus på kärnverksamheten.

Finansiella mål

En ekonomi i balans samt en väl fungerande uppföljning av ekonomi och verksamhet är nödvändiga förutsättningar för att staden ska kunna leva upp till kravet på en god ekonomisk hushållning. De finansiella målen uttrycker att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning. De långsiktiga finansiella målen för en god ekonomisk hushållning framgår nedan.

Ekonomiskt resultat

Periodens ekonomiska resultat är det mål som tydligast sammanfattar det ekonomiska läget. Målet är att stadens ekonomiska resultat enligt balanskravet för 2011 ska uppgå till 0,1 mnkr. Då resultat enligt balanskravet per den 31 december 2011 uppgår till 678,7 mnkr är målet uppfyllt. Ökade skatteintäkter bidrar till det positiva resultatet liksom en god budgethållning och reavinster från försäljningar.

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter

Måttet stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter mäter hur stor del av löpande nettokostnader som finansieras med skatteintäkter. Om nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkter överstiger 100 procent, kan staden tvingas använda det egna kapitalet till den löpande driftverksamheten. På kort sikt kan finansieringen av budgeten ske med ändliga resurser, det vill säga stadens positiva finansnetto och utdelning från koncernen. Målet för 2011 är att nettokostnaderna inte ska överstiga skatteintäkterna inklusive finansiellt resultat och utdelning. För räkenskapsåret utgör verksamhetens nettokostnader 97,4 procent av skatteintäkter inklusive finansiellt resultat och utdelning. Nettokostnadernas andel av enbart skatteintäkterna uppgår till 98,1 procent. Målet är därmed uppfyllt på kort och lång sikt.

God ekonomisk hushållning och den gynnsamma utvecklingen av skatteintäkterna bidrar till måluppfyllelsen.

Soliditet

Soliditeten definieras som det egna kapitalet i relation till tillgångarna. Om soliditeten är hög, har tillgångarna i hög grad finansierats av egna medel och graden av lånefinansiering är låg. Målet redovisas inklusive och exklusive stadens pensionsåtaganden. För 2011 ska soliditeten vara oförändrad jämfört med bokslut för 2010.

I bokslut 2010 uppgick soliditeten till 56,1 procent exklusive pensionsåtaganden och 38,9 procent inklusive pensionsåtaganden. Soliditeten per den 31 december 2011 uppgår till 51,7 procent exklusive pensionsåtaganden och 34,1 procent inklusive pensionsåtaganden. Måttet är därmed inte uppnått. Stadens balansomslutning har under perioden ökat med 9 274,2 mnkr. Förändringen i balansomslutning beror bland annat på ökade fordringar på stadens bolag med 5 022,0 mnkr. Bolagens lånebehov har ökat beroende på en större investeringsvolym kombinerat med minskade försäljningar. I och med att staden handhar samtlig upplåning för kommunkoncernen påverkar bolagens upplåning stadens balansomslutning, medan den ekonomiska ställningen inte direkt påverkas. Vidare beror den minskade soliditeten på stadens ökade investeringsverksamhet. Värdet av stadens fastigheter inklusive pågående arbeten har ökat med 2 924,6 mnkr, investeringar som delvis har lånefinansierats. Soliditeten inklusive pensionsåtaganden har 2011 påverkats av att diskonteringsräntan för pensionskulden sänkts, vilket kraftigt ökat pensionsåtagandet.

Budget 2011 byggde på ett soliditetsvärde 2010 på 52,5 procent exklusive pensionsåtagande. Utifrån detta värde höjdes soliditeten om bolagens ökade låneskuld undantas.

Kommunkoncernens soliditet i bokslut 2011 uppgår till 67,3 procent (71,5) exklusive pensionsåtagande. Motsvarande soliditetsmått för kommunkoncernen inklusive pensionsåtaganden är 54,5 procent (59,2).

Kapitalkostnadernas del av nettodriftkostnader

Stadens investeringar medför årliga drift- och kapitalkostnader, som i flera fall överstiger beräknade intäkter från investeringarna. Sådana projekt motiveras utifrån andra skäl än ekonomiska och belastar stadens löpande ekonomi. Investeringsvolymen måste anpassas efter stadens finansiella resurser, annars kommer utrymmet för verksamhet och andra behov att begränsas. Stadens långsiktiga mål

är att kapitalkostnadernas andel av stadens nettodriftkostnader, inklusive kapital-kostnader, inte ska överstiga 7,0 procent. Målet för räkenskapsåret är uppfyllt då andelen uppgår till 6,7 procent.

Budgetföljsamhet efter och före tekniska justeringar

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten.

För nämnderna görs uppföljningen för driftbudgeten inklusive kapitalkostnader resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar, budgetjusteringar och resultatöverföringar. Målet för budgetföljsamheten är att den efter och före tekniska justeringar ska vara 100 procent. Målet är uppfyllt både efter och före tekniska justeringar, med 98,9 procent respektive 99,1 procent.

Mål nämndernas prognossäkerhet tertialrapport 2

Prognossäkerheten beskriver förmågan att bedöma avvikelser och att vidta åtgärder för att hålla given budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelser mellan årets prognoser och utfall, inklusive kapitalkostnader, resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar.

Målet är att prognossäkerheten i tertialrapport 2 jämfört med utfallet ska vara maximalt +/- 1 procent. Målet är ej uppfyllt då prognossäkerheten var 1,8 procent.

Årets resultat för koncernen

Efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning, har eliminerats uppgår resultatet efter skatter och finansiellt resultat för koncernen till 1 473,6 mnkr (5 118,9). I koncernens resultat ingår resultatet för staden, resultatet för koncernen Stockholms Stadshus AB samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Årets resultat efter skatt för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 642,2 mnkr (5 206,4). Det lägre årsresultatet jämfört med föregående år beror i huvudsak på lägre försäljningstakt av fastigheter till bostadsrättsföreningar.

Årets resultat för staden

Efter ianspråktagande av tidigare års avsättningar och periodens avsättningar uppgår årets resultat (förändring av eget kapital) till 881,3 mnkr (947,6). Resultatet beror bland annat på en god budgethållning för verksamheterna. Skatteintäkterna har varit högre än beräknat tack vare en fortsatt gynnsam utveckling på arbetsmarknaden 2011 även om en avmatning märkts under det fjärde kvartalet. Under

2012 förväntas konjunkturen bromsa in ytterligare. Reavinster bidrar även till det positiva resultatet.

Aktieutdelningen från Stockholms Stadshus AB på 750,0 mnkr har på grund av stadens starka ekonomi inte tagits ut. Diskonteringsräntan för värdesäkring av pensionsskulden har under året sänkts, vilket belastar resultatet, se avsnittet pensioner nedan. Avsättning till infrastrukturella bidrag, bland annat till intunnling av Värtabanan och Norra länken vid Norra stationsområdet påverkar resultatet.

Avstämning mot balanskravet

En avstämning mot balanskravet ska göras mot kommunallagens krav på en ekonomi i balans enligt Kommunallagen 8 kapitlet 4§. Resultaträkningen utgör utgångspunkt för avstämning. Syftet med balanskravet är att visa att en kommun inte lever över sina tillgångar. Reavinster utgör del av försäljning av tillgångar och ska vid god ekonomisk hushållning inte användas för att finansiera löpande driftkostnader. Realisationsvinster ska därför inte räknas in i resultatet när avstämning mot balanskravet görs. Undantag från denna regel kan endast göras om det står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning, till exempel om försäljningen är ett led i en omstrukturering. Realisationsförluster ska inräknas i kostnaderna då avstämning mot balanskravet görs.

Balanskravsutredning

Stadens resultat justerat enligt kommunallagens krav visar att staden uppfyller kravet på en ekonomi i balans då resultatet är positivt med 678,7 mnkr (342,7).

	<i>mnkr</i>
Årets resultat	881,3
Avgår: jämförelsestörande intäkter	-785,3
Tillägg: försäljningsintäkter avseende exploateringsfastigheter	435,4
Årets resultat enligt balanskravet innan synnerliga skäl	531,4
Tillägg: kostnader som inte behöver inräknas enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§KL	147,3
Årets resultat enligt balanskravet	678,7

Av årets realisationsvinster på 785,3 mnkr avser 435,4 mnkr exploateringsfastigheter, som enligt gällande regler redovisas som omsättningstillgångar. Denna typ av realisationsvinster behöver enligt undantagsmöjligheten inte minska resultatet. Jämförelsestörande finansiella kostnader om 312,4 mnkr till följd av ändrad diskonteringsränta för stadens pensionsskuld undantas inte på grund av stadens starka ekonomiska ställning.

I samband med tidigare års bokslut har beslut fattats om att använda överskott till Vision Järva och Vision Söderort, en satsning på verksamhetsutveckling med stöd av it samt till kompetensfonden. Enligt kommunallagen 8 kapitlet 5b§ finns det möjlighet att undanta kostnader från balanskravet om synnerliga skäl finns. Staden anser att reavinsterna ska användas för att komma stadens invånare till godo genom varaktiga satsningar. Kostnaderna utgör engångskostnader för varaktiga satsningar och inte löpande driftkostnader. Dessa kostnader uppgår för året till 147,3 mnkr och undantas enligt synnerliga skäl. Årets resultat enligt balanskravet blir därmed 678,7 mnkr.

I årets bokslut föreslås ytterligare 50 mnkr av förändringen av eget kapital reserveras för satsningen i Vision Järva, som utvidgas att omfatta även Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd från 2012. Staden står inför stora it-satsningar för att möta effektivitetskrav från en växande organisation. Av resultatet föreslås även 550 mnkr disponeras för verksamhetsutveckling med stöd av it. Disponeringen av eget kapital föreslås göras i enlighet med kommunallagen 8 kapitel 5b§.

Budgetavräkning

Totalt redovisar stadsdelsnämnderna och facknämnderna ett överskott om 393,7 mnkr, för 2010 var motsvarande överskott 535,5 mnkr.

Stadsdelsnämnderna redovisar ett sammanlagt överskott om 42,8 mnkr. Störst procentuell avvikelse mot driftbudgeten redovisar Älvsjö stadsdelsnämnd (1,1 procent) och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd (1,0 procent). Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd redovisar ett underskott om 35,6 mnkr, 2,4 procent av nämndens driftbudget. Underskottet återfinns inom ekonomiskt bistånd (20,6 mnkr), stöd och service till personer med funktionsnedsättning (15,0 mnkr) äldreomsorgen (14,1 mnkr). Under året har en genomlysning av flertalet verksamheter genomförts och ett antal åtgärder har vidtagits för att nå en lägre kostnadsnivå.

Exploateringsnämnden redovisar en positiv avvikelse mot driftbudgeten med 158,1 mnkr. Överskottet inom driftverksamheten motsvarar 19,7 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på lägre kapitalkostnader till följd av att projekt inte kunnat aktiveras i den omfattning som bedömts samt ökade intäkter från tomträtter. Överförmyndarnämnden redovisar en negativ avvikelse mot driftbudget med 2,5 mnkr, vilket motsvarar 8,8 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror till största delen på ökade kostnader för arvode.

Personalkostnaderna totalt för staden har minskat i förhållande till föregående år främst beroende på en större del upphandlad verksamhet. Arbetsgivaravgifter, lik-

som pensionsavgifter för stadens personal, redovisar därför en positiv avvikelse mot budget. Beslut om att ingen premie tas ut 2011 för avtalsgruppsjukförsäkring och avgiftsbefrielseförsäkring bidrar även till budgetöverskottet. Pensionskostnaderna har totalt blivit högre än budgeterat beroende på beslut under 2011 om sänkt diskonteringsränta för pensionsskulden, se avsnittet pensioner nedan. Kostnaden redovisas som en jämförelsestörande finansiell post. Aktieutdelningen slutade på 201,6 mnkr varav 200,0 mnkr utgör en ej budgeterad utdelning från AB Fortum Värme Holding. Den budgeterade utdelningen från Stockholms Stadshus AB om 750,0 mnkr har enligt beslut av kommunfullmäktige i samband med tertialrapport 2 inte tagits ut.

Skatteintäkter och utjämning visar ett överskott gentemot budget på 893,8 mnkr. Det är framförallt slutavräkningen för 2011, som beräknas bli högre än prognostiserat beroende på en gynnsammare arbetsmarknad under större delen av året. Kostnads- och intäktsutjämningsbidraget visar ett överskott gentemot budget på 186,6 mnkr. Orsaken till det bättre utfallet är bland annat stadens befolkningsökning de senare åren.

Pensioner

Kostnader för pensioner i resultaträkningen uppgår till 2 231,6 mnkr inklusive finansiella poster (2 006,1). I balansräkningen redovisas pensionsavsättningar med totalt 3 891,6 mnkr inklusive särskild löneskatt (3 285,1). Av ökningen beror 312,4 mnkr på sänkt diskonteringsränta. En minskning av den allmänna pensionen har gett högre kostnader för den kommunala pensionen i enlighet med avtalskonstruktionen, den så kallade ”bromsen”. Lokala pensionsbestämmelser utöver det kommunala pensionsavtalet, KAP-KL, ingår i pensionsskulden.

Ansvarsförbindelsen för pensionsskuld intjänad till och med 1997 uppgår till 17 091,9 mnkr inklusive löneskatt, en ökning med 1 948,6 mnkr jämfört med 2010. Engångseffekten av att diskonteringsräntan sänkts med 0,75 procent uppgår till 1 260,4 mnkr. Härutöver har skulden påverkats av den så kallade ”bromsen” samt en ökning av intjänandet av förmånsbestämd ålderspension. Pensionsavsättningarna säkras i stadens tillgångar.

Kommunkoncernens investeringsverksamhet

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar uppgår 2011 till 12 498,3 mnkr (11 766,6). Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår 2011 till 8 567,3 mnkr (8 022,5). Investeringarna består främst av nyproduktion av bostäder samt förvärv av mark och fastigheter. Med pågående nyanläggningar me-

nas investeringar i anläggningstillgångar av väsentligt värde som är under uppförande, men ännu inte färdigställda.

Stadens bruttoinvesteringar 2011 uppgår till 3 869,2 mnkr, vilket är 9,3 procent högre än föregående år. Investeringsbidrag för året uppgår till 4,4 mnkr (0,4).

Bokslutsdispositioner i koncernen

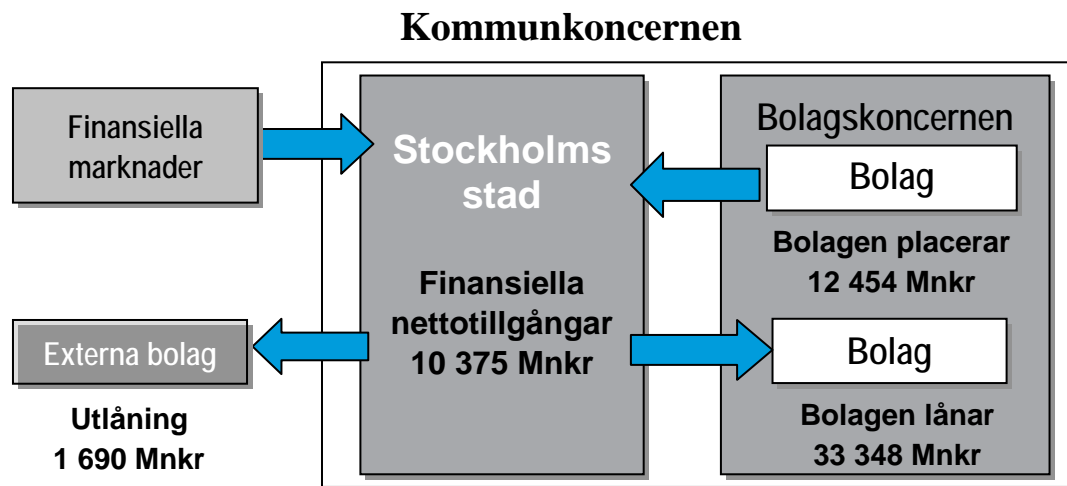
Årets resultat efter finansnetto för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 922,7 mnkr (7 216,7). I koncernens bokslut täcks förluster i vissa dotterbolag med motsvarande koncernbidrag på sammanlagt 572,3 mnkr (598,1). Utdelning till staden har 2011 lämnats med 0 mnkr (925,0). Staden har till följd av den starka ekonomin inte tagit ut den budgeterade utdelningen för 2011 på 750,0 mnkr.

Koncernens dispositioner framgår av tabellen nedan. Sammanfattningsvis kan noteras att koncernen utnyttjat tillgängligt resultat för att stärka dotterbolag samt frigöra medel för kommande utdelning till staden.

tkr	Lämnade koncernbidrag	Erhållna koncernbidrag	Lämnade aktieägar-tillskott	Erhållna aktieägar-tillskott	Utdelning Stockholms Stadshus AB	Utdelning Stockholms stad 2012
Stockholms stad						900 000
Moderbolaget						
Stockholm Stadshus AB	-334 906					-900 000
Dotterbolagen						
Svenska Bostäder 1)	-74 173				-22 705	
Familjebostäder 1)	-24 675				-1 964	
Stockholmshem 1)	-32 889				-2 249	
Micasa Fastigheter 1)		131 737				
SISAB		138 000				
S:t Erik Markutveckling	-10 873					
Stockholm Vatten						
Stockholms Hamnar	-50 000					
AB Stokab					-18 000	
Stockholm Parkering	-9 200					
Globen Fastigheter		82 600				
Bostadsförmedlingen	-8 300					
Stadsteatern		220 000				
Stockholm Business Region						
S:t Erik Försäkring AB	-27 321					
Övriga bolag						
S:t Erik Livförsäkring						
Koncernjusteringar						
	-572 337	572 337	0	0	-44 918	0

1) Koncernbidrag från bostadsbolagen avser Micasa fastigheter

Kommunkoncernens finansiella ställning

Kommunkoncernens interna mellanhavanden

Mnkr	Interna köp 2011 som har eliminerats	Intern försäljning 2011 som har eliminerats	Interna fordringar, exkl koncernkontot, 2011 som har eliminerats	Interna skulder, exkl koncernkontot, 2011 som har eliminerats
Kommunkoncernen	4 880,5	4 880,5	1 484,4	1 484,4

Medarbetarna

Friskare medarbetare

Staden använder två metoder för att mäta sjukfrånvaro. Dels mäts sjukfrånvaron enligt det lagstadgade kraven, dels enligt en stadsintern definition i indikatorn *Sjukfrånvaro*. Mätmetoderna har olika kvaliteter. Sjukfrånvaron enligt de lagstadgade kraven ger en god ögonblicksbild av nivån på sjukfrånvaron och jämförbarhet med andra kommuner och landsting. Sjukfrånvaron enligt stadens egen mätmetod ger en bättre bild av utvecklingstrenden och är därför ett bättre underlag för uppföljning och analys.

När inte annat anges är uppgifterna för sjukfrånvaron i stadens redovisningar framtagna enligt stadens egen mätmetod. Den lagstadgade redovisningen av sjukfrånvaron utgår från en delvis annan beräkningsgrund än stadens interna mätmetod. Stadens metod ställer sjukfrånvaron i relation till avtalad arbetstid. Den lagstadgade redovisningen ställer sjukfrånvaron i relation till faktiskt arbetad tid, vilket innebär att frånvaro utan lön till exempel vid föräldraledighet eller tjänstledighet inte ingår. Att frånvaro utan lön exkluderas gör att ordinarie arbetstid blir lägre än den arbetstid som räknas med i stadens interna mätmetod. Följden blir att

sjukfrånvaro enligt den lagstadgade redovisningen blir högre än stadens sjukfrånvaraindikator.

Den totala sjukfrånvaron mätt enligt lagens krav har under perioden 2010 till 2011 minskat med 0,5 procentenheter från 6,4 procent till 5,9 procent. Andelen av den totala sjukfrånvaron som varat 60 dagar eller längre var 47,3 procent. Motsvarande andel för 2010 var 51,7 procent. Det är en minskning med 5,7 procentenheter. Redovisning av stadens arbete inom arbetsmiljö och hälsa finns under avsnittet Stockholms stad ska erbjuda spännande och utmanande arbeten.

Sjukfrånvaro enligt lagstadgat krav 2011-01-01 – 2011-12-31

	Totalt	Kvinnor	Män	Åldersgrupper		
				-29	30-49	50-
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	5,9	6,6	3,9	4,3	5,6	6,6
Andel av total sjukfrånvaro som varat 60 dagar och mer	47,3					

Sjukfrånvaro enligt kommunfullmäktiges indikatorer 2011-01-01 - 2011-12-31

<i>Sjukfrånvaro i procent av avtalad arbetstid</i>	<i>Totalt</i>	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>
Korttidsfrånvaro, dag 1-14	1,8	1,9	1,4
Långtidsfrånvaro, dag 15-	3,5	3,9	2,1
Totalt	5,3	5,8	3,5

Stadens bolag har en något lägre sjukfrånvaro än stadens nämnder. Då bolagen räknas in är den totala sjukfrånvaron 5,2 procent vilket är en minskning jämfört med 2010 då den sammanlagda sjukfrånvaron var 5,7 procent.

Medarbetarna i siffror

I december 2011 var totalt 39 145 personer anställda i Stockholms stad. Av dessa var 36 734 anställda i stadens nämnder och 2 411 var anställda i stadens bolag. Drygt tre av fyra anställda var kvinnor. I tabellen är intill redovisas antal anställda fördelade per verksamhetsområde.

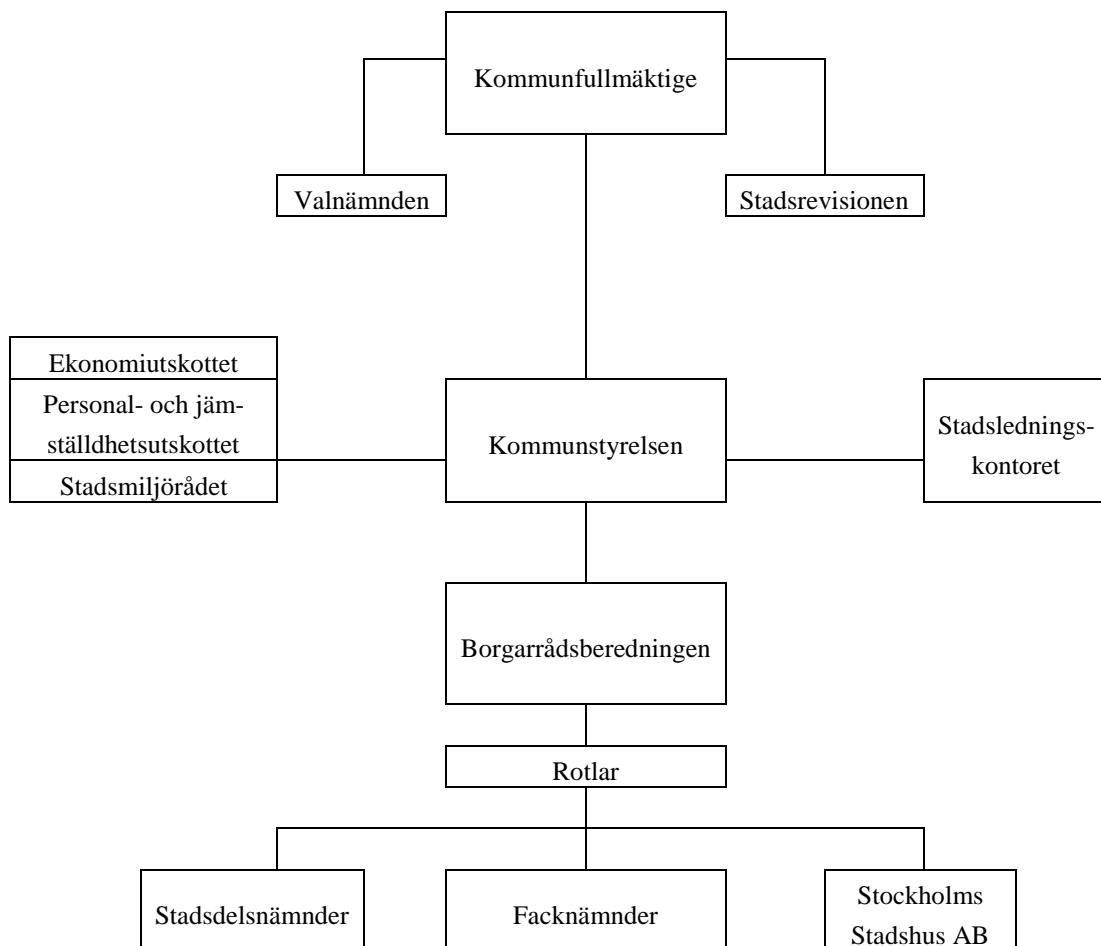
Antal anställda (månadsavlönade) fördelade på verksamhetsområden

Verksamhetsområde	2011			2010	Förändring mellan åren
	Kvinnor	Män	Totalt	Totalt	
Politisk verksamhet och gemensam administration	968	437	1 405	1 464	-59
Individ- och familjeomsorg	2 505	846	3 351	3 423	-72
Infrastruktur, stadsmiljö, skydd	502	434	936	958	-22
Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg	9 356	1 233	10 589	10 339	250
Utbildning	8 229	3 345	11 574	11 664	-90
Äldreomsorg	4 188	770	4 958	5 344	-386
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	1 314	485	1 799	2 257	-458
Fritid och kultur/allmän fritidsverksamhet	1 036	795	1 831	1 855	-24
Affärsverksamhet, näringsliv och bostäder	145	146	291	255	36
Koncernen Stockholm Stadshus AB	979	1 459	2 438	2 553	-115
Totalt	29 222	9 950	39 172	40 112	-940
Årsarbetare	27 890	9 604	37 494	38 208	-714

Fotnot: Utöver dessa medarbetare har timavlönad personal arbetat motsvarande 3 612 årsarbeten. Den timavlönade personalens arbete har minskat med 5 procent jämfört med 2010.

Kommunkoncernens styrning

Nedan ges en beskrivning av den politiska organisationen utifrån ansvarsområden från och med 1 januari 2011.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är Stockholms stads högsta beslutande organ. De 101 ledamöterna utses efter allmänna val som genomförs samtidigt som riksdags- och landstingsvalen. Vid det senaste valet i september 2010 fick Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna majoritet i kommunfullmäktige med 52 mandat mot Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiets 49 mandat.

**Mandatfördelning i kommunfullmäktige
efter valet i september 2010**

Moderata samlingspartiet (M)	38
Socialdemokraterna (S)	25
Miljöpartiet de gröna (MP)	16
Folkpartiet liberalerna (FP)	10
Vänsterpartiet (V)	8
Centerpartiet (C)	3
Kristdemokraterna (KD)	1
Totalt	101

Av de totalt 101 ledamöterna är 51 kvinnor och 50 män.

Kommunfullmäktige fastställer mål och riktlinjer för stadens verksamheter. De ärenden kommunfullmäktige beslutar om bereds av nämnder och styrelser. Kommunfullmäktige beslutar om skatteuttag, taxor och avgifter, fastställer budget och avkastningskrav samt mål och visioner för stadens nämnder och aktiebolag. När de politiska besluten sedan utförs, görs detta av kommunstyrelsen, stadens nämnder och bolag eller av andra på deras uppdrag.

Kommunfullmäktige sammanträder som regel var tredje måndag. Sammanträdena är öppna för allmänheten. Kommunfullmäktige har egna revisorer, stadsrevisio-
nen, som granskar hela den kommunala verksamheten.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen yttrar sig i alla ärenden som kommunfullmäktige beslutar om. Styrelsen har även det övergripande ansvaret för att besluten genomförs och följs upp. Bland kommunstyrelsens övergripande uppgifter ingår att leda och samordna förvaltningen av stadens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Till styrelsens uppgifter hör också stadens ekonomiska förvaltning och långsiktiga utveckling. Kommunstyrelsen har 13 ledamöter som representerar både majoriteten och oppositionen i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen har ett ekonomiutskott och ett personal- och jämställdhetsutskott samt ett stadsmiljøråd. Utöver detta har ett handikapp- och ett pensionärsråd utsetts.

Kommunstyrelsen har en förvaltning, stadsledningskontoret, som stöd i sitt uppdrag. Stadsledningskontoret har en central strategisk roll i styrningen av staden.

Kontoret styr, följer upp och utvecklar stadens ekonomi och verksamhet, ansvarar för att de politiska besluten genomförs, utför sekretariatsuppgifter åt kommunfullmäktige och kommunstyrelsen samt svarar för registratur och arkiv. Stadsdirektören är chef för stadsledningskontoret och har stöd i ledningsfunktionen av två biträdande stadsdirektörer.

Rotlar och borgarråd

Till den politiska organisationen hör åtta styrande borgarråd och ett biträdande borgarråd. De är förtroendevalda på heltid och väljs av kommunfullmäktige. Varje borgarråd ansvarar för en rotel. Roteln utgör stabsfunktion åt sitt borgarråd och bereder ärenden till kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Det finns också fyra oppositionsborgarråd. Borgarråden bildar tillsammans borgarrådsberedningen. Det gemensamma arbetet leds av finansborgarrådet, Sten Nordin (M), som är ordförande i både borgarrådsberedningen och kommunstyrelsen.

Finansroteln

Kommunstyrelsen, ekonomiutskottet, personal- och jämställdhetsutskottet, stadsdelsnämnder – övergripande ekonomi, exploateringsnämnden, valnämnden, Stockholm Business Alliance, Stockholms Stadshus AB, Stockholms Hamn AB, Mässfastigheter i Stockholm AB samt övriga bolag som inte tillhör något annat borgarråd. Finansroteln leder och planerar det politiska arbetet.

Finansborgarråd: Sten Nordin (M)

Trafik- och arbetsmarknadsroteln

Trafik- och renhållningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, flyktingfrågor, Stockholms Business Region AB, Stockholms Stads Parkerings AB samt AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad. Trafik- och arbetsmarknadsroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Trafik- och arbetsmarknadsborgarråd: Ulla Hamilton (M)

Stadsbyggnads- och idrottsroteln

Stadsbyggnadsnämnden, idrottsnämnden samt kyrkogårdsnämnden. Stadsbyggnads- och idrottsroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Stadsbyggnads- och idrottsborgarråd: Regina Kevius (M)

Skolroteln

Utbildningsnämnden, stadsdelsnämnder – förskola, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB). Skolroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Skolborgarråd: Lotta Edholm (FP)

Äldre- och ytterstadsroteln

Äldrenämnden, stadsdelsnämnder – äldreomsorg, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, Stockholms Stads Bostadsförmedling AB, Vision Järva samt Vision Söderort. Äldre- och ytterstadsroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Äldre- och ytterstadsborgarråd: Joakim Larsson (M)

Stadsmiljöroteln

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Vatten AB samt stadsmiljörådet. Stadsmiljöroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Stadsmiljöborgarråd: Per Ankersjö (C)

Socialroteln

Socialnämnden, stadsdelsnämnder – individ- och familjeomsorg, ekonomiskt bistånd, överförmyndarnämnden, servicenämnden samt kommunstyrelsens handikapp- och pensionärsråd. Socialroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Socialborgarråd: Anna König Jerlmyr (M)

Biträdande socialborgarråd: Ewa Samuelsson (KD) ansvarar för tillgänglighetsfrågor samt funktionshinderfrågor

Kultur- och fastighetsroteln

Kulturnämnden, fastighetsnämnden, stadsdelsnämnder – kultur och förening, Stockholms Stadsteater AB, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB samt skönhetsrådet. Kultur- och fastighetsroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Kultur- och fastighetsborgarråd: Madeleine Sjöstedt (FP)

Den dagliga driften

Den dagliga driften utförs av stadens förvaltningar och bolag. Dessa leds av politiskt sammansatta nämnder och styrelser, som har samma proportionella mandatfördelning som kommunfullmäktige. Det är också kommunfullmäktige som utser ledamöterna. Information om sammanträden annonseras i lokalpressen och på www.stockholm.se finns protokoll och handlingar.

En del av verksamheterna i Stockholms stad drivs som bolag. De flesta samordnas genom koncernstyrelsen i Stockholms Stadshus AB. Staden är även verksam i ett kommunalförbund tillsammans med tio kommuner i stockholmsregionen genom stadens räddningstjänst, Storstockholms brandförsvaret. Utöver detta finns det även ett antal verksamhetsstiftelser som samarbetar med staden och bedriver verksamhet till nytta för staden och dess invånare.

Stadens facknämnder har ett kommunövergripande ansvar för respektive verksamheter. Varje nämnd har en förvaltning med tjänstemän som sköter det dagliga arbetet. Nämnden består av politiker som har det yttersta ansvaret för verksamheten.

Facknämnderna är:

- arbetsmarknadsnämnden
- exploateringsnämnden
- fastighetsnämnden
- idrottsnämnden
- kulturnämnden
- kyrkogårdsnämnden
- miljö- och hälsoskyddsnämnden
- servicenämnden
- socialnämnden
- stadsbyggnadsnämnden
- trafik- och renhållningsnämnden
- utbildningsnämnden
- valnämnden
- äldrenämnden
- överförmyndarnämnden

Stockholms 14 stadsdelsnämnder ansvarar för en stor del av den kommunala servicen inom sitt geografiska område. Medan kommunfullmäktige tilldelar pengar och beslutar om de övergripande målen och riktlinjerna, är det varje stadsdelsnämnd som bestämmer hur pengarna ska fördelas för att tillgodose de lokala be-

hoven inom stadsdelsnämndsområdet. Totalt tilldelas stadsdelsnämnderna ungefär hälften av stadens budget. Verksamheten finansieras huvudsakligen genom kommunalskatt och statsbidrag, men också till en mindre del av avgifter.

Stadsdelsnämnderna ansvarar bland annat för följande verksamheter:

- kommunal förskoleverksamhet
- äldreomsorg
- stöd och service till personer med funktionsnedsättning
- individ- och familjeomsorg
- mottagning och introduktion av flyktingar
- ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Stockholms stads stadsdelsnämnder

Resursfördelningsmodeller

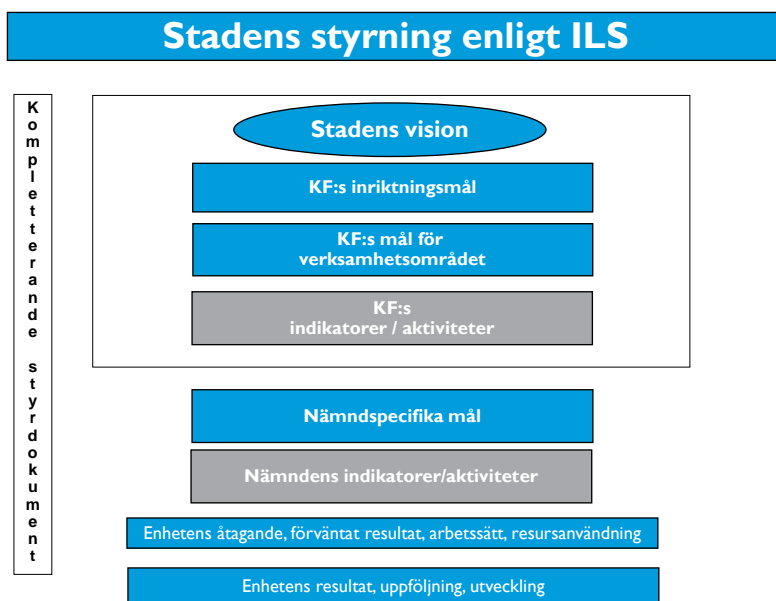
I budgeten fördelas medel till stadsdelsnämnderna genom ett system som beslutas av kommunfullmäktige. Resursfördelningssystemet utgår från stadsdelsnämndernas verksamhetsansvar och befolkningens struktur. Stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det beräknade behovet av kommunal service och inte till sina fak-

tiska kostnader. Detta ger stadsdelsnämnderna frihet att själva organisera sin verksamhet, så länge målen och riktlinjer som fastställts av kommunfullmäktige följs.

Integrerat ledningssystem – ILS

Styrningen tar sin utgångspunkt i Vision Stockholm 2030 vilket är den långsiktiga visionen om hur staden ska utvecklas. Visionen redovisar stadens långsiktiga mål, vilka utmaningar staden står inför samt strategier för en långsiktig och hållbar utveckling. Styrsystemet, integrerat system för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, benämns ILS. I kommunfullmäktiges budget fastställs inriktningsmål, mål för verksamhetsområdena, indikatorer och aktiviteter. Indikatorerna mäter måloppfyllelsen och för varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål. Årsmålet är det mål staden sammantaget ska uppnå. Aktiviteterna är tidsatta och ska bidra till att målen för verksamhetsområdena nås.

Sedan 2007 används ett webbaserat verktyg, ILS-webb, där styrmodellen finns inlagd. All planering och uppföljning sker i verktyget som används på alla nivåer i staden, från kommunfullmäktige till enhet.

Styrning och uppföljning på nämnd- och bolagsnivå

Nämnderna och styrelserna konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena genom nämnd-/bolagsmål och beskriver vilket resultat som ska nås. Nämnden och styrelsen kan ta fram indikatorer och aktiviteter för nämnd-

dens/styrelsens uppföljning. För varje indikator fastställer nämnden/bolaget ett årsmål.

Styrning och uppföljning på enhetsnivå

I enhetens verksamhetsplan konkretiserar enheten nämndens mål genom åtaganden. Åtagandena är vad enheterna åtar sig gentemot brukaren och nämnden och ska beakta brukarnas behov och efterfrågan. De ska vara tydliga, fånga syftet med verksamheten, fokusera på väsentliga kvalitetsaspekter och rymmas inom den ekonomiska ramen. Enheter vars verksamhet riktar sig mot brukare utarbetar kvalitetsgarantier som beskriver verksamhetens uppdrag, och vad de åtar sig att göra för att genomföra dem. I garantierna ska det även framgå var brukaren kan lämna synpunkter och klagomål.

Genom ett långsiktigt systematiskt kvalitetsarbete med tydliga åtaganden, förväntade resultat, arbetssätt och uppföljning av dessa får enheten svar på vad som leder till en effektiv resursanvändning och utveckling av verksamheten. Genom att arbeta strukturerat får enheterna tydliga underlag som visar vilka resultat som leder till måluppfyllelse och utveckling av verksamheten utifrån ett brukarperspektiv och vad som inte gör det. Detta kvalitetsarbete leder till att verksamheten utvecklas. Enheten kan ta fram indikatorer och aktiviteter för enhetens uppföljning.

Stadens kvalitetsarbete – kvalitet för stockholmarna

Stockholms stads service ska präglas av god kvalitet. Allt kvalitetsarbete i staden tar sikte på att skapa värde för stockholmarna. En avgörande faktor för ett lyckat utvecklingsarbete är en god kunskap om och en analys av de resultat som skapas i verksamheten, framförallt resultat ur ett kund/brukarperspektiv. Goda exempel på verksamhetsutveckling ska spridas och tillvaratas. Det är resurseffektivt och ligger i stockholmarnas intresse. Varje medarbetare har ett ansvar för att sprida goda exempel och aktivt lära av andra.

Kvalitetsutmärkelsen

Kvalitetsutmärkelsen stimulerar och uppmuntrar alla verksamheter, som finansieras av staden, att utveckla sin kvalitet och ett är verktyg för att nå Vision Stockholm 2030, om en stad i världsklass.

Genom stadens Kvalitetsutmärkelse belönas och synliggörs goda exempel på verksamhetsutveckling. När exempel sprids från enheter som kommit långt eller

gjort ett särskilt bra utvecklingsarbete inom vissa områden får andra enheter möjlighet att ta till sig dessa idéer. Det stimulerar kvalitetsutvecklingsarbetet och ökar också möjligheten att lära av varandra.

Deltagandet i stadens Kvalitetsutmärkelse tar sin utgångspunkt i krav på systematik, struktur och resultat. De enheter som deltar i tävlingen ska kunna beskriva om de har metoder och arbetssätt för att kunna styra, följa upp och utveckla verksamheten utifrån behov och övergripande mål. De enheter som vinner har lagt en mycket god grund för en målmedveten styrning och utveckling av verksamheten, vilket är en förutsättning för goda och hållbara resultat för dem vi är till för – stockholmarna.

Intresset för att delta i stadens kvalitetsutmärkelse fortsätter att växa och 2011 deltog ett rekordstort antal enheter, 63 stycken. Det innebär att närmare tretusenfemhundra medarbetare deltog i årets kvalitetsutmärkelse.

Årets priser gick till:

Förskolorna Krukmakaren och Zinken, Pysslingen förskolor och skolor AB

En mycket väl fungerande förskola med tydlig riktning och ett levande kvalitets- och utvecklingsarbete. Samtliga medarbetare oavsett yrkesgrupp är delaktiga och bidrar till verksamhetens kompetens och utveckling.

Skolenheten Bagarmossen-Brotorp, Utbildningsnämnden

Skolan har en väl formulerad verksamhetsidé och värdegrund och leds av en närvarande rektor med en tydlig ledarskapsidé. Utifrån den stora utmaning skolan har är de resultatförbättringar som åstadkommits berömvärda. Det finns en tydlig vilja att utveckla verksamheten utifrån resultat och dialoger med föräldrar och elever.

Kungsholmen Kristinebergs gruppboende, Assist Bostad och Omsorg i Stockholm AB

Tillit från ledningen, delaktighet och eget ansvar präglar verksamheten på denna enhet. Enheten arbetar utifrån en mycket genomgående systematik. Dokumentation och uppföljning är en tydlig styrka hos enheten och man har väl utvecklade metoder för att ta reda på brukarnas behov och förväntningar. Verksamhetens värdegrund genomsyrar vardagen för dem man är till för.

Sabbatsbergsbyns vård och omsorgsboende, Stockholm äldreboende AB

Detta är en verksamhet som med sitt systematiska kvalitetsarbete ligger långt fram vad det gäller att skapa och säkerställa goda resultat. Den äldres bästa är alltid i

fokus. Inom verksamhetens samtliga områden finns en genomtänkt idé om hur man ska göra, när det ska göras och varför.

Trafik- och renhållningsnämnden, Trafikkontorets nämndsektariat

Enheten är ett föredöme när det gäller god struktur. En tydlig koppling finns mellan de olika leden i kvalitetsarbetet och stor samsyn råder om verksamhetens mål och vägen dit. Resultaten analyseras och används till att vidareutveckla verksamheten. Arbetet med kvalitetsutmärkelsen har varit en viktig grund för verksamhetens utveckling.

Förnyelsepriset för en prisvärd förnyelse

Förnyelsepriset inrättades 2010 och är ett viktigt komplement till Kvalitetsutmärkelsen. Här belönas kreativitet, förnyelse och nytänkande. Syfte är att uppmärksamma något som förbättrat kvaliteten, ökat effektiviteten, bidragit till en hållbar utveckling, gjort arbetet enklare med mera. Det som kan belönas är till exempel en ny metod, ett innovativt arbetssätt eller nya former för kommunikation. I år inkom 27 ansökningar.

Årets Förnyelsepris gick till:

Bibliotek Plattan, Kulturnämnden

I denna verksamhet har man tänjt på gränserna, brutit upp gamla strukturer och verkligen vågat tänka nytt. Kunderna strömmar till och nya kundgrupper hittar också hit. Så gör även studiebesöken från när och fjärran. Enheten har också skapat en kultur och ett arbetssätt som involverar kunderna i verksamhetens utformning.

Stadens bolag – Koncernen Stockholms Stadshus AB

Koncernens verksamheter omfattar bostäder, vatten- och avloppshantering, hamnverksamhet, förvaltning av skol- och omsorgsfastigheter samt parkering, turism och kultur med mera. Här redovisas exempel på hur bolagen bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål

Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Det höga företagandet fortsatte och årstakten nådde historiskt höga 24 700 nyregistrerade företag, varav 14 300 i staden, samtidigt som företagskonkurserna minskade med 13 procent i länet.

Även besöksnäringen i Stockholm fortsatte att växa. Under november gjordes närmare 10 procent fler kommersiella övernattningar än under november 2010. Detta indikerar att det för helåret 2011 varit cirka 10,5 miljoner bäddnätter i Stockholms län.

Stockholm är en växande storstad och ett av stadens mål är att 20 000 nya lägenheter skall byggas av privata och kommunala aktörer under mandatperioden 2010–2014. Stadens tre bostadsbolag har i uppdrag att bidra med cirka 1 500 lägenheter per år. Under 2011 har bolagen påbörjat cirka 1 200 lägenheter, vilket är något lägre än målsättningen och beror på förskjutningar i planprocesser. Sedan 2006 har bolagen tillsammans påbörjat 7 400 lägenheter.

Genom Stimulans för Stockholm kunde under året upprustningsåtgärder och nyproduktion för cirka 3,2 mdkr tidigareläggas. I detta ingår även åtgärder för energieffektivisering, ökad boendetrygghet, upprustning av boenden för äldre och funktionshindrade, skolor och förskolor. Dessa åtgärder har omfattat cirka 35 000 bostäder/omsorgsplatser och ett 30-tal skolor.

Samtliga fastighetsbolag genomför omfattande energieffektiviseringsåtgärder, med en bedömd energibesparing på över 30 procent. Enligt beslut i kommunfullmäktige har ett antal utvalda miljonprogramsområden, som till exempel Järva, Skärholmen, Bredäng och Farsta, rustats med en tydlig miljöprofil. Det innebär bland annat att en viss andel energi ska vara egenproducerad. Flera av fastighetsbolagen har överträffat målsättningarna om minskad energiförbrukning, bland andra Stockholms hem. I samtliga fastighetsbolag pågår ett intensivt energieffektiviseringsarbete.

Stockholms Stads Parkerings AB Q-märkte under 2011 ytterligare tio parkeringsgarage som nu bedöms som trygga och säkra.

Under 2011 slog passagerartrafiken inom Stockholms Hamn AB återigen rekord med över 12 miljoner resenärer till och från hamnarna i Stockholm. Stockholms Stadsteater AB tog tillsammans med Parkteatern emot 520 000 besökare, varav mer än 20 procent var barn eller ungdom. Stadsteaterns beläggning var fortsatt hög, 86 procent.

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

I kommunfullmäktiges övergripande mål ingår omvandlingen av hyreslägenheter till bostadsrätter. Under året har 1 636 lägenheter sålts till bostadsrättsföreningar, varav cirka 1 450 i ytterstaden.

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB har under året börjat förmedlat drygt 10 200 lägenheter varav cirka 1 800 i nyproduktion. Det högsta antalet någonsin avseende nyproduktion. Under året förmedlades cirka 800 studentlägenheter, cirka 560 ungdomsbostäder och de första 72 lägenheterna i trygghetsboenden, vilket för alla tre kategorierna överträffar målsättningarna. Målet att förmedla försöks- och träningslägenheter under 2011 överträffades något, då totalt 307 sådana lägenheter förmedlades.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB fortsatte om- och tillbyggnaden av stadens vård- och omsorgsboenden så att dessa ska vara moderna, tillgängliga och trygga. Satsningarna Äldrelyftet och Stimulans för Stockholm har påskyndat utvecklingen. Under året har fyra fastigheter byggts om till trygghetsboendestandard; Skärholmen, Väduren, Fästmanssoffan och Långbroberg.

Under 2010 och 2011 har AB Stokabs utbyggnad av det passiva fibernätet fortsatt, främst i innerstaden. Denna utbyggnad avslutades vid årsskiftet 2011/2012. Under året påbörjades motsvarande utbyggnad i ytterstaden. Totalt har ytterligare 115 000 anslutningar genomförts under året. Det innebär att närmare 90 procent av Stockholms hushåll vid utgången av 2012 kommer att ha möjlighet att ansluta sig till Stokabs operatörsneutrala fibernät.

Skolfastigheter i Stockholm AB är på väg att klara målet 100 procent godkända OVK, funktionskontrollerade ventilationssystem. Det som kvarstår avser i huvudsak anläggningar i lokaler under ombyggnad eller som är vakanta.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Stadens fastighetsbolag arbetar kontinuerligt för att minska drift- och underhållskostnaderna i fastighetsbestånden. Under året har Stockholms Stads Parkerings AB fortsatt övertagandet av parkeringsanläggningar från stadens övriga bolag och nämnder för att samordna och effektivisera driften och utvecklingen av stadens parkeringar.

Huvuddelen av bolagen redovisar en fortsatt minskad sjukfrånvaro och i nästan samtliga bolag är sjukfrånvaron lägre än kommunfullmäktiges mål på 5 procent.

Samtliga bolag arbetar för att minska sina administrativa kostnader och flertalet bolag överträffar sin målsättning om minskande andel administrativa kostnader.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Staden har under mandatperioden arbetet efter kommunfullmäktiges tre inriktningsmål: *Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök, Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras samt Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva.*

Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Företag ska välja etableringar i Stockholm framför andra städer i norra Europa

Stockholm-Mälardalsregionen ska utvecklas till en ledande kunskapsregion med stark innovationskraft och ledande forskning. Staden tar ansvar för att leda och driva på en förstärkt regional integration. I stadsutvecklingsområdet Hagastaden skapas ett världsledande life science-område i Stockholm och Solna. Staden ska underlätta för småföretagare att vara med i stadens olika upphandlingar. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året.

I Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet har staden klättrat 101 platser från plats 132 år 2006 till plats 31 i 2011 års mätning. Det är en förbättring sedan förra året med 12 platser. De tre enskilda indikatorer i Svenskt Näringslivs ranking som staden har valt att mäta har visserligen endast delvis uppfyllts, men totalt sett har staden förbättrat sin position avsevärt. De båda indikatorerna *Antal nystartade företag* och *Andel upphandlad verksamhet i konkurrens* har uppfyllts helt.

Företagen blir allt nöjdare med stadens myndighetsutövning

Företagen är i huvudsak nöjda med Stockholms stads service. I Stockholm Business Alliances Nöjd-kund-index, NKI, fick stadens service betyget 68 på en 100-gradig skala. Det är ett klart godkänt betyg enligt Statistiska Centralbyråns modell för mätning av kundnöjdhet. Det är det bästa resultatet som staden hittills uppnått och det är en förbättring sedan 2010 med två betygsenheter. Stockholms företagare är mest nöjda med brandtillsynen med betyget 78 (81) följt av miljötillsyn med 70 (66). Både markupplåtelse och serveringstillstånd fick betyget 67, att jämföra med föregående års mätning då markupplåtelse fick betyget 62 och serveringstillstånd 67. Sämst betyg fick bygglov med betyget 57 (59).

Stockholm bland de hetaste städerna för nya innovativa företag

Tidningen Wired UK utnämnde i sitt septembernummer 2011 Stockholm och fyra andra städer till de hetaste för nya innovativa företag. Till Stockholms fördelar nämndes bland annat att Sverige är världens mest uppkopplade ekonomi och att Stockholms entreprenörer har ett internationellt perspektiv när det handlar om att utveckla innovativa teknikföretag. Övriga städer som omnämns är Paris, Moskva, Tel Aviv och Berlin.

Det årliga Stockholmsmötet genomfördes för åttonde året i rad i maj i Stadshuset där näringslivets företrädare och politiker träffades för att diskutera och lyfta de viktigaste framtidsfrågorna. Årets tema för Stockholmsmötet var *Tillsammans för ett innovativare Stockholm*. Under mötet presenterades ett fempunktsprogram som ligger till grund för en helt ny innovationsstrategi i regionen.

Under november delades Stockholms stads årliga innovationsstipendier ut. Nio stipendiater fick pris för bland annat omriktare för inkoppling av solceller till elnät.

Evenemang och film viktigt för Stockholm

Branschforum arrangerades för första gången i slutet på augusti på temat *Oväntade Allianser*. Det kommer att vara ett årligt återkommande forum för företrädare inom evenemangsbranschen som arbetar med evenemang, sponsring, arena och event och ska bidra till att utveckla och förstärka samarbetet mellan dessa parter. Branschforum besöktes i år av över 360 beslutsfattare.

För att öka intresset för Stockholm som filminspelningsplats har Stockholm Business Region AB:s arbete med att delta på internationella filmevenemang fortskridit bland annat tillsammans med Stockholm – Mälardalen Filmgroup. Av samma orsak har ett samarbete med Stockholms filmfestival genomförts. Under slutet av november fram till mitten av december har pressaktiviteter och arbetet med att marknadsföra den svenska galapremiären på den amerikanska filmatiseringen av Stieg Larssons första Millenniumbok pågått.

The Capital of Scandinavia

För att göra varumärket Stockholm – The Capital of Scandinavia tydligare och lättare att ta till sig har Stockholm Business Region initierat ett varumärkesprojekt. Förutom de argument som varumärket byggde på när det togs fram för sex år sedan och som är baserade på källor och logiska argument, den största staden, centralt belägen i Skandinavien, den största marknaden med flest Skandinaviska hu-

vudkontor och den tongivande kulturstaden, har ett antal mjuka värden som utvecklar varumärkesplattformen tagits fram.

I samband med att den nya färjelinjen St Petersburg – Stockholm startade den 1 april 2011 lanserades en stor kampanj *Love Stockholm* i samarbete med St Peter Line och VisitSweden. Kampanjen syftar till att öka kännedomen om Stockholm och visa på den ökade tillgängligheten. I början på juni arrangerade Sveriges generalkonsulat för fjärde gången Sweden Days i St Petersburg.

Stockholm är ett attraktivt besöksmål

Under tredje kvartalet 2011 gjordes 2,2 miljoner kommersiella övernattningar¹ i Stockholms stad. Det är en ökning med 3 procent jämfört med motsvarande kvartal 2010. Bland de utländska besökarna i Stockholm stad svarade Kina, Polen och USA för de största volymökningarna.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Antal nystartade företag	öka	24 700 14 027	Uppfyllt	Årsmål 20 000 (länet) (nyckeltal för staden)
Företagens nöjdhet med information från kommunen	öka	2,9	Delvis uppfyllt	Utfallet blev 0,1 lägre än 2010
Företagens nöjdhet med kommunens service	öka	3,2	Delvis uppfyllt	Samma utfall som under 2010
Sammanfattande företagsklimat i kommunen	öka	3,6	Delvis uppfyllt	Samma utfall som under 2010
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	35 %	35 %	Uppfyllt	

Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande

Den samlade social- och välfärdspolitiken i Stockholm ska tydligt präglas av arbetslinjen. Alla som kan arbeta och försörja sig själva måste med olika medel stötta för att komma bort från bidragsberoendet. Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året.

Bedömningen baseras framförallt på att antalet bidragstagare har minskat med 1 182 personer. För att skapa effektiva insatser i syfte att få människor i arbete samt att samla stadens resurser med inriktning mot arbetsmarknad har året arbetsmarknadsnämnden inrättats under året. Där ingår bland annat Jobbtorg Stockholm,

¹ Hotell, vandrarhem och stugbyar

svenska för invandrare och vuxenutbildning. Under året har arbetsmarknadsnämnden utvecklat samarbetet med stadsdelsnämnderna om flyktingfrågor, det kommunala uppföljningsansvaret och arbetsmarknadsinsatser. Dessutom har även samverkansavtalet med Arbetsförmedlingen om arbetsmarknadsinsatser reviderats.

Jobbtorg Stockholm bidrar till självförsörjande genom att vara stadens gemensamma ingång till arbetsmarknadsinsatser. Under året har cirka 8 500 personer varit inskrivna på Jobbtorg Stockholm, vilket är en minskning med 20 procent jämfört med 2010. Nedgången förklaras främst av att färre aspiranter skrivits in från stadsdelsnämnderna, samt att fler får heldagsaktiviteter inom Arbetsförmedlingens jobb- och utvecklingsgaranti. Dessutom minskar antalet flyktingar på grund av att Arbetsförmedlingen övertagit ansvaret för nyanlända.

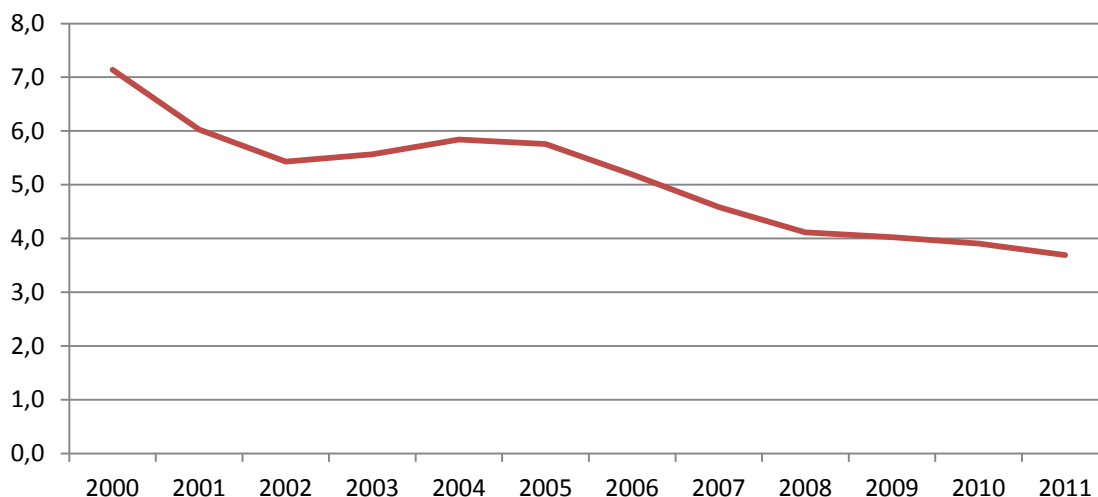
Av de 8 500 aspiranterna har cirka 3 600 (42 procent) fått arbete, påbörjat studier eller blivit självförsörjande på annat sätt. Tre månader efter att dessa personer avslutats var 80 procent fortfarande självförsörjande. 260 ungdomar har under året fått praktik med sex månaders ungdomsanställning. Stöd till både den unge och till arbetsplatsen har utvecklats både under såväl praktik, som anställningstid. Jobbtorgen har under året utvecklat arbetsmodeller för långtidsarbetslösa och har också erbjudit ytterligare 100 platser för de aspiranter som står långt från arbetsmarknaden, utöver de ordinarie 400 platserna, inom Jobbtorg Resurs.

Stadens stora satsning på sommarjobb under året har gett god effekt. Av närmare 9 000 ungdomar som sökte jobb har totalt 4 480 ungdomar fått sommarjobb i stadens regi under året. Detta är en ökning med 400 ungdomar jämfört med 2010.

En e-tjänst har utvecklats för att förenkla för ungdomarna att söka jobb. En enkät till samtliga ungdomar som sökte sommarjobb visade att 84 procent ansåg att de blev bra omhändertagna på sitt sommarjobb och 71 procent trivdes med sina arbetsuppgifter. Totalt skulle 89 procent rekommendera en vän att söka sommarjobb i staden under 2012.

År 2011 var andelen biståndstagare 3,7 procent i av befolkningen, vilket är en minskning med 0,2 procentenheter jämfört med 2010. Detta är den lägsta nivån sedan nuvarande system för ekonomiskt bistånd började mätas i början på 1980-talet. Minskningen beror dels på att stadens befolkning ökar, dels på att antalet personer med ekonomiskt bistånd minskat.

Andel personer med ekonomiskt bistånd/ersättning enligt LMA² i % av folkmängden i staden

Även andel barn, unga vuxna, vuxna samt individer med långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd har minskat under året och kommunfullmäktiges mål uppnås för samtliga indikatorer.

Kostnaden för ekonomiskt bistånd, inklusive bistånd till hemlösa, uppgick till 985,3 mnkr. Detta är en ökning med 19,7 mnkr jämfört med 2010 trots att antalet personer med ekonomiskt bistånd minskat. I jämförelse med 2000 har kostnaderna minskat med ungefär 210 mnkr.

Fortsatt satsning på ytterstadsutveckling

Järvalyftet är en långsiktig satsning på social och ekonomisk utveckling i stadsdelsnämnderna kring Järvafältet, beslutad av kommunfullmäktige i september 2007. I satsningen ingår en omfattande medborgardialog som fortsatt under året med särskilt fokus på Husby, där ett förslag till strukturplan presenterats. Under året har förslag till liknande planer tagits fram även för Akalla och Rinkeby Allé. Den omfattande bostadsupprustningen har kommit igång och de första husen har blivit inflyttningsklara. Dessa ingår dessutom i projektet Hållbara Järva, som också fortgår under året. Liksom tidigare har satsningen ett särskilt fokus på barn och ungdomar, vilket bland annat märkts i många sommarjobb, fortsatta idrottsatsningar och en ny skolstrategi för skolor i Järva och söderort.

² Lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

Vision Söderort utgår från stadens Vision Stockholm 2030 och beslutades av kommunfullmäktige i april 2010. Visionen syftar till att utveckla söderort genom att förbättra och utveckla tryggheten, utbildningsmöjligheter, näringsliv, arbetsmarknad, infrastruktur- och stadsbyggnad. Under året har projektet fokuserat på tvärförbindelser, näringsliv och lokal utveckling. Bland aktiviteterna märks sommarjobb för unga, frukostmöte för näringslivet, politisk samverkan med Huddinge och södertörnskommunerna om Spårväg syd, fokusering på utvecklingen i Rågsved, samarbete med fastighetsägare om centrumutveckling och slutfört samt påbörjat nya boendedialoger. Ett antal delprojekt har inletts där stadens nämnder och bolag har påbörjat utvecklingsprojekt för söderort.

I budget för 2012 beslöt kommunfullmäktige att ytterstadssatsningen under 2012 ska utvidgas till att även omfatta stadsdelsnämndsområdet Hässelby-Vällingby.

Arbete med integration

I december 2010 infördes etableringsreformen varvid Arbetsförmedlingen tog över ansvaret för att ordna arbetsmarknadsinsatser för flyktingar som fått uppehållstillstånd. Av de flyktingar som inkommit före etableringsreformen har hela 56 procent fått arbete inom introduktionsperioden.

Utbildningen om 60 timmar på modersmål, så kallad samhällsorientering, erbjuds alla nyanlända som omfattas av etableringslagen. *Centrum för samhällsorientering* är ett regionalt kansli som samtliga kommuner i länet, utom Haninge, driver tillsammans sedan den 1 januari 2011. Verksamheten administreras av Stockholms stad. Centret har erbjudit drygt 500 deltagare samhällsorientering varav 328 personer genomgått utbildning.

Pris för lyckad integration

Stockholms stad delar varje år ut Nelson Mandelapriset för insatser inom föreningslivet, näringslivet eller kulturlivet, vilka leder till att Stockholm blir en mer öppen och integrerad stad. Årets pristagare var Pelle Friman för att han som initiativtagare till föreningen *Internationella Bekantskaper* skapat både digitala och fysiska mötesplatser som syftar till integration och ökad förståelse mellan människor med olika bakgrunder.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel aspiranter som har avslutats exklusive återremitterade, tre månader efter inskrivning på Jobbtorg	31 %	34 %	Uppfyllt	
Andel aspiranter som är självförsörjande tre månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	80 %	80 %	Uppfyllt	
Andel praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha i förhållande till antal anställda (alla nämnder/bolag)	öka	4,5 %	Uppfyllt	
Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi (alla nämnder/bolag)	3 500	4 480	Uppfyllt	
Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	5 %	4,5 %	Uppfyllt	
Andel barn som växer upp i familjer med ensamstående föräldrar som är beroende av ekonomiskt bistånd	2,7 %	2,2 %	Uppfyllt	
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,5 %	2,3 %	Uppfyllt	
Andel ungdomar 18-24 år som är beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till samtliga 18-24 åringar i förhållande till befolkningen	2,1 %	1,7 %	Uppfyllt	
Andel vuxna personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,2 %	2,2 %	Uppfyllt	
Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,4 %	1,4 %	Uppfyllt	
Andel nyanlända som är självförsörjande efter introduktion exkl. nyanlända som flyttat till annan kommun	52 %	56 %	Uppfyllt	

Stockholms livsmiljö ska vara hållbar

Staden arbetar med de globala miljöutmaningarna ur ett lokalt perspektiv. Under året har klimatfrågan stått i fortsatt fokus. Staden har målmedvetet arbetat för att minska verksamheternas klimatpåverkan, men också med att påverka såväl invånare som företag att minska sin miljöbelastning. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året.

Bedömningen utgår ifrån att kommunfullmäktige prioriterar klimatarbetet. Vissa indikatorer som sorterar under miljöprogrammets inriktningsmål *Miljöeffektiva transporter* samt *Hållbar energianvändning* tillmäts därför särskild vikt vid den totala bedömningen av målpuppfyllelsen.

Nytt miljöprogram

Under verksamhetsåret har ett för staden nytt miljöprogram utarbetats. Framtagandet har präglats av ett holistiskt och stadsövergripande arbetssätt. Det nya programmet har utgått från förlagan Miljöprogram 2008- 2011 vars underlag i hög grad stödde stadens utmärkelse till Europas första miljöhuvudstad 2010. Stadens nya miljöprogram för perioden 2012-2015 ökar ambitionsnivån ytterligare och sätter ett särskilt fokus på energieffektivt byggande i staden.

Klimatet i fokus

Stockholms stads målsättning är att utsläppen av växthusgaser per stockholmare ska begränsas till 3,0 ton koldioxidekvivalenter 2015. Indikatoren för växthusgasutsläpp är den främsta mätaren för en hållbar klimatutveckling i Stockholm. Staden har dock begränsad rådighet över växthusgasernas utveckling på kort sikt. På grund av att den stränga vintern krävde ökade insatser av fossileldade spetslastpannor bröts den goda trenden av minskade växthusgasutsläpp tillfälligt under 2011. Stadsledningskontoret bedömer dock tillsammans med Fortum Värme att stadens klimatarbete och fortsatt konvertering av värmeverk kommer att leda till att målet om 3,0 ton koldioxidekvivalenter per capita kommer att nås 2015.

Miljöeffektiva transporter

Stadens egen fordonsflotta består till nästan 100 procent av miljöbilar som i stor utsträckning körs på förnybara bränslen. Inför 2012 förenklas och tydliggörs uppföljningen vilket, kommer att leda till att utfallet av de förnybara bränslena kommer att öka. Stadens medarbetare ska i största möjliga mån använda sig av miljövänliga transportsätt vid resor i tjänsten. Under 2011 uppnås kommunfullmäktiges mål om att andelen medarbetare som väljer miljövänligt färdssätt är minst 85 procent.

Stockholms stads verksamheter och Stockholm stad som helhet ligger i framkant för att minska utsläppen från trafiken. En tydlig målbild tillsammans med ett strukturerat arbetssätt och ett resursstarkt stöd i projektet *Miljöbilar i Stockholm* är en viktig faktor när inte bara stadens nämnder och bolagsstyrelser utan även medborgare och näringsliv byter till miljöbilar.

Hållbar energianvändning

El- och energianvändningen fortsätter att effektiviseras i stadens verksamheter. Målen för elanvändning och elanvändning per kvadratmeter nås.

Under året slutfördes en ny centralupphandling av el. Upphandlingen har följt miljöstyrningsrådets föreskrifter nivå 2-3. All el inom centralupphandlingen är därmed märkt med *Bra Miljöval El*.

Både nämnder och bolag arbetar målinriktat och strukturerat med energieffektivisering. Arbetet innebär bland annat konverteringar av byggnaders uppvärmning till fjärrvärme eller exempelvis bergvärme samt utfasning av gammal belysningsarmatur. Inom *Stimulans för Stockholm* har omfattande renoveringsinsatser genomförts med fokus på energieffektiviseringar. Mer omfattande renoveringsobjekt har kunnat sänka sin energianvändning med mer än 30 procent. Både AB Svenska Bostäder och AB Stockholmshem har sänkt sin energianvändning trots en kall vinter, Stockholmshems åtgärder har lett till en minskning av energianvändningen med cirka sex procent efter normalårskorrigering.

Förbättrad luftkvalitet

Trots att Stockholm inte når målvärdena i miljökvalitetsnormerna för partiklar och kväveoxid ses förbättringar av luftkvaliteten från de insatser som görs. Halterna av PM10 vid på Hornsgatan har sjunkit under de senaste 10 åren. Bland annat förbudet av dubbdäck på Hornsgatan har medfört en minskande dubbdäcksandel på både Hornsgatan och i innerstaden, vilket gett minskade partikelhalter.

Halterna av kvävedioxid, NO₂, har också minskat på Hornsgatan. Antal överskridanden är lägre jämfört med 2010. I jämförelse med början av 1990-talet är de genomsnittliga kvävedioxidhalterna på Hornsgatan cirka 15 procent lägre i gatunivån och cirka 45 procent lägre i taknivån. Luftkvaliteten har förbättrats genom införandet av trängselskatten, byggande av södra länken och en medveten satsning på miljöbilar.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	40 %	37 %	Uppfyllt	
Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder/bolag)	100 %	97 %	Uppfyllt	
Andel elbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon	2,5 %	2,2 %	Uppfyllt	
Andel fordon som använder odubbade vinterdäck, exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder/bolag)	100 %	92 %	Delvis uppfyllt	
Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder/bolag)	85 %	72 %	Delvis uppfyllt	Cirka 82 procent av etanolbilarna tankas med etanol
Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	16 %	12,2 %	Delvis uppfyllt	
Andel medarbetare som under arbetstid använder miljövänliga transportmedel när de reser i tjänsten	85 %	85 %	Uppfyllt	
Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder/bolag)	100 %	96,8 %	Uppfyllt	
Andel sjöar med minskad eller bibehållen total fosforhalt	83 %	83 %	Uppfyllt	

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Antal dygn där dygnsmedelvärdet för kvävedioxid (NO ₂) överskrider 60 Åµg/m ³	max 7 dygn/år	32	Ej uppfyllt	
Antal dygn där dygnsmedelvärdet för partiklar (PM 10) överskrider 50 Åµg/m ³	max 35 dygn/år	58	Ej uppfyllt	
Elförbrukning (alla nämnder/bolag)	680 gWh	630	Uppfyllt	
Elförbrukning per kvadratmeter	80 kWh	39,5*	Uppfyllt	Nytt beräkningssätt baserad på totala elanvändningen och den totala ytan.
Utsläppen av växthusgaser	3,4 ton/inv	3,8	Ej uppfyllt	Stadens mål om 3,0 ton/inv till 2015 förväntas fortfarande nås.

*vid beräkning enligt det gamla beräkningssättet blir utfallet 65 kWh

Det ska byggas många bostäder i Stockholm

För att den långsiktiga bostadsförsörjningen ska tillgodoses i staden och för att uppnå stadens Vision Stockholm 2030 har målsättningen höjts och från och med 2012 kommer staden att planera för minst 100 000 nya bostäder fram till 2030, vilket innebär en väsentlig ambitionshöjning. En växande stad ställer ökade krav på fler bostäder. Under mandatperioden planerar staden för en hög takt i bostadsbyggandet - hyresrätter, bostadsrätter, studentbostäder och småhus. Stockholm ska vara en stad med flera tyngdpunkter och utvecklingen av ytterstaden är väsentlig. En viktig åtgärd för att öka bostadsbyggandet är att påskynda arbetet med att ta fram detaljplaner. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året.

Bedömningen grundas på den planering som staden har i form av antal markanvisningar och antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner. Målsättningen om 3 750 påbörjade bostäder har uppnåtts och målet om 3 000 markanvisade bostäder har uppnåtts. Under året har beslut om markanvisningar omfattande 3 539 lägenheter fattats. Av dessa utgörs 57 procent av hyresrätter. Antalet färdigställda bostäder når dock inte helt upp till målsättningen för 2011.

Stockholm fortsätter att växa

Fler bostäder är en förutsättning för en fortsatt stark utveckling av Stockholm. Länsstyrelsen i Stockholms län har fastslagit att för att bostadsförsörjningen i regionen ska fungera på lång sikt behöver varje kommun bidra till bostadsbyggandet. För att klara av den förväntade befolkningsökningen måste regionen kunna erbjuda bostäder som motsvarar efterfrågan. I och med att de senaste befolkningsprognoserna visat på en väsentligt snabbare ökningstakt jämfört med tidigare prognoser så har staden i samband med antagande av kommunfullmäktiges budget för 2012 höjt ambitionen för bostadsbyggandet väsentligt. Staden ska fram till 2030 planera för 100 000 nya bostäder, vilket innebär en ambitionshöjning från tidigare nivå med cirka 20 000 bostäder fram till 2030.

Inom stadens projektportfölj för bostadsinvesteringar finns en mängd bostadsprojekt i olika planerings- och genomförandefaser. Nära 180 genomförandeprojekt pågår omfattande cirka 35 000 bostäder och därutöver finns cirka 240 planeringsprojekt om sammanlagt cirka 30 000 bostäder.

Under 2011 antog staden en investeringsstrategi för Stockholms stad med syfte att säkerställa en långsiktigt ekonomiskt hållbar utbyggnad av staden. Strategin beskriver stadens mål och stadsutvecklingsstrategierna i översiktsplanen ur ett investeringsperspektiv och utgör ett steg mellan långsiktiga ambitioner och investeringsplaneringen. Investeringsstrategin ska också utgöra ett stöd i arbetet med att prioritera vilka investeringar som ska genomföras på kort och lång sikt samt syftar till att öka samordningen och styrningen av stadens investeringsverksamhet.

Arbetet med att effektivisera plan- och byggprocessen fortskrider. Leanmetoden har använts i utvecklingen och samordningen av stadsbyggnadsnämndens och exploateringsnämndens arbete med projekt i tidiga skeden. En större utbildningsinsats har genomförts under hösten.

En ny plan- och bygglag med krav på bland annat kortare handläggningstider, började gälla i maj, vilket ställt krav på en del nya arbetssätt och rutiner inom stadsbyggnadsnämnden. Under året genomfördes därför en omorganisation i syfte att dels svara upp mot den nya lagstiftningen, dels förbättra servicen till näringslivet och medborgarna.

Nya områden växer fram och befintliga områden utvecklas

Stockholm växer i alla delar såväl i befintliga områden som i helt nya stadsutvecklingsområden. Inom till exempel Nordvästra Kungsholmen pågår byggnationen för fullt och en hel del bostäder är redan färdigställda. I september bjöd AB Familjebo-

städer in allmänheten till öppet hus för en förhandsvisning av Lindhagensskrapan, Sveriges högsta nyproducerade hyresbostadshus, med 24 våningar.

I maj togs det första spadtaget i Norra Djurgårdsstaden vilket är ett av stadens miljöprofilområden och som också ingår i *Clinton Climate Initiative*. Detaljplanen för Hagastaden vann laga kraft under året och det första spadtaget togs i oktober. Fram till 2025 ska Hagastaden bebyggas och utvecklas till en helt ny del av staden med en kombination av boende, parkområden, handel, världsledande forskning och högspecialiserad vård.

Arbetet med att förnya och utveckla de södra delarna av Stockholm i linje med den vision som antagits för Söderort pågår. Under 2011 har en stadsbyggnadsstrategi för Söderstaden antagits i stadsbyggnadsnämnden och programarbetet för Slakthusområdet för cirka 3 000 bostäder och 100 000 kvadratmeter verksamhetslokaler har startat.

Inom Järvalyftet, i enlighet med Vision Järva 2030, har en strukturplan för Husby tagits fram och varit ute på samråd. Strukturplanen innehåller cirka 1 000 bostäder, nytt centrum och en ny länk till Kista. En viktig del i strukturplanen är att gå från trafikseparering till en mer integrerad trafiklösning. Vidare pågår planeringen för förnyelse av Rinkeby-Allé och ett detaljplanearbete har inletts i syfte att koppla samman Rinkeby med stadsdelen Ursvik, en ny stadsdel i Sundbyberg, och den tvärbana som kommer att passera genom Ursvik.

Planering för fler studentbostäder

Målet om 250 nya studentbostäder har inte nåtts. Antalet färdigställda studentbostäder uppgår till 151 stycken, varav 86 stycken avser korttidskontrakt inom stadens egna bostadsbolag. Exploateringsnämndens mål om 150 markanvisningar för studentbostäder har uppnåtts då nämnden beslutat om markanvisningar för sammanlagt cirka 420 studentbostäder i framför allt Hjorthagen och på Årstafältet. Målsättningen för att öka studentbostadsbyggandet har höjts inför 2012 och byggandet av studentbostäder har utpekats som ett prioriterat mål för regionen.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	4 000	4 892	Uppfyllt	
Antal färdigställda bostäder	3 750	3 184	Delvis uppfyllt	
Antal markanvisade bostäder	3 000	3 539	Uppfyllt	

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Antal påbörjade bostäder	3 750	3 748	Uppfyllt	
Antal påbörjade hyresrätter	1 500	1 045	Ej uppfyllt	
Antal påbörjade ägarlägenheter	25	0	Ej uppfyllt	
Antal studentbostäder	250	151	Ej uppfyllt	

Framkomligheten i regionen ska öka

Stockholms trafiksystem ska vara pålitligt, tryggt och säkert. Ett effektivt transportsystem som bygger på god tillgänglighet och framkomlighet för publika och privata transporter bidrar också till en minskad miljöbelastning. De investeringar som görs i transportsystemet bidrar till att regionen hålls samman i en fortsatt stark tillväxt och utveckling. Staden driver därför också i samarbete med andra aktörer på för en utbyggd väg- och kollektivtrafik i regionen. Verksamhetsmålet har delvis uppfyllts under året.

Bedömningen grundar sig på kommunfullmäktiges indikatorer för verksamhetsmålet samt på den planering och genomförande av en rad större infrastrukturprojekt som pågår, vilka är avgörande för att öka framkomligheten i staden och regionen på längre sikt. På kort sikt riskerar dock dessa anläggningsarbeten att orsaka trafikstörningar vilka tillfälligt minskar framkomligheten. I innerstaden har bland annat arbeten under året vid Söderledstunneln, Tegelbacken och Norra Stationsområdet påverkat framkomligheten negativt. I ytterstaden har arbeten med Tvärbanan vid Solna och Sundbyberg påverkat framförallt busstrafikens framkomlighet.

Stockholm växer

Stockholm växer, vilket märks inte minst i trafiken. Idag är vi 2 miljoner personer i Stockholms län. År 2030 kommer vi att vara 2,5 miljoner. För att möta utvecklingen med allt fler stockholmare satsas 100 mdkr på nya vägar och en utökad kollektivtrafik. Trots denna satsning kommer det att krävas planering, prioritering och strategi för att anpassa trafiksystemet inför en ökad transportefterfrågan.

Strategi för ökad framkomlighet

Under verksamhetsåret har ett förslag till framkomlighetsstrategi tagits fram. Strategin prioriterar kapacitetsstarka trafikslag såsom kollektivtrafik, cykel och gång. Framkomligheten förbättras också genom insatser som ökar reshastigheten, bland annat genom frigörandet av trafikytor genom att gatuparkering i ökad grad styrs

mot tomtparkering. Av strategin framgår att det är framkomlighet för stockholmarna som är viktigast, inte framkomligheten för ett enskilt trafikslag. En stomnäs- och spårvägsstrategi utarbetas tillsammans med SL och kommer att ge underlag för ytterligare åtgärder i framkomlighetsstrategin.

Staden agerar alltid för att minimera trafikstörningar, även när de inte helt kan undvikas. Exempelvis samplaneras evenemang och samverkan sker alltid med andra nämnder vid exempelvis byggprojekt. För att säkerställa både framkomlighet och säkerhet transporterar staden bort snö när situationen kräver detta. För att trygga och förbättra trafikens framkomlighet har det under året genomförts flera uppbyggnader och nyinvesteringar i gatunätet, exempelvis Söderledstunneln, Stadshusbron, Slussen, Katarinavägen mot Munkbron. Även reinvesteringsåtgärder i avvaktan på ombyggnad har genomförts såsom exempelvis trafiktunneln Högdalen, Älvsjömotet samt färdigställande av ny bro över Forsån vid Perstorpsvägen.

Rätt parkerad?

Att stadens bilister ställer upp sina fordon rätt är också en framkomlighetsfråga. Den senaste uppföljningen av parkeringsverksamheten i innerstaden som genomfördes under 2011 visar att 92,2 av procent fordonen står rätt parkerade, om de som parkerat på parkeringsplats räknas som rätt parkerade även om inte avgift erlagts. 68,0 procent är rätt parkerade om ovanstående modell inte används vid beräkningen, vilket är en ökning från fjolårets 66,5 procent. Den senaste verksamhetsuppföljningen som genomfördes under september och oktober 2011 visar att genomsnittet för trafikfarligt eller hindrande fordonsuppställningar uppgår till 4,4 procent.

Stockholmarna gillar cyklar

Antalet cyklister har sedan början av 1990-talet ökat stadigt. En vanlig vardag cyklar cirka 150 000 människor i Stockholms innerstad. Utvecklingen är en del av en medveten strategi från stadens sida att stödja en ökad cykling. Under året har insatser gjorts för att öka antalet cykelparkeringar, förbättra cykelvägvisning, förbättra trafiksäkerhet och framkomlighet. Andra exempel är målning av cykelsymboler och cykelboxar tillsammans med ny beläggning på cykelbanor. Stadens populära system med låncyklar har kompletterats med ett ytterligare tjugotal stationer. Under året färdigställdes även Cykelplanen för Järva inom ramen för ytterstadsprojektet *Hållbara Järva*.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Antal meter nyanlagda cykelvägar i staden	öka	4 000	Uppfyllt	
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	öka	17	Delvis uppfyllt	Arbeten vid Söderledstunneln, Tegelbacken och Norra Stationsområdet har påverkat framkomligheten negativt.
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden	öka	29	Delvis uppfyllt	Arbeten med Tvärbanan i Solna och Sundbyberg har påverkat framkomligheten negativt.
Nettotillskott av parkeringsplatser (st)	öka	84	Uppfyllt	
Procentuell förlängning av restiden, innerstadsgator	oförändrad	17	Delvis uppfyllt	
Procentuell förlängning av restiden, inre infarter	oförändrad	82	Ej uppfyllt	
Procentuell förlängning av restiden, tvärleder	oförändrad	15	Delvis uppfyllt	
Procentuell förlängning av restiden, yttre infarter	oförändrad	43	Ej uppfyllt	

Stockholmarna ska vara nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

Kultur i olika former ska ges större utrymme i fler verksamheter. Inte bara barn och unga, utan även personer med funktionsnedsättning och äldre som i aktiva former har stöd från staden ska möta musik, böcker och konst som betyder mycket för livskvaliteten. I Stockholm ska möjligheterna till idrott vara många och varierande. Alla stockholmare ska ha möjlighet att utöva idrott. Stadens insatser inom idrott ska fokusera på barn och unga. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året.

Brukarundersökningen för stadsmiljö visar visserligen att de båda indikatorerna *Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms idrottsliv* och *Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms kulturliv* endast uppnått delvis men andelen stockholmare som anser sig vara nöjda med Stockholms kultur- och idrottsliv har även i årets mätning varit mycket hög. Samtliga nämnder som bedömt målet, utom Södermalms stadsdelsnämnd, anser att målet uppfyllts.

Stadens evenemang alltmer populära

Årets olika evenemang har varit mycket uppskattade. Kulturnatt Stockholm genomfördes den 9 april och denna gång med fri entré. 60 000 stockholmare och turister besökte 69 kulturnattsaktörer runt om i Stockholm. Årets tema på Stockholms Kulturfestival var Norge. Invigningen av festivalen omarrangerades på grund av terrordåden i Norge och en minnesstund hölls där Finansborgarrådet och Norges ambassadör medverkade. Tidigare publikrekord slogs med cirka 20 000 nya besök/are. Totalt räknade staden med cirka 340 000 besök till de runt 600 evenemangstillfällena. Ung08-festivalen genomfördes för tolfte året i rad med bland annat disco i Kungsträdgårdens tunnelbanestation.

Kultur för barn och ungdomar

I stadsdelsnämnderna fortsätter implementeringen av *Kultur i ögonhöjd* och samverkan inom KULAN – mötesplats för kultur och skola. På Vår Teater Östermalm har projektet *Öppen scen* genomförts där barn och ungdomar fått möjlighet att framträda på eget initiativ. *Unga Berättar* har med sina workshops och andra aktiviteter bidragit till att många barns och ungas röster har blivit lyssnade på.

Kulturskolan har ett brett utbud

Kulturskolan Stockholm har under 2011 erbjudit ett rikt och varierat utbud av kulturverksamheter med stora möjligheter för barn och ungdomar att på sin fritid delta och utveckla sitt eget skapande inom konstnärliga uttryckssätt som bild & form, dans, musik och teater med mera. Totalt har antalet deltagarplatser i Kulturskolans verksamhet uppgått till 25 421. Detta avser såväl de avgiftsbelagda kurserna (14 768) som prova-på-verksamheter (6 191) och skolornas kulturköp (4 462). Den utåtriktade verksamheten har, utöver ett stort antal lokala föreställningar, konserter och vernissager också handlat om många "öppna hus" och kulturveckor. Dels på stadens egna scener med många hundra teater-, musikal-, dans-, musik- och cirkusföreställningar men även på andra spelplatser.

Biblioteken, mötespunkt för alla

För Stadsbiblioteket har 2011 inneburet en betydande utveckling av bibliotekets digitala tjänster. En ny mobil- och desktopwebb har lanserats. En viktig del av den nya webben är förenklad tillgång till bibliotekens e-media och intresset för främst e-boken har fortsatt att öka under året. Exempelvis lånades boken *Jag är Zlatan* ut fler än 1 500 gånger under sina första tre månader. Det nyöppnade Luma bibliotek bygger på samarbete med bland annat Retoy och UNICEF Sverige, ett bibliotek med extra fokus på barns möjlighet att genom lek lära sig om barns rättigheter, miljö och hållbarhet.

Många aktiviteter i Kulturhuset

Genom entréerna till hela Kulturhuset registrerades 3 024 373 besökare, vilket är en ökning med drygt 900 000 jämfört med 2010. Antalet besökare till Kulturhusets verksamhet uppgick till 1 818 256, vilket jämfört med 2010 är en ökning med 31 procent. De viktigaste förklaringarna till publikökningen är tillkomsten av de nya biblioteken på våning Plattan och våning 2, generösare öppettider och ett utvecklat marknads- och kommunikationsarbete. Kulturhusets världsunika specialbibliotek för barn mellan 10 och 13 år, TioTretton, invigdes i februari. Verksamheten bygger på samarbete med externa partners, skolpedagoger, konstnärer och barnen själva.

Stockholms stadsteater slog nytt publikrekord

2011 är det bästa året hittills i Stadsteaterns 51-åriga historia med 379 794 (352 124) besökare på scenerna i Kulturhuset och i Skärholmen och ytterligare 140 544 (111 754) på Parkteatern, alltså totalt 520 338 (463 878) besökare. Andelen barn och ungdom uppgick under 2011 till 21,2 procent av besökarna eller 80 357 (63 444).

Stadsteatern är fortsatt Skandinaviens mest framgångsrika teater. Sedan 2003 har den genomsnittliga beläggningen i teatersalongerna legat på över 85 procent. Salongerna fylldes till 86,2 procent i genomsnitt under året, vilket är extremt högt jämfört med andra teatrar. 89 procent av besökarna på Stadsteatern anser att helhetsupplevelsen av teaterbesöket är positivt/mycket positivt. En övervägande majoritet av besökarna anser att teatern håller hög kvalitet (91 procent), har ett brett utbud (90 procent), är prisvärd (87 procent) och är aktuell (81 procent).

Stadens museer fortsatt populära

264 240 personer deltog i Stockholms stadsmuseums verksamhet under 2011, vilket är det högsta antalet deltagare någonsin. Av dessa deltog 19 498 i stadsvandringar eller besökte någon av museets fyra museilägenheter. Medeltidsmuseet har haft cirka 106 000 besökare. Besökarna är i stor utsträckning barnfamiljer. Publiktillströmningen till Vårsalongen var så stor att utställningen förlängdes med en vecka.

Fler barn och ungdomar ska vara fysiskt aktiva

Stockholmarna ska stimuleras till fysisk aktivitet med särskild tonvikt på idrott och motion för barn och ungdomar. För att få fler fysiskt aktiva har idrottsnämnden samarbetat med projektet *Järvalyftet Idrott* och stöder även två större arrangemang/mässor. *Winter Games* i Stockholmsmässan lockade 8 500 besökare och Höstlovskul, i samarbete med Idrottslyftet, fick ett par tusen besökare i Liljeholmshallen möjlighet att pröva många olika verksamheter. Utöver det bedrivits

öppen verksamhet på flera anläggningar, framför allt under helgkvällar, där så kallad drive in-fotboll och basket har genomförts i samarbete med föreningar.

Satsning på spontant idrottande

Satsningen på utegym är populär och ett gott exempel på vad staden kan göra för att få fler stockholmare fysiskt aktiva. Idrottsnämnden fortsätter därför satsningen på fler utegym. Vid ett par tillfällen under begränsade perioder har instruktioner erbjudits vid gymmen. Andra satsningar som också uppskattas är att motionsspåren underhålls, inte minst ur trygghetssynpunkt. Stadens simhallar hade drygt 2,8 miljoner besökare under 2011. Det är 0,2 miljoner färre än under 2010 beroende på att Farsta sim- och idrottshall samt Kronobergsbadet varit stängda del av året.

Fysisk aktivitet på recept

En vedertagen nationell metod där inaktiva nås är *Fysisk aktivitet på recept (FaR)*. Stockholms stads simhallar har sedan första delen av 2000-talet erbjudit reducerat pris på kurser och utvalda träningskort för barn, ungdomar och vuxna med recept. Antalet besökare som fått recept har ökat för varje år och arbetssättet blir allt mer etablerat hos vårdgivarna. Antalet deltagare med *FaR* ökade med 49 procent under året. Totalt har 2 105 deltagare köpt kort kopplade till *FaR*, varav cirka 70 procent är kvinnor.

Fritidsutbud för personer med funktionsnedsättning

Idrottsnämnden arrangerade tillsammans med fem andra kommuner i Stockholms län en fritidsmässa under 2011 för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. På mässan deltog cirka 70 utställare och ett 20-tal föreläsare. Under dagarna fick cirka 4 000 besökare bland annat prova på fyrhjuling, ponnyridning, dans, basket, fotboll och karate.

Farsta, modellområde för hälsa och idrott

Farsta stadsdelsnämnd har gemensamt med idrottsnämnden och utbildningsnämnden i uppdrag att utveckla Farsta stadsdelsområde som modellområde för hälsa och idrott. En rad aktiviteter har genomförts under 2011.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms idrottsliv	80 %	76 %	Delvis uppfyllt	Samma utfall som under 2010
Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms kulturliv	91 %	82 %	Delvis uppfyllt	Försämring jämfört med 2010 då utfallet blev 86 %
Ungdomars nöjdhet med möjligheterna till eget utövande av kulturaktiviteter	tas fram 2011	-	-	Ingen mätning genomförd 2011
Ungdomars nöjdhet med tillgång till spontanidrott	tas fram 2011	46 % (SLK) 6,87 (IdN)	-	Två mätningar har genomförts, en av SLK (andel nöjda) och en av idrottsnämnden (nöjdindex 1-10)
Ungdomars nöjdhet med tillgången till organiserad idrott	tas fram 2011	47 % (SLK) 7,25 (IdN)	-	Två mätningar har genomförts, en av SLK (andel nöjda) och en av idrottsnämnden (nöjdindex 1-10)

Stockholmarna ska tryggas och nöjda med städning samt renhållning

Staden har en hög ambition för en trygg och ren stad. Stockholm ska vara en trygg stad oavsett tid på dygnet eller plats. Stockholms stad ska säkerställa trygga, rena och väl upplysta stadsmiljöer. Stockholm ska vara en ren och trygg stad. Trygga, rena och väl upplysta stadsmiljöer ska säkerställas. De återkommande trygghetsmätningar som genomförs i staden ska ingå som underlag i stadens trygghetsarbete. Mörka och otrygga platser ska lysas upp. Kvaliteten på stadens parkmark och grönytor ska öka. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året.

Kommunfullmäktiges högt ställda mål för en ren och trygg stad har nåtts genom omfattande insatser från stadens nämnder och bolag. Det är framför allt tryggheten som ökat. I den trygghetsmätning som genomfördes 2011 uppgav 85 procent att de inte känner oro att utsättas för brott, vilket är en ökning jämfört med den trygghetsmätning som genomfördes 2008. Indikatorn som mäter upplevelsen av tryggheten i den egna stadsdelen bygger på frågor om belysning samt oro att vistas ute kvällstid får dock ett lägre betyg. Indikatorerna som mäter Stockholmarnas upplevelse av rent och städat samt skötsel av park och grönområden uppnås inte helt men tangerar hel måluppfyllelse.

Trygghetsfrågor i fokus

Det brottsbekämpande och brottsförebyggande arbetet är av stor vikt. Inom socialnämnden pågår arbetet med att implementera stadens brottsförebyggande program och under 2011 har ett arbete pågått med att revidera stadens kvinnofridsprogram

för att även omfatta våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld. Stadsdelsnämnderna bedriver ett aktivt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. De boendedialoger som genomförts inom ramen för arbetet med Vision Söderort, bland annat i Rågsved och Hökarängen, bidrar till ökad delaktighet och samverkan kring åtgärder för ökad trivsel och trygghet. I Spånga-Tensta stadsdelsnämnd bedrivs ett arbete för att förbättra situationen för ungdomar, bland annat genom verksamheterna *Trygg i Tensta* och *Tensta against crime*. Det förebyggande säkerhetsarbetet och trygghetsfrågor är nära förknippade med varandra. Stadens säkerhetsprogram är under revidering och i arbetet med detta har därför även trygghetsfrågorna inkluderats.

Trygghetsmätningen *Trygg i Stockholm* genomfördes för andra gången. En enkät skickades ut till drygt 30 000 stockholmare i åldrarna 16 till 79 år. Resultaten av mätningen redovisades på en trygghetskonferens i oktober som samlade ett par hundra personer som arbetar med eller har nära anknytning till trygghetsfrågor. Resultatet av enkäten visar att majoriteten av stockholmarna känner sig trygga och anser att tryggheten dessutom har ökat i staden. Andelen stockholmare som upplever oro eller rädsla för att utsättas för brott har minskat de senaste åren.

Rent och snyggt

För tredje året i rad genomfördes faktiska skräpmätningar i samarbete med Statistiska Centralbyrån. Årets mätning visade att den faktiska mängden skräp hade minskat med 17 procent jämfört med året innan och med 28 procent jämfört med 2009. I juli 2011 antogs en ny lag gällande nedskräpning, vilket stärkt det arbete som bedrivs, bland annat i samverkan med polis, mot illegal affischering, skräpdumpning med mera.

En stor del av insatserna för en renare stad sker i samverkan med andra aktörer. De återkommande skräpplockardagarna i samarbete med grundskola och förskola genomfördes och målsättningen var att fördubbla deltagandet vilket föll mycket väl ut då nästan 80 000 barn och vuxna deltog, vilket innebar mer än en tredubbling av antalet jämfört med föregående år. För att uppnå målsättningen involverades även det privata näringslivet i arbetet. Arbetet med fokusområden för att stärka insatserna i den fysiska miljön, ökad renhållning, klottersanering och kampanjinsatser, i samverkan med näringslivet har fullföljts under året. Fokus har koncentrerats till city och till de områden där satsningar gjorts inom ramen för stadens Vision Järva och Vision Söderort och ett antal företagrområden.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel invånare som känner sig trygga i sitt stadsdelsnämndsområde	63 %	59 %	Delvis uppfyllt	
Stockholmarnas nöjdhet avseende sanering av klotter/skadegörelse	53 %	52 %	Delvis uppfyllt	
Stockholmarnas nöjdhet med rent och städat	53 %	53 %	Uppfylls	
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel park och grönområden	60 %	59 %	Delvis uppfyllt	
Upplevelsen av Stockholm som tillgänglig stad	85 %	80 %	Delvis uppfyllt	
Andel barn/unga, 15-17 år som inte begått brott	öka	95,3 %	Uppfylls	Utfall 2010: 92,4%
Andel barn/unga, under 15 år, som inte begått brott	öka	99,6 %	Uppfylls	Utfall 2010: 99,3%
Andel invånare som inte känner oro för att utsättas för brott	öka	85 %	Uppfylls	Utfall 2008: 82 %
Antal identifierade sårbarheter som nämnden/bolagsstyrelsen avser att arbeta förebyggande med under året	48 st	128 st	Uppfylls	
Antal inträffade incidenter	minska	minska	Uppfylls	Utfallet var lägre än nämndernas och bolagens sammanlagda målsättning
Antalet bostadsbränder jämfört med år 2010	-10 %	-4 %	Ej uppfyllt	
Cykelolyckor i staden	minska	+2 %	Ej uppfyllt	Antalet rapporterade cykelolyckor 2011 var 266 st att jämföra med 261 st för 2010.

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Stockholmarna ska erbjudas valfrihet och ökad mångfald

Stockholmarna ställer höga krav på valfriheten och vill själva fatta de beslut som rör deras vardag, oavsett om det gäller val av barnomsorg, val av skola och pedagogisk inriktning, vård och omsorgsboende eller andra välfärdstjänster. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året.

Bedömningen baseras på att alltfler stockholmare upplever att de har valfrihet inom förskola, skola och äldreomsorg. Fler stockholmare vet också var informationen finns för att kunna göra sina val.

God information leder till kloka val

En förutsättning för att stockholmarna ska kunna välja välfärdstjänster är att det finns god information om valfrihetssystemet och om de olika valmöjligheterna.

Staden arbetar kontinuerligt med att ta fram lättillgänglig information om de valmöjligheter som finns och att denna utformas efter respektive målgrupps förutsättningar och behov. Informationen på stadens webbplats är anpassad för flera olika funktionsnedsättningar och kan också översättas till olika språk.

På *jämför service* kan stockholmarna söka och jämföra bland all service från Stockholms stad, såväl kommunal som enskild. Kontaktcenter erbjuder stockholmarna allsidig information på flera språk. Stadens informationsinsatser har bidragit till att andelen som vet var informationen finns för att kunna göra sina val har ökat till 49 procent.

Det finns många goda exempel på hur staden arbetar för att informera stockholmarna om valfriheten. En utmaning för staden är att hitta metoder för att informera de äldre då många av dem inte har datorer. Norrmalms och Hässelby- Vällingbys stadsdelsnämnder har under året arrangerat mässor med privata och kommunala utförare av äldreomsorg.

Stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Farsta rapporterar om hur fritidsgårdarna och fältassistenter använder sociala medier för att kommunicera med ungdomarna. Många förskolor har regelbundet genomfört föräldravisningar där lokalerna och verksamheten presenterats. Visningarna har varit välbesökta och uppskattade.

Mångfalden ökar

Antalet barn i Stockholms stad har ökat kraftigt de senaste åren, trots detta har andelen som upplever valfrihet inom förskolan ökat. Det är ett resultat utav den kraftiga utbyggnaden och av satsningarna som gjorts på information. Kungsholmens stadsdelsnämnd är ett bra exempel på hur nämnderna arbetar för att erbjuda valfrihet och ökad mångfald. Nämnden träffar regelbundet intresserade privata förskoleanordnare för att gå igenom framtida behov och möjligheter för dem att delta i utbyggnadsarbetet.

I syfte att utveckla valfrihetssystemet har staden börjat undersöka möjligheten att införa valfrihet inom LSS-insatsen korttidstillsyn. Inom socialpsykiatrien pågår upphandlingar enligt LOV för att öka mångfalden av utförare. Äldrenämnden har beslutat att en ny upphandling av korttidsvård utomlands ska påbörjas. Nya hemtjänstföretag etableras kontinuerligt inom stadens kundvalssystem.

Ett aktivt föreningsliv bidrar till ökad mångfald och idrottsnämnden arbetar för att fler idrottsföreningar ska öka sin medverkan i skötsel och drift av stadens idrottsanläggningar.

För att säkra en mångfald av boendeformer har staden under 2011 planerat för ett brett utbud av olika typer av bostäder och upplåtelseformer; flerbostadshus, småhus, studentbostäder, hyresrätter, bostadsrätter. Exploateringsnämnden har under året fattat tio markanvisningsbeslut rörande förskoleändamål.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom förskola	74 %	74 %	Uppfyllt	
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom omsorg om personer med funktionsnedsättning	66 %	58 %	Delvis uppfyllt	Nämnden verkar tillsammans med andra stadsdelar för en utbyggnad av LSS gruppboendestäder som omfattas av stadens pengsystem.
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom skola	84 %	84 %	Uppfyllt	
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, hemtjänst	66 %	69 %	Uppfyllt	
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, vård- och omsorgsboende	53 %	53 %	Uppfyllt	
Andel medborgare som vet var information finns för att kunna göra sina val	49 %	49 %	Uppfyllt	Att kontinuerligt informera stockholmarna om de valmöjligheter som finns är en av stadens prioriterade aktiviteter.
Antal kommunala hyresrätter i ytterstaden som friköpts och ombildats till bostadsrätter	öka	1 442	Uppfyllt	Boende i hyresrätt i ytterstaden har haft möjlighet att ombilda till bostadsrätt.

Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas

Stockholms barn och ungdomar ska erbjudas Sveriges bästa förskola och skola. Det ska finnas ett brett urval av verksamheter, inriktningar och fristående alternativ, där kunskap, lärande och omsorg står i fokus. Verksamhetsmålet har delvis uppfyllts under året.

Utvecklingen är positiv för flera indikatorer med en högre grad av måluppfyllelse än 2010. Bland kommunfullmäktiges 32 indikatorer inom det pedagogiska området är sju årsmål helt uppfyllda.

Ett år av stora reformer

Reformer och förändringar har under året präglat grund- och gymnasieskolan. En ny skollag har trätt i kraft som bland mycket annat fastställer att i stort sett samma regler ska gälla för fristående och offentliga skolor. Utbildningsnämnden och stadens skolor har arbetat intensivt med att förbereda och implementera en ny läroplan för grundskolan och grundsärskolan. Ytterligare reformer är arbetet med en ny betygsskala samt att betyg ska sättas i årskurs 6 från och med höstterminen 2012.

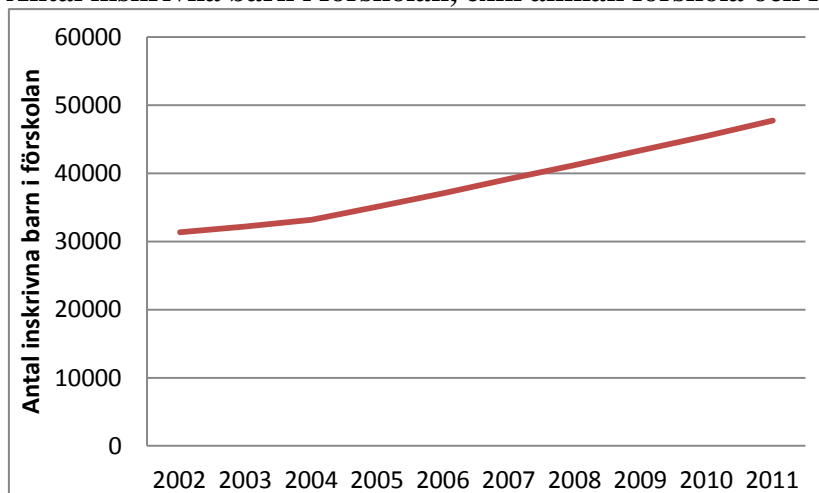
Från och med i höstas studerar eleverna som började gymnasieskolan enligt vad som gäller för den nya gymnasieskolan. Införandet av Gy 2011 har inneburit ett omfattande förberedelsearbete, bland annat gällande organisation av programmen, information/utbildning rörande program mål/ämnen/kurser samt en ny betygsskala.

Förskola

Antalet barn fortsätter att öka

Antalet barn i stadens förskolor fortsätter att öka och 2011 var i snitt cirka 49 300 barn inskrivna i stadens förskolor och familjedaghem. Från och med 2005 har drygt 2 000 nya barn fått plats i förskolan varje år. En kraftig utbyggnad har skett under flera års tid för att klara av att ta emot den stora mängden nya förskolebarn. Totalt finns 1 006 förskolor och 295 familjedaghem att välja mellan. Andelen barn i enskilt driven förskola ligger på cirka 36 procent, vilket är samma nivå som föregående år.

Antal inskrivna barn i förskolan, exkl allmän förskola och familjedaghem

Hög personaltäthet i Stockholms förskolor

I Stockholms förskolor är personaltätheten högre än i övriga landet. Majoriteten av nämnderna har under 4,9 barn per anställd. Den stora ökningen av antalet förskolor har inneburit att andelen förskolelärare har minskat med två procentenheter jämfört med föregående år. För att kunna behålla den goda kvaliteten i stadens förskolor är arbetet med att rekrytera högskoleutbildad personal högprioriterat.

Fortsatt mycket nöjda föräldrar

En stadsövergripande brukarundersökning genomförs varje år där samtliga föräldrar med barn i förskola och familjedaghem får svara på ett antal frågor. Föräldrarna är överlag fortfarande mycket nöjda med stadens förskoleverksamhet och de flesta resultaten är i nivå med föregående år. Det är även fortsättningsvis så att föräldrarna generellt är något mer nöjda i enskilt drivna förskolor jämfört med i kommunala. Noterbart är att föräldrarna blivit mer nöjda när det gäller samverkan med hemmet jämfört med föregående år.

Grundskola och särskola

Under hösten 2011 gick cirka 77 400 elever i grundskolan i Stockholm, en ökning med ungefär 2000 elever jämfört med 2010. Mer än tre av fyra stockholmselever har valt någon av stadens kommunala skolor. I särskolan har antalet elever minskat något. Hösten 2011 gick cirka 840 elever i grundsärskolan.

Resultaten i skolorna fortsatt höga

Resultaten i grundskolan för Stockholms elever är fortsatt höga i jämförelse med många andra kommuner. Det genomsnittliga meritvärdet för elever som gick ut årskurs 9 under året är det högsta någonsin i stadens skolor. Positivt är också att resultaten förbättras för elever i de lägre åldrarna. Jämfört med föregående år är det en större andel elever i årskurs 3 som läser med flyt och har godkänt på de nationella proven. De nationella proven i matematik för årskurs 9 visar på försämrade resultat och försämringen är särskilt tydlig för flickor. En oroväckande utveckling är att behörigheten till gymnasieskolan inte har följt med ökningen av det genomsnittliga meritvärdet. Andelen elever som inte är behöriga ligger stadigt på drygt tio procent och det är hög prioritet att framöver skapa sig en bättre bild av dessa elevers problematik och ta fram lösningar på hur åtgärdsprogram och individuella utvecklingsplaner kan förbättras. Variationen i resultat mellan och inom skolor är fortsatt stor, vilket gör att utmaningarna ser olika ut i stadens skolor. Nya uppföljningsinstrument har utvecklats för skolorna att använda i sitt lokala analys- och förbättringsarbete vilket möjliggör för mer ändamålsenliga utvecklingsinsatser.

Skolverkets statistik över den kommunala grundskolans resultat	Stockholms stad		Storstäder	Riket
	2010/2011	2009/2010	2010/2011	2010/2011
Läsår				
Genomsnittligt meritvärde	223,7	219,9	212,9	207,7
Andel elever som är behöriga till gymnasieskolan	87,3 %	89,1 %	84,7 %	87,5 %
Andelen som ej uppnått målen i ett ämne	7,7 %	7,7 %	8,7 %	7,8 %
Andel elever som ej uppnått målen i ett, flera eller alla ämnen	23,0 %	25,0 %	28,0 %	23,6 %

Coacher för att utveckla lärarkompetensen

Under hösten har staden inlett en satsning med lärarcoacher. Erfarna pedagoger har anställts för att stödja kollegors pedagogiska och didaktiska förmåga. Satsningen är inriktad mot matematik och NO samt svenska och svenska som andra språk och vänder sig till lärare eller arbetslag som undervisar i årskurserna 4-9.

Skolplanering för ett växande Stockholm

Stockholm växer i rask takt och den ökade befolkningen ställer höga krav på stadens skolor. Under året har staden tagit fram en plan för att möta den kraftiga ökningen av antalet grundskolebarn. De närmaste tio åren beräknas antalet elever i grundskolan öka med cirka 27 000 elever. Elevantalsökningen kommer att kräva både byggnation av nya skolor och utbyggnad av befintliga skolor. En annan ut-

maning för framtiden är rekryteringen av behöriga och kompetenta lärare till det växande elevantalet.

Gymnasieskola

Under 2011 har ungefär 26 200 stockholms elever gått i gymnasial utbildning, vilket är ungefär 800 elever färre än 2010. Ungefär hälften av stockholms eleverna går i någon av stadens kommunala gymnasieskolor. Under året gick ungefär 400 elever i den frivilliga särskolan.

Resultat

Resultaten i Stockholms stads gymnasieskolor är fortsatt höga och tämligen konstanta mellan åren.

Skolverkets statistik över den kommunala gymnasieskolans resultat	Stockholms stad		Storstäder	Riket
	2010/2011	2009/2010	2010/2011	2010/2011
Läsår				
Genomsnittligt betygspoäng	15,2	15,0	14,6	14,1
Andel godkända i kärnämnen sv, ma, eng inom NV/SP/T	98 %	98 %	98 %	98 %
Andel godkända i kärnämnen inom övriga program	85 %	84 %	81 %	86 %
Andel med grundläggande högskolebehörighet	89 %	88 %	87 %	87 %

Andelen 20-åringar med fullföljd gymnasieutbildning och grundläggande behörighet till högskolan är lägre i Stockholm och Malmö än snittet för riket till skillnad mot Göteborg som ligger på respektive över snittet för riket. Stockholms resultat från de senaste åren visar en oförändrad eller svagt nedåtgående trend. Av de stockholms elever som erhållit slutbetyg är drygt 74 procent av eleverna etablerade på arbetsmarknaden eller studerar två år efter avslutad gymnasieutbildning motsvarande siffror för Göteborg och Malmö är knappt 70 procent.³

Socioekonomiska faktorer, elevens betyg från grundskolan, vilka skolor och program eleven antagits till korrelerar starkt med vilka kunskapsresultaten blir. Betygsvariationen mellan stadens skolor är högre för matematik än för engelska och svenska. På de nationella proven visar resultaten en svagt uppåtgående trend för engelska A och svenska B. I matematik A avviker resultaten på det nationella provet i avsevärt högre grad negativt från de betyg eleverna fick på kursen.

³ Öppna jämförelser Gymnasieskolan 2011, Sveriges kommuner och landsting

Internationellt utbyte

Inom ramen för *Global Citizen* har ett flertal besök genomförts i Indien och Kina av de deltagande skolornas elever och lärare. Drygt 35 elever har under året deltagit i dessa besök som omfattat bland annat APU, projektarbeten på svenska företag i Indien och Kina samt konferensdeltagande.

Ny organisation

Utbildningsnämnden har under 2011 beslutat organisera om utbildningsförvaltningen bland annat i syfte att tydliggöra gränsen mellan nämndens uppdrag att erbjuda utbildning av god kvalitet till medborgarna oavsett anordnare och nämndens uppdrag att driva kommunala skolor.

I syfte att frigöra tid för stadens rektorer i grundskolan att kunna ägna sig mer åt att leda den pedagogiska verksamheten har ett arbete inletts med att se över skolans lokala ledningsorganisation. I uppdraget ligger även att synliggöra internorganisation och stödfunktioner inom central förvaltning.

Gymnasieskolorna är sedan juli 2011 indelade i tio områden, vilka leds av en gymnasiechef som har en administrativ chef underställd sig. Varje gymnasieområde omfattar två till tre skolor där varje skolenhet inom skolan leds av en rektor som är ledare för den pedagogiska verksamheten. Omorganisationen ger förutsättningar för en mer nära och tydlig ledning av den pedagogiska verksamheten vilket leder till en ökad måluppfyllelse.

Vuxenutbildning

Under läsåret 2010/2011 har 80 procent uppnått godkänd nivå inom den gymnasiala vuxenutbildningen. De generella betygsresultaten inom den gymnasiala yrkesutbildningen är betydligt högre än för den allmänna teoretiska delen. Analyser visar att det kan bero på att inom yrkesutbildningarna är motivationen högre, kurspaketen sammanhållna, andel behöriga lärare inom vårdområdet är högre samt att lärarna är mer engagerade och synliga för sina studerande. I den grundläggande vuxenutbildningen når 67 procent målen. Även inom den grundläggande vuxenutbildningen är variationen mellan olika anordnares resultat stor.

SFI

Andelen studerande inom SFI som får betyg efter slutförd kurs har ökat med två procentenheter till 87 procent. Andelen studerande som är godkända efter ett år har ökat med sex procentenheter till 46 procent. Däremot är andelen studerande som avbryter sina studier hög, vilket delvis kan bero på en gynnsam arbetsmarknad.

Ungefär 400 personer har varit inskrivna på någon av stadens SFX-utbildningar, svenskundervisning för yrkesutbildade. Utvärderingar som gjorts visar att utbildningarna är mycket bra och uppskattade men att behov finns av ökad yrkesinfärgning i utbildningen.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel barngrupper (1-3 år) med fler än 14 barn	minska	21,93	Uppfyllt	Föregående år var utfallet 23,9 %. 6 av 14 nämnder har ökat andelen avdelningar
Andel barngrupper (4-5 år) med fler än 18 barn	minska	25,85	Delvis uppfyllt	Föregående år var utfallet 25,71 %. 6 av 14 nämnder har ökat andelen avdelningar med fler än 18 barn.
Andel förskollärare av antal anställda	öka	40,5 %	Ej uppfyllt	Brist på förskollärare samtidigt som en kraftig utbyggnad pågår. Två nämnder har ökat andelen förskolelärare.
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende trygg och säker miljö	83 %	78 %	Delvis uppfyllt	Hälften av nämnderna når målet. Högst andel nöjda föräldrar finns på Östermalm med 85 %.
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende utveckling och lärande	82 %	77 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är samma som föregående år.
Antal barn som inte barnomsorgsgarantin uppfyllts för under året	0	60	Delvis uppfyllt	60 barn fick vänta en månad utöver garantitiden på plats.
Antal förskolebarn per anställd	tas fram 2011	4,9	-	Mäts för första gången. 9 nämnder har färre än 4,9 barn per anställd.
NöjdFöräldraIndex	74	71	Delvis uppfyllt	Rinkeby-Kista och Östermalm är de nämnder som når målet.
Resultatet av enheternas självvärdering avseende utveckling och lärande inom förskola	3,5	3,44	Delvis uppfyllt	Majoriteten av nämnderna når målet.
Andel behöriga lärare i grundskolan	öka	83 %	Delvis uppfyllt	Samma utfall som 2010
Andel elever i skolundersökningen i årskurs 8 som är nöjda med Jag känner mig trygg i skolan	83 %	85 %	Uppfyllt	

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel elever i skolundersökningen i årskurs 8 som är nöjda med Jag kan arbeta utan att bli störd	46 %	42 %	Delvis uppfyllt	Bättre utfall än 2010 men ej i nivå med årsmål
Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen	78 %	77 %	Delvis uppfyllt	
Andel elever som nått kravnivån på de nationella proven i årskurs 3	75 %	79 %	Uppfyllt	
Andel elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i år 6	öka		Ingen mätning gjord	
Andel elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i år 9	90 %	84 %	Delvis uppfyllt	Bättre utfall än 2010 men ej i nivå med årsmål
Andel elever som uppnått LUS-punkt 15 i årskurs 3	77 %	75 %	Delvis uppfyllt	Bättre utfall än 2010 men ej i nivå med årsmål
Andel elever som är behöriga till gymnasiet	90 %	88 %	Delvis uppfyllt	Samma utfall som 2010
Nöjd elevindex i årskurs 8	60 %	59 %	Delvis uppfyllt	
Ogiltigt frånvaro i grundskolan	3,3 %	2,5 %	Uppfyllt	
Andel behöriga lärare i gymnasieskolan	öka	83 %	Uppfyllt	Utfallet har ökat med en procentenhet jämfört med 2010.
Andel elever med grundläggande behörighet till högskola och universitet	öka	89 %	Uppfyllt	Utfallet har ökat med en procentenhet jämfört med 2010.
Andel elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i gymnasiet	96 %	93 %	Delvis uppfyllt	Utfallet oförändrat jämfört med 2010.
Andel gymnasieelever med godkänt i alla kurser i slutbetyget vid vårterminens slut (exkl. IV-programmet)	70 %	66 %	Delvis uppfyllt	Utfallet har minskat med en procentenhet jämfört med 2010.
Andel nybörjare i årskurs 1 i oktober år 2007 som fullföljde utbildningen inom 4 år (exkl. IV-programmen) Kommunal huvudman	84 %	81 %	Delvis uppfyllt	Utfallet har minskat med två procentenheter jämfört med 2010.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel nöjda elever i gymnasieundersökningen avseende lugn och arbetsro	68 %	50 %	Ej uppfyllt	Utfallet har minskat med 17 procentenheter jämfört med 2010. Kan bero på förändringar i genomförd brukarundersökning.
Andel nöjda elever i gymnasieundersökningen avseende möjligheten att känna sig trygg i skolan	97 %	90 %	Delvis uppfyllt	Utfallet har minskat med sex procentenheter jämfört med 2010.
Nöjd elevindex gymnasieskolan	Mäts första gången 2011	62	-	Ny indikator för 2011
Ogiltig frånvaro i gymnasieskolan	5 %	7,5 %	Ej uppfyllt	Utfallet har ökat med 0,2 procentenheter jämfört med 2010.
Andel godkända sfi elever efter ett år	41 %	45,6 %	Uppfyllt	Utfallet har ökat med knappt sex procentenheter sedan 2010.
Andel kursdeltagare inom grundläggande vuxenutbildning som under läsåret fullföljt kurs	öka	78 %	Delvis uppfyllt	Ny indikator för 2011.
Andel kursdeltagare inom gymnasial vuxenutbildning som under läsåret fullföljt kurs	öka	84 %	Delvis uppfyllt	Ny indikator för 2011.

Stockholmarna ska uppleva att de får god service och omsorg

Omsorgen ska präglas av trygghet, värdighet och respekt för den enskildes önskemål. Verksamheten ska fokusera på en god kvalitet. Den enskildes rätt till information, inflytande och delaktighet är ständigt i fokus. Verksamhetsmålet har delvis uppfyllts under året.

Bedömningen baseras främst på att årets brukarundersökningar inom äldreomsorgen både stöd och service till personer med funktionsnedsättning inte når upp till kommunfullmäktiges uppsatta mål.

Äldreomsorg

Kvalitetsarbete

Även om nöjdheten med hemtjänsten och i viss mån vård- och omsorgsboende har minskat så har nämndernas arbete inom utvecklingsområden som aktiviteter och kost givit resultat. Fler på vård- och omsorgsboenden tycker att maten smakar bra. På flera vård- och omsorgsboenden har valfriheten ökat vad gäller antal maträtter och numera finns det frukostbuffé på en del boenden. Kostrådsmöten med de bo-

ende har fortsatt under året. Många boenden har arbetat mer individuellt och erbjudit aktiviteter efter var och ens behov. Andelen som är nöjd med de aktiviteter som erbjuds har ökat från 56 procent 2010 till 61 procent 2011. Även andelen som kommer ut i friska luften så ofta de vill har ökat.

Kompetensutveckling har bland annat genomförts inom områden som kostens betydelse, läkemedel, demens samt svenska inom ramen för projekten Språksam och ArbetSam.

Brukarundersökningar

Stadsövergripande brukarundersökningar har genomförts sedan 2008. Brukarundersökning inom dagverksamhet genomfördes dock för första gången 2010 och visade då att 89 procent av brukarna är nöjda med verksamheten. Under 2011 har nöjdheten stigit till 95 procent och samtliga stadsdelsnämnder klarar kommunfullmäktiges mål.

För vård- och omsorgsboende är 78 procent av de boende nöjda, vilket är oförändrat i jämförelse med 2010. Dock är det bara stadsdelsnämnderna Hägersten-Liljeholmen, Norrmalm och Skärholmen som uppfyller kommunfullmäktiges mål på 83 procent nöjda. Upplevelsen av trygghet har ökat med en procentenhet och nöjdheten med maten och måltidssituationen är 71 procent precis som 2010.

Nöjdheten med hemtjänst har minskat från 77 procent 2010 till 67 procent 2011. Nedgången gäller samtliga stadsdelsnämnder och ingen nämnd klarar kommunfullmäktiges mål på 83 procent nöjda brukare. Flertalet stadsdelsnämnder anger att de har börjat eller kommer att börja ett analysarbete av de bakomliggande orsakerna kring den försämrade nöjdheten inom hemtjänsten. Upplevelsen av trygghet har förbättrats med fyra procentenheter i jämförelse med 2010 och upplevelsen av maten och måltidssituationen har förbättrats med två procentenheter.

Utbildningsgraden har ökat

Utbildningsgraden inom äldreomsorgen var 2011 89 procent, vilket är i nivå med kommunfullmäktiges mål. De grundutbildningar som genomförts är vårdbiträdesutbildning och undersköterskeutbildning på 600 gymnasiepoäng vardera. Totalt har 191 personer genomgått någon av dessa utbildningar under året. Av dessa har 52 personer läst de första 600 poängen, så kallad vårdbiträdesutbildning, och 139 personer har läst ytterligare 600 poäng, så kallad undersköterskeutbildning. Under året har totalt 43 personer validerat 600 poäng av omvårdnadsprogrammets karaktärsämnen och på så sätt fått grundläggande kompetens som vårdbiträden.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kvalitetsarbete

Stadsdelsnämnderna har haft ett ökat fokus på genomförandeplaner och arbetat med att förbättra och tydliggöra dessa. Detta är viktigt då det visar på den enskildes delaktighet och är ett sätt för denne att påverka den beviljade insatsen. Arbetet med att införa och utveckla DUR har fortsatt under året så att utredningar och beslut ska bli mer likställda över staden. Flera stadsdelsnämnder har arbetat med frågor kring värdighet och respekt, vilket har skett i samråd med brukare och anhöriga.

Stadsdelsnämnderna har deltagit i olika projekt i syfte att stärka och förbättra kvaliteten i verksamheterna. Exempel på detta är det kommunövergripande EU-projektet *Carpe*, om kompetensutveckling inom funktionsnedsättning och projektet *Vård i annans hem*, i samarbete med försäkringsbolaget AFA för att utveckla och förbättra arbetsmiljön för personliga assistenter.

Brukarundersökningar

Personer med insatserna LSS-boende för vuxna och barn, daglig verksamhet samt korttidshem har under de år som en kommungemensam brukarundersökning genomförts överlag varit mycket nöjda med kvalitén på stadens service. För daglig verksamhet och korttidshem har nöjdheten uppgått till drygt 90 procent. Brukarundersökningarna för 2011 visar dock genomgående sämre resultat. Nöjdheten i daglig verksamhet uppgår till 81 procent och till 82 procent för korttidsboende och LSS-boende. Upplevelsen av trygghet i LSS-boende uppgår till 86 procent. Flera stadsdelsnämnder anger den låga svarsfrekvensen som en osäker faktor då resultatet ska tolkas. Andra nämnder kommer skyndsamt att analysera det försämrade resultatet.

Nya bostäder

Under året har 30 nya omsorgslägenheter tillkommit, vilket innebär att stadens mål om 100 nya lägenheter inte har uppnåtts. I innerstaden tillkom 12 lägenheter, samtliga på Kungsholmen, och i ytterstaden 18 lägenheter.

Individ- och familjeomsorg

Arbeta efter metoder som ges stöd i forskning.

Inom individ- och familjeomsorgen läggs fortsatt stor vikt vid evidens- och kunskapsbaserade metoder och behandlingsmodeller som har stöd i forskning. Kvaliteten och rättsäkerheten i utredningar och verksamhet höjs genom detta. Stadens

intensifierade arbete med att mäta effekter och resultat av olika insatser bidrar till att ge bättre svar på frågan när insatser fungerar väl.

Utrednings- och dokumentationsprogrammet *BBIC (Barnets behov i centrum)* används nu av samtliga stadsdelsnämnder. Utrednings- och bedömningsmetoderna *ASI (Addiction Severity Index)* inom missbruks- och beroendevården och *DUR* inom socialpsykiatrin används också rutinmässigt inom verksamheterna.

Förbättrad uppföljning inom socialpsykiatrin

Under året har ett nytt uppföljningssystem införts inom socialpsykiatrin som gör det möjligt att följa upp resultatet av de insatser som är beviljade på både individ- och aggregerad nivå. Det innebär förbättrade möjligheter att jämföra resultat av utförda insatser mellan stadsdelsnämnder och se vilka arbetssätt som ger konkreta resultat för den enskilde. Systemet ger svar på två parametrar, dels i vilken omfattning den enskildes mål med insatsen uppnås, dels i vilken omfattning den enskildes funktionsförmåga ökar.

Fokus på förebyggande och tidiga insatser

Nämnderna fokuserar på förebyggande och tidiga insatser och ser alltid över möjlighet att erbjuda insatser inom öppenvården eller öppenvård i kombination med andra insatser. Intentionen är färre placeringar på institution och att ge mesta möjliga stöd utan att göra mer än nödvändigt stora intrång i barnens och familjens livssituation.

Mycket av arbetet bygger på samverkan mellan socialtjänsten och de kommunala förskolorna samt grund- och gymnasieskolorna. Det är även viktigt att samarbeta med polismyndigheter och frivilligorganisationer, vilket redan görs i många delar av staden exempelvis genom arbetet med sociala insatsgrupper som syftar till att hjälpa individer som riskerar att hamna i en kriminell livsstil och att hjälpa unga att hoppa av från ett kriminellt nätverk.

Beslutade insatser ger resultat

Kommunfullmäktiges ambition om att 72 procent av barn och ungdomar med insatser inom socialtjänster inte ska vara återaktualiserade inom 12 månader efter avslutad insats är hög med hänsyn till de ibland mycket allvarliga och komplexa vårdbehov som en del barn och ungdomar har. Målet ställer dessutom höga krav på att utredningarna är av god kvalitet och väl underbyggda. Under 2011 var 79 procent inte åter inom 12 månader efter avslutad insats, vilket visar att en stor del av de insatser som beslutas om och genomförs leder till goda resultat. Resultatet

varierar mellan nämnderna, men i till exempel Kungsholmen är det över 90 procent som inte är återaktualiserade.

Kommunfullmäktiges mål när det gäller andelen vuxna som återaktualiseras inom 12 månader efter avslutad insats är 63 procent och den faktiska andelen som återaktualiserades var just 63 procent, vilket är väsentligt lägre än för barn och ungdomarna. Anledningen kan förklaras av att insatser för barn och ungdomar beslutas i ett tidigare och förebyggande syfte. För vuxna som för barn är flertalet insatser frivilliga och bygger på samförstånd. En vuxen person kan i större utsträckning än barnen välja att avsluta en insats även om behovet kvarstår och därmed är sannolikheten större att personen återaktualiseras.

Satsning på att minska användandet av narkotika

Stockholmsenkäten är en totalundersökning om ungdomars normbrott och avvikande beteende som utförs av Preventionscentrum Stockholm vartannat år. Senaste mätningen 2010 visade på en ökning av narkotikaanvändandet i staden. Särskilt är det användandet av cannabis som ökat. På Maria ungdomsenhet uppgav 58 procent av de nyaktualiserade ungdomarna cannabis som primär drog. Preventionsenheterna i staden fortsätter sitt drogförebyggande arbete exempelvis genom informationskvällar om narkotika för föräldrar.

Hemlösa

Det bedrivs många projekt för att fortsatt minska hemlösheten. Projektet Bostad först, där personer erbjuds en permanent boendelösning tillsammans med kvalificerat stöd, som startade under hösten 2010 utökas inför 2012 från 15 till 30 platser.

Trenden är att antalet hemlösa minskat under 2000-talet. Nästa räkning görs våren 2012. Under 2011 var den genomsnittliga beläggningen på akutboendena 92 procent, vilket är betydligt lägre än 2010 då beläggningen var 101 procent. En lägre beläggning på akutboende innebär som regel att fler akut hemlösa har kommit vidare till mer stadigvarande boendeformer. Målet är att halvera antalet akut hemlösa, det vill säga de som bor på akutboende/härbärgelse eller är uteliggare under tiden 2008-2013.

Under året har 307 försöks- och träningslägenheter förmedlats av Stockholms Stads Bostadsförmedling AB. Staden har under årets alla nätter utom en kunnat leva upp till tak-över-huvudet-garantin.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel barn och ungdomar i förhållande till alla barn och ungdomar i stadsdelsområdet som har haft insatser inom IoF	1,66 %	1,52 %	Uppfyllt	8 av 14 nämnder uppfyller KFs mål.
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	72,1 %	79,1 %	Uppfyllt	Endast en nämnd når inte stadens mål. 90 % av Kungsholmens barn och ungdomar är inte återaktualiserade inom 12 månader.
Andel personer i förhållande till totala befolkningen som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen under året	0,65 %	0,64 %	Uppfyllt	Hälften av nämnderna når KF:s mål.
Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som upplever att de fått en förbättrad livssituation enligt DUR uppföljningen (dokumentation, utvärdering och resultat) (IoF)	tas fram 2011	58 %	-	Mäts för första gången. Snittutfall för staden är 58 %. Förslag på årsmål är 58 %.
Andel vuxna som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (IoF)	63,3 %	63,1 %	Uppfyllt	9 av 14 nämnder når KFs mål. Snittet för staden är marginellt lägre än KF:s mål.
Antal förmedlade försöks- och träningslägenheter via Bostad Stockholm	300	307	Uppfyllt	
Berusningsdrickandet bland unga enligt Stockholmsenkäten (IoF)	minska	-	-	Stockholmsenkäten genomförs inte 2011. Nästa gång våren 2012.
Index över andel barn och ungdomar som i Stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol, tobak eller narkotika	öka	-	-	Stockholmsenkäten genomförs inte 2011. Nästa gång våren 2012.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Nöjda brukare - personer med insatser inom socialpsykiatri som i brukarundersökning angett att de är nöjda med sina insatser/ biståndsbedömare och med handläggningen av deras ärende (IoF)	tas fram 2011	79 %	-	Mäts för första gången. KF:s mål föreslås till snittet för staden som är 79 %. Hälften av nämnderna når upp till snittet.
Tak-över-huvudet-garantin (IoF)	100 %	100 %	Uppfyllt	
Antal nytillkomna omsorgslägenheter för vuxna inom staden (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	100	30	Ej uppfyllt	
Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	86 %	86 %	Uppfyllt	Åtta av fjorton nämnder klarar KF:s budget.
Nöjda brukare - daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	81 %	Ej uppfyllt	Nedgång från 90 % 2010 till 81 % 2011. Analys av resultatet pågår.
Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	82 %	Ej uppfyllt	Nedgång från 92 % 2010 till 82 % 2011. Tre nämnder klarar KF:s budget. Analys av resultatet pågår.
Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	87 %	82 %	Ej uppfyllt	Nedgång från 88 % 2010 till 82 % 2011. Fyra nämnder klarar KF:s budget. Analys av resultatet pågår.
Andel anhöriga som är nöjda med hur anhörigstödet fungerar	73 %		Ej uppfyllt	Endast Norrmalm klarar KF:s budget
Andel omsorgspersonal med grundutbildning (äldreomsorg)	89 %	89 %	Uppfyllt	Tio nämnder klarar KF:s budget. Utbildningsgraden har ökat något sedan 2010.
Andelen nöjda omsorgsgare - biståndsbedömd dagverksamhet	83 %	95 %	Uppfyllt	Nöjdhet på 95 procent och samtliga nämnder klarar KF:s budget.
Andelen nöjda omsorgsgare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	83 %	67 %	Ej uppfyllt	Nedgång från 77 % 2010 till 67 % 2011. Ingen nämnd klarar KF:s budget. Analys av resultatet pågår.
Andelen nöjda omsorgsgare - vård- och omsorgsboende	83 %	78 %	Ej uppfyllt	Nöjdheten är oförändrad i jämförelse med 2010. Tre nämnder klarar KF:s mål.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende	82 %	80 %	Delvis uppfyllt	Även om inte KF:s mål klaras är resultatet en förbättring med fyra procentenheter i jämförelse med 2010.
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende	89 %	85 %	Ej uppfyllt	Även om inte KF:s mål klaras är resultatet en förbättring med en procentenhet i jämförelse med 2010.
Upplevelsen av maten och måltidssituationen i vård- och omsorgsboenden	75 %	71 %	Ej uppfyllt	Oförändrat resultat i jämförelse med 2010.
Upplevelsen av maten och måltidssituationen inom hemtjänsten i ordinärt boende (äldreomsorg)	75 %	73 %	Delvis uppfyllt	Resultatet är en förbättring med två procentenheter i jämförelse med 2010.

Stockholm stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten

Stockholms stad är en av landets största arbetsgivare. Hur väl staden lyckas uppfylla verksamhetens mål och ge stockholmarna en god service är i hög grad beroende av kompetens och engagemang hos medarbetare och chefer. Det är därför av största vikt att staden är, och fortsätter vara, en arbetsgivare som erbjuder spännande och utmanande arbeten. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året.

Engagerade medarbetare

Årets medarbetarundersökning visar att motivation och engagemang i arbetet är stort. Medarbetarna vet i hög grad vad som förväntas av dem och anser att de gör ett betydelsefullt arbete. Nio av tio medarbetare inom såväl nämnder som bolag känner till Vision 2030 – Ett Stockholm i världsklass. Resultaten visar också att medarbetarna vet hur deras arbete bidrar till nöjda medborgare. Nöjd medarbetarindex har ökat från 62 till 63 i årets mätning. Den största förändringen i årets undersökning är att medarbetarna ser betydligt mer positivt på ledarskapet i staden, vilket är glädjande då stora satsningar på kompetensutveckling av chefer har genomförts.

Friskare medarbetare

Under 2011 har stadens nämnder och bolag fortsatt att aktivt arbeta för att sänka sjukfrånvaron. Kommunfullmäktiges mål om en sjukfrånvaro på 4,8 procent uppnåddes delvis. Sjukfrånvaron minskade från 5,7 procent till 5,2 procent av den avtalade arbetstiden. Framgångsfaktorer för en fortsatt minskad sjukfrånvaro är

riktat stöd till enheter med hög frånvaro, regelbundna uppföljningsmöten med försäkringskassan och företagshälsovården, fokus på tidiga insatser och att följa upp upprepad korttidsfrånvaro. Mål och uppföljning av kort respektive lång sjukfrånvaro på såväl förvaltnings- som enhetsnivå medför att insatser kan riktas rätt.

Inom ESF-projektet *Verksamhet och hälsa* prövar och vidareutvecklar medarbetare och chefer i stadsdelsnämnderna Farsta, Skarpnäck, Hässelby-Vällingby, Spångstensta och Rinkeby-Kista samt Upplands Väsby kommun arbetsmetodik och former för målstyrning på grupp- och individnivå. Projektets mål är att öka kvaliteten för brukarna, förbättra arbetsmiljön och minska sjukfrånvaron genom att utveckla medarbetarnas förutsättningar för inflytande och ansvarstagande. Projektet avslutas den 31 december 2012.

Ledarutveckling

Stadens cirka 1 600 chefer ansvarar varje dag för att verksamheten fungerar tillsammans med sina medarbetare. För att möta stockholmarnas förväntningar är ett gott ledarskap och engagerade och kunniga medarbetare av avgörande betydelse. Stadens ledarutvecklingsinsatser tar utgångspunkt i visionen om ett Stockholm i världsklass och syftar till att utveckla kvalitet och effektivitet i stadens verksamheter. En rad olika utvecklingsinsatser erbjuds på olika nivåer. I nämnder och bolag ges återkommande utbildningar i exempelvis arbetsmiljö, rekrytering och stadens rehabiliteringsprocess. Flera nämnder genomför också ledarutvecklingsprogram.

Nyanställda chefer erbjuds stadens chefskörkort, en utbildning som ger en grundläggande orientering i stadens organisation och viktiga chefs- och ledarskapsfrågor. Ett utvecklingsprogram för chefer med potential för större uppdrag har genomförts och en särskild satsning har gjorts på ledarskap i äldreomsorgen med utvecklingsprogram för chefer och traineeprogram för blivande ledare i äldreomsorgen. Studieresor har genomförts för förvaltnings- och bolagschefer. Ett drygt hundratal chefer deltar i utvecklingsgrupper.

Stadens alla chefer har erbjudits seminarier med fokus på chefernas kommunikativa uppdrag. Cheferna får också ett mycket gott betyg för sin kommunikativa förmåga i årets medarbetarundersökning.

Kompetensförsörjning

För att nå visionen om ett Stockholm i världsklass är ett av stadens viktigaste uppdrag att säkra kvaliteten i verksamheterna. Kompetensutvecklingen är prioriterad i samtliga nämnder och en rad utbildningsinsatser har genomförts i verksamheterna. Bland annat har grundutbildning och språkutbildning erbjudits personal i äldreom-

sorgen och i förskolan erbjuds pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare och förskollärare.

Möjlighet till sommarjobb och att ta emot praktikanter är en del i den långsiktiga kompetensförsörjningen. Under 2011 tog staden emot 4 700 ungdomar i sommarjobb. Studenter erbjuds praktikplatser och verksamhetsförlagd utbildning inom en rad verksamheter i samarbete med högskolor i regionen.

Staden som arbetsgivare

Den växande staden ställer krav på att organisationen ständigt utvecklas för att möta stockholmarnas behov. Upphandling i konkurrens och ökad valfrihet för brukarna har medfört att en större andel av stadens tjänster utförs i enskild regi.

Vid utgången av året hade stadens nämnder och bolag 39 100 anställda. Antalet anställda i nämnderna har minskat med cirka 800 personer jämfört med årets början. I förskoleverksamheten har antalet anställda ökat medan antalet anställda minskat inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning, huvudsakligen på grund av att verksamheter har gått över till privata utförare och att sjukfrånvaron har minskat.

Omställning för medarbetare har skett utifrån stadens kollektivavtal för övertalighet samt enligt stadens rehabiliteringsprocess. Antalet övertaliga har minskat under 2011. Även antalet omplaceringsutredningar som gjort med anledning av personliga skäl, sjukdom, har minskat under 2011. Det beror dels på att nämnderna har arbetat aktivt med rehabilitering dels på att fler medarbetare har valt ”karriärväxling”, ett alternativ i stadens rehabiliteringsprocess.

Stadens arbetsgivarvarumärke är starkt. I mätningar av olika arbetsgivares attraktivitet placerar sig Stockholms stad som den mest attraktiva kommunen för studenter inom teknik och ekonomi.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Nöjd medarbetarindex (NMI)	63	63	Uppfyllt	
Sjukfrånvaro (alla nämnder/bolag)	4,8 %	5,2 %	Delvis	
Stadens arbetsgivarvarumärke	1	1	Uppfyllt	

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Budgeten ska vara i balans

Stadens ekonomi vilar på en mycket stabil och trygg grund. Stadens styrsystem underlättar budgethållning och det ska vara självklart att givna budgetramar hålls. Budgethållning är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige har anslagit ska räcka till. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året.

Bedömningen grundas främst på bokslutets positiva resultat enligt balanskravet och att flertalet av stadens finansiella mål för god ekonomisk hushållning uppfylls.

Det ekonomiska resultatet är det mått som tydligast sammanfattar stadens ekonomiska ställning. Stadens resultat enligt balanskravet om 678,7 mnkr visar att målet om en budget i balans är uppfyllt. De avsättningar som gjorts i detta och tidigare års bokslut innebär att staden står rustat inför de stora infrastruktursatsningarna som väntar. Totalt har cirka 7,9 mdkr (7,5 mdkr 2010) avsatts för bidrag till infrastrukturella kostnader.

Totalt redovisar stadsdelsnämnderna och facknämnderna ett överskott om 393,7 mnkr, 2010 var motsvarande överskott 535,5 mnkr. Samtidigt har stadens sammanlagda intäkter från skatter, statsbidrag och utjämning totalt ökat med 4,3 procent jämfört med 2010. Motsvarande ökning för 2012 är beräknad till 2,8 procent vilket innebär att handlingsutrymmet minskar. Det målmedvetna arbete som stadens nämnder har bedrivit under 2011 har skapat förutsättningar för en ekonomi i balans även under 2012. För att infria dessa förutsättningar är det viktigt att nämnderna bedriver ett lika målmedvetet arbete under 2012.

I bokslut 2010 uppgick soliditeten till 56,1 procent exklusive pensionsåtaganden och 38,9 procent inklusive pensionsåtaganden. Soliditeten per den 31 december 2011 uppgår till 51,7 procent exklusive pensionsåtaganden och 34,1 procent inklusive pensionsåtaganden. Måttet är därmed inte uppnått. Stadens balansomslutning har under perioden ökat med 9 274,2 mnkr. Förändringen i balansomslutning beror bland annat på ökade fordringar på stadens bolag med 5 022,0 mnkr. Bolagens lånebehov har ökat beroende på en större investeringsvolym kombinerat med minskade försäljningar. I och med att staden handhar samtlig upplåning för kommunkoncernen påverkar bolagens upplåning stadens balansomslutning, medan den ekonomiska ställningen inte direkt påverkas. Vidare beror den minskade soliditeten på stadens ökade investeringsverksamhet. Värdet av stadens fastigheter inklusive pågående arbeten har ökat med 2 924,6 mnkr, investeringar som delvis har

lånefinansierats. Soliditeten inklusive pensionsåtaganden har 2011 påverkats av att diskonteringsräntan för pensionsskulden sänkts vilket kraftigt ökat pensionsåtagandet.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar (alla nämnder)	100 %	98,9 %	Uppfyllt	
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar (alla nämnder)	100 %	99,1 %	Uppfyllt	
Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+ 1,8 %	Ej uppfyllt	Överskottet blev större än vad som prognostiserades i T2.
Stadens ekonomiska resultat	0,1 mnkr	678,7	Uppfyllt	
Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader	7,0 %	6,5 %	Uppfyllt	
Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter	100 %	98,1 %	Uppfyllt	
Stadens soliditet exkl. pensionsåtaganden	oförändrad	51,7 %	Ej uppfyllt	År 2010 var den 56,1 %.
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden	oförändrad	34,1 %	Ej uppfyllt	År 2010 var den 38,9 %.

Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

Den övergripande satsningen under mandatperioden är att frigöra resurser för prioriterade verksamheter. Detta genom bland annat en bättre samordnad styrning och förtydligade former för uppföljning och jämförelser. Ett utökat samarbete mellan olika nämnder leder till ökad effektivitet och kvalitet samtidigt som det minskar sårbarheten. Samtlig personal med yrken i offentligt finansierad verksamhet ska genom sitt engagemang skapa nytta för medborgarna och därmed förverkliga visionen om ett Stockholm i världsklass. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året.

Bedömningen grundas främst på att indikatorn *Administrationns andel av de totala kostnaderna* är uppfylld. Under 2010 ökade denna andel från 2009 års nivå på 7,2 procent till 7,5 procent, varvid indikatorn var delvis uppfylld. Under 2011 har denna andel minskat till 7,1 procent och är alltså på en lägre nivå än under 2009.

Gemensam it-service för hela staden

En stadsövergripande gemensam it-service, GS-IT, har införts i alla stadens nämnder och stadens bolag. Införandet påbörjades hösten 2009 och avslutades den 31 december 2011. Den nya organisationen bidrar till kostnadseffektivitet i stadens verksamheter samt att nämnder och bolag kan fokusera mer på sina kärnuppgifter. Ett viktigt steg i detta arbete är etableringen av en beställarorganisation inom servicenämnden för koncernens it-service.

Ständig förbättring i verksamheten

Under året har stadens nämnder fortsatt arbetet med Lean och resultatbaserad styrning inom sina verksamheter. Detta ska leda till ökad kvalitet, ökad effektivitet och ökad arbetsglädje. Arbetet blir mer fokuserat på det som ger mervärde åt brukarna av stadens tjänster. I budget 2011 uppmanades stadsdelsnämnderna att hitta samarbetsformer där de kan samverka eller bilda kompetenscentra. Syftet är att inom områden med få medarbetare och hög grad av specialisering ska kompetenscentrum medföra ökade kunskaper och möjlighet till metod- och kvalitetsutveckling. Ett arbete har genomförts under året, i samarbete mellan stadsdelsnämnderna, i syfte att definiera lämpliga områden för detta. Områden som föreslagits som lämpliga för fortsatt samarbete är budget- och skuldrådgivning, fältassistenter, kvinno- och mansfrågor, beroendemottagning, adoptioner, parkskötsel med mera. Som en följd av detta har bland annat Norrmalms stadsdelsnämnd tagit initiativ och startat ett uppskattat Lean-nätverk öppet för alla stadens nämnder och bolag. Stadsdelsnämnderna kommer under 2012 att fortsätta arbetet med att initiera och genomföra dessa samarbeten.

Vidare har trafik- och renhållningsnämnden arbetat med att gå igenom verksamhetens arbetsprocesser med stöd av Lean, vilket ska leda till tydligare och förenklade arbetsprocesser och styra resurserna till kontorets kärnuppdrag. Servicenämnden har börjat arbeta enligt Lean inom löneadministration och upphandling för att stärka samsynen kring verksamhetens mål, eliminera icke värdeskapande aktiviteter samt organisera och engagera medarbetarna i gemensamt förbättringsarbete. Under det kommande året ska Lean-metoden etableras inom servicenämndens övriga verksamhetsområden. Inom Bromma stadsdelsnämnd har arbetet med resultatbaserad styrning inneburit en förskjutning av fokus, från vilken insats som ska ges till vilka mål som ska uppnås.

Kontaktcenter förenklar stockholmarnas vardag

Kontaktcenter Stockholm, som är stadens kommungemensamma informationscenter, svarar på stockholmarnas, företags och andra intressenters frågor via telefon och e-post. Den fortsatta utvecklingen av Kontaktcenter Stockholm och införandet

av en koncerngemensam växel är ytterligare viktiga åtgärder för att förenkla medborgarnas vardag. Under året har utbyggnaden av kontaktcenter fortsatt i form av bland annat *e-support* och *Tyck till*. Målsättningen för kontaktcenter har under året varit att minst 70 procent av inkommande ärenden ska lösas vid första kontakten och den genomsnittliga lösningsgraden för året var 88 procent. Andelen nöjda medborgare gällande kontaktcenters service, bemötande och effektivitet var 84 procent under 2011, målsättningen var 90 procent. Under året hanterade kontaktcenter cirka 323 000 ärenden via telefon, e-post och brev samt cirka 2 900 besök i kundmottagningen i Tekniska nämndhuset.

Satsningen på framtagande av nya e-tjänster förenklar medborgarnas vardag. Bland annat arbetar servicenämnden med att etablera en e-tjänst via stockholm.se som ska göra det enklare för medborgarna att lämna synpunkter och klagomål på stadens service. Under året har tio nya e-tjänster etablerats, bland annat *Söka sommarjobb* och *Mina fakturor* där medborgarna kan se kopior på sina fakturor. Totalt sedan 2008, när beslut om e-tjänsteplattformen togs, har 50 e-tjänster etablerats.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	minska	7,1 %	Uppfyllt	År 2010 var andelen 7,5 %.
Andel brukare som anser att stadens verksamheter uppfyller förväntad service	tas fram 2011	-	-	Första gången indikatorn mäts. Problem med hur mätning skulle genomföras. Har tagits bort 2012.
Andel invånare som anser att stadens verksamheter har en god service	tas fram 2011	40 %	-	Första gången indikatorn mäts, därför inget målvärde.
Andel invånare som vet var information finns för att komma i kontakt med stadens verksamheter	tas fram 2011	49 %	-	Första gången indikatorn mäts, därför inget målvärde.
Andel personer som anser att stadens webbplats fungerar bra och är användarvänlig	tas fram 2011	75 %	-	Första gången indikatorn mäts, därför inget målvärde.

Omvärldsanalys

Turbulent omvärld och osäkra framtidsutsikter

Under andra hälften av 2011 gick världsekonomin in i en ny fas med betydligt svagare ekonomisk aktivitet och minskad världshandel. Främst berodde detta på statsskuldskrisen i Europa som lett till en kraftig oro på världens finansiella marknader. Den svaga återhämtningen i USA bidrog också till oron. Även tillväxten i

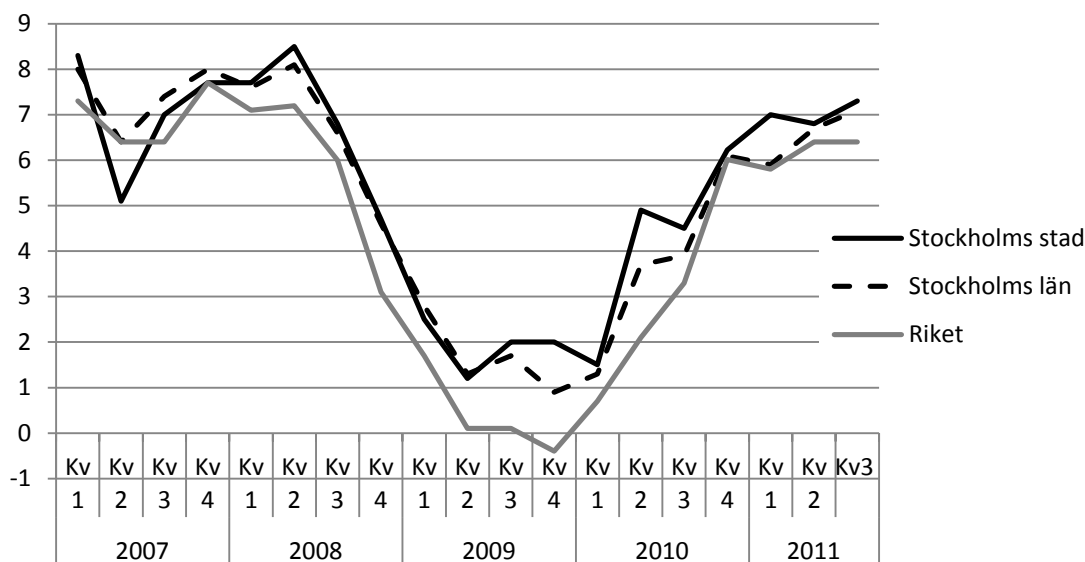
de så kallade BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina) mattades av under året. Det blir alltmer tydligt hur sammankopplad världsekonomin är och hur stor betydelse andra länders efterfrågeutveckling har. Den globala BNP-tillväxten beräknas endast ha uppgått till 3,8 procent under 2011. Under 2012 väntas den globala tillväxten försvagas ytterligare och euroländerna få en negativ tillväxt.

Tillväxt i svensk ekonomi 2011, men tecken på inbromsning 2012

Den svenska ekonomin klarade av att stå emot den globala turbulensen bra under 2011. BNP-tillväxten uppgick till 4,5 procent, vilket placerar Sverige bland de snabbast växande ekonomierna i Europa. Under det sista kvartalet 2011 mattades dock tillväxten av och prognoserna för 2012 pekar på en svensk BNP-tillväxt på cirka 0,6 procent.

Tillväxten i lönesumman har fortsatt att utvecklas starkt under året, med Stockholmsregionen som främsta draglok. Diagrammet nedan visar lönesummeutvecklingen fram till och med kvartal 3 2011. Det tredje kvartalet växte lönesumman i Stockholms stad med 7,3 procent jämfört med motsvarande kvartal 2010. Framåtblickande indikatorer, såsom orderingången, signalerar dock om en svagare utveckling. Exporten tappar fart, industriproduktionen minskar och hushållen har blivit försiktigare, i synnerhet när det gäller kapitalvaror.

Lönesummor, procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år

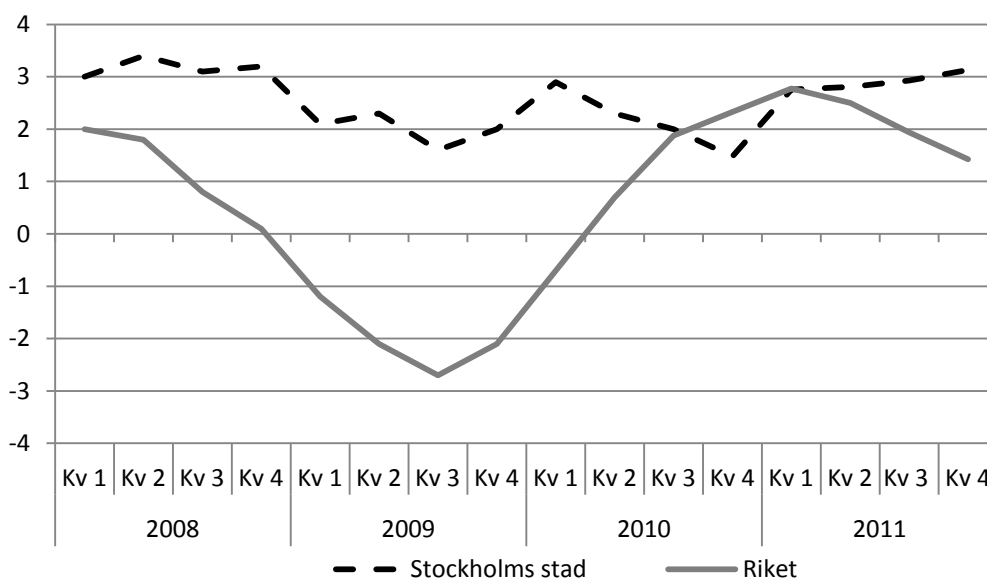
Källa: SCB

Anm. Lönesumma = antal arbetade timmar * timlön

Fortsatt stark arbetsmarknad

Förstärkningen på arbetsmarknaden i Stockholm har fortsatt under 2011, men det finns tecken på att utvecklingen är på väg att vända till det sämre. Exempel på detta är att varslen ökar och att övergångarna till arbete minskar. Tillväxten i antalet sysselsatta ligger dock på en stabilt hög nivå. Under fjärde kvartalet 2011 steg antalet sysselsatta personer i Stockholms stad med 3,1 procent jämfört med motsvarande kvartal 2010, vilket motsvarar 14 600 personer. Sysselsättningen i riket ökade samtidigt med 65 000 personer eller med 1,4 procent.

Sysselsättningstillväxt, procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år

Källa: SCB

Arbetslösheten ligger dock kvar på en hög nivå och väntas stiga under 2012. Det relativa arbetslöshetstalet i Sverige som helhet var 6,9 procent det fjärde kvartalet 2011. I Stockholms stad uppgick arbetslösheten till 5,8 procent av arbetskraften. Antalet stockholmare som var registrerade hos arbetsförmedlingen som öppet arbetslösa uppgick i december 2011 till 19 751, varav 6 494 personer var långtidsarbetslösa och 2 071 ungdomar i åldern 18-24 år. Drygt hälften av de öppet arbetslösa är utrikesfödda.

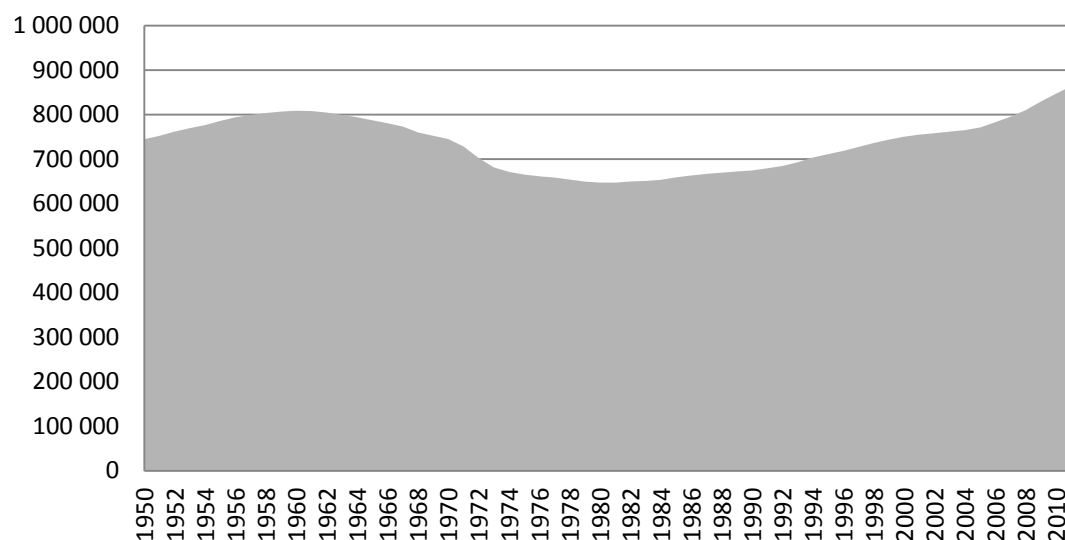
Stadens befolkning fortsätter att öka kraftigt

Under senare år har befolkningstillväxten i Stockholms stad och län varit rekordhög och svarat för nära hälften av Sveriges befolkningsökning. Denna utveckling ser ut att fortsätta. Livsstilen och kompetensen lockar företag och högutbildad

personal samtidigt som antalet födda har ökat kraftigt. Redan 2024 beräknas Stockholm att bli en miljonstad. I november 2011 uppgick länets befolkning till 2 087 902 personer och stadens befolkning till 863 100. Även Skåne och Västra Götalandsregionen fortsätter att växa och därmed förstärks befolkningskoncentrationen till storstadsregionerna.

I diagrammet nedan framgår att stadens befolkningsökning har pågått oavbrutet sedan 1982, men att ökningstakten tilltagit de senaste åren. Staden har en ambition att främja en fortsatt befolkningsökning och växtkraft inom näringslivet. Utgångspunkten är att en befolkningsökning i Stockholm utgör en grundläggande förutsättning för en positiv ekonomisk utveckling och en ökad välfärd.

Befolkningsutvecklingen i Stockholms stad, 1950-2011

Källa: SWECO

Ekonomisk och finansiell analys

Årsredovisningen omfattar koncernen Stockholms stad. I koncernen ingår staden och de kommunala bolagen. Med de kommunala bolagen menas i huvudsak stadens majoritetsägda bolag som finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB ägs av Stockholms stad och fungerar som en sammanhållande funktion för huvuddelen av stadens aktiebolag. För en mer utförlig beskrivning av bolagen hänvisas till årsredovisningen för Stockholms Stadshus AB som kan beställas via www.s-husab.stockholm.se

Om koncernen

I stadens bokslut ingår alla nämnder, det vill säga den i huvudsak skattefinansierade verksamheten, samt bokslutet för finansförvaltningen vilket bland annat omfattar stadens centrala finansiering. Den sammanställda redovisningen, som är den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, för koncernen Stockholms stad omfattar förutom stadens verksamhet även den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en helhetsbild av hela koncernens ekonomi och åtaganden.

Årets resultat

I koncernens resultat ingår resultatet för staden, resultatet för koncernen Stockholms Stadshus AB samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning, har eliminerats uppgår resultatet efter skatter och finansiellt resultat för koncernen till 1 473,6 mnkr (5 118,9). Det lägre årsresultatet jämfört med föregående år beror i huvudsak på lägre försäljningstakt av fastigheter till bostadsrättsföreningar.

Resultat för koncernen, mnkr

2011	2010	2009	2008	2007
1 473,6	5 118,9	5 689,0	5 855,8	6 022,7

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s samlade resultat efter finansiellt resultat uppgår till 922,7 mnkr (7 216,7). Årets resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB består, liksom resultaten för de senaste åren, till största delen av realisationsvinster som genererats av bostadsbolagen vid försäljningar av fastigheter till bostadsrättsföreningar. Nivån på dessa försäljningar var dock betydligt lägre än de senaste åren. Koncernen Stockholms Stadshus AB:s dispositioner och skatt uppgår till 280,5 mnkr (2 010,3) och årets resultat uppgår till 642,2 mnkr (5 206,4). Det

minskade årsresultatet beror som i huvudsak på lägre försäljningstakt av fastigheter.

Avskrivningar

Avskrivningarna på anläggningstillgångar ökade med 239,9 mnkr under 2011 och uppgår till 3 041,0 mnkr (2 801,7). Ökningen av avskrivningarna beror på att investeringsvolymerna i framförallt bostäder har legat på en hög nivå under de senare åren. Att avskrivningarna inte ökar mer trots de höga investeringsvolymerna beror främst på att investeringarna sker i pågående nyanläggningar som inte börjar skrivas av förrän de är helt färdigställda.

Finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet för kommunkoncernen är negativt och uppgår till -608,3 mnkr (-248,3). Den stora skillnaden mellan åren beror till största delen på en jämförelsestörande post på 312,4 mnkr hänförlig till en sänkt diskonteringsränta för stadens pensionssskuld.

Kassaflödesanalys

I stort sett har hela kommunkoncernen gemensam hantering av finansiella flöden som administreras av staden. De kommunägda bolagen har antingen en fordran på eller en skuld till staden. Enligt finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad ska kommunkoncernens kassaflöden nettas mot varandra och all extern lånefinansiering och placering sker centralt inom kommunkoncernen.

Balansräkning

Soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen. Det egna kapitalet för kommunkoncernen har ökat med 1 472,0 mnkr och uppgår till 89 881,3 mnkr (88 409,3). Förändringen av det egna kapitalet är hänförlig till årsresultatet på 1 473,6 mnkr, minskat med extern lämnad utdelning på 1,6 mnkr. Balansomslutningen uppgår till 133 461,6 mnkr (123 719,1). Detta medför en ökning av balansomslutningen på 9 742,5 mnkr.

Kommunkoncernens soliditet uppgår till 67,3 procent exklusive pensionsåtaganden (71,5). Motsvarande soliditetsmått för kommunkoncernen inklusive pensionsåtaganden är 54,5 procent (59,2). En långsiktigt stabil soliditet är bra för att ge kommunkoncernen en god betalningsförmåga på lång sikt och därmed en god finansiell handlingsberedskap för framtiden. Nedanstående tabell visar soliditeten under perioden 2008-2011.

Soliditet för kommunkoncernen (exklusive pensionsåtaganden), procent

2011	2010	2009	2008	2007
67,3	71,5	69,6	68,5	64,3

Investeringar

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar uppgår 2011 till 12 498,3 mnkr (11 766,6). Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår 2011 till 8 567,3 mnkr (8 022,5).

Diagrammet nedan ger en översikt över hur bruttoinvesteringarna för kommunkoncernen har fördelats under 2011. Investeringarna består främst av nyproduktion av bostäder samt förvärv av mark och fastigheter. Med pågående nyanläggningar menas investeringar i anläggningstillgångar av väsentligt värde som är under uppförande, men ännu inte färdigställda.

Koncernens investeringar

Koncernens fastigheter genomgår en omfattande upprustning genom bland annat *Stimulans för Stockholm*, *Järvalyftet* och *Söderortssatsningen*. Bland annat har de medel som frigjorts genom bostadsrättsomvandlingen gjort det ekonomiskt möjligt att förbättra boendemiljön för stockholmarna. Detta har skett genom upprustning av fastigheter och lägenheter samt trygghetsåtgärder i och omkring fastigheterna samt genom att energianvändningen i fastigheterna har kunnat minskas snabbare än planerat. Under 2011 satsade Svenska Bostäder, Stockholms hem, Familjebostäder, Micasa Fastigheter, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) och Stockholms Stads Parkerings AB mer än 3 mdkr extra genom *Stimulans för Stockholm*. Av dessa har cirka en mdkr satsats i nyproduktion av lägenheter, ytterligare en mdkr har satsats på upprustning av det befintliga fastighetsbeståndet, främst i mil-

jonprogramsområden. Mer än 900 mnkr har satsats på energieffektivisering och cirka 300 mnkr har använts till olika trygghetsåtgärder som förbättrad belysning, utbyte av portar och nya låssystem.

Under slutet av året fattades genomförandebeslut om tre stora projekt hos Stockholms hem om totalt nära 2 mdkr. Dessa gäller nyproduktion i kv Bjällerkransen 5 i Västertorp, kv Grimman 6 på Södermalm och kv Linnaberg 19 i Annedal och ger ett tillskott med tillsammans 800 lägenheter. Familjebostäder har under året slutfört ett stort projekt i kv Lusten och välgången, där cirka 300 lägenheter färdigställts till en total kostnad av 840 Mkr. Svenska Bostäder har under året bland annat färdigställt tre större projekt omfattande cirka 300 lägenheter.

Den nya Stockholmsarenan är en del av *Vision Söderstaden* och en del i den utveckling som planeras i området kring och i Slakthusområdet. Under året påbörjades arbetet med att skapa 12 000 kvm kommersiella lokaler i Stockholmsarenan, med syfte att få fram ett unikt utbud av nöjen och restauranger, som stöder evenemangsupplevelsen.

S:t Erik Markutveckling har under året förvärvat fyra tomträtter i slakthusområdet och avtalat om förvärv av kontorsfastigheten Palmfelt Center för att få ytterligare rådighet i området inför förverkligandet av *Vision Söderstaden*.

Stimulans för Stockholm har inneburit att Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) har kunnat genomföra angelägna åtgärder i skolorna, där tyngdpunkten legat utanför innerstaden. Till exempel har cirka 350 toaletter kunnat renoveras som en särskild satsning. Energieffektiviseringsåtgärder har genomförts på cirka 30 skolor. Dessa omfattar bland annat byten av gamla innerfönster för att minska värmeförlusten samt ersättning av gammal belysning med modern energieffektiv belysningsarmatur, som styrs av dels dagsljussensorer, dels närvarosensorer. Vidare har bolaget gjort nyinstallationer eller upprustning av bergvärmepumpar, fjärrvärmedragning och luftvärmepumpar samt byggt om ventilation till modern och effektiv värmeåtervinning. På ytterligare fem fastigheter har energieffektiviseringen skett genom byte av gamla undercentraler.

Minskning av antalet äldre gör att det i dagsläget finns ett överskott av vård- och omsorgsboendeplatser. Micasa Fastigheter AB ser löpande över användningen av fastigheterna och arbetar tillsammans med stadens nämnder för att konvertera sådana boenden som inte längre efterfrågas till till exempel ungdoms- och studentbostäder. Bolaget har under året byggt om och omvandlat fyra fastigheter till trygghetsboendestandard; Skärholmen, Väduren, Fästmannssoffan och Långbro-

berg. Därtill har arbetet med att åtgärda det eftersatta underhållet inom ramen för Äldrelyftet varit prioriterat. I nio fastigheter har upprustning i större omfattning skett, men arbete har även utförts i ytterligare 27 fastigheter.

Arbetet med planering och förberedandearbeten inför utbyggnad av Värtapiren pågår. Ombyggnaden av hamnen kommer möjliggöra utbyggnad av lokaler och bostäder på det ursprungliga hamnområdet. Ombyggnaden sker i tre etapper och beräknas ta cirka fem år. En utdragen miljöprovning har försenat hamnprojekten Norvik och Värtapiren.

Stockholms Hamn AB har under året blivit klara med renoveringen av Stora Tullhuset, Under året har även arbetet med renoveringen av Strömkajen fortsatt. Planering av en modernisering av hamnen i Kapellskär har pågått under en längre tid. Utbyggnaden av Kapellskär kommer enligt plan att tas ställning till under 2012.

Under 2011 har en idéprojektkatalog tagits fram i samarbete mellan Stockholms Stads Parkerings AB och stadens tekniska nämnder. Det omfattar ett 25-tal projektidéer om nya garage och har antagits av kommunfullmäktige. Beräknad investeringsvolym, om samtliga projekt realiserar, uppgår till över 2 mdkr. Syftet är att minska söktrafiken på gatorna i innerstaden, för att avlasta gatunätet från parkerade bilar och verka för en god stadsmiljö.

Under 2011 har Stokabs utbyggnad av det passiva fibernätet fortsatt och ytterligare 115 000 anslutningar har genomförts under 2011. Fortsatt utbyggnad i ytterstaden under 2012 innebär att närmare 90 procent av Stockholms hushåll kommer att ha möjlighet att ansluta sig till Stokabs operatörsneutrala fibernät.

För att möta stadens expansion i arbetet med *Vision Stockholm 2030* investerar AB Stockholm Vatten i utökat ledningsnät för vatten och avlopp. Vid exploateringsområdet Hagastaden innebär Stockholm Vattens arbete såväl att flytta befintliga ledningar som att lägga nya. Ett helt nytt dagvattensystem byggs för att leda vatten via lokala reningsanläggningar och sedan ut i Brunnsviken. Hagastaden är ett av de största exploateringsprojekten som Stockholm Vatten arbetar med. Även kapaciteten på verken ses över för att kunna tillgodose morgondagens behov. Henriksdals avloppsreningsverk har de senaste åren genomgått en stor ombyggnation där all luktstörande verksamhet har byggts in i berget och tung trafik letts om. Verket har även fått ökad kapacitet för produktion av biogas. Ombyggnaden möjliggör byggandet av 3 000 nya bostäder i området kring Henriksdalsberget.

Finansiell verksamhet

Finansiell verksamhet

Kommunkoncernens lånebehov tillgodoses genom en central upplåning. Därigenom minimeras räntekostnaderna för skulden.

Kommunkoncernen Stockholms stad hade den 31 december 2011 en nettoskuldportfölj på 10 518,5 mnkr (2 948,5). Den externa nettoskulden har under året ökat med 7 570,0 mnkr. Ökningen beror främst på ett ökat investeringsbehov i form av nyproduktion av olika bostadsprojekt och byggnation av Stockholmsarenan, samtidigt som inflöden från försäljningar av fastigheter till bostadsrättsföreningar har avtagit.

Kommunkoncernens upplåning

Kommunkoncernen har en mycket hög kreditvärdighet, så kallad rating. Ratingen ska återspegla kommunkoncernens förmåga att infria sina betalningsåtaganden och finansiella skyldigheter på kort respektive lång sikt. Kreditbedömningen utförs av kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's som ger kommunkoncernen Stockholms stad högsta möjliga betyg för både den korta och långa upplåningen, A-1+ respektive AAA. Ratingen bekräftades den 20 december 2011. För investerarna innebär denna rating att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut pengar till Stockholms stad. Detta möjliggör att kommunkoncernen erhåller fortsatt förmånliga lånevillkor.

Genom att låna på ett strukturerat och konsekvent sätt minimeras kostnaderna. Detta innebär även att kommunkoncernens externa nettoskuldportfölj i möjligaste mån utifrån marknadsförutsättningar ska vara strukturerad på ett sådant sätt att kapitalförfallen sprids över tiden. Den genomsnittliga upplåningsräntan för kommunkoncernens externa skuldportfölj under 2011 var 3,02 procent. Kommunkoncernen har starka finanser och räntekostnaderna är en förhållandevis liten del av de totala kostnaderna, bland annat därför har staden valt en relativt kort genomsnittlig räntebindningstid. Målet har varit att låta den externa nettoskuldportföljen ha en genomsnittlig räntebindningstid på 1,5 år. I och med att kommunkoncernen under tidigare år har amorterat på sin skuld som ett resultat av försäljningar befinner sig kommunkoncernens skuld på en fortsatt låg nivå. Den låga skuldnivån har medfört att den genomsnittliga räntebindningstiden har tillåtit att tillfälligt avvika från målet. Den 31 december 2011 var den genomsnittliga räntebindningstiden 1,9 år (1,02).

Bra prognoser är grunden för god låneplanering

Grunden för en god låneplanering är bra prognoser över koncernens kassaflöden. Bolagen och de stora förvaltningarna i kommunkoncernen upprättar både kortsiktiga och mer långsiktiga prognoser över sina kassaflöden. Dessa prognoser är en förutsättning för att kunna se till att upplåning och placering sker på lämpligaste räntenivåer och löptider.

Kommunkoncernen lånar i huvudsak genom olika marknadsprogram direkt på den finansiella marknaden. Det sker genom att Stockholms stad ger ut certifikat (korta lån) och obligationer (långa lån). Löptiderna på de olika lånen varierar normalt mellan en månad och fyra år.

Marknadsprogram och utnyttjad andel per 31 december 2011

	Rambelopp, lokal valuta	Utnyttjat, lokal valuta	Utnyttjat, SEK
Kommuncertifikat, KC, miljoner SEK	12 000	1500	1500
Euro commercial paper, ECP, miljoner USD	700	450	3 104
Medium term note, MTN, miljoner SEK	10 000	2 000	2 000
Euro medium term note, EMTN, miljoner EUR	2 000	582	5 191

Betalningsberedskap som extra säkerhet

Kommunkoncernen har en stark finansiell ställning. Risken är mycket liten för att kommunkoncernen inte ska kunna leva upp till sina åtaganden och inte betala i tid. Som en extra säkerhet finns ett syndikerat kreditlöfte utställt av en grupp banker som garanterar tillgång till 2 500 mnkr. Utöver detta finns en checkräkningskredit på 3 000 mnkr.

Finanspolicyn sätter ramarna

All finansiell verksamhet är förknippad med risker. Finanspolicyn anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen samt identifierar de finansiella risker som kommunkoncernen är exponerad för och hur de ska hanteras.

Risker förenade med stadens finansiella verksamhet hänför sig huvudsakligen till kredit- och marknadsrisk. Det finns även andra risker såsom operativ risk och likviditetsrisk. Kreditrisk är risken för att en motpart inte kan uppfylla sina betalningsförpliktelser gentemot kommunkoncernen. Kreditexponering och kreditvärde mäts per motpart eller instrument. Marknadsrisk definieras som risken för att förändringar av räntor, växelkurser och priset leder till en ofördelaktig förändring av

värdet av tillgångar och skulder. Riskerna följs upp löpande av en riskcontroller och rapporteras till kommunstyrelsen.

Om staden

Årets resultat

Resultatet för året, efter skatteintäkter och finansiellt resultat, uppgår till 1 136,8 mnkr (1 761,9). Konjunkturen har under de tre första kvartalen 2011 varit gynnsam för sysselsättningsutveckling vilket har medfört ökade skatteintäkter. Totalt har skatteintäkter inklusive generella statsbidrag och utjämning ökat med 1 408,7 mnkr. Reavinsterna uppgår till 785,3 mnkr. Överskott inom nämndernas verksamhet samt en ej budgeterad aktieutdelning från AB Fortum Värme Holding bidrar också till resultatet. I likhet med 2010 har premierna för avtalsgruppsjukförsäkringen och avgiftsbefrielseförsäkringen ej behövt erläggas. Den budgeterade utdelningen från Stockholm Stadshus AB på 750 mnkr har enligt beslut i kommunfullmäktige i samband med tertial 2 ej tagits ut. En sänkning av diskonteringsräntan för pensionsskulden har påverkat resultatet negativt med 312,4 mnkr.

Efter ianspråktagande av tidigare års avsättningar och periodens avsättningar uppgår årets resultat (förändring av eget kapital) till 881,3 mnkr (947,7). Resultatet justerat enligt kommunallagens krav på en ekonomi i balans, visar att staden uppfyller kravet då resultatet är positivt, och uppgår till 678,7 mnkr (342,7).

Resultat per den 31 december, mnkr

	2011	2010	2009	2008	2007
Resultat efter skatteintäkter och finansiellt resultat	1 136,8	1 761,9	1 210,5	1 564,8	243,7
Resultat förändring eget kapital	881,3	947,7	120,4	493,4	46,0
Resultat enligt balanskravet	678,7	342,7	8,7	6,1	6,7

Disposition av 2011 års förändring av eget kapital

Vision Järva och Vision Söderort har som målsättning att ge förutsättningar för hållbar tillväxt och ekonomisk utveckling. Av årets förändring av eget kapital tas ytterligare 50,0 mnkr i anspråk för framtida satsningar, som från och med 2012 även omfattar Hässelby-Vällingbys stadsdelsnämnd.

Stora it-satsningar för att underlätta driftmiljön kommer att genomföras i staden under de närmaste åren. Av årets förändring av eget kapital tas 550,0 mnkr i anspråk för bland annat följande ändamål. En upphandling av nytt ekonomisystem är nödvändig att genomföra enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU). Det nuvarande ekonomisystemavtalet kan maximalt förlängas till 2015. Driftavtalet för

stadens centrala it-system, kommunikation och telefoni löper ut 2014 och ska upphandlas och ersättas. Ett projekt för genomförandet av detta har startats, det så kallade SIKT-projektet. Ett ärendehanteringssystem gemensamt för stadens samtliga förvaltningar ska upphandlas. Vidare görs en översyn av stadens personalprocesser och utbildningsnämndens pedagogiska it-stöd.

Satsningarna görs i enlighet med kommunallagen 8 kapitel 5b§ enligt vilken in-
språktagande av sparande kan ske om synnerliga skäl finns. Avsikten är att re-
vinster från försäljningar ska användas på ett sätt som kommer hela stadens struk-
tur till godo.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 9 562,6 mnkr (9 638,7), vilket är en minskning med 76,1 mnkr jämfört med föregående år. Minskningen avser främst försäljning av verksamhet och entreprenader, 100,7 mnkr, samt bidrag, 162,3 mnkr. Försäljning av verksamhet minskar i och med att verksamhet i egen regi reduceras. Intäkterna för personlig assistent sänks med 93,1 mnkr, när verksamhet överförs till entreprenad då dessa intäkter övergår till entreprenören. Driftbidrag från staten har minskat med 76,6 mnkr, främst avseende introduktionsersättning för flyktingar och statsbidrag inom utbildningsverksamheten.

Intäkter för hyror och arrenden har ökat med 123,4 mnkr, varav 86,5 mnkr avser markhyror och arrenden. Ökningen beror framförallt på ökade intäkter för tomträttsavgälder och markupplåtelser. Intäkterna för taxor och avgifter har ökat med 57,2 mnkr, främst beroende på ökade intäkter avseende bygglovs-, stadsmättnings- och planavgifter samt ökade föräldrantäkter för fritidshemmen.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader, exklusive avskrivningar, uppgår till 42 372,2 mnkr (41 178,2), vilket är en ökning med 1 194,0 mnkr eller 2,9 procent.

Överföring av verksamhet från egen regi till entreprenadverksamhet har fortsatt under perioden dock i en långsammare takt.

Bidrag och transfereringar

Kostnaden för bidrag och transfereringar uppgår till 2 183,3 mnkr (2 283,8), vilket är en minskning med 4,4 procent jämfört med föregående år. Introduktionsersättning för flyktingar, som tidigare administrerats av kommunerna, hanteras numera av arbetsförmedlingen. Kostnaderna minskar successivt för staden och 2012 beräknas vara det sista året med kostnader för ändamålet. Kostnaden för kommunalt

vårdnadsbidrag uppgår till 24,2 mnkr. Under året har 1 848 personer fått ersättning via vårdnadsbidrag, vilket är en ökning med 337 personer jämfört med 2010. Kostnaderna för ersättning för personlig assistans har ökat något med 6,9 mnkr. I samband med verksamhetsövergångar har personliga assistenter fått nya huvudmän och sorterar inte längre under kommunen. Kostnaden för ekonomiskt bistånd har ökat med 1,9 procent jämfört med föregående år och uppgår till 984,1 mnkr (965,6). I ett tolvmånadersperspektiv var antalet biståndshushåll 0,9 procent högre och av de vuxna biståndstagarna var 48 procent arbetslösa i december. Det är framförallt under senare delen av 2011 som kostnaderna för ekonomiskt bistånd ökat.

Entreprenader och köp av verksamhet

Kostnaderna för entreprenader uppgår till 14,8 mdkr (13,5). Inga större överföringar till externa utförare har skett under året utan volymen är något högre inom samtliga sektorer. Verksamhetsområdet infrastruktur har högst andel utförd av externa utförare, 64,6 procent, men för verksamhetsområdena äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, utbildning grundskolan, och affärsverksamhet är omkring hälften av verksamheten utlagd på externa utförare. Överföringen av stadens IT-verksamhet till Volvo Information Technology AB (Volvo IT) får full kostnadseffekt 2011 och kostnaderna för året uppgår till 416,7 mnkr.

Personalkostnader

Personalkostnaderna fortsätter att minska. Under 2011 uppgår minskningen till 1,3 procent. Många personalövergångar har skett i samband med överföring av verksamhet till entreprenad. Medellöneökningen under året har uppgått till 1,93 procent (2,2). Premien för avtalsgruppsjukförsäkringen, som ingår i personalkostnaderna, har utgått 2011 på grund av minskningar av sjukersättningsfall generellt.

I december uppgick antalet helårsarbetare till 38 390. Detta är en minskning med 1 551 helårsarbetare eller 3,8 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Minskningen har främst skett inom äldreomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Utbildningsområdet har minskat med drygt 100 helårsarbetare. Kostnaderna för sjukfrånvaron har under året ökat med 1,8 procent. Det är speciellt under fjärde kvartalet, som ökningarna har skett. Den långa sjukfrånvaron fortsätter att minska medan den korta har ökat.

Jämförelsestörande poster

För perioden uppgår jämförelsestörande intäkter till 785,3 mnkr (1 205,8) och jämförelsestörande kostnader till 152,5 mnkr (1 133,8). Intäkterna avser realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar och exploateringsfastigheter.

Realisationsförluster vid försäljning av fastigheter och mark uppgår till 5,2 mnkr (24,5). Övriga jämförelsestörande kostnader är förbrukade medel för ytterstads-satsningen 58,1 mnkr, e-tjänstprogrammet, 89,1 mnkr och kompetensfonden, 0,1 mnkr. Dessa kostnader finansieras från tidigare års överskott enligt fullmäktigebeslut 2002, 2006 och 2010. I jämförelsestörande kostnader ingick 2010 ett finansieringsbidrag till affärsverket svenska kraftnät om 946,0 mnkr för ombyggnader i stam- och regionnäten i projektet Stockholms Ström.

Avskrivningar

Årets avskrivningar av anläggningstillgångar uppgår till 742,5 mnkr (667,0), en ökning om 75,5 mnkr. Avskrivningar enligt plan uppgår till 718,2 mnkr och nedskrivningar av värdet på anläggningstillgångar uppgår till 24,3 mnkr. Den kraftiga ökningen på 11,3 procent beror på en högre investeringsvolym de senare åren.

Skatter, statsbidrag och utjämning

Årets skatteintäkter har ökat med 4,7 procent till 32 503,0 mnkr (31 037,3). Kostnadsökningar inklusive avskrivningar har 2011 uppgått till 3,0 procent, men investeringar till följd av den stora befolkningsökningen de senaste åren har endast påbörjats.

Generella statsbidrag och utjämning är beräknade till 1 322,9 mnkr (1 379,9). Staten tillsköt 2010 ett tillfälligt konjunkturstöd på 806,9 mnkr för att stimulera ekonomin. År 2011 ingår ett tillfälligt konjunkturstöd i regleringsposten med 187 mnkr. Regleringsposten har även påverkats med en ökning på 440,0 mnkr beroende på kompensation för höjt grundavdrag för pensionärer. Utjämningsbidraget har bland annat ökat beroende på den stora befolkningsökningen de senare åren. Stadens sammanlagda intäkter från skatter, statsbidrag och utjämning har totalt ökat med 4,3 procent.

Finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet inkluderar räntenettet för staden samt övriga finansiella intäkter och kostnader. Stadens finansiella resultat uppgår till 230,2 mnkr (1 479,3), varav aktieutdelning från AB Fortum Värme Holding uppgår till 200,0 mnkr. Den budgeterade aktieutdelningen från Stockholms Stadshus AB på 750,0 mnkr har enligt beslut av kommunfullmäktige, i samband med tertialrapport 2, inte tagits ut. År 2011 omfattar det finansiella resultatet en jämförelsestörande kostnad på 312,4 mnkr. Diskonteringsräntan för pensionsskulden, som regleras av räntenivån i samhället, har under året sänkts med 0,75 procentenheter, vilket medfört en ökad pensionsskuld. Hela förändringen redovisas som en jämförelsestörande finansiell post i enlighet med Rådet för kommunal redovisnings anvisningar.

Räntenettet för staden är positivt och uppgår till 412,4 mnkr (408,5). Staden hantear bolagskoncernens upplåning mot ränta inklusive omkostnadsersättning. Det koncernexterna räntenettet uppgår till -243,5 mnkr (-213,3). Den låga räntenivån har hållit nere räntekostnaderna trots en ökad låneskuld.

Under posten finansiella intäkter och kostnader redovisas utöver den jämförelsestörande posten för förändrad diskonteringsränta, årets kostnad för värdesäkring av pensionsskulden som uppgår till 79,5 mnkr.

Övriga avsättningar

Årets avsättningar uppgår till 620,0 mnkr. Resultatet för renhållningsnämnden, 12,7 mnkr, och kyrkogårdsnämnden, 3,0 mnkr, har avsatts. Avsättningen för bidrag till infrastrukturella kostnader har ökats med 604,3 mnkr och uppgår nu till 7,9 mdkr. Det är främst åtaganden avseende intunnling av Värtabanan och Norra länken vid Norra stationsområdet, som ökats.

Ianspråktagande av övriga avsättningar har gjorts för evidensbaserade projekt inom hemlöshet med 14,3 mnkr, för projekt inom miljömiljarden 47,2 mnkr, satsningar på åtgärder för funktionshindrade 27,8 mnkr och infrastrukturella bidrag till spårtunnel under E18, Citybanan och Lindhagens plan 215,5 mnkr. Miljömiljardsprojektet har under året avslutats varför avsättningen upplöstes.

Förutsättningarna för avsättningar har under året ändrats så att en avsättning från och med 2011 måste grundas på en legal förpliktelse. Tidigare har även informella förpliktelser kunnat motivera en avsättning. De nya förutsättningarna ingår i en rekommendation från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) från september 2011. I budget 2012 har utfästelser gjorts om bland annat stimulansbidrag vid inrättande av nya förskoleavdelningar, som grundar sig på en befintlig avsättning. Denna utfästelse är i överensstämmelse med de senare årens utbetalning av stimulansbidrag och måste betraktas som en legal utfästelse, då externa utförare på grundval av budgetdokumentet förväntar sig att utfästelsen infrias. Stockholms stad förband sig i bokslut 2010 att medverka att säkerställa medfinansiering till Science for Life Laboratory, ett nationellt resurscenter, som ägnar sig åt storskalig forskning inom molekylär biovetenskap och medicin. Verksamheten bygger bland annat på Stockholms stads skriftliga försäkran om medfinansiering, varför utfästelsen måste betraktas som legal. Övriga befintliga avsättningar grundar sig på avtal.

Kassaflödesanalys

Summan av årets kassaflöde är positivt och uppgår till 615,0 mnkr.

Kassaflödet från verksamheten består av årets resultat och återläggning av ej likvidpåverkande poster i form av avskrivningar, avsättningar med mera. Från verksamheten uppgår kassaflödet till 1 921,1 mnkr (1 733,3).

Kassaflödet från förändringen av kortfristiga fordringar/skulder samt lager är främst avhängigt av förändringar i fordringar/ skulder gentemot stadens bolag. Förändringen är negativ för året, -3 811,6 mnkr, beroende på högre nettofordran på bolagen. Dessa har genomfört stora investeringar under året samtidigt som försäljningsvolymen minskat, vilket ökat behovet av upplåning. Kassaflödet från stadens investeringsverksamhet är negativt, -2 943,6 mnkr, beroende på den ökade investeringsvolymen samt en mindre mängd försäljningar under året. Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur bidrar till det negativa flödet med -215,5 mnkr.

Staden har ökat sina långfristiga skulder för att täcka bolagens lånebehov och ett ökat lånebehov för stadens investeringsverksamhet. Flödet från den löpande verksamheten täcker till viss del investeringsutgifterna, men en miljard måste täckas genom lån. De räntebärande nettotillgångarna uppgår till 10 999,2 mnkr. De har minskat med 1,5 mdkr under året.

Balansräkning

Stadens balansslutning har ökat med 9 274,2 mnkr till 97 063,8 mnkr (87 789,6). Staden administrerar upplåning och placering för stadens bolag. Stadens nettofordran på bolagen har ökat med 5 223,5 mnkr. Den kort- och långfristiga upplåningen har ökat med 8 229,6 mnkr främst för att möta bolagens lånebehov och för att finansiera stadens ökade investeringsverksamhet.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna har ökat med 2 213,3 mnkr och uppgår till 56 298,9 mnkr (54 085,6). Större delen av ökningen är hänförlig till materiella anläggningstillgångar. Bruttoinvesteringar uppgår till 3 869,2 mnkr, av- och nedskrivningar till 742,5 mnkr och det bokförda värdet vid försäljningar till 150,6 mnkr. Investeringsvolymen har ökat i jämförelse med föregående år med 329,2 mnkr, men når inte upp till den planerade volymen. Investeringarna sker främst i exploateringsfastigheter och infrastruktur. En omklassificering av exploateringsfastigheter från anläggnings- till omsättningstillgångar har gjorts under perioden på 790,0 mnkr beroende på planerade försäljningar. Från och med 2010 bruttoredo visas investeringsinkomster i form av avgifter och bidrag vid aktiveringen, så att inkomsterna

skuldförs och intäktsredovisas i takt med en anläggnings förbrukning. Dessa investeringsinkomster uppgår för 2011 till 4,8 mnkr (0,4 mnkr 2010).

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har ökat med 7 060,9 mnkr och uppgår till 40 764,9 mnkr (33 704,0). Den största förändringen är bolagens ökade upplåningsbehov. Stadens fordran på bolagen har under året ökat med 5 784,4 mnkr. Exploateringsfastigheter har på grund av omklassificeringar ökat till 2 000,0 mnkr. Vid årsskiftet hade staden likvida tillgångar på 522,5 mnkr. År 2010 hade staden i stället en utnyttjad checkräkningskredit. Upplupna intäkter har ökat med 704,6 mnkr främst beroende på slutavräkning för skatteintäkter 2011, som är positiv.

Eget kapital och skulder

Det egna kapitalet har ökat med 881,3 till 50 151,1 mnkr (49 269,9) till följd av årets resultat. I enlighet med beslut i kommunfullmäktige 2002, 2006 och 2010 om disposition av eget kapital har sammanlagt under året disponerats 147,3 mnkr. Dessa redovisas under jämförelsestörande kostnader.

Långfristiga skulder har under perioden ökat med 5 686,5 mnkr till 8 113,6 mnkr (2 427,1). Obligationslån har tagits upp för att möta bolagens ökade lånebehov. Samtliga reverslån förfaller till betalning inom ett år varför de har klassificerats som kortfristiga lån.

Kortfristiga skulder ökar med 1 844,4 mnkr till 25 835,3 mnkr (23 990,9). Stadens ökade lånebehov har delvis täckts med certifikatlån, som ökat med 4,0 mdkr. Den kortfristiga delen av långfristig upplåning är 1,4 mdkr mindre än 2010. Slutavräkningen för 2009 på 1,0 mdkr, som skuldfördes i bokslut 2010, har erlagts. Leverantörsskulder ökar med 0,1 mdkr.

Soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen. Måttet redovisas inklusive och exklusive stadens ansvarsförbindelse avseende pensionsåtaganden. Kommunfullmäktige beslutade i budget 2011 att stadens soliditet ska vara oförändrad jämfört med bokslut 2010, det vill säga ska uppgå till minst 56,1 procent exklusive pensionsåtaganden och 38,9 procent inklusive pensionsåtaganden.

Stadens soliditet uppgår till 51,7 procent exklusive pensionsåtaganden och 34,1 procent inklusive pensionsåtaganden, det vill säga målet uppnås inte. Eget kapital uppgår till 50 151,1 mnkr, vilket motsvarar cirka 58 105 kr per invånare (inklusive

ansvarsförbindelse 38 303 kronor). Stadens soliditet har minskat något främst beroende på den ökade investeringsvolymen. I budget 2012 anges en lägsta nivå för soliditeten på lång sikt till 34 procent.

Pensioner

Pensionsskulden för perioden redovisas i balansräkningen med totalt 3 891,6 mnkr, inklusive särskild löneskatt. Pensionsavsättningarna har under perioden ökat med 606,5 mnkr, delvis beroende på förändrad diskonteringsränta med 0,75 procentenheter. Beräkningen av pensionsskulden bygger på Sveriges Kommuner och Landstings riktlinjer, RIPS07. Kalkylräntan ändras om ett rullande femårsgenomsnitt av den nominella räntan på tioåriga statsobligationer går utanför ett fastställt intervall, vilket inträffade 2011. På grund av ränteförändringen har pensionsskulden ökat. Sänkningen av utbetalningsnivåerna i den allmänna pensionen har medfört en motsvarande höjning av tjänstepensionerna, då bruttopensionen enligt avtalet ska vara värdebeständig (den så kallade "bromsen"). Intjänandet av förmånsbestämd ålderspension har ökat. Grunden för beräkningar är pensionsavtalet KAP-KL. Lokala pensionsbestämmelser utöver det kommunala pensionsavtalet är inlagda i pensionsskulden.

Pensionsskulden intjänad till och med 1997 utgör en ansvarsförbindelse i stadens bokslut och uppgår till 17 091,9 mnkr inklusive särskild löneskatt. Redovisningen, av denna del av pensionsskulden som ansvarsförbindelse, sker enligt den så kallade blandmodellen. Denna innebär att en del av stadens skulder ej redovisas i balansräkningen, som därmed visar en mer positiv bild av den ekonomiska ställningen. Pensionsskulden intjänad till och med 1997 har ökat med 1 948,6 mnkr jämfört med 2010. Den minskade diskonteringsräntan påverkar även här liksom den så kallade "bromsen". En satsning på att aktualisera anställningar, som ger upphov till pensionsåtaganden, har ökat det redovisade åtagandet något. Den upplupna pensionsavgiften och upplupen löneskatt redovisas som kortfristig skuld och uppgår sammanlagt till 650,4 mnkr.

Försäljningar

Stadens försäljningsinkomster uppgår under året till 930,7 mnkr vilket medför en realisationsvinst för staden om 785,3 mnkr. Försäljningarna avser fastighetsförsäljningar, friköp av tomträttsmark och försäljningar kopplade till exploatering. Friköp av tomträttsmark har inneburit försäljningsinkomster för staden om 45,2 mnkr, varav 16,9 mnkr avsåg friköp av småhustomträtter. Fastighetsförsäljningar till följd av exploateringsverksamhet har inneburit försäljningsinkomster om cirka 493,1 mnkr (vilket även inkluderar friköp av en tomträtt i Vällingby Centrum till 284 mnkr). Försäljning av fastigheter utanför kommungränsen, främst jord- och

skogsbruksfastigheter, har inneburit försäljningsinkomster om 358,3 mnkr. Den enskilt största försäljningen av jord- och skogsegendom utgjordes av Snäckstavik i Botkyrka kommun om sammanlagt 250,0 mnkr. Fastighetsnämnden har i avsikt att renodla fastighetsbeståndet avyttrat fastigheter innanför kommungränsen om 29,4 mnkr.

Investeringar

Stadens bruttoinvesteringar 2011 uppgår till 4119,5 mnkr, vilket är 16,3 procent högre än föregående år. Investeringsbidraget för året uppgår till 4,4 mnkr (0,4).

Bland större projekt med genomförandebeslut över 100 mnkr som ingår i **brutto-utgifterna** för helåret återfinns följande:

Projektnamn	Avser	Nämndens budget 2011	Utfall 2011	Avvikelse
Hagastaden	Bostäder	-721,7	-592,4	129,0
Norra Djurgårdsstaden	Bostäder	-491,6	-298,0	193,6
Hammarby sjöstad	Bostäder	-218,0	-212,9	5,1
Kraftledningstunnel Årsta	Kraftledning	-134,4	-74,6	59,8
Nordvästra Kungsholmen	Bostäder	-116,4	-96,9	19,5
Norra Länken: trafikplats Hjorthagen	Infrastruktur	-177,8	-238,0	-60,2
Slussen	Infrastruktur	-231,0	-196,8	34,2
Nord/Sydaxeln	Infrastruktur	-480,0	-383,0	97,0
Kista företagsområde	Kommersiellt	-86,8	-76,0	10,8
Mariehäll	Bostäder	-87,4	-90,0	-2,6
Älvsjö Centrum	Bostäder, infrastruktur	-67,3	-80,2	-12,9
Energieffektiviseringsåtgärder	Kommersiellt	-50,0	-34,1	15,9
Engelbrektshallen	Idrott	-1,0	-10,9	-9,9
Sätra Ridhus	Idrott	-47,5	-48,1	-0,6
Farsta sim och idrottshall inkl provisoriska hallar	Idrott	-94,0	-112,7	-18,7

Ökade resurser krävs för att finansiera de omfattande investeringar som behövs för att möta Stockholms stads befolkningstillväxt. Då de finansiella resurserna är begränsade blir det än mer angeläget att tydligt prioritera mellan stadens framtida investeringsprojekt. Kommunfullmäktige har därför beslutat att en investeringsstrategi ska införas som säkerställer en utbyggnad av staden i enlighet med Vision Stockholm 2030 och som anpassas till tillgängligt finansiellt utrymme. Investeringsstrategins första steg som fastställdes i budget 2010 inkluderar en enhetlig

metodik för projektstyrning av stora investeringsprojekt. Det andra steget, som fastställdes i budget 2011, innehåller ett gemensamt beslutsstöd där kommunkoncernens planerade investeringsprojekt samlas, kategoriseras och prioriteras utifrån fastställda beslutskriterier. Investeringsstrategins tredje steg, som fastställdes i budget 2012, innebär att Vision Stockholm 2030 vägs samman med översiktsplanen vilket är en förutsättning för att fullt ut kunna styra och prioritera stadens investeringsprojekt på lång sikt. Investeringsstrategin kommer att vara en förutsättning för att på ett mer balanserat sätt och på mer objektiva grunder i framtiden prioritera mellan stadens investeringsprojekt. Investeringsstrategin syftar också till att öka samordningen och styrningen av stadens investeringsverksamhet. Investeringsvolymen i förhållande till avskrivningarna förutsätts långsiktigt anpassas till en hållbar nivå.

Ansvars och borgensförbindelser

Stadens åtagande avseende borgen och ansvarsförbindelser uppgår till 926,7 mnkr, en minskning med 251,1 mnkr. Borgensåtagandet avser dels ideella föreningar dels stiftelser eller bolag. Staden har även gått i borgen för pensionsutfästelser för stadens majoritetsägda bolag samt till vissa stiftelser. Större delen av dessa pensionsutfästelser har bortförsäkrats till S:t Erik Livförsäkring AB. Den samlade risken för stadens borgensåtagande bedöms som låg.

Transparensdirektivet

Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser med mera ställer vissa krav på redovisning i offentliga företag, genom krav på öppen och separat redovisning. Syftet med lagen är att implementera EU-kommissionens direktiv 08/723/EEG i svensk lag (transparensdirektivet) för att motverka otillbörlig konkurrens.

Lagen omfattar offentliga företag där staten, kommuner eller landsting har ett direkt eller indirekt dominerande inflytande genom ägande, finansiell medverkan eller genom de regler som gäller för företaget. Även ekonomisk eller kommersiell verksamhet som drivs i förvaltningsform kan omfattas av begreppet.

Enligt lagen ska offentliga företag som har en årlig nettoomsättning överstigande 40 miljoner euro under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren tillämpa bestämmelserna om öppen redovisning.

De bolag som omfattas av direktivet och uppgiftsskyldigheten är Stockholms Hamn AB, STOKAB och Stockholms Stads Parkerings AB. Inom staden bedrivs ekonomisk verksamhet av enheten för redovisning och finansstrategi, stadsledningskontorets finansavdelning. All upp- och utlåning till stadens bolag sker ge-

nom denna enhet. Samtliga bolag erbjuds upplåning och placering med villkor motsvarande kommunkoncernens externa finansieringskostnad med utrymme för eventuell omkostnadsersättning. Inga kapitaltillskott, amorteringsfria lån eller förlustbidrag lämnas.

Övriga ärenden

Centralupphandling av gemensamt ekonomisystem

I enlighet med uppdrag i Kommunfullmäktiges budget 2011 har en strategisk förstudie avseende upphandling av nytt gemensamt ekonomisystem genomförts. Förstudien har gemensamt utförts av stadsledningskontorets finansavdelning och Stockholm Stadshus AB, med delaktighet från stadens bolag samt vissa nämnder.

Nuvarande avtal med nämndernas ekonomisystemsleverantör kan maximalt förlängas till 31 mars 2015. Av den anledningen måste en ny upphandling genomföras, varvid förstudiens huvudfråga har varit om nämnder och bolag kan inkluderas i ett gemensamt ekonomisystem. Förstudiens slutsats är att det är fullt möjligt att ha ett koncerngemensamt ekonomisystem, detta genom att bolag och nämnder har möjligheter till lokal uppsättning enligt specifika lagar och krav.

Förstudien har kommit fram till att det finns två huvudalternativ avseende nästa upphandling av ekonomisystem:

1. Underhåll/support upphandlas för den nuvarande licensen (alternativet avser enbart stadens nämnder). Besparingsmöjligheterna är få och genererar ett negativt nuvärde. En upphandling avseende underhåll/support avser 3-5 år, därefter måste ett nytt ställningstagande ske. Upphandlingen får ej inkludera nya funktioner/nyutveckling, utan det som finns i ekonomisystemet 2015 behålls till avtalets slut, vilket innebär att all utveckling/effektiviseringar i ekonomisystemet stannar av under ett antal år. Vidare behöver bolagen själva ta ställning till hur de ska hantera sina ekonomisystem. En avtalsförlängning utan upphandling av underhåll/support har även belysts, men bedöms ej som möjlig mot gällande lagstiftning.
2. Genomförande av en koncerngemensam upphandling av ekonomisystem. Stora besparingsmöjligheter finns, vilka ligger i nivå med kostnaderna för projektet. Det positiva nuvärdet erhålls främst genom en lägre årlig drifts- och förvaltningskostnad samt att en effektiv gemensam ekonomihantering för bolagen kan införas. Utöver de positiva ekonomiska effekterna finns även en hel del andra ”mjuka besparingar”, till exempel möjlighet till gemensamma utvecklingsprojekt samt möjligheten att ställa koncernövergri-

pande frågor direkt i systemet. Vidare konstateras att en upphandling enbart för stadens nämnder ej innebär några besparingar och genererar endast ett högt negativt nuvärde.

Stadsledningskontoret föreslår ett fortsatt arbete mot alternativ två, det vill säga ett införande av ett koncerngemensamt ekonomisystem för Stockholms stads nämnder och bolag. Förstudien har påvisat att ett gemensamt ekonomisystem är möjligt samt ger fördelar för koncernen, både kostnadsmässigt och administrationsmässigt.

Ekonomisystemet ska upphandlas på licens, då en upphandling av ekonomisystemet som tjänst innebär betydande svårigheter med ekonomisystemets kringtjänster. Vad gäller drift, förvaltning och de nämnda kringtjänsterna köps/avropas de på ett så tjänstelikt sätt som möjligt från den koncerngemensamma upphandlingen av dessa tjänster. Att staden upphandlar ekonomisystem i form av licens innebär inget hinder mot att ekonomihanteringen i framtiden kan läggas på en extern part.

En upphandling av ekonomisystem kommer även att påverka utvecklingstakten i nuvarande ekonomisystem. Ett utvecklingsstopp i nuvarande ekonomisystem bör införas från 2013/2014 (med undantag för politiska beslut, lagkrav etc.). Det är dock av vikt att verksamheten kan bedrivas på ett tryggt och säkert sätt under denna period.

Vidare bör en analys av koncernens ekonomimodell inarbetats i upphandlingsprojektet. Ska Stockholms stad gå mot en gemensam ekonomihantering är ett gemensamt system och en effektiv ekonomimodell en nödvändig förutsättning.

Med hänsyn till upphandlingens omfattning är det angeläget att upphandlingsarbetet påbörjas omgående. De övergripande steg som ingår i upphandlingsarbetet är, inkl en preliminär tidplan:

- Kravspecifikation klar, juni 2013
- Upphandling av licens för ekonomisystemet, juni 2013-september 2014
- Implementering och utrullning av ekonomisystemet, september 2014-december 2016/2017

Efter implementeringen övergår ekonomisystemet till en förvaltningsfas, vilken inkluderar drift, förvaltning och utveckling av ekonomisystemet.

Nämnder och bolag ska involveras i upphandlingsarbetet för att försäkra att alla steg blir i enlighet med stadens krav, riktlinjer och regelverk.

Finansiering för den del av upphandlingen som avser stadens nämnder föreslås ske genom disposition av de i eget kapital särskilt reserverade medlen för verksamhetsutveckling med IT. Finansieringen för den del av upphandlingen som avser stadens bolag finansieras av Stockholm Stadshus AB.

Uppföljning av sommarkoloniverksamheten i Stockholms stad 2011

Under 2011 sökte 4223 barn och ungdomar till sommarkollo, vilket är en minskning med 9,6 procent jämfört med förra året. Skillnaden i antalet som åkte är dock betydligt mindre. Under 2011 åkte 3 702 barn och ungdomar till sommarkollo, vilket är en minskning med endast 2 procent jämfört med året innan. Det var 58 procent flickor och 42 procent pojkar som åkte. Andelen barn och ungdomar i åldrarna 9-16 år som åkte på kollo i förhållande till det totala antal barn och ungdomar i Stockholm i dessa åldrar minskade med 0,3 procent jämfört med förra året till 6,1 procent.

Den största andelen barn och ungdomar som åkte på sommarkollo kom, precis som 2010, från Södermalm och Enskede-Årsta-Vantör. Minst andel barn och ungdomar som åkte kom i likhet med förra året från Rinkeby-Kista och Skärholmen. I de sistnämnda fall är det värt att notera att stadsdelsnämnderna arrangerar egna kollon samt andra sommaraktiviteter såsom bussutflykter, idrottsturneringar kombinerat med underhållning, teaterföreställningar med mera.

Under 2011 lanserades en ny version av e-tjänst för att söka till sommarkollo. Målet med tjänsten är att förenkla ansökningsförfarandet dels för vårdnadshavarna till barnen, dels för sommarkolloutförarna. E-tjänsten har hanterat medborgarnas val av kollogård och perioder och matchat dessa mot kolloutförarnas utbud för att i största möjliga mån tillgodose önskemålen. Totalt svarade 56 procent att de använt tjänsten på www.stockholm.se för att söka sommarkollo.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att godkänna rapporten, bilaga 7.

Avrapportering och avslut av Miljömiljarden

Efter försäljningen av Birka Energi beslöt Kommunfullmäktige den 2 juni 2003 att i bokslut för 2002 avsätta 1 000 mnkr för olika miljöåtgärder. Miljömiljarden bedrevs under tiden 2003-2011 och avslutades den 25 maj 2011.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Miljömiljardens projekt har bidragit till att minska stadens miljöpåverkan och samtidigt har stadens kunskaps- och erfarenhetskapital ökat inom miljö- och klimatområdet. Utvärderingarna visar också att

Miljömiljarden har varit en drivkraft till att en rad projekt inom många olika områden har genomförts. Ett antal av Miljömiljardens projekt har varit så bra att de övergått till ordinarie verksamhet. Likaså finns ett antal Miljömiljardsprojekt som är goda exempel på innovativa lösningar och fungerar som inspiration för andra, både inom och utanför staden.

Stadsledningskontoret konstaterar att de utvärderingar som gjorts av KTH och Deloitte understryker vikten av att ha tydliga, mätbara och uppföljningsbara mål i arbete med projektet och program. KTH trycker starkt på vikten av att inrätta ett baseline-läge (ett nollmätningssläge) i varje projekt, allt för att underlätta uppföljning och utvärdering samt jämförelse av projekt. Detta är viktigt för att kunna analysera och dra slutsatser av projekt och för att för verksamhet som bedrivs över flera år kunna se långsiktiga trender.

Miljömiljarden har varit en bidragande orsak till att EU-kommissionen utnämnde Stockholms stad till den första Europeiska Miljöhuvudstaden (European Green Capital) 2010.

Stadsledningskontoret konstaterar att Miljömiljardens projekt har bidragit till att minska stadens miljöpåverkan och samtidigt ökat stadens naturliga kunskaps- och erfarenhetsnivå. Likaså har stadens kunskapskapital ökat, vilket är viktigt för framtida utmaningar. Utvärderingarna visar också att Miljömiljarden har varit en drivkraft till att en rad projekt inom många olika områden har genomförts, projekt som annars legat för långt fram i tiden eller saknat finansiering.

Slutrapportering av klimatinvesteringsprogram 2007

Staden har genomfört klimatinvesteringsprogram, Klimp 2007, enligt beslut från Naturvårdsverket den 23 maj 2007. Staden sökte stöd till 18 planerade eller tänkbara åtgärder som var strategiskt viktiga för att uppnå målen i då gällande Miljöprogram och i Handlingsprogram mot växthusgaser men som ej bedömdes kunna genomföras utan stödfinansiering. Staden beviljades 37 173 000 kr till ett klimatinvesteringsprogram för sex åtgärder samt administration. Denna summa minskades då en åtgärd, installation av värmeåtervinning i Husby, inte genomfördes.

Den 29 september 2011 fastställde Naturvårdsverket bidragsandelen för hela programmet till 14 791 682 kr och samtidigt avslogs åtgärd 2C, produktion av biogas från jordbruksgrödor helt. Därmed blev åtgärdsägaren återbetalningsskyldig staden 14 512 500 kr enligt avtal. Faktura kommer att sändas till berörd åtgärdsägare. Naturvårdsverket har redan betalat ut 25 629 750 till programägaren Stockholms

stad. Staden har således erhållit ett större bidrag än den är berättigad till och har därmed betalat tillbaka 10 838 068 kr den 29 december 2011.

De genomförda åtgärderna har uppnått sina miljömål och andra effektmål. Generellt sätt kommer åtgärdernas effekt bestå långsiktigt.

Revidering av inriktningsbeslut för Samverkanscentral och kontor inom Kristinebergs slott 11 m.fl.

Revideringen avser ”Projekt Samverkanscentralen. Inriktningsbeslut för fortsatt planering”, beslutat av fastighetsnämndens beslut 2010-08-24 och godkänt av Kommunfullmäktige 2011-05-23. Revideringen innefattar projektets huvudtidsplan och planerade byggrätter samt dess ekonomiska konsekvenser, se bilaga 11. Projektets måltidpunkt för första möjliga inflyttning är nu augusti 2015. I tjänsteutlåtandet 2010-07-01 bedömdes första möjliga inflyttningen till augusti 2014. Den förskjutna tidsplanen samt ändrade planeringsförutsättningar medför att planeringskostnaderna fram till genomförandebeslut behöver revideras från 25 mnkr till 57 mnkr. Det medför inte att projektet nettonuvärde eller projektavkastning försämras. Det medför dock en ökad ekonomisk risk. Om projekt Samverkanscentralen inte genomförs så kommer nedlagda planeringskostnader att belasta Fastighetsnämndens resultat.

Återredovisning av uppdrag om modell för avkastningsberäkning avseende fastighetsnämnden.

Fastighetsnämnden återredovisar uppdraget att skapa en modell för avkastningsberäkning. Modellen bygger på en tydlig kategorisering av fastighetsnämndens fastigheter och utgör underlag för att fastställa nämndens totala avkastningskrav i budget samt speglar varje kategoris ekonomiska möjligheter utifrån analyserad förbättringspotential. Modellen möjliggör också jämförelse mot marknaden samtidigt som fastighetsnämnden får ett bra instrument att analysera och åtgärda intäcks- och kostnadssidan för att kunna förbättra sitt resultat. Modellen håller på att implementeras och kommer att användas fullt ut i budget 2013-2015.

Förslag med anledning av inventering av kulturstöd, föreningsstöd och lokalstöd inom Stockholms stad, dnr 328- 2396/2008

Ärendet anses avslutat med hänvisning till kommunfullmäktiges budget 2012 där det framgår från vilka instanser man kan söka stöd och där det även framgår att kontrollen och samordningen av dessa bidrag som staden betalar ut förstärks genom införandet av en e-tjänst för föreningsbidrag.

Skrivelse om justerad tilldelning för äldreomsorgen för Bromma SDN, dnr 327-1961/2011

I en skrivelse föreslår Stefan Nilsson (MP) att Bromma stadsdelsnämnd ska få en justering av budgettilldelningen för äldreomsorgen 2011. Detta, utifrån att USK AB under 2011 korrigerade prognoserna för befolkningsutvecklingen.

I prognosarbetet ingår varje år en översyn av olika antaganden. En förändring av prognosen bygger på analys av långa tidsserier där avvikelserna från stadens genomsnitt är markanta. Det ska vara ett stabilt mönster som står sig över tid. Vid årets analys bedömde USK AB att avvikelserna för Bromma avvek från stadens genomsnitt. När förändringar i befolkningsutvecklingen konstateras förändras prognoserna som ligger till grund för tilldelningen till kommande budgetår. Retroaktiva ändringar i resursfördelningssystemet görs inte. I budget 2012 har tilldelning till Bromma Stadsdelsnämnd justerats.

Årsbokslut

Resultaträkning

mnkr	Not	Staden		Not	Kommunkoncernen	
		2011-12-31	2010-12-31		2011-12-31	2010-12-31
Verksamhetens intäkter	1	9 562,6	9 638,7		19 364,8	19 412,8
Jämförelsestörande intäkter	2	785,3	1 205,8		1 965,8	8 678,2
Verksamhetens kostnader	3	-42 372,2	-41 178,2		-49 643,6	-49 579,9
Jämförelsestörande kostnader	4	-152,5	-1 133,8		0,0	0,0
Avskrivningar	5	-742,5	-667,0	44	-3 041,0	-2 801,7
Verksamhetens nettokostnader		-32 919,3	-32 134,7		-31 354,0	-24 290,6
Skatteintäkter	6	32 503,0	31 037,3		32 503,0	31 037,3
Generella statsbidrag och utjämning	7	1 322,9	1 379,9		1 322,9	1 379,9
Resultat från andelar i intresseföretag		-	-		153,7	81,8
Finansiella intäkter	8	1 355,3	2 270,9	45	146,0	124,8
Finansiella kostnader	9	-812,7	-791,6	46	-754,3	-373,1
Jämförelsestörande finansiella kostnader	10	-312,4	0,0			
Resultat efter skatteintäkter och finansiellt resultat		1 136,8	1 761,8		2 017,2	7 960,1
lanspråkta avsättningar från föregående år	11	364,5	165,8		364,5	165,8
Avsättningar	11	-620,0	-980,0		-620,0	-980,0
Skatt		-	-	47	-283,7	-2 013,6
Minoritesandel i årets resultat		-	-		-4,3	-13,4
Årets resultat		881,3	947,6		1 473,6	5 118,9
Avgår: Jämförelsestörande intäkter		-785,3	-1 205,8		-	-
Tillägg: Försäljningsintäkter enligt undantagsmöjlighet		435,4	437,6		-	-
Årets resultat enligt balanskravet innan synnerliga skäl		531,4	179,3		-	-
Avgår kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL	12	147,3	163,3		-	-
Årets resultat enligt balanskravet		678,7	342,7		-	-

Kassaflödesanalys

	Not	Staden		Not	Kommunkoncernen	
		2011-12-31	2010-12-31		2011-12-31	2010-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat		881,3	947,7		1 473,6	5 118,9
Återläggning reavinster/reaoförluster	13	-780,1	-1 181,2		-	-
Justering för ej likviditetspåverkande poster	14	1 929,4	2 028,6	48	1 903,0	-6 474,1
Minskning av avsättningar pga utbetalningar		-109,4	-61,8		-	-
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		1 921,1	1 733,3		3 376,7	-1 355,2
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-5 753,7	3 484,1		-1 774,3	3 106,2
Ökning/minskning förråd och varulager		-0,8	0,9		-3,8	15,1
Ökning/minskning kortfristiga skulder	16,17	1 942,9	-1 877,3		2 126,7	-1 059,9
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-1 890,5	3 340,9		3 725,2	706,2
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR						
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-215,5	-104,0		-215,5	-104,0
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-	-		-1,4	-11,3
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		-	-		0,0	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar	18	-3 852,7	-3 264,5		-12 475,3	-11 670,1
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		930,7	1 670,7		3 134,8	12 879,8
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-21,6	-34,0		-21,6	-85,2
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0,0	3,4		40,7	173,4
Övrig förändring anläggningstillgångar		-	-		-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-2 943,6	-1 624,4		-9 322,8	1 286,6
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån	16	6 841,5	0,0		-	-
Amortering av långfristiga skulder	17	-2 532,7	-3 421,1		-	-
Ökning/minskning av långfristiga skulder	15	1 377,8	1 802,5		5 580,5	-1 859,0
Ökning/minskning av långfristiga fordringar		-22,0	-8,2		772,7	-12,4
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		5 664,5	-1 626,8		6 353,3	-1 871,4
Årets kassaflöde		615,0	-14,2		540,2	17,4
Likvida medel vid årets början		-92,5	-78,3		155,8	138,4
Likvida medel vid periodens slut	19	522,5	-92,5		696,0	155,8
Räntebärande nettotillgång/skuld		10 999,2	12 535,7		-	-
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets början		12 535,7	12 278,4		-	-
Räntebärande nettotillgång/skuld vid periodens slut		10 999,2	12 535,7		-	-

Balansräkning

mnkr	Not	Staden			Kommunkoncernen	
		2011-12-31	2010-12-31	Not	2011-12-31	2010-12-31
TILLGÅNGAR						
Immateriella anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar		-	-	49	83,1	74,5
Summa immateriella anläggningstillgångar		-	-		83,1	74,5
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	20	45 538,8	44 257,5	50	100 821,5	95 601,2
Maskiner och inventarier	21	436,9	401,9	51	6 415,4	6 244,7
Pågående ny-, till- och ombyggnader	22	4 765,9	3 912,5	52	13 224,5	11 217,1
Summa materiella anläggningstillgångar		50 741,6	48 572,0		120 461,3	113 063,1
Finansiella anläggningstillgångar						
Aktier och andelar	23	3 853,7	3 832,1		2 089,0	2 083,4
Kapitalandel intresseföretag		-	-		796,5	652,6
Långfristiga fordringar	24	1 703,5	1 681,5		2 187,3	2 085,1
Summa finansiella anläggningstillgångar		5 557,3	5 513,6		5 072,7	4 821,1
Summa anläggningstillgångar		56 298,9	54 085,6		125 617,1	117 958,8
Omsättningstillgångar						
Exploateringsfastigheter	25	2 000,0	1 210,0		2 000,0	1 210,0
Varulager och pågående arbete	26	9,2	8,4		47,6	43,7
Kortfristiga fordringar	27	38 183,7	32 399,3		5 051,4	4 270,5
Kortfristig utlåning	28	0,8	23,7		0,8	23,9
Kortfristiga placeringar	29	48,8	56,5		48,8	56,5
Kassa och bank	30	522,5	6,0		696,0	155,8
Summa omsättningstillgångar		40 764,9	33 704,0		7 844,5	5 760,3
SUMMA TILLGÅNGAR		97 063,8	87 789,6		133 461,6	123 719,1

mnkr	Not	Staden			Kommunkoncernen	
		2011-12-31	2010-12-31	Not	2011-12-31	2010-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER						
Eget kapital		49 269,9	48 322,2		88 409,3	83 292,0
Förändring av eget kapital enligt resultaträkningen		881,3	947,7		1 473,6	5 118,9
Utdelning		-	-		-1,6	-1,6
Summa eget kapital	31	50 151,1	49 269,9		89 881,3	88 409,3
Avsättningar						
Pensioner och liknande förpliktelser	32	3 891,6	3 285,1		5 759,9	4 798,5
Uppskjuten skatteskuld					2 125,6	2 132,4
Övriga avsättningar	33	9 072,1	8 816,6		9 097,5	8 844,2
Summa avsättningar		12 963,7	12 101,6		16 982,9	15 775,1
Minoritetsintresse i eget kapital					180,3	177,5
Långfristiga skulder						
Obligationslån	34	7 193,9	498,1		7 193,9	498,1
Reverslån	35	0,0	1 009,7		0,0	1 009,7
Statliga lån		-	-		-	-
Övriga långfristiga skulder	36	919,8	919,2	53	1 395,8	1 430,1
Summa långfristiga skulder		8 113,6	2 427,1		8 589,7	2 938,0
Kortfristiga skulder						
Kortfristiga skulder	37	19 438,0	20 120,9	54	16 093,7	13 147,9
Kortfristiga lån	38	5 674,4	3 130,9		1 010,9	2 532,3
Stadens semesterlöneskuld m m	39	722,9	739,1		722,9	739,1
Summa kortfristiga skulder		25 835,3	23 990,9		17 827,5	16 419,3
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		97 063,8	87 789,5		133 461,6	123 719,1
Ställda panter						
Ställda panter		-	-		600,4	600,4
Ansvars- och borgensförbindelser	40	926,7	1 177,8		1 209,1	1 264,3
Ansvarsförbindelse*	41	17 091,9	15 143,3		17 101,3	15 154,8
Derivatinstrument	42	48,1	1,9		48,1	1,9
Leasing avtal operationell leasing	43	468,6	523,6		468,6	523,6

*Ansvarsförbindelsen är angiven inklusive löneskatt

Redovisningsprinciper

Kommunal redovisningslag

Bokslutet har upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen (SFS 1997:614) och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer med de undantag som redovisas under rubriken ”Avvikande redovisningsprinciper”.

Avskrivningar

Staden använder som huvudregel linjär avskrivning – ett lika stort belopp skrivs av varje månad under nyttjandeperioden. Vid tilläggsinvesteringar används saldojusterad avskrivning – tilläggsinvesteringen slutavskrivs vid samma tillfälle, som den ursprungliga investeringen. Omkostnadsförd anläggning - ingen avskrivning görs - används till exempel för konstobjekt. Om behov finns används komponentavskrivning. Som utgångspunkt för bedömning av nyttjandetider har staden hämtat vägledning från Rådet för kommunal redovisnings (RKR) idéskrift Avskrivningar.

I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 18 skuldförs investeringsinkomster från och med 2010 i form av bidrag och avgifter och intäktsförs i samma takt som investeringen förbrukas.

Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 19 Nedskrivningar tillämpas från och med 2012.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar har redovisats till anskaffningsvärdet. Som anläggningstillgång räknas tillgångar som har en livslängd på minst tre år och uppgår till minst ett basbelopp. *Omsättningstillgångar* har redovisats till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen.

Immateriella tillgångar

Stockholms stad redovisar i dag inga immateriella tillgångar. Enligt stadens redovisningsregler för investeringar ska restriktivitet iakttas när en tillgång klassificeras som immateriell för att undvika en övervärdering av tillgångssidan. Till och med 2011 bedöms inga tillgångar uppfylla kraven på en immateriell tillgång.

Lånekostnader

Lånekostnaderna belastar den period de hänför sig till och inräknas inte i tillgångars anskaffningsvärden.

Klassificering

Kortfristiga fordringar och skulder förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen. *Långfristiga fordringar och skulder* förfaller till betalning efter mer än tolv månader efter balansdagen. Undantag är investeringsinkomster som i sin helhet redovisas som långfristiga skulder då dessa ej är likvidpåverkande.

Exploateringsfastigheter, som avses att avyttras redovisas som omsättningstillgångar.

Semesterlöneskuld och okompenserad övertid är skuldfört enligt ställning den 31 december 2011.

Finansverksamhet

Finansverksamheten inom kommunkoncernen grundar sig på stadens finanspolicy, som antages årligen av kommunfullmäktige. Utländska lån värderas enligt principer för säkringsredovisning. Staden utnyttjar ränte- och valuta-swappar i syfte att säkra positioner avseende kurs- och ränteförändringar. För staden finns framtaget finansiella redovisningsprinciper. Dessa tillämpas vid redovisning av finansiella instrument.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster redovisas realisationsvinster och förluster samt poster av engångskaraktär som inte tillhör den normala verksamheten. Enligt beslut i kommunfullmäktige används ett positivt resultat från försäljningar 2002 till kompetenshöjande åtgärder inom ramen för kompetensfonden samt ett positivt resultat från försäljningar 2006 och 2010 till ett e-tjänstprogram och en ytterstads-satsning.

I 2011 års bokslut används positivt resultat från försäljningar för en utökad disposition avseende Vision Järva och Vision Söderort på 50 mnkr. Vidare används 550 mnkr till utökad disposition avseende verksamhetsutveckling med hjälp av it. Åtgärder enligt dessa beslut redovisas som jämförelsestörande med motiveringen att åtgärderna är ett sätt att återföra värdet till stadens tillgångar. Syftet med kommunfullmäktigebesluten är att åtgärder inom ramen för dessa inte ska påverka årets resultat enligt balanskravet, det vill säga kommunfullmäktigebesluten innefattar att synnerliga skäl föreligger vid framräknandet av balanskravet.

Staden har valt att redovisa ovanstående poster som jämförelsestörande om de uppgår till minst 0,1 mnkr. Den låga gränsen har satts med tanke på att dessa pos-

ter aldrig tillhör den ordinarie verksamheten och därmed försvårar jämförelse mellan åren om de inte särredovisas.

Avsättningar

Staden gör, utöver avsättning för pensionsskulden, avsättningar för effekter av stora omorganisationer och åtaganden inom det infrastrukturella området med mera. Rekommendation 10.2 Avsättningar och ansvarsförbindelser från september 2011 med i kraftträdande 2011 tillämpas. En av avsättningarna grundar sig på en allmän förpliktelse lämnad i budget 2012. Då det är en utfästelse mot extern part, som funnits ett antal år och det inte fanns någon tidsmarginal att frånträda den i budget 2012, måste den betraktas som legalt bindande.

Pensionsåtaganden

Stadens pensionsskuld redovisas dels som en avsättning i balansräkningen, dels som en ansvarsförbindelse. Pensioner intjänade till och med 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Den individuella intjänade pensionskostnaden under året redovisas i balansräkningen som en upplupen kostnad. Pensionsskulden är korrigerad med bortförsäkrade åtaganden. Chefspensioner efter 2001 redovisas enbart i balansräkningen. Pensioner enligt lokala pensionsbestämmelser utöver det kommunala pensionsavtalet, KAP-KL, ingår i pensionsskulden.

I förändringen av pensionsskulden ingår en del för värdesäkring av pensionsskulden. När förändringen av pensionsskulden kostnadsförs bokförs värdesäkringen och därtill hörande löneskatt, som en finansiell kostnad. Skuldförändringen beroende på ändrad diskonteringsränta redovisas som en jämförelsestörande finansiell kostnad. Beräkningen av pensionsskulden är gjord enligt Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS 07). Grunden för beräkningarna är pensionsavtalet KAP-KL.

Leasing

I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 13.1 2006 "Redovisning av hyres-/leasingavtal" redovisar staden kommande kostnader för leasingavtal. Finansiell leasing redovisas i balansräkningen. En väsentlighetsbedömning har gjorts och avtal har endast tagits med där den totala utgiften överstiger 0,5 mnkr eller den årliga kostnaden överstiger 0,2 mnkr.

Försäljning och inköp av anläggningstillgångar

Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller, som huvudregel, att transaktionen bokförs vid dagen för tillträde. Principen är ändrad 2010. Till och med

2009 gällde att försäljningstransaktioner hänfördes till det räkenskapsår när avtalet tecknades, förutsatt att giltigt politiskt beslut fattades samma räkenskapsår.

Fordringar/skulder mot koncernbolagen

Staden handhar upplåning åt de kommunala bolagen. Bolagen har konto i stadens koncernstruktur med några få undantag. Beroende på saldo redovisas fordran eller skuld gentemot respektive bolag.

Fordran/skuld trygghetsfond

En premiebetalning motsvarande 0,19 procent av lönesumman har överförts från AFA Försäkring till Omställningsfonden, en trygghetsfond. I bokslutet är den innehållna premien fordringsförd. Motsvarande summa är skuldförd till trygghetsfonden.

Sammanställd redovisning

Enligt den kommunala redovisningslagen ska årsredovisningen även omfatta sådan verksamhet som bedrivs av andra juridiska personer. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av nämnderna och bolagens verksamheter och ekonomiska ställning. De koncerninterna transaktionerna, det vill säga interna fordringar, skulder, köp och försäljningar samt utdelning har eliminerats för att ge en för koncernen rättvisande bild.

I den sammanställda redovisningen har stadens nämnder konsoliderats med stadens hel- och majoritetsägda aktiebolag och indirekt ägda intressebolag. Dessutom ingår de direktägda intressebolag, i vilka staden har en röstandel om minst 20 procent. En sammanställd redovisning görs i samband med tertialrapport 2 och årsredovisning.

Metod för sammanställd redovisning

Kommunkoncernens sammanställda redovisning har upprättats enligt förvärvsmetoden. Det innebär att stadens anskaffningskostnader för aktier i dotterbolag har eliminerats mot dotterbolagens eget kapital. Över- eller undervärden som uppstått vid förvärvet har fördelats på byggnader, mark, goodwill samt koncernreserv. Vid konsolidering av hel- och majoritetsägda aktiebolag har konventionell metod använts. Den proportionella konsolideringsmetoden har använts avseende de av staden direktägda intressebolagen samt Storstockholms Brandförsvar (SSBF). För intressebolag som är indirekt ägda genom stadens bolag har kapitalandelsmetoden använts. Även för AB Fortum värme Holding samägt med Stockholms stad har kapitalandelsmetoden använts.

Avvikande redovisningsprinciper

Investeringar

Från och med 2009 redovisar i stort sett samtliga nämnders investeringar överstigande ett basbelopp över balansräkningen. Undantagna är några små nämnder som till exempel överförmyndarnämnden och äldrenämnden, vars verksamhet är av en sådan karaktär att dessa inte har några investeringar.

Investeringar i annans fastighet

Enligt beslut i kommunfullmäktige den 3 november 2008 ska mindre projekt/bygg-åtgärder understigande en utgift om 0,5 mnkr avseende Skolfastigheter i Stockholm AB:s och Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s fastigheter direktfinansieras av staden. Det gäller oavsett om åtgärden är att betrakta som investering eller underhåll.

Exploateringsfastigheter

Exploateringsfastigheter redovisas som omsättningstillgångar vid samtliga bokslutstillfällen. Under löpande räkenskapsår redovisas exploateringsfastigheter i anläggningsregistret som anläggningstillgång.

Investeringsinkomster

Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 18, Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar tillämpas från och med 2010. Investeringsinkomster i form av bidrag och avgifter redovisas som en skuld i det externa bokslutet i enlighet med rekommendationen. På nämnds nivå aktiveras inkomsterna på tillgångssidan, det vill säga nettoredovisas. Inkomsterna återläggs och redovisas på skuldsidan i de centrala räkenskaperna.

Definitioner till årsbokslut

Anläggningstillgångar är tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten. Kan vara immateriella (till exempel goodwill), materiella (till exempel byggnader) eller finansiella (till exempel aktier).

Avskrivning enligt plan är den fördelade totalutgiften för en anläggningstillgång. Kostnaden fördelas över de antal år som tillgången används i verksamheten. För tilläggsinvesteringar används en saldojusterad avskrivning. Anläggningar utan ändlig nyttjandeperiod skrivs inte av.

Avsättningar är förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst

men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias och som vilar på en befintlig förpliktelse.

Balanskravet är kopplat till resultaträkningen. Enligt kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna (KL 8 kap. 4 §). Om det redovisade resultatet blir negativt, det vill säga om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras senast under det tredje året efter det att det negativa resultatet redovisades. Huvudprincipen är att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna då avstämning med balanskravet görs. Undantag kan dock göras om det står i överenskommelse med god ekonomisk hushållning, till exempel om försäljningen är ett led i en omstrukturering.

Realisationsvinster för exploateringsfastigheter redovisade som omsättningstillgångar undantas.

Balansräkningen (BR) är en sammanställning av tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder på balansdagen, det vill säga redovisningsperiodens sista dag.

Certifikat kan emitteras av till exempel kommuner eller företag. Lån kan upptas genom utgivande, emission, av löpande skuldebrev med löptider upp till ett år.

Eget kapital utgör skillnaden mellan tillgångar och skulder. Visar hur stor del av tillgångarna som inte finansierats med skulder.

Eliminering innebär att interna poster tas bort, så att uppgifter om intäkter, kostnader, fordringar och skulder inte anger ”uppblåsta” värden.

Euro Commercial Paper (ECP) är certifikat som emitterats på euromarknaden.

Euro Medium Term Note (EMTN) är skuldebrev i form av obligationer, med löptid över ett år. Euro Medium Term Notes emitteras på euromarknaden.

Förpliktelse – ett åtagande som härrör från kontrakt, lagstiftning eller annan laglig grund

Kassaflödesanalysen visar kassaflöde från olika delar av verksamheten t ex från investeringsverksamhet. Summan av kassaflöden utgör årets totala kassaflöde.

Finansnetto är skillnaden mellan posterna finansiella intäkter och finansiella kostnader i resultaträkningen.

Medium Term Note (MTN) är lån som upptas genom utgivande, emission, av löpande skuldebrev i form av obligationer med löptider om lägst ett år.

Omsättningstillgångar är tillgångar som inte innehas för stadigvarande bruk, utan förbrukas i samband med framställning av produkter eller tjänster eller på annat sätt används i rörelsen.

Resultaträkningen (RR) är en sammanställning av intäkter, kostnader som utmynnar i resultat för en viss period.

Soliditeten är ett mått på betalningsförmågan på lång sikt och kan sägas visa den finansiella styrkan. Anger andelen av eget kapital av totala tillgångar.

Årets resultat visar förändringen av det egna kapitalet.

Noter till resultaträkningen – staden

Not 1 Verksamhetens intäkter		
I verksamhetens intäkter har interna poster mellan förvaltningarna eliminerats.		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Taxor, avgifter m m	4 525,9	4 661,7
Hyror, tomträttsavgälder	3 689,0	3 565,6
Statsbidrag	1 296,1	1 374,5
EU-bidrag	51,6	36,9
Summa verksamhetens intäkter	9 562,6	9 638,7
Not 2 Jämförelsestörande intäkter		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Realisationsvinster vid försäljningar	785,3	1 205,8
<i>varav försäljning exploateringsfastigheter</i>	<i>435,4</i>	<i>437,6</i>
Summa jämförelsestörande intäkter	785,3	1 205,8
Not 3 Verksamhetens kostnader		
I verksamhetens kostnader har interna poster mellan förvaltningarna eliminerats.		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Material och köpta tjänster m m	-8 006,6	-8 387,6
Bostadstillägg, sociala bidrag och andra understöd	-2 183,3	-2 283,8
<i>varav försörjningsstöd/socialbidrag</i>	<i>-984,1</i>	<i>-965,6</i>
Entreprenader och köp av verksamhet exkl husbyggnads-, anläggnings- o reparationsentreprenader	-14 762,8	-12 765,6
Löner*	-11 795,7	-11 938,4
Arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar	-3 578,3	-3 638,7
Pensionsutbetalningar**	-1 841,5	-1 958,0
<i>varav utbetalning av pensioner</i>	<i>-766,2</i>	<i>-702,3</i>
<i>varav pensionsavgifter</i>	<i>-552,5</i>	<i>-535,0</i>
<i>varav tjänstepensionsförsäkring</i>	<i>-0,6</i>	<i>-1,4</i>
<i>varav särskild löneskatt</i>	<i>-288,1</i>	<i>-392,0</i>
<i>varav förändring av pensionsskuld inkl. löneskatt</i>	<i>-234,1</i>	<i>-327,5</i>
Övriga personalkostnader	-203,9	-206,0
Summa verksamhetens kostnader	-42 372,2	-41 178,2
*Timlöner, ersättn obekvämt arbetstid, övertid inklusive arbetsgivaravg är periodiserade.		
**Ränte- och basbeloppsuppräknings av pensionsskulden inklusive löneskatt redovisas under finansiella kostnader.		
Not 4 Jämförelsestörande kostnader		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Realisationsförluster vid försäljningar	-5,2	-24,5
Kompetensfonden	-0,1	-8,1
Vision Järva och Vision Söderort	-58,1	-74,0
E-tjänstprogrammet	-89,1	-81,2
Stockholms ström avtal affärsverket svenska kraftnät	0,0	-946,0
Summa jämförelsestörande kostnader	-152,5	-1 133,8

Not 5 Avskrivningar		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Planenliga avskrivningar	-718,2	-620,1
Nedskrivningar	-24,3	-46,9
Summa avskrivningar	-742,5	-667,0
Not 6 Skatteintäkter		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Årets preliminära skatteintäkter	31 644,7	30 513,6
Korrigerad slutavräkning slutavräkning 2008	0,0	2,1
Korrigerad prognostiserad slutavräkning 2009	-1,2	20,8
Korrigerad slutavräkning 2010	119,2	377,3
Prognostiserad slutavräkning 2011	614,9	0,0
Begravningsavgifter	125,5	123,6
Summa skatteintäkter	32 503,0	31 037,3
Not 7 Generella statsbidrag och utjämning		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Regleringsbidrag	865,7	212,3
Kostnadsutjämningsbidrag	1 349,0	1 280,1
Kommunal fastighetsavgift 2010 korr/2010 fastighetsavg prel	-25,0	1 081,1
2011 prel fastighetsavg/kommunal fastighetsavg 2009 korr	1 074,1	-18,1
Generella bidrag från staten*	0,0	806,9
Summa generella statsbidrag och utjämning	3 263,8	3 362,5
*Tillfälligt konjunkturstöd 2010		
Avgifter i utjämningsystemet		
Inkomstutjämningsavgift	-1 392,1	-1 434,0
Avgift till LSS-utjämning	-548,7	-548,5
Summa avgifter i utjämningsystem	-1 940,9	-1 982,6
Summa generella statsbidrag och utjämning	1 322,9	1 379,9
Not 8 Finansiella intäkter		
Under posten övriga finansiella intäkter redovisas bland annat borgensintäkter från de kommunala bostadsbolagen.		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Långfristiga räntor	105,1	69,2
Kortfristiga räntor	1 027,9	1 056,9
Övriga finansiella intäkter	20,6	16,7
Aktieutdelning	201,6	1 128,0
Summa finansiella intäkter	1 355,3	2 270,9

Not 9 Finansiella kostnader		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Långfristiga räntor	-257,4	-283,1
Kortfristiga räntor	-463,3	-433,8
Övriga finansiella kostnader*	-92,0	-74,7
Summa finansiella kostnader	-812,7	-791,6
*Ränte- och basbeloppsuppräknig av pensionssskuden inklusive löneskatt redovisas under övriga finansiella kostnader.		
Not 10 Jämförelsestörande finansiella kostnader		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Ränta pensionssskuld hänförlig till ändrad diskonteringsränta 2011	-312,4	0,0
Summa jämförelsestörande finansiella kostnader	-312,4	0,0
Not 11 Avsättningar och ianspråktagande		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Årets avsättningar		
Bidrag infrastrukturella satsningar	-604,3	-656,4
Bidrag Science for Life	0,0	-300,0
Renhållningsverksamheten	-12,7	-21,0
Begravningsavgifter	-3,0	-2,6
Summa årets avsättningar	-620,0	-980,0
Inspråktaga avsättningar från föregående år		
Boende äldre, funktionshindrade och psykiskt funktionshindrade	42,1	11,8
Infrastrukturella kostnader	215,5	104,0
Förskoleutbyggnad	0,0	0,0
Miljömiljarden	47,2	50,0
Miljömiljarden upplösning avsättning	39,6	0,0
Bidrag Electrum	20,0	
Summa ianspråktaga avsättningar från föregående år	364,5	165,8
Netto avsättningar/ianspråktaga avsättningar	-255,5	-814,2
Not 12 Kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL		
mnkr		
Kompetensfonden*	0,1	8,1
Vision Järva och Vision Söderort*	58,1	74,0
E-tjänstprogrammet*	89,1	81,2
Summa kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL	147,3	163,3
*Se not 4		

Noter till kassaflödesanalysen – staden

mnkr		2011-12-31	2010-12-31
Not 13	Återläggning reavinster/reaföruster		
	From 2010 görs en återläggning av reavinster/reaföruster, så att faktiskt försäljningsvärde tas upp under investeringsverksamhet.	-780,1	-1 181,2
Not 14	Specifikation av ej likviditetspåverkande poster	1 929,4	2 028,6
	Justering för av- och nedskrivningar varav 14,2 mnkr 2010 avser långfristiga fordringar	742,5	667,0
	Justering för gjorda avsättningar	1 226,5	1 361,6
	Justering för återlagda inkomster	0,0	0,0
	Justering för upplöst avsättning	-39,6	
Not 15	Ökning/minskning långfristiga skulder		
	Minskning justerad med ej likvidpåverkad post	0,0	-0,4
Not 16	Här ingår återläggning av omklassificering av långfristig upplåning till kortfristig	2 532,6	3 445,0
Not 17	Här ingår omklassificering av långfristig upplåning till kortfristig	-1 160,0	-2 532,6
Not 18	Investering i materiella anläggningstillgångar	-3 852,7	-3 264,5
	Varav byggnader och tekniska anläggningar	-2 860,4	-3 525,1
	Varav maskiner och inventarier	-139,0	-159,1
	Finansiella leasingavtal ingår i summan för maskiner och inventarier. Se not 43 för specifikation.		
	Varav pågående ny-, till- och ombyggnader	-853,4	419,7
Not 19	Likvida medel vid periodens slut	522,5	-92,5
	Kassa och bank	522,5	6,0
	Utnyttjad checkräkningskredit*	0,0	-98,5
	*Stockholms stad hanterar central upplåning och placering för kommunkoncernen. Upplåningen regleras i förhållande till influtna medel så att likvida medel minimeras.		

Noter till balansräkningen – staden

Not 20 Mark byggnader och tekniska anläggningar		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Ingående mark, byggnader och tekniska anläggningar 1/1	49 107,3	45 064,5
Ingående avskrivningar 1/1	-4 849,8	-4 325,6
Årets avskrivningar	-614,3	-524,3
Årets nedskrivningar	-24,3	-31,0
Årets nyinvesteringar	2 860,4	3 525,1
Årets investeringsbidrag	0,0	0,0
Försäljningar	-150,6	-471,2
Omklassificering exploateringsfastigheter	-790,0	1 020,0
Summa mark, byggnader och tekniska anlägg.	45 538,8	44 257,5
Avskrivningstider	10-50 år	10-50 år
Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer.		
Not 21 Maskiner och inventarier		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Ingående maskiner och inventarier 1/1	1 295,5	1 157,0
Ingående avskrivningar	-893,6	-798,4
Årets avskrivningar	-104,0	-95,8
Årets nedskrivningar	0,0	-1,7
Årets nyinvesteringar*	139,0	159,1
Försäljningar	0,0	-18,3
Summa maskiner och inventarier*	436,9	401,9
Avskrivningstider (linjär avskrivning)	5-20 år	5-20 år
Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer.		
Finansiella leasingavtal ingår i summan för maskiner och inventarier. Se not 42 för specifikation.		
Not 22 Pågående ny-, till- och ombyggnader		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Ingående pågående ny-, till- och ombyggnader 1/1	3 912,5	4 332,2
Omklassificering till mark- byggnader och tekniska anläggningar	853,4	-419,7
Summa pågående ny-, till- och ombyggnader	4 765,9	3 912,5
Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer.		
Not 23 Aktier och andelar		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Ingående aktier och andelar 1/1	3 832,1	3 801,5
Köp av bostadsrätter	21,6	31,9
Köp av aktier och andelar*	0,0	2,1
Försäljning av bostadsrätter	0,0	-3,4
Summa aktier och andelar	3 853,7	3 832,1
*2010 Utökning aktiekap Stockholm Terminal AB		

Aktier i kommunala bolag m m per 2011-12-31			
Bolag	Aktiekapital (tkr)	Ägarandel (%)	Bokfört värde 11-12-31 (tkr)
Stockholms stadhus AB	2 850 000	100,0	3 483 582,0
Mässfastigheter i Stockholm AB	20 000,00	50,4	10 880,0
Stockholm år 2004 AB	500,00	100,0	514,0
Svenska Teknologföreningen Fastighets AB	562,00	100,0	562,0
Stockholm Terminal AB*	1 000,00	50,0	2 300,0
AB Fortum Värme Holding	1 000,00	49,9	800,0
Summa aktier i dotterbolag/koncernföretag			3 498 638,0
*Stockholms stad ökade sin ägarandel från 20% till 50% under året.			
Aktier i övriga företag			
SÖRAB	8 000,00	5,0	400,0
AB ServiData (depositionsbevis)			0,1
Övriga andelar			0,0
Summa aktier i övriga företag			400,1
Andelar kommunalförbund Storstockholms brandförsvär*			27 831,4
Summa andelar kommunalförbund			27 831,4
Andelar bostadsrätter			326 862,6
Summa andelar bostadsrätter			326 862,6
Totalt summa aktier och andelar			3 853 732,1
Not 24 Långfristiga fordringar			
mnkr	2011-12-31	2010-12-31	
Ingående långfristiga fordringar 1/1	1 681,5	1 687,5	
Nyutlåning	0,0	0,0	
Återläggning av föregående års omklassificering	23,7	33,0	
Amorteringar	-0,9	-1,1	
Upp-/Nedskrivningar*	0,0	-14,2	
Kortfristig del av långfristiga fordringar**	-0,8	-23,7	
Summa långfristiga fordringar	1 703,5	1 681,5	
*2010 11,5 mnkr nedskrivning av ränte- och amorteringsfria lån avseende skolor. Nedskrivningen endast bokföringsmässig. 2,7 mnkr avser ränte- och amorteringsfritt lån Kommunförbundet Stockholms län uppkommet vid övertagande av huvudmannaskap från landstinget för vård- och naturgymnasier.			
**Fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa fordringar har omförts till kortfristig utlåning.			
Låntagare			
mnkr	2011-12-31	2010-12-31	
Fortum Oyj	1 667,0	1 667,0	
Övriga	36,5	14,5	
Summa långfristiga fordringar	1 703,5	1 681,5	

Not 25 Exploateringsfastigheter*		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Exploateringsfastigheter	2 000,0	1 210,0
Summa tomträttsmark	2 000,0	1 210,0
*Samtliga exploateringsfastigheter, som avses att avyttras redovisas som omsättningstillgångar.		
Not 26 Varulager och pågående arbete		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Varulager	8,4	8,2
Pågående arbeten	0,8	0,2
Summa varulager och pågående arbeten	9,2	8,4
Förrådet värderas till det lägsta värdet av anskaffningspris och verkligt värde.		
Not 27 Kortfristiga fordringar		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Skatte-/momsfordringar	648,8	644,1
Statsbidragsfordringar	194,2	192,7
Kortfristiga fordringar stadens koncernföretag*	33 348,1	28 326,1
Övriga kortfristiga fordringar**	21,7	43,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter**	3 166,4	2 461,8
Kundfordringar	804,5	731,6
Summa kortfristiga fordringar	38 183,7	32 399,3
*Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden.		
**Här ingår 2010 fordran angående premie trygghetsfond kommunalanställda. 2011 är denna fordran flyttad till förutbetalda kostnader och upplupna intäkter.		
Not 28 Kortfristig utlåning		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Kortfristig utlåning	0,0	0
Kortfristig del av långfristiga fordringar*	0,8	23,7
Summa kortfristig utlåning	0,8	23,7
*Långfristiga fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa fordringar har omförts till kortfristig utlåning.		
Not 29 Kortfristiga placeringar		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Kompetenskonto	48,8	56,5
Summa kortfristiga placeringar	48,8	56,5
Not 30 Kassa och bank		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Förskottskassor mm	5,9	6,0
Kassa, bank- och postgiro*	516,6	0,0
Summa kassa och bank	522,5	6,0
* 2010-12-31 hade staden totalt en utnyttjad checkräkningskredit, som redovisas under not Kortfristiga lån.		

Not 31 Eget kapital				
mnkr	2011-12-31	2010-12-31		
Ingående eget kapital 1/1	49 269,9	48 322,2		
varav disposition av 2002, 2006 o 2010 års förändring*	-147,3	-163,3		
Förändring av eget kapital enligt resultaträkningen	881,3	947,7		
Summa eget kapital	50 151,1	49 269,9		
*				
	IB 2007	Avgått hittills	Avgår 2011	UB 2011
Kompetensfonden	121,1	-50,9	-0,1	70,1
Varav KF mm	1,3	-0,9	0,0	0,4
Varav socialnämnden	11,5	-9,5	-0,1	1,8
Varav äldrenämnden	28,1	-28,1	0,0	0,0
Varav utbildningsnämnden	80,2	-12,3	0,0	67,9
E-tjänstprogrammet	650,0	-366,7	-89,1	194,2
	IB 2007/2011	Avgått hittills	Avgår 2011	UB 2011
Vision Järva och Vision Söderort*	400,0	-151,6	-58,1	190,3
Total disposition 2002, 2006 o 2010 års förändring			-147,3	
*2010 beslut KF om disposition på 200 mnkr av 2010 års resultat till satsningar inom vision Söderort och vision Järva				
Not 32 Pensioner och liknande förpliktelser				
mnkr	2011-12-31	2010-12-31		
Ingående avsatta pensioner 1/1	3 285,1	2 903,5		
Nyintjänande o skuldförändr arbetstagare	257,0	58,5		
Avgiftsbestämd chefspension	-13,6	8,0		
Pensionärer skuldförändring*	226,6	81,9		
Förtroendevalda visstids- och ålderspensioner, avgångsersättn**	15,3	148,2		
Skuld avseende Skafab 2010/Överfört SSBF 2009	2,8	10,4		
Avsatt till löneskatt	118,4	74,5		
Varav ränte- och basbeloppsuppräknig	391,9	54,2		
Summa avsatt till pensioner	3 891,6	3 285,1		
därav avgiftsbestämd chefspension	98,6	78,4		
därav garantipensioner inkl löneskatt	6,0	8,9		
därav särskild avtalspension enl överenskommelse inkl löneskatt	171,5	282,6		
därav pensionsersättningar förtroendevalda inkl löneskatt	203,2	184,1		
*varav 2010 Pensioner avseende chefer med anställning förvaltningar o bolag är inlagt och delvis lyft från ansvarsförbindelsen 30,3 mnkr				
**Förtroendevalda ingår från och med 2010 i balansräkningen.				
Aktualiseringsgrad i procent	78,4	78,4		
Aktualiseringsgrad anställning Stockholms stad i procent	99,0	99,0		
Antal visstidsförordnade tjänstemän	41,0	38,0		
Skulden har minskats med bortförsäkrat via tjänstepensionsförsäkring omfattande förvaltningschefer m fl med särskilda avtal	0,6	1,3		

Not 33 Övriga avsättningar		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Omstruktureringskostnader*		
Ingående balans 1/1	329,1	329,1
lanspråktaget	0,0	0,0
Utgående balans	329,1	329,1
Boende äldre, stöd och service till personer med funktionsnedsättning och stöd och service till personer med psykisk funktionsnedsättning**		
Ingående balans 1/1	303,1	315,0
lanspråktaget	-42,1	-11,8
Utgående balans	261,0	303,1
Renhållningsverksamheten		
Ingående balans 1/1	60,3	39,4
Årets avsättning	12,7	21,0
Utgående balans	73,0	60,3
Begravningsavgifter		
Ingående balans 1/1	16,1	13,5
Årets avsättning	3,0	2,6
Utgående balans	19,2	16,1
Infrastrukturella avgifter***		
Ingående balans 1/1	7 521,8	6 969,3
lanspråktaget	-215,5	-104,0
Årets avsättning	604,3	656,4
Utgående balans	7 910,6	7 521,8
Förskoleutbyggnad**		
Ingående balans 1/1	199,2	199,2
lanspråktaget	0,0	0,0
Utgående balans	199,2	199,2
Miljömiljarden**		
Ingående balans 1/1	86,7	136,7
lanspråktaget	-47,2	-50,0
Upplöst avsättning	-39,4	0,0
Utgående balans	0,0	86,7

Miljömiljarden underhållsåtgärder**		
Ingående balans 1/1	0,2	0,2
Upplöst avsättning	-0,2	0,0
Utgående balans	0,0	0,2
Science for Life Laboratory****		
Ingående balans 1/1	300,0	0,0
Ianspråktaget	-20,0	0,0
Årets avsättning	0,0	300,0
Utgående balans	280,0	0,0
Summa ingående balans	8 816,6	8 002,4
Summa ianspråktaget	-324,8	-165,8
Summa upplöst avsättning	-39,6	
Summa årets avsättningar	620,0	980,0
Summa utgående balans	9 072,1	8 816,6
*Avser kostnader vid omstrukturering av fastighetsinnehav; idrottsanläggningar till fastighetsnämnden, mark för avyttring till exploateringsnämnden. Ny nämnd bildas, arbetsmarknadsnämnden, omläggning IT-verksamhet.		
**Dessa avsättningar har inte nuvärdesberäknats, då de är av karaktären stimulansmedel för att snabbast möjligt genomföra utfästelser gentemot kommuninvånarna. När medlen är förbrukade, vidtages åtgärder efter övriga tillgängliga resurser. För samtliga övriga avsättningar gäller att en stor del beräknas förbrukas under perioden 2012-2014'. För infrastrukturella åtgärder utgår ca 350 mnkr per år 2012-2015 och övrigt därefter.		
***Avsättning till E18, Norra länken, Citybanan, Tvårbanan och Nationalstadsparken mm. Osäkerhet om belopp föreligger, då en stor del av investeringarna genomförs efter 2013. Staden tillämpar direkt resultatföring av beslut om bidrag till statlig infrastruktur. Beloppen är nuvärdesberäknade.		
****Avsättning Science for Life Laboratory mm; Stockholms stads åtagande avseende resurscentrum forskning molekylär biovetenskap och medicin. Betalas ut 2015 och framåt.		
Not 34 Obligationslån		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Ingående obligationslåneskuld	498,1	2 995,2
Nyupplåning	6 691,5	0,0
Periodisering över- och underkurser	4,2	2,9
Återläggning av föregående års omklassificering	2 500,0	2 912,8
Amorteringar	-2 500,0	-2 912,8
Kortfristig del av långfristiga lån*	0,0	-2 500,0
Summa obligationslån	7 193,9	498,1
*Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförts till kortfristiga lån.		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Utländska obligationslån	5 193,9	0,0
Svenska obligationslån	2 000,0	498,1
Summa obligationslån	7 193,9	498,1

Not 35 Reverslån		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Ingående reverslåneskuld	1 009,7	1 018,4
Nyupplåning	150,0	0,0
Återläggning av föregående års omklassificering	32,4	532,1
Amorteringar	-32,4	-508,4
Kortfristig del av långfristiga lån*	-1 159,7	-32,4
Summa reverslån	0,0	1 009,7
*Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförts till kortfristiga lån.		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Utländska reverslån	0,0	1 000,0
Svenska reverslån	0,0	9,7
Upplåning från majoritetsägda bolag	0,0	0,0
Summa reverslån	0,0	1 009,7
Not 36 Övriga långfristiga skulder		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Ingående låneskuld leasing	0,3	0,3
Ny låneskuld leasing	1,1	0,0
Återläggning av föregående års omklassificering	0,2	0,2
Amorteringar	-0,4	0,0
Omklassificering	-0,3	-0,2
Summa långfristig skuld leasing	0,9	0,3
Förmedlade medel	0,6	0,6
Skuldfonder	21,5	25,9
Periodiserade investeringsinkomster**	4,8	0,4
(Varav investeringsbidrag)	4,8	0,4
(Återstående antal år vägt snitt)	18,9	25,0
Övriga långfristiga skulder*	892,0	892,0
Utnyttjad checkräkningskredit	0,0	0,0
Summa övriga långfristiga skulder	919,8	919,2
*Avtal med affärsverket svenska kraftnät angående Stockholms ström		
**Investeringsbidragen periodiseras som motsvarande tillgång.		
Not 37 Kortfristiga skulder		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2 908,4	2 637,8
Skatteskulder/moms	73,5	1 025,7
Leverantörsskulder	3 192,2	3 093,0
Förmedlade medel	2,8	2,9
Deponerade medel	4,0	2,6
Skuldfonder	0,0	0,0
Personalskatter	229,1	250,6
Kortfristiga skulder till koncernföretag*	12 304,3	12 505,8
Övrigt**	723,9	602,6
Summa kortfristiga skulder	19 438,0	20 120,9
*Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden.		
**Här ingår skuld premie trygghetsfond kommunalanställda.		

Not 38 Kortfristiga lån	2011-12-31	2010-12-31
mnkr		
Certifikatslån	4 514,7	500,0
Utnyttjad kredit i koncernkontot	0,0	98,6
Kortfristig del av långfristiga lån*	1 159,7	2 532,4
Summa kortfristiga lån	5 674,4	3 130,9
*Långfristiga lån som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförts till kortfristiga lån.		
Not 39 Stadens skuld för semesterlöner och okompenserad övertid		
mnkr	2011-12-31	2010-12-31
Ingående skuld	739,1	701,7
Varav semesterlöner	684,8	658,7
Varav okompenserad övertid	54,2	43,0
Förändring semesterlöneskuld	-15,7	26,1
Förändring okompenserad övertid	-0,4	11,2
Summa skuld för semesterlöner o okomp övertid	722,9	739,1
Varav semesterlöner	669,1	684,8
Varav okompenserad övertid	53,8	54,2
Not 40 Ansvars- och borgensförbindelser	2011-12-31	2010-12-31
mnkr		
Stadens majoritetsägda bolag		
Borgen för lån	0,0	0,0
Pensionsutfästelser	26,3	74,5
Summa ansvars- och borgensförbindelser för majoritetsägda bolag	26,3	74,5
Övriga juridiska-/privatpersoner		
Borgen för lån	817,6	1 027,9
varav		
Stiftelsen Stockholms Studentbostäder	66,4	66,9
Stockholms Kooperativa Bostadsförening	363,0	443,0
Fortum	144,3	271,0
Stockholms Stadsmission	84,6	86,6
SVVAB	131,6	130,8
övriga juridiska personer	27,7	29,6
Pensionsutfästelser	80,4	72,3
Kommunalt förlustansvar för småhus	2,4	2,9
Summa	900,4	1 103,2
Totalt ansvars- och borgensförbindelser	926,7	1 177,8

Not 41 Stadens pensionsskuld	2011-12-31	2010-12-31
mnkr		
Ingående pensionsskuld 1/1	12 186,8	12 649,7
Korrigerig IB	0,0	12,8
Nyintjänade och skuldförändring arbetstagare*	331,2	-474,8
Skuldförändring pensionärer	1 237,0	-0,9
Summa pensionsskuld	13 754,9	12 186,8
Tillkommer löneskatt	3 336,9	2 956,5
Summa pensionsskuld inklusive löneskatt	17 091,9	15 143,3
*Pensioner för chefer, som sorterar under nytt chefsavtal, är lyft till balansräkningen 0,4 mnkr 2011 och 1,8 mnkr 2010.		
Aktualiseringsgrad (%)	78,3	75,2
Aktualiseringsgrad anställning Stockholms stad (%)	99,0	99,0

Not 42 Derivatinstrument				
mnkr	Nominellt värde, tillgångar	Nominellt värde, skulder	Netto	Marknadsvärde netto
Valuta-swappar	4 188,1	-4 140,1	48,1	10,1
Ränte-swappar	2 800,0	-2 800,0	0,0	-60,6
Summa	6 988,1	-6 940,1	48,1	-50,5

Staden utnyttjar ränte- och valutaswappar i syfte att säkra positioner avseende kurs- och ränteförändringar. Staden marknadsvärderade fordran på swapmotparterna understeg på balansdagen motsvarande skuld med 50,5 mnkr.

Not 43 Leasingavtal					
mnkr	Nuvärdesberäknade minimileaseavgifter				
	Redovisat värde 11-12-31	Förfallodag <= 1 år	Förfallodag 2-5 år	Förfallodag < 5 år	Summa minimi- leaseavgift
Finansiell leasing	1,3	0,3	0,7	0,2	1,2
	Minimileaseavgifter				
	Redovisat värde 11-12-31	Förfallodag <= 1 år	Förfallodag 2-5 år	Förfallodag < 5 år	
Operationell leasing	468,6	75,6	270,3	122,6	

Leasingavtal med ett sammanlagt värde understigande 500 000 kronor eller en årlig kostnad motsvarande max 150 000 kronor är ej medtagna. Leasingavtal avseende operationell leasing redovisas endast om avtalets längd överstiger 3 år och om avtalet inte är uppsägningsbart. Hyresavtal, som uppfyller dessa villkor ingår. Finansiell leasing ingår i balansräkningen från 2008 på tillgångssidan under "maskiner och inventarier" samt under lång- och kortfristiga skulder. Inga avtal om finansiell leasing omfattar variabla avgifter

Noter till resultaträkning – kommunkoncernen

Not 44 Avskrivningar			
m nkr	Procent	2011-12-31	2010-12-31
Im materiella anläggningstillgångar			
Hyresrätter och immateriella tillgångar	20-33	-20,4	-14,7
Goodw ill	20	-1,6	-1,6
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och tekniska anläggningar	2-33	-2 549,9	-2 350,8
Maskiner och inventarier	2-33	-469,1	-434,5
Summa avskrivningar		-3 041,0	-2 801,7
Not 45 Finansiella intäkter			
m nkr		2011-12-31	2010-12-31
Ränteintäkter		120,0	80,7
Övriga finansiella intäkter		26,0	44,1
Summa finansiella intäkter		146,0	124,8
Not 46 Finansiella kostnader			
m nkr		2011-12-31	2010-12-31
Räntekostnader		-349,1	-301,5
Övriga finansiella kostnader		-405,2	-71,6
Summa finansiella kostnader		-754,3	-373,1
Not 47 Skatt			
m nkr		2011-12-31	2010-12-31
Aktuell skatt		-302,8	-1 550,1
Uppskjuten skatt		19,1	-463,5
Summa skatt		-283,7	-2 013,6

Noter till kassaflödesanalys- koncernkoncernen

Not 48 Justering för ej likviditetspåverkande poster		
m nkr		
	2011-12-31	2010-12-31
Skattekostnad	-283,7	-2 013,6
Avskrivningar	3 041,0	2 801,7
Nedskrivningar	50,6	83,3
Realisationsvinster netto	-1 965,8	-8 678,2
Förändring avsättningar	1 214,7	1 414,6
Resultat från andelar i intresseföretag	-153,7	-81,8
Summa justering för ej likviditetspåverkande poster	1 903,0	-6 474,1

Noter till balansräkning – koncernkoncernen

Not 49 Immateriella anläggningstillgångar		
m nkr		
	2011-12-31	2010-12-31
Immateriella anläggningstillgångar 1/1	74,5	41,2
Investeringar	0,8	11,3
Omklassificering	29,8	38,3
Försäljningar/utrangeringar	0,0	0,0
Avskrivningar	-22,0	-16,3
Summa immateriella anläggningstillgångar 31/12	83,1	74,5
Not 50 Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
m nkr		
	2011-12-31	2010-12-31
Mark, byggnader och tekniska anläggningar 1/1	95 601,2	91 352,8
Investeringar	4 326,2	4 730,2
Omklassificering	5 457,0	4 836,2
Försäljningar/utrangeringar	-1 963,2	-2 933,6
Avskrivningar	-2 549,8	-2 350,8
Nedskrivningar	-50,5	-47,4
Ändring i koncernsammansättning	0,6	13,8
Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar 31/12	100 821,5	95 601,2
Not 51 Maskiner och inventarier		
m nkr		
	2011-12-31	2010-12-31
Maskiner och inventarier 1/1	6 244,7	5 564,5
Investeringar	198,5	357,2
Omklassificering	457,5	875,4
Försäljningar/utrangeringar	-16,5	-65,3
Avskrivningar	-469,1	-434,5
Nedskrivningar	-0,1	-1,7
Ändring i koncernsammansättning	0,3	-50,7
Summa maskiner och inventarier 31/12	6 415,4	6 244,7

Not 52 Pågående ny-, till- och ombyggnader		
m nkr		
	2011-12-31	2010-12-31
Pågående ny-, till- och ombyggnader 1/1	11 217,1	11 020,0
Investeringar	7 945,7	6 582,7
Omklassificering	-5 944,3	-5 749,9
Försäljningar/utrangeringar	-1,5	-236,6
Nedskrivningar	0,0	-20,0
Ändring i koncernsammansättning	7,5	-379,0
Summa pågående ny-, till- och ombyggnader 31/12	13 224,5	11 217,1
Not 53 Övriga långfristiga skulder		
m nkr		
	2011-12-31	2010-12-31
Lån från kreditinstitut	460,0	485,0
Övrigt	935,8	945,1
Summa övriga långfristiga skulder	1 395,8	1 430,1
Not 54 Kortfristiga skulder		
m nkr		
	2011-12-31	2010-12-31
Förskott från kund	1,4	0,6
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	4 772,1	4 602,5
Skatteskulder	131,5	371,2
Leverantörsskulder	5 375,8	5 253,9
Övriga kortfristiga skulder	6 535,9	2 919,8
Summa kortfristiga skulder	16 816,6	13 147,9

Nämnder

	Antal anställda	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond mnkr	Awikelse utfall 2011 mnkr	Utfall netto- investeringar, mnkr
Kommunfullmäktige m.m.	310	-1 451,3	-1 388,1	-0,1	63,0	0,0
Revisorskollegiet	19	-27,7	-26,1	0,0	1,6	0,0
Servicenämnden	243	0,0	3,7	0,6	4,3	-0,3
Valnämnden	0	-4,1	-3,0	0,0	1,1	0,0
Stadsdelsnämnderna	17 990	-16 833,3	-16 823,3	-2,8	7,2	-127,5
Arbetsmarknadsnämnden	765	-722,7	-721,7	0,0	1,0	0,0
Exploateringsnämnden	147	802,4	960,5	0,0	158,1	-2 107,9
Fastighetsnämnden	136	101,5	128,8	0,0	27,3	-426,0
Idrottsnämnden	428	-529,8	-526,8	-1,0	1,9	-8,8
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	1 026	-813,2	-813,1	0,0	0,1	-16,4
Kulturnämnden: stadsarkivet	72	-55,0	-50,6	0,0	4,4	-0,4
Kyrkogårdsnämnden	116	-124,8	-122,5	0,0	2,3	-48,8
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	220	-72,8	-72,8	0,0	0,0	-0,1
Socialtjänstnämnden	788	-651,2	-648,0	0,7	3,9	0,0
Stadsbyggnadsnämnden	283	-166,2	-166,4	0,0	-0,2	-0,8
TRN: trafik- och gatuverksamheten	329	-838,7	-768,1	0,0	70,6	0,0
TRN: renhållningsverksamheten	35	-10,0	12,7	0,0	22,7	-1 058,4
Utbildningsnämnden	13 713	-12 776,8	-12 824,0	73,8	26,6	-6,3
Åldrenämnden	90	-138,9	-138,7	0,0	0,2	-67,4
Överförmyndarnämnden	24	-28,4	-30,9	0,0	-2,5	0,0
Summa nämnder	36 734	-34 341,0	-34 018,5	71,2	393,7	-3 869,2

Anmärkning: beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt

Antalet anställda avser samtliga månadsavlönade per 2011-12-31

Budget och utfall är inklusive kapitalkostnader och mellan nämnderna interna mellanhavanden

Ökning av resultatfond (-)

Awikelse är efter resultatdispositioner

Varav stadsdelsnämnder

	Antal anställda	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond, mnkr	Awikelse utfall 2011 mnkr	Utfall netto- investeringar, mnkr
Stadsdelsnämnd Rineby-Kista	1 274	-1 253,0	-1 240,6	0,4	12,8	-3,8
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	1 086	-963,6	-968,3	4,9	0,2	-5,1
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	1 401	-1 458,3	-1 494,2	0,3	-35,6	-8,6
Stadsdelsnämnd Bromma	1 508	-1 193,2	-1 198,1	4,9	0,1	-6,0
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	1 124	-976,2	-962,4	-7,2	6,6	-15,2
Stadsdelsnämnd Normalm	834	-909,6	-908,2	-1,2	0,2	-6,4
Stadsdelsnämnd Östermalm	913	-1 143,2	-1 139,0	0,8	5,0	-11,0
Stadsdelsnämnd Södermalm	1 882	-1 954,3	-1 950,9	0,6	4,1	-10,6
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	2 345	-1 990,6	-1 985,7	-4,5	0,4	-10,1
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	754	-954,8	-956,9	2,8	0,7	-8,4
Stadsdelsnämnd Farsta	1 298	-1 262,0	-1 250,6	-4,3	7,1	-14,2
Stadsdelsnämnd Älvsjö	651	-503,3	-493,3	-4,6	5,4	-3,0
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen	1 917	-1 503,2	-1 505,0	1,9	0,1	-17,9
Stadsdelsnämnd Skärholmen	1 003	-768,0	-770,1	2,4	0,3	-7,2
Summa stadsdelsnämnder	17 990	-16 833,3	-16 823,3	-2,8	7,2	-127,5

Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden

Mnkr	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond, mnkr	Avvikelse utfall 2011 mnkr
Nämnd- och förvaltningsadministration	-573,8	-504,9	0,0	68,9
Individ- och familjeomsorg	-1 660,4	-1 703,3	0,0	-42,9
<i>varav socialpsykiatri</i>	<i>-464,0</i>	<i>-464,8</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,8</i>
Flyktingmottagande	123,1	129,0	0,0	5,9
Stadsmiljöverksamhet	-165,5	-164,4	0,0	1,1
avskrivningar	-28,4	-28,9	0,0	-0,5
internräntor	-17,9	-16,2	0,0	1,7
Förskoleverksamhet	-3 903,3	-3 842,1	0,2	61,4
Äldreomsorg	-6 296,9	-6 287,4	-4,2	5,3
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-2 801,1	-2 883,8	1,3	-81,4
Kultur - och föreningsverksamhet	-270,0	-247,5	-0,1	22,5
Arbetsmarknadsåtgärder	-69,6	-62,8	0,0	6,8
Ekonomiskt bistånd	-1 143,6	-1 207,4	0,0	-63,8
<i>varav handläggare</i>	<i>-249,4</i>	<i>-265,3</i>	<i>0,0</i>	<i>-15,9</i>
Övrig verksamhet	-25,9	-3,5	0,0	22,5
Summa verksamheter	-16 833,3	-16 823,3	-2,8	7,2

Verksamhetens intäkter och kostnader är inklusive interna mellanhanden

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt

Aktiebolag

	Antal anställda	Omsättning, mnkr	Resultat efter finansnetto, mnkr	Balans-omslutning, mnkr	Eget kapital ¹ , mnkr	Ränta tot kapital ² , %	Soliditet ³ , %	Bruttoinv, mnkr
Stockholms Stadshus AB (koncern)								
Stockholms Stadshus AB, moderbolag	6	34,5	463,0	18 611,2	18 132,1	2,5	97,4	0,0
AB Svenska Bostäder, koncern	296	2 534,5	353,0	15 794,7	12 990,3	2,4	82,3	2 018,0
AB Familjebostäder, koncern	283	1 712,9	530,7	12 352,2	8 988,7	5,0	72,8	1 249,0
AB Stockholmshem, koncern	290	1 823,6	219,8	14 326,7	8 667,8	2,6	60,5	1 594,0
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	68	946,1	-136,6	6 871,0	151,5	1,1	2,2	455,0
Stockholms stads Bostadsförmedling AB	71	82,7	8,8	59,4	2,4	15,4	4,0	0,0
Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB	164	1 699,3	-149,8	8 228,1	225,6	1,1	2,7	469,0
Stockholm Vatten AB, koncern	374	1 174,8	-41,1	7 409,2	235,1	2,3	3,2	551,0
Stockholms Hamn AB, koncern	146	661,2	106,9	1 699,8	474,4	8,6	28,5	306,0
AB Stokab	81	662,3	170,5	2 153,6	467,8	10,2	21,7	501,0
Stockholms stads Parkerings AB, koncern	77	458,9	8,3	773,1	103,0	3,5	13,3	59,0
Stockholms Stadsteater AB	322	124,4	-219,4	286,5	1,9	Neg	0,7	6,0
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, koncern	14	23,9	-83,5	2 493,1	458,8	Neg	18,4	1 037,0
S:t Erik Försäkrings AB	6	108,0	32,7	290,9	105,9	11,5	36,4	0,0
S:t Erik Livförsäkring AB	3	92,1	-165,9	2 034,7	320,0	Neg	15,7	0,0
Stockholm Business Region AB, koncern	67	239,7	0,0	144,3	42,5	0,1	29,5	0,0
S:t Erik Markutveckling AB, koncern	2	116,9	9,6	1 326,1	47,9	3,1	3,6	472,0
Stockholms stads Utrednings- och Statistikkontor AB	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga bolag				13,6	13,6			
Övriga majoritetsägda aktiebolag								
Mässfastigheter i Stockholm AB, koncern	228	595,5	5,9	1 100,0	314,9	2,1	28,6	40,8
Summa aktiebolag *	2 498	13 091,3	1 112,9	95 968,2	51 744,2			8 757,8

* Summeringarna avser inte den sammanställda redovisningen (kommunkoncernen) utan endast summan av de ingående bolagen.

¹ Eget kapital uttrycks här som summan av bundet och fritt eget kapital enligt balansräkningen samt 73,7 % av de obeskattade reserverna.

² Räntan på totalt kapital beräknas enligt följande: Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader delat med genomsnittlig balansomslutning

³ Soliditetstalet beräknas enligt följande: Eget kapital samt 73,7 % av de obeskattade reserverna delat med totala tillgångar.

Stiftelser och kommunalförbund

Stiftelser	Rörelsens intäkter		Rörelsens kostnader, mnkr	Övriga intäkter/ kostnader netto inkl avskrivn, mnkr	Årets resultat efter disp, mnkr	Balans-omslutning, mnkr
	Medelantal anställda	Stadens bidrag, mnkr				
Stiftelsen Barnens Dag	68		40,0	-40,7	-2,6	64,5
Stiftelsen Hotellhem i Stockholm	107	16,7	99,0	-165,0	0,3	72,3
Stiftelsen Stockholm Water Foundation	2		4,1	-8,1	0,0	22,3
Stiftelsen Strindbergsmuseet	9	4,9	4,4	-9,3	-0,5	1,7
Summa stiftelser	186	21,6	147,5	-223,1	-2,8	160,8

Stiftelser där staden utser minst hälften av styrelseledamöterna

Kommunalförbund	Rörelsens intäkter		Rörelsens kostnader, mnkr	Övriga intäkter/ kostnader netto inkl avskrivn, mnkr	Årets resultat efter disp, mnkr	Balans-omslutning, mnkr
	Medelantal anställda	Stadens bidrag, mnkr				
Storstockholms brandförsvär		335,8	258,1	-550,2	-47,3	581,8

Femårsöversikt

Allmänt	2007	2008	2009	2010	2011
Folkmängd	795 200	810 100	829 417	847 073	864 324
riksandel, procent	8,7	8,8	8,9	9,0	9,1
Systemsettningsfrekvens 15-74 år (AKU):					
procent av hela folkmängden	54,1	54,8	54,6	54,6	55,1
procent av folkmängden 15-74 år	71,6	72,3	72,1	71,9	72,4
Arbetslöshetstal, procent av arbetskraften 15-74 år	5,9	5,2	6,6	6,7	6,6
Beskattningsbar inkomst, mnkr	150 722	160 974	171 642	175 718	182 181
per invånare, kr	189 540	198 709	206 942	207 442	210 778
riksgenomsnittet för d:o kr	156 673	164 084	171 464	172 336	174 805
Total kommunal skattesats:					
Stockholm, kr	30,05	29,92	29,58	29,58	29,58
Varav staden:	17,78	17,58	17,48	17,48	17,48
församlingarna	-	-	-	-	-
landstinget	12,27	12,27	12,10	12,10	12,10
Begravningsavgift	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07
Total kommunal medelskattesats, riket, kr	31,55	31,44	31,52	31,56	31,55
Konsumentprisindex, årsmedeltal för riket (1980=100)	290,51	300,5	299,01	302,47	311,43
Inflation (årsgenomsnitt), procent	2,2	3,4	-0,5	1,20	3,0
Stadens verksamhet					
Årets förändring av eget kapital, mnkr	46	493	120	948	881
Årets resultat enligt balanskravet, mnkr	7	6	9	343	679
Verksamhetens kostnader, mnkr	38 065	38 835	39 594	41 178	42 372
Verksamhetens intäkter inkl skatt och generella statsbidrag, mnkr	37 901	39 955	40 246	43 262	44 174
Tillgångar, mnkr	81 445	89 153	89 129	87 790	97 064
per invånare, kr	102 421	110 051	107 460	103 639	112 458
Skulder, mnkr	33 737	40 951	40 807	38 520	46 913
varav avsättningar	8 304	9 686	10 908	12 102	12 964
skulder per invånare, kr	57 002	50 551	49 200	45 474	54 353
Eget kapital, mnkr	47 708	48 202	48 322	49 270	50 151
per invånare, kr	59 995	59 501	58 260	58 254	58 105
Soliditet, %	59	54	54	56	52
Antal anställda, ca	44 779	42 141	39 677	37 559	36 734
motsv. heltidsanställningar, ca	42 023	39 665	37 621	35 709	35 040
Löner och lönebikostnader, mnkr	17 581	17 377	16 724	16 449	16 055
Majoritetsägda aktiebolags verksamhet			2009	2010	2011
Antal här inräknade bolag/koncerner	19	20	20	20	20
Balansomslutning, mnkr	84523	85 480	88 698	90 142	95 968
Omsättning, mnkr	14235	14 220	14 270	13 333	13 091
Resultat efter skatt, mnkr	6701	6 728	6 782	5 626	826
Eget kapital, mnkr	34424	40 446	46 320	51 170	51 744
Investeringar (brutto), mnkr	8825	8 431	9 876	8 378	8 758
Antal anställda, omräknade till heltidsanställningar	3057	2 804	2 784	2 734	2 498
Löner, mnkr	1254	1 177	1 193	1181	1163

Uppföljning av budget och budgetjusteringar 2011

Specifikation till beslutsklämmor i tjänsteutlåtandet

Prestationsförändringar som finansieras ur *Central medelsreserv 3: Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* i 2011 års budget.

Prestationsförändringar	mnkr
Utbildningsnämnden - Förskola	-1,0
Utbildningsnämnden - Fritidshem	-3,0
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen - Förskola	-1,0
Summa prestationsförändringar	-5,0
Summa totalt CM 3 för 2011	-5,0

Ombudgeteringar 2012

Specifikation till beslutsklämmor i tjänsteutlåtandet

Nämnderna medges ombudgetering till 2012 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 52,2 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2012 års budget.

Driftverksamhet	mnkr
<i>Ökade kostnader för</i>	
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista - Projekt för nyckelfri hemtjänst	-2,8
Stadsdelsnämnd Älvsjö - Nätverksaccess Förskolan Mullegården	-0,1
Utbildningsnämnden -	
Kommunfullmäktige m.m. - Politiska organisationen - rotlar och partikanslier	-37,8
Kommunfullmäktige m.m. - Elektroniska blanketter	-1,6
Kommunfullmäktige m.m. - Förstudie LIS	-1,4
Kommunfullmäktige m.m. - Projekt applikationskonsolidering	-1,9
Kommunfullmäktige m.m. - Projekt effektivare köp	-0,9
Kommunfullmäktige m.m. - Elektroniskt upphandlingssystem	-0,9
Kulturnämnden: stadsarkivet - Publicering av nämnhandlingar via e-arkiv	-4,1
Kulturnämnden: stadsarkivet - Arkivering av handlingar från förvaltningen	
Stockholms brandförsvaret	-0,2
Socialnämnden - Hedershus	-0,5
Summa driftverksamhet	-52,2
Summa totalt CM 2 för 2012	-52,2

Bilaga 1:2

Nämnderna medges ombudgetering till 2012 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 73,6 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2012 års budget.

Investeringar i Parker och grönområden

	mnkr
<i>Ökade utgifter för</i>	
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista	-0,2
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	-0,1
Stadsdelsnämnd Bromma	-0,4
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	-0,8
Stadsdelsnämnd Norrmalm	-4,4
Stadsdelsnämnd Östermalm	-1,2
Stadsdelsnämnd Södermalm	-1,1
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	-0,1
Stadsdelsnämnd Älvsjö	-0,7
Summa investeringar i Parker och grönområden	-9,0

Övrigt

	mnkr
<i>Ökade utgifter för</i>	
Kulturnämnden: kulturförvaltningen -Strukturplanen Bibliotek i rörelse	-1,5
Kyrkogårdsnämnden - Nytt krematorium och utbyggnad av Bromma kyrkogård	-31,2
Trafik- och renhållningsnämnden: renhållningsverksamhet- Sätra ÅVC samt miljömiljardsprojekt Lövsta	-31,9
Summa övrigt	-64,6

Summa totalt CM 4 för 2012	-73,6
-----------------------------------	--------------

Stadsledningskontorets kommentarer till nämndernas budgetutfall 2011

Kommunfullmäktige m.m.	3
Kf/Ks kansli.....	4
Revisorskollegiet	4
Valnämnden.....	5
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	6
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	7
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.....	8
Bromma stadsdelsnämnd.....	9
Kungsholmens stadsdelsnämnd.....	10
Norrmalms stadsdelsnämnd	11
Östermalms stadsdelsnämnd	12
Södermalms stadsdelsnämnd.....	13
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	14
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	15
Farsta stadsdelsnämnd	16
Älvsjö stadsdelsnämnd	17
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd	18
Skärholmens stadsdelsnämnd.....	19
Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden.....	20
Arbetsmarknadsåtgärder.....	20
Ekonomiskt bistånd	20
Flyktingmottagande.....	21
Förskoleverksamhet.....	21
Individ- och familjeomsorg	22
Kultur- och föreningsverksamhet.....	22
Stadsmiljöverksamhet	23
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.....	23
Äldreomsorg.....	24
Arbetsmarknadsnämnden	25
Exploateringsnämnden	26
Fastighetsnämnden	27
Idrottsnämnden	28
Kulturnämnden, stadsarkivet.....	29
Kyrkogårdsnämnden	30

Bilaga 2:2

Miljö- och hälsoskyddsnämnden	31
Servicenämnden.....	32
Socialnämnden	33
Stadsbyggnadsnämnden	34
Trafik- och renhållningsnämnden, trafik- och gatuverksamhet.....	35
Trafik- och renhållningsnämnden, renhållningsverksamhet	36
Utbildningsnämnden.....	37
Äldrenämnden	38
Överförmyndarnämnden.....	39

Kommunfullmäktige m.m.

Nämnden begär ombudgetering av driftbudgeten med 44,5 mnkr, varav 38,7 mnkr motsvarar redovisade överskott för rotlar och partikanslier. Övriga ombudgeteringar beror på senareläggning av projekt för applikationskonsolideringar 1,9 mnkr, elektroniska blanketter 1,6 mnkr, LIS nyckeltal 1,4 mnkr, effektivare inköp 0,9 mnkr och elektroniskt upphandlingsstöd 0,9 mnkr. Tillstyrkta ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-2 035,1	64,0	60,8	18,1	108,4
Drift	-2 034,9	64,2	61,0	18,1	109,1
Avskrivningar	-0,2	-0,2	-0,2	0,0	-0,6
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter(+)	660,7	-1,4	-56,8	-18,1	-49,4
Nettokostnader	-1 374,4	62,6	4,0	0,0	59,1
Investeringar					
Utgifter	0,0	2,0	0,0	0,0	1,5
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	0,0	2,0	0,0	0,0	1,5

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet för driftverksamheten motsvarar 4,6 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på senarelagda projekt, ökade intäkter för bland annat visning av stadshuset, uthyrning av lokaler, ersättningar från bland annat Stockholms Stadshus AB för sålda ekonomiska och finansiella tjänster samt medel för olika projekt.

Avvikelsen är 58,6 mnkr högre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Differensen beror främst på försenade projekt och att kostnaderna för den politiska organisationen blivit lägre än beräknat.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror på ej genomförda investeringar.

Kf/Ks kansli

Nämnden begär ingen ombudgetering.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Kostnader(-)	-17,3	-2,4	0,0	0,0	-0,6
Intäkter(+)	3,4	2,8	0,0	0,0	0,7
Nettokostnader	-13,9	0,4	0,0	0,0	0,1

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet för driftverksamheten motsvarar 2,9 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på minskade kostnader för löner och annonseringar.

Avvikelsen är 0,4 mnkr högre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2.

Revisorskollegiet

Nämnden begär ingen ombudgetering.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Kostnader(-)	-29,3	1,0	0,0	0,0	1,8
Intäkter(+)	3,1	0,5	0,4	0,0	0,4
Nettokostnader	-26,1	1,6	0,4	0,0	2,1

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet för driftverksamheten motsvarar 5,8 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på att kostnaderna för upphandlad verksamhet har blivit lägre, lägre lokalkostnader som en följd av kontorets flytt till nya lokaler samt på att bolagsgranskningen har genererat högre intäkter.

Avvikelsen är 1,2 mnkr högre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på lägre utfall för andelen upphandlad verksamhet samt på att intäkterna från bolagsgranskningen blivit något högre än beräknat.

Valnämnden

Nämnden begär ingen ombudgetering.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Kostnader(-)	-3,1	1,0	0,9	0,0	-1,2
Intäkter(+)	0,1	0,1	0,1	0,0	0,7
Nettokostnader	-3,0	1,1	1,0	0,0	-0,6

*Efter stadsledningskontorets korrigerings av prognosen

Överskottet för driftverksamheten motsvarar 35,4 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på mindre kostnader än beräknat för utredning och uppdrag.

Avvikelsen är 0,1 mnkr högre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Nämnden begär ombudgetering av driftbudgeten med 2,8 mnkr för ej förbrukade projektmedel avseende nyckelfri hemtjänst. Nämnden begär även ombudgetering av investeringsmedel med 0,2 mnkr till följd av ett försenat investeringsprojekt i Husby stadspark. Tillstyrkta ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-1 411,2	-7,7	24,8	5,2	1,4
Drift	-1 407,9	-7,2	24,8	5,2	1,8
Avskrivningar	-1,9	-0,4	0,0	0,0	-0,4
Internräntor	-1,3	0,0	0,0	0,0	0,1
Intäkter(+)	171,0	20,5	-14,8	-5,1	34,5
Nettokostnader	-1 240,2	12,8	10,0	0,1	36,0
Investeringar					
Utgifter	-3,8	6,0	1,7	5,0	4,2
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-3,8	6,0	1,7	5,0	4,2

*Efter stadsledningskontorets korrigerings av prognosen

Överskottet för driftverksamheten motsvarar 0,8 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på att det inom förskolan tillkommit fler barn än beräknat.

Avvikelsen är 2,9 mnkr högre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på fler barn än beräknat inom förskolan.

Avvikelsen för investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror i huvudsak på att inga investeringar i maskiner och inventarier genomfördes under året.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Nämnden begär ingen ombudgetering.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse mot budget 2010
<i>Driftverksamhet</i>					
Kostnader(-)	-1 130,8	-8,0	3,6	0,0	-7,9
Drift	-1 128,5	-7,4	3,6	0,0	-7,7
Avskrivningar	-1,5	-0,5	0,1	0,0	-0,2
Internräntor	-0,8	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Intäkter(+)	167,4	8,2	0,0	0,0	14,3
Nettokostnader	-963,4	0,2	3,6	0,0	6,5
<i>Investeringar</i>					
Utgifter	-5,1	2,7	0,0	0,0	1,5
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-5,1	2,7	0,0	0,0	1,5

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Avvikelsen för driftverksamheten beror i huvudsak på överskott för stöd och service till personer med funktionsnedsättning och förskola. Nämnden har samtidigt underskott inom flyktingmottagning, ekonomiskt bistånd och äldreomsorg.

Avvikelsen är 3,4 mnkr högre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på att kostnaderna för ekonomiskt bistånd blivit högre än prognostiserat under sista tertialet.

Avvikelsen för investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på att investeringsmedel för maskiner och inventarier inte används fullt ut. Av de 4,5 mnkr som finns avsatta för inventarier och maskiner har 2,2 mnkr använts till bland annat att dra datafiber till förvaltningens lokaler. Budgetöverskottet om 0,4 mnkr för investeringar avseende stadsmiljö beror på att tillgänglighetsanpassningen i Erikslund inte kunde genomföras på grund av en brand i området.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Nämnden begär ombudgetering av investeringsmedel med 0,1 mnkr. Tillstyrkta ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse mot budget 2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-1 700,3	-58,3	-40,9	-19,9	-9,5
Drift	-1 697,3	-57,1	-40,9	-19,9	-8,6
Avskrivningar	-2,0	-1,0	0,0	0,0	-0,8
Internräntor	-0,9	-0,1	0,0	0,0	-0,1
Intäkter(+)	206,3	22,6	4,3	-0,2	16,9
Nettokostnader	-1 493,9	-35,6	-36,6	-20,1	7,4
Investeringar					
Utgifter	-8,6	7,7	2,9	0,0	8,3
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-8,6	7,7	2,9	0,0	8,3

*Efter stadsledningskontorets korrigerings av prognosen

Underskottet för driftverksamheten motsvarar en avvikelse på 2,4 % mot nettotbudgeten. Nämnden redovisar 20,6 mnkr i underskott för ekonomiskt bistånd, underskott om 4,1 respektive 15,0 mnkr för äldreomsorg respektive stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Förskolan visar ett överskott om 3,2 mnkr. Under året har en genomlysning av flertalet verksamheter genomförts och ett antal åtgärder har vidtagits för att nå en lägre kostnadsnivå.

Avvikelsen är 1,0 mnkr lägre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2.

Avvikelsen för investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på att vattenprogrammet inte fortgått under året samt att utgifterna för maskiner och inventarier blivit lägre än budgeterat.

Bromma stadsdelsnämnd

Nämnden begär ombudgetering av investeringsmedel med 0,4 mnkr avseende oförbrukade medel för parkinvesteringar. Tillstyrkta ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse mot budget 2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-1 425,2	-13,1	-14,0	-23,4	-9,4
Drift	-1 420,0	-10,4	-14,0	-23,4	-8,0
Avskrivningar	-3,9	-2,4	0,0	0,0	-1,4
Internräntor	-1,3	-0,3	0,0	0,0	-0,1
Intäkter(+)	232,0	13,1	14,6	23,5	9,7
Nettokostnader	-1 193,1	0,1	0,6	0,0	0,3
Investeringar					
Utgifter	-6,0	6,3	6,4	6,9	0,3
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-6,0	6,3	6,4	6,9	0,3

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Driftverksamheten redovisar ingen procentuell avvikelse från nettobudgeten. Avvikelsen är 0,5 mnkr lägre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på att en tidigare planerad åtgärd ej genomförts.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på att tilldelade medel för maskiner och inventarier inte har använts.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Nämnden begär ombudgetering av ej förbrukade investeringsmedel med 0,8 mnkr avseende Kungsholms strand, Pontonjärsparken och Rålambshovsparken. Tillstyrkta ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse mot budget 2010
<i>Driftverksamhet</i>					
Kostnader(-)	-1 186,5	-15,1	2,0	1,9	-13,7
Drift	-1 183,1	-15,2	1,4	1,9	-13,4
Avskrivningar	-2,4	-0,4	0,1	0,0	-0,3
Internräntor	-1,0	0,5	0,5	0,0	0,0
Intäkter(+)	216,9	21,7	-1,6	-4,5	14,9
Nettokostnader	-969,6	6,6	0,4	-2,6	1,2
<i>Investeringar</i>					
Utgifter	-15,1	4,7	0,0	0,0	6,4
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-15,1	4,7	0,0	0,0	6,4

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet för driftverksamheten motsvarar 0,7 procent av nettobudgeten. Nämnden redovisar överskott för äldreomsorg, 13,9 mnkr, och ett underskott om 8,5 för stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Avvikelsen är 6,2 mnkr högre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertiärrapport 2. Anledningen är främst att hyreskostnader inom äldreomsorgen inte ökat som förväntat.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror på att tilldelade medel för investeringar i maskiner och inventarier inte förbrukats.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Nämnden begär ombudgetering av investeringsmedel med 4,4 mnkr där 4,0 mnkr avser Vasaparkens isbana och 0,4 mnkr avser parkarbeten i Bellevueparken. Tillstyrkta ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse mot budget 2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-1 083,8	-7,4	1,9	5,4	8,9
Drift	-1 077,4	-6,5	1,9	6,4	9,7
Avskrivningar	-4,8	-0,8	0,0	-1,2	-0,8
Internräntor	-1,6	-0,1	0,0	0,2	0,0
Intäkter(+)	174,3	7,5	0,9	-3,6	10,2
Nettokostnader	-909,4	0,2	2,8	1,8	19,1
Investeringar					
Utgifter	-6,4	8,0	6,7	2,2	3,2
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-6,4	8,0	6,7	2,2	3,2

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Driftverksamheten redovisar ingen procentuell avvikelse från nettobudgeten. Nämnden redovisar underskott för stöd och service för personer med funktionsnedsättning och ekonomiskt bistånd. Överskott redovisas främst för kultur och förening.

Avvikelsen är 2,6 mnkr lägre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2 och beror bland annat på ökade kostnader inom förskolan och inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Avvikelsen för investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror på att investeringar har senarelagts till 2012 och att tilldelade medel för maskiner och inventarier inte använts.

Östermalms stadsdelsnämnd

Nämnden begär ombudgetering av investeringsmedel med 1,2 mnkr avseende parkmiljö. Tillstyrkta ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse mot budget 2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-1 300,7	-7,6	4,6	3,2	7,2
Drift	-1 298,0	-7,4	4,6	3,2	7,3
Avskrivningar	-1,9	-0,3	0,0	0,0	-0,3
Internräntor	-0,8	0,1	0,0	0,0	0,2
Intäkter(+)	162,4	12,5	0,3	0,0	9,2
Nettokostnader	-1 138,2	5,0	4,9	3,2	16,4
Investeringar					
Utgifter	-11,0	4,9	3,7	5,1	6,4
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,9
Nettoutgifter	-11,0	4,9	3,7	5,1	5,5

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet för driftverksamheten 2011 motsvarar 0,4 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på överskott för nämnd och förvaltningsadministration, äldreomsorg och kultur- och förening. Underskott redovisas för stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg samt ekonomiskt bistånd.

Avvikelsen är 0,1 mnkr högre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2.

Avvikelsen för investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror på att investeringar har senarelagts till 2012 och att tilldelade medel för maskiner och inventarier inte använts.

Södermalms stadsdelsnämnd

Nämnden begär ombudgeteringar av investeringsmedel med totalt 5,1 mnkr, varav 1,1 mnkr avser lekparken Bryggartäppan och 4,0 mnkr avser tillgänglighetsinvesteringar i lekplatsen Sockerskålen. Tillstyrkta ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse mot budget 2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-2 319,3	-3,5	1,7	-10,7	-2,8
Drift	-2 311,9	-3,2	1,7	-10,7	-2,4
Avskrivningar	-4,7	-0,4	0,0	0,0	-0,6
Internräntor	-2,8	0,0	0,0	0,0	0,2
Intäkter(+)	369,1	7,6	3,6	10,7	12,4
Nettokostnader	-1 950,2	4,1	5,3	0,0	9,6
Investeringar					
Utgifter	-10,6	12,6	6,1	6,1	7,5
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-10,6	12,6	6,1	6,1	7,5

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet för driftverksamheten motsvarar 0,2 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på minskade kostnader inom äldreomsorg och ekonomiskt bistånd.

Avvikelsen är 0,8 mnkr lägre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2.

Avvikelsen för investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på lägre utgifter än beräknat för maskiner och inventarier och parkinvesteringar.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Nämnden begär ombudgetering av investeringsmedel med 0,1 mnkr för parken Dalbotten i Högdalen. Tillstyrkta ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse mot budget 2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-2 340,4	-1,6	4,9	2,1	25,7
Drift	-2 335,9	-1,0	4,8	2,1	25,5
Avskrivningar	-3,0	-0,6	0,0	0,0	-0,3
Internräntor	-1,4	0,1	0,1	0,0	0,5
Intäkter(+)	350,2	2,0	-2,6	-2,1	13,4
Nettokostnader	-1 990,2	0,4	2,3	0,0	39,1
Investeringar					
Utgifter	-10,1	4,9	5,3	3,3	9,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-10,1	4,9	5,3	3,3	9,0

*Efter stadsledningskontorets korrigerings av prognosen

Driftverksamheten redovisar ingen procentuell avvikelse från nettobudgeten.

Nämnden redovisar underskott för ekonomiskt bistånd och individ- och familjeomsorgen och överskott inom förskolan och nämnd- och förvaltningsadministration.

Avvikelsen är 1,9 mnkr lägre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på att resultatenheterna redovisar ett större överskott än beräknat.

Avvikelsen för investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på att tilldelade medel inte använts.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Nämnden begär ingen ombudgetering.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse mot budget 2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-1 056,2	-3,7	1,1	0,0	1,6
Drift	-1 052,7	-3,3	1,1	0,0	1,7
Avskrivningar	-2,3	-0,3	0,0	0,0	-0,3
Internräntor	-1,2	-0,1	0,0	0,0	0,1
Intäkter(+)	102,1	4,4	0,0	0,0	3,0
Nettokostnader	-954,1	0,7	1,1	0,0	4,6
Investeringar					
Utgifter	-8,4	4,1	2,0	2,0	3,1
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-8,4	4,1	2,0	2,0	3,1

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet för driftverksamheten motsvarar 0,1 procent av nettobudgeten.

Avvikelsen är 0,4 mnkr lägre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på lägre utgifter än beräknat för maskiner och inventarier.

Farsta stadsdelsnämnd

Nämnden begär inga ombudgeteringar.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse mot budget 2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-1 457,4	-1,4	1,9	-1,4	18,0
Drift	-1 454,4	-0,5	1,9	-1,4	19,1
Avskrivningar	-2,0	-0,8	0,0	0,0	-1,1
Internräntor	-1,0	-0,1	0,0	0,0	0,0
Intäkter(+)	202,5	8,5	1,0	1,4	-10,8
Nettokostnader	-1 254,9	7,1	2,9	0,0	7,1
Investeringar					
Utgifter	-14,2	0,8	0,0	0,0	6,3
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-14,2	0,8	0,0	0,0	6,3

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet för driftverksamheten motsvarar 0,6 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på att barnatalet i förskolan ökat mer än beräknat.

Avvikelsen är 4,2 mnkr högre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertiärrapport 2. Förändringen beror främst på minskade kostnader för ekonomiskt bistånd.

Avvikelsen för investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på att utgifterna för stadsmiljöinvesteringar blivit lägre än beräknat.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Nämnden begär ombudgetering av driftbudgeten med 0,7 mnkr för nätverksaccess på förskolan Mullegården. Nämnden begär även ombudgetering av investeringsmedel med 0,7 mnkr för Bergtorpskärret. Tillstyrkta ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse mot budget 2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-618,8	2,6	4,5	0,0	-6,7
Drift	-616,9	2,8	4,5	0,0	-6,7
Avskrivningar	-1,4	-0,4	0,0	0,0	-0,2
Internräntor	-0,5	0,2	0,0	0,0	0,1
Intäkter(+)	120,9	2,8	-0,1	0,0	4,1
Nettokostnader	-497,9	5,4	4,4	0,0	-2,6
Investeringar					
Utgifter	-3,6	2,1	2,0	1,2	1,6
Inkomster	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-3,0	2,7	2,0	1,2	1,6

*Efter stadsledningskontorets korrigerings av prognosen

Överskottet för driftverksamheten motsvarar 1,0 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på överskott för äldreomsorgen och nämnd- och förvaltningsadministration.

Avvikelsen är 1,0 mnkr högre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på svårigheter med att bedöma behovet av insatser inom äldreomsorgen, där behovet under året har minskat mer än prognostiserat.

Avvikelsen för investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror bland annat på att tilldelade medel för maskiner och inventarier inte använts.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Nämnden begär ingen ombudgetering.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse mot budget 2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-1 764,8	-9,5	7,9	-3,5	5,2
Drift	-1 757,6	-6,5	7,9	-3,5	7,0
Avskrivningar	-5,5	-3,0	0,0	0,0	-1,6
Internräntor	-1,8	-0,1	0,0	0,0	-0,2
Intäkter(+)	261,7	9,6	-9,3	0,4	3,8
Nettokostnader	-1 503,1	0,1	-1,4	-3,1	9,0
Investeringar					
Utgifter	-18,6	-1,7	-0,5	1,0	-0,4
Inkomster	0,7	0,7	0,0	0,0	0,1
Nettoutgifter	-17,9	-1,0	-0,5	1,0	-0,3

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Driftverksamheten redovisar ingen procentuell avvikelse från nettobudgeten. Överskott redovisas för nämnd- och förvaltningsadministration samt förskola. Underskott redovisas för individ och familjeomsorg, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt ekonomiskt bistånd.

Avvikelsen är 1,3 mnkr lägre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2.

Avvikelsen för investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på utbyggnaden av förskolan. Den absoluta merparten av de investeringar nämnden har i maskiner och inventarier är utrustning till nyöppnade förskolor och i och med den stora utbyggnaden har budgeten överskridits. Parkinvesteringarna redovisar ingen avvikelse mot budget.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Nämnden begär ingen ombudgetering.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse mot budget 2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-1 055,7	-10,4	-1,6	-2,4	-18,4
Drift	-1 051,3	-9,9	-1,6	-2,4	-17,8
Avskrivningar	-3,0	-0,6	0,0	0,0	-0,7
Internräntor	-1,4	0,1	0,0	0,0	0,0
Intäkter(+)	288,0	10,7	3,1	2,0	25,5
Nettokostnader	-767,7	0,3	1,5	-0,4	7,0
Investeringar					
Utgifter	-8,8	0,4	1,2	2,2	-0,2
Inkomster	1,6	1,6	0,0	0,0	1,3
Nettoutgifter	-7,2	2,0	1,2	2,2	1,1

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Driftverksamheten redovisar ingen procentuell avvikelse från nettobudgeten. Underskott redovisas för individ- och familjeomsorg, äldreomsorg, kultur och förening samt ekonomiskt bistånd. Överskott redovisas för förskola samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Avvikelsen är 1,2 mnkr lägre jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på ökade kostnader inom individ- och familjeomsorg.

Avvikelsen för investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på att tilldelade medel för maskiner och inventarier inte använts. Nämnden har överskridit investeringsbudgeten för parker med 1,0 mnkr.

Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden

Arbetsmarknadsåtgärder

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2010	Avvikelse mot budget 2010	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2009
Nettokostnader	-62,8	6,8	5,4	1,4	14,3

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet motsvarar 11,1 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på att de flesta nämnder använder sig av arbetsmarknadsinsatser via Jobbtorg Stockholm samt att kostnaderna för offentligt skyddade arbeten och arbetsträningsverksamhet minskat. Ytterligare en förklaring är att arbetsmarknadsåtgärder tidigare samredovisades med ekonomiskt bistånd och att budgeten för verksamhetsområdet ibland används som en buffert vid befarade underskott inom ekonomiskt bistånd. De nämnder som redovisar större överskott är Rinkeby-Kista (3,3 mnkr), Enskede-Årsta-Vantör (1,8 mnkr), Hägersten-Liljeholmen (1,2 mnkr) och Skärholmen (2,3 mnkr). Kungsholmen redovisar ett underskott om 0,8 mnkr.

Avvikelsen har ökat med 1,4 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på att kostnaderna för arbetsmarknadsinsatser för offentligt skyddade arbeten och arbetsträningsverksamhet blivit lägre än förväntat.

Ekonomiskt bistånd

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2010	Avvikelse mot budget 2010	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2009
Nettokostnader	-1 207,4	-63,8	-59,9	-68,0	-2,7

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Underskottet motsvarar 5,2 procent av nämndernas nettobudget. Avvikelsen beror i huvudsak på ökade kostnader om 50,4 mnkr för handläggning jämfört med kommunfullmäktiges budget. Nämnderna har fördelat 34,4 mnkr extra till handläggning jämfört med de 215 miljoner kronor som kommunfullmäktige utfördelat. Handläggningen har därutöver kostat ytterligare 15,9 mnkr jämfört med nämndernas budget. Nämnderna har även omfördelat 13,4 mnkr från verksamhetsområdet till främst administration. Vid analys av kostnader för ekonomiskt bistånd kan konstateras att stadens bruttokostnad för utbetalt bistånd är 966,1 mnkr vilket är 0,1 mnkr högre än den prognos som Sweco Eurofutures gjorde i samband med tertialrapport 2. Nettokostnaden för biståndsdelen är 942,1 mnkr.

De stadsdelsnämnder som haft störst underskott jämfört med nämndbudget är Spånga-Tensta (18,0 mnkr), Hässelby-Vällingby (19,4 mnkr), Norrmalm (5,7 mnkr), Enskede-Årsta-Vantör (7,7mnkr)och Hägersten-Liljeholmen (5,8 mnkr). Två stadsdelsnämnder redovisar överskott, Södermalm (3,2 mnkr) samt

Farsta (4,2 mnkr). Antal personer i staden som fått ekonomiskt bistånd år 2011 har dock minskat med 1 182 personer jämfört med år 2010.

Avvikelsen har ökat med 3,9 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på att medelbidraget det sista tertialet ökat, vilket nämnderna inte räknat med.

Flyktningmottagande

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2010	Avvikelse mot budget 2010	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2009
<i>Nettokostader</i>	129,0	5,9	1,0	-2,3	0,8

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet motsvarar 4,5 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på att antalet flyktingar minskat utifrån att de kommit in i etableringsreformen. Överskott redovisas för statsbidrag (0,5 mnkr) och för stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Enskede-Årsta-Vantör samt Farsta. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd redovisar underskott om 1,0 mnkr.

Avvikelsen har ökat med 4,9 miljoner kronor jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på ett minskat antal flyktingar på grund av etableringsreformen men även på att fler flyktingar kommit ut i arbete snabbare än beräknat samt att nämnderna fått mer statsbidrag än prognostiserat.

Förskoleverksamhet

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
<i>Nettokostader</i>	-3 841,8	61,4	79,3	44,5	92,3

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet motsvarar 1,6 procent av nettobudgeten. Samtliga nämnder redovisar ett överskott utom Älvsjö stadsdelsnämnd som redovisar ett underskott om 1,9 mnkr. Störst överskott redovisar stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista och Hägersten-Liljeholmen med 12,7 respektive 13,2 mnkr. Utöver prestationsökningen har minskade hyres- och lokalkostnader bidragit till resultatet i Rinkeby Kista stadsdelsnämnd. Jämfört med prognosen i tertialrapport 2 har avvikelsen ökat med 17,9 mnkr.

Stadsledningskontoret uppmanar nämnder med stora överskott inom förskoleverksamheten och underskott inom andra verksamhetsområden att vidta åtgärder för att nå en ekonomi i balans även inom övriga verksamhetsområden.

Individ- och familjeomsorg

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
<i>Nettokostader</i>	-1 703,3	-42,9	-25,2	-12,6	-35,9

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Underskottet motsvarar 2,6 procent av nettobudgeten. Fem stadsdelsnämnder redovisar överskott. Störst överskott redovisar Skarpnäcks stadsdelsnämnd med 4,9 mnkr. Störst underskott redovisar Hässelby-Vällingby och Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnder med 10,2 respektive 10,7 mnkr. Underskotten beror främst på höga kostnader för köpta platser inom LVM och på ökade kostnader för insatser för ungdomar med en svår och sammansatt problematik vilket i vissa fall medfört långvariga SiS-placeringar under året.

Avvikelsen har ökat med 17,7 miljoner kronor jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på att externa placeringar inte kunnat minskas som planerat.

Kultur- och föreningsverksamhet

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
<i>Nettokostader</i>	-247,5	22,5	10,5	10,4	32,8

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet motsvarar 9,1 procent av nettobudgeten. Överskottet inom verksamhetsområdet beror bland annat på ej i anpräktagna budgeterade reserver. Nio stadsdelsnämnder visar överskott, varav Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd redovisar det största överskottet. Två stadsdelsnämnder, Skarpnäck och Södermalm, redovisar ett noterbart underskott.

Jämfört med prognosen i tertialrapport 2 har avvikelsen ökat med 12,0 mnkr.

Stadsmiljöverksamhet

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
<i>Nettokostnader</i>	-164,4	1,1	0,8	0,3	1,8

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet motsvarar 0,7 procent av nettobudgeten. Åtta stadsdelsnämnder redovisar i bokslutet ett överskott och sex stadsdelsnämnder redovisar ett underskott. Jämfört med prognosen i tertialrapport 2 har avvikelsen ökat med 0,3 mnkr.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på förskjutningar av projekt.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
<i>Nettokostnader</i>	-2 882,5	-81,4	-66,6	-32,4	-58,5

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Underskottet motsvarar 2,8 procent av nettobudgeten. Avvikelsen har ökat med 14,8 miljoner kronor jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Elva stadsdelsnämnder redovisar underskott, Skarpnäck och Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnder har de största underskotten med 17,8 mnkr respektive 15,0 mnkr. De nämnder som visar underskott uppger en rad olika orsaker till underskotten. Bland orsakerna nämns att vårdgivare inom barn- och vuxenboende inom LSS inte anslutit sig till stadens LOV- avtal och ersättning enligt LSS-pengen vilket innebär högre kostnader för dessa placeringar jämfört med budgettilldelningen. Utöver detta nämns kostnader i samband med verksamhetsövergångar samt ökade kostnader för hemtjänst avseende personer under 65 år.

Stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta, Farsta och Skärholmen redovisar överskott Som främsta orsak till överskott nämner Spånga Tensta stadsdelsnämnd färre ansökningar om bistånd inom det fasta anslaget för personlig assistans enligt LSS. Nämnden överför dessutom betydande belopp från andra verksamhetsområden till nämndbudgeten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Farsta stadsdelsnämnd förklarar överskottet med ett förbättrat resultat hos flera utförare. Skärholmens stadsdelsnämnd förklarar överskottet med att nämnden erhållit mer statsbidrag för flyktingar med funktionshinder än beräknat.

Avvikelsen har ökat med 14,8 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2.

Äldreomsorg

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB 2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
<i>Nettokostnader</i>	-6 291,6	5,3	-9,2	-4,5	-20,2

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Verksamhetsområdet visar ett överskott på 5,3 mnkr vilket motsvarar 0,1 procent av nettobudgeten.

Åtta stadsdelsnämnder redovisar överskott. Östermalms stadsdelsnämnd redovisar det största överskottet på 14,4 mnkr. Överskottet beror på lägre övertalighetskostnader än budgeterat samt på lägre kostnader i och med omstruktureringen av Rio servicehus till trygghetsboende. Omstruktureringen innebär färre servicehusplatser i stadsdelsnämndsområdet, vilket ger ett överskott totalt men ett underskott för enheten Rio servicehus under omstrukturingsfasen.

Sex stadsdelsnämnder redovisar underskott. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd redovisar ett underskott om 14,1 mnkr. Underskottet för beställarsidan beror på ett ökat behov av framförallt demensboende. Det har även skett en kraftig ökning av antalet hemtjänststimmar, framför allt för personer över 80 år. Ett vite om 11,6 mnkr har utbetalats till nämnden från Carema p.g.a. ej uppfyllda kvalitetskrav på personalens vidareutbildningar vilket har förbättrat äldreomsorgens resultat. På utförarsidan visar hemtjänstenheterna ett underskott om 4,2 mnkr. Färsta stadsdelsnämnd redovisar ett underskott om 12,5 mnkr vilket finns på beställarsidan och beror på fler platser i vård- och omsorgsboende och fler timmar inom hemtjänst jämfört med vad som budgeterats. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd redovisar ett underskott om 12,1 mnkr, vilket i huvudsak beror på minskade intäkter för servicehus till följd av tomställning och ombyggnad till vård- och omsorgsboende.

Avvikelsen har minskat med 3,9 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2.

Arbetsmarknadsnämnden

Nämnden begär inga ombudgeteringar.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-952,6	-102,4	0,0	0,0	-
Drift	-952,2	-102,0	0,0	0,0	-
Avskrivningar	-0,4	-0,4	0,0	0,0	-
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Intäkter(+)	230,9	103,4	0,0	0,0	-
Nettokostnader	-721,7	1,0	0,0	0,0	0,0
Investeringar					
Utgifter	0,0	0,3	0,0	0,0	-
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Nettoutgifter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet inom driftverksamheten motsvarar 0,2 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på lägre kostnader på beställarsidan inom vuxenutbildningen.

Avvikelsen har ökat med 1,0 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på lägre kostnader för vuxenutbildningen.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror på att inga investeringar har gjorts under året.

Exploateringsnämnden

Nämnden begär inga ombudgeteringar.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-1 364,2	-6,3	1,5	9,4	32,0
Drift	-135,2	-35,9	-23,5	-8,6	-14,5
Avskrivningar	-118,0	12,0	10,0	5,0	9,6
Internräntor	-1 111,1	17,5	15,0	13,0	36,9
Intäkter(+)	2 324,7	164,4	160,1	86,0	103,0
Nettokostnader	960,5	158,1	161,6	95,4	134,9
Investeringar					
Utgifter	-2 284,3	267,1	358,7	134,5	402,6
Inkomster	176,4	-37,5	-121,2	-117,0	70,0
Nettoutgifter	-2 107,9	229,6	237,5	17,5	472,6
Försäljningsbeting	-897,1	-102,9	0,0	0,0	227,0

*Efter stadsledningskontorets korrigerig av prognosen

Överskottet inom driftverksamheten motsvarar 19,7 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på lägre kapitalkostnader till följd av att projekt inte kunnat aktiveras i den omfattning som bedömts samt ökade intäkter från tomträter.

Avvikelsen har minskat med 3,5 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på ökade intäkter till följd av ökade tomträtsavgälder och minskade kapitalkostnader.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på förskjutningar inom ett antal stora investeringsprojekt, bland annat Hagastaden, Hjorthagen Västra, Hjorthagen Norra och Kraftledningstunnel Årsta.

Nämnden har genomfört fastighetsförsäljningar om 897,1 mnkr, vilket innebär att försäljningsbetinget om 1 000,0 mnkr inte har uppnåtts. Försäljningarna avser fastighetsförsäljningar, friköp av tomträtsmark och försäljningar kopplade till exploatering. Friköp av tomträtsmark har inneburit försäljningsinkomster för staden om 45,2 mnkr. Fastighetsförsäljningar till följd av exploateringsverksamhet har inneburit försäljningsinkomster om cirka 493,1 mnkr (vilket även inkluderar friköp av en tomträtt i Vällingby Centrum till 284 mnkr). Försäljning av fastigheter utanför kommungränsen, främst jord- och skogsbruksfastigheter, har inneburit försäljningsinkomster om 358,3 mnkr.

Fastighetsnämnden

Nämnden begär inga ombudgeteringar.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Driftverksamhet					
Intäkter(+)	1242,6	21,1	11,1	-15,8	88,6
Kostnader(-)	-661,3	-14,2	-22,7	-34,7	-99,8
Nettokostnad	581,2	6,8	-11,6	-50,5	-11,2
Avskrivningar	-259,2	8,3	22,9	36,4	1,9
Räntenetto	-193,3	12,1	9,2	14,1	18,4
Resultat 2	128,8	27,3	20,5	0,0	9,0
Ägartillskott (-)/ avkastningskrav (+)	-117,5	-1,6	0,0	0,0	-0,7
Resultat 3	11,3	25,7	20,5	0,0	8,3
Investeringar					
Utgifter	-432,1	228,1	235,1	119,0	97,9
Inkomster	6,1	1,6	0,6	0,3	4,7
Nettoutgifter	-426,0	229,7	235,7	119,3	102,6

*Efter stadsledningskontorets korrigerings av prognosen

Överskottet inom driftverksamheten motsvarar 2,1 procent av årets omsättning.

Avvikelsen beror i huvudsak på att det planerade underhållet blev 23,5 mnkr lägre än budgeterat. Överskotten för avskrivningar och räntor beror huvudsakligen på att dessa poster "överbudgeterats" och driftkostnaderna "underbudgeterats" vid övertagandet av anläggningar från idrottsnämnden.

Övriga avvikelser, som i stort tar ut varandra, är främst högre intäkter än budgeterat för omförhandlade hyror, media och försäkringsersättningar samt lägre kostnader för drift samt högre kostnader för skadestånd till Bevara vårt kulturarv. De lägre kostnaderna för drift förklaras framförallt av en mild vinter.

Överskottet har ökat med 5,2 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen jämfört med tertialrapport 2 beror främst på erhållna intäkter från försäkringar och media och en mildare vinter än väntat. Det förbättrade driftnettot neutraliseras i hög grad av att avskrivningarna ökade på grund av främst utrangeringar av anläggningar i slakthusområdet och kulturhuset med 12,0 mnkr samt nedskrivning av mark med 4,7 mnkr.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på att det planerade förvärvet av fastigheter vid Östermalmstorg förskjutits framåt i tiden samt förskjutningar av diverse projekt bland annat energieffektiviseringar och upprustning av hissar.

Idrottsnämnden

Nämnden begär inga ombudgeteringar.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-787,1	8,5	5,0	-0,6	6,1
Drift	-765,1	30,5	5,0	-0,6	12,8
Avskrivningar	-18,1	-18,1	0,0	0,0	-11,6
Internräntor	-3,8	-3,8	0,0	0,0	5,0
Intäkter(+)	259,2	-6,6	-7,8	-5,5	0,4
Nettokostnader	-527,9	1,9	-2,8	-6,1	6,5
Investeringar					
Utgifter	-9,2	0,8	-21,2	0,0	19,4
Inkomster	0,4	0,4	0,4	0,0	-0,5
Nettoutgifter	-8,8	1,2	-20,8	0,0	18,9

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet inom driftverksamheten efter resultatdispositioner motsvarar 0,4 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på högre intäkter och lägre energikostnader än prognostiserat. Nämnden har också bedrivit ett effektiviseringsarbete under året.

Avvikelsen har förändrats med 4,7 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2 då nämnden prognostiserade ett underskott. Förändringen beror främst på att intäkterna i december ökar mer än prognostiserat samt att energikostnaderna i december blev väsentligt lägre än förväntat. Vid årsskiftet 2010/2011 överfördes idrottsanläggningarna till fastighetsnämnden vilket också påverkat prognossäkerheten. Nämnden avser att fortsätta arbetet med att utveckla ekonomiuppföljningen.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på att ersättning har inkommit under året om 0,4 mnkr som avser en kulanläggning i Hässelby Gård som uppfördes under år 2010.

Kulturnämnden, stadsarkivet

Nämnden begär ombudgetering av driftbudgeten om 4,3 mnkr för att projektet ”Publicering av nämndhandlingar via e-arkiv” senarelagts och för att arkivleveranser avseende Storstockholms brandförsvår försenats. Tillstyrka ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-80,9	4,8	4,0	0,0	-1,0
Drift	-80,6	5,1	4,3	0,3	-0,8
Avskrivningar	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,2
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter(+)	30,4	-0,3	0,0	0,0	0,4
Nettokostnader	-50,6	4,4	4,0	0,0	-0,7
Investeringar					
Utgifter	-0,4	0,6	0,7	0,7	0,7
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-0,4	0,6	0,7	0,7	0,7

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet inom driftverksamheten motsvarar 8,0 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på att projektet ”Publicering av nämndhandlingar via e-arkiv” senarelagts och på att arkivleveranser avseende förvaltningen Storstockholms brandförsvår försenats.

Avvikelsen har ökat med 0,4 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på att det i projektet publika nämndhandlingar förbrukades mindre än förväntat och att brandförsvaret inte levererade sitt arkiv under 2011.

Kyrkogårdsnämnden

Nämnden begär ombudgetering av investeringsmedel med 31,2 mnkr till följd av förseningar orsakade av att upphandlingarna av nytt krematorium och utbyggnad av Bromma kyrkogård överklagats. Tillstyrkta ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-162,1	-3,9	-3,2	-2,5	-1,5
Drift	-153,4	-5,4	-4,6	-2,5	-2,2
Avskrivningar	-7,4	0,5	0,5	0,0	0,3
Internräntor	-1,3	1,0	0,9	0,0	0,3
Intäkter(+)	39,6	6,2	3,2	2,5	3,1
Nettokostnader	-122,5	2,3	0,0	0,0	1,5
Investeringar					
Utgifter	-48,8	31,2	32,0	10,0	20,1
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-48,8	31,2	32,0	10,0	20,1

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet inom driftverksamheten motsvarar 1,8 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på att kapitalkostnaderna blivit lägre på grund av förskjutningar i investeringarna samt att fonduttag och clearingintäkterna blivit högre än budgeterat.

Avvikelsen har ökat med 2,3 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på att clearingintäkterna blivit högre än beräknat.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror på att projekten nytt skogskrematorium och utbyggnad av Bromma kyrkogård försenats på grund av att upphandlingarna överklagats.

Miljö- och hälsoskydds nämnden

Nämnden begär inga ombudgeteringar.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Kostnader(-)	-162,8	6,0	0,0	-0,8	6,0
Drift	-162,4	6,4	0,0	-0,8	6,4
Avskrivningar	-0,3	-0,3	0,0	0,0	-0,4
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter(+)	90,0	-6,0	0,0	0,8	-3,1
Nettokostnader	-72,8	0,0	0,0	0,0	2,8
<i>Investeringar</i>					
Utgifter	-0,1	0,7	0,0	0,0	1,2
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-0,1	0,7	0,0	0,0	1,2

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Nämnden redovisar ingen avvikelse gentemot budget. Nämnden har heller inte prognostiserat någon avvikelse i tertialrapporteringen.

Serviceenämnden

Nämnden begär inga ombudgeteringar.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
<i>Driftverksamhet</i>					
Kostnader(-)	-156,3	3,7	3,2	1,9	3,6
Drift	-155,4	3,7	3,2	1,9	4,5
Avskrivningar	-0,8	-0,1	0,0	0,0	-0,7
Internräntor	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2
Intäkter(+)	160,7	0,7	-3,2	-1,9	-1,1
Nettokostnader	4,3	4,3	0,0	0,0	2,5
<i>Investeringar</i>					
Utgifter	-0,3	0,7	0,5	0,0	2,4
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-0,3	0,0	0,5	0,0	0,0

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet inom driftverksamheten motsvarar 2,7 procent av intäktsbudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på minskade personalkostnader på grund av sjukfrånvaro som inte fullt ut ersatts med vikarier, att nyrekrytering av anställda inte har skett i den takt som planerats samt på högre intäkter än planerat.

Avvikelsen har ökat med 4,3 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på minskade kostnader som en följd av att sjukfrånvaron ökade mer än förväntat och en ökning av sålda tjänster inom kontaktcentret.

Socialnämnden

Nämnden begär ombudgetering av driftbudgeten med 0,5 mnkr avseende samverkan för hedersfrågor. Tillstyrkta ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-1 075,1	19,9	52,5	32,6	74,5
Drift	-1 075,1	19,9	52,5	32,6	74,5
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter(+)	427,8	-16,0	-45,9	-28,5	-33,1
Nettokostnader	-647,3	3,9	6,6	4,1	41,3
Investeringar					
Utgifter	0,0	1,7	1,7	0,0	0,3
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	0,0	1,7	1,7	0,0	0,3

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet inom driftverksamheten motsvarar 0,6 procent av nettobudgeten. Överskottet finns både inom socialtjänstverksamheterna och inom de stadsövergripande frågorna. Underskott finns inom stödet till utomstående organisationer och kostnader för utomlänsplaceringar.

Avvikelsen har minskat med 2,7 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen är jämt fördelat inom de olika verksamheterna.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på att tilldelade medel inte använts.

Stadsbyggnadsnämnden

Nämnden begär inga ombudgeteringar.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-342,4	-4,8	-1,6	3,4	0,5
Drift	-341,9	-4,3	-1,6	3,4	1,0
Avskrivningar	-0,5	-0,5	0,0	0,0	-0,4
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter(+)	176,1	4,7	1,6	-3,2	6,1
Nettokostnader	-166,4	-0,2	0,0	0,2	6,7
Investeringar					
Utgifter	-0,8	0,0	0,0	0,0	0,1
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-0,8	0,0	0,0	0,0	0,1

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Underskott inom driftverksamheten motsvarar 0,12 procent av nettobudgeten.

Avvikelsen har ökat med 0,2 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på att kostnaderna för bostadsanpassningsbidrag ökade jämfört med budget och tidigare prognoser. Utfallet för bostadsanpassningsbidraget jämfört med budget visade på ett underskott om 2,1 mnkr. Såväl kostnadssidan som intäktssidan visar sammantaget på avvikelse om 4,8 respektive 4,7 mnkr jämfört med budget.

Trafik- och renhållningsnämnden, trafik- och gatuverksamhet

Nämnden begär inga ombudgeteringar.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-1 841,1	-35,5	-94,2	-87,0	-146,7
Drift	-1 466,0	-39,2	-94,2	-87,0	-161,5
Avskrivningar	-237,2	0,8	0,0	0,0	3,9
Internräntor	-138,0	2,8	0,0	0,0	10,9
Intäkter(+)	1 073,0	106,1	106,2	72,0	156,0
Nettokostnader	-768,1	70,6	12,0	-15,0	9,3
Investeringar					
Utgifter	-1 089,5	36,2	31,6	11,6	57,6
Inkomster	31,2	5,5	0,0	0,0	-8,9
Nettoutgifter	-1 058,4	41,6	31,6	11,6	48,7

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet inom driftverksamheten motsvarar 8,4 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på ökade intäkter om 106,1 mnkr främst beroende på ökade parkerings- och upplåtelseintäkter samt skadeersättningar.

Avvikelsen har ökat med 50,6 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på lägre kostnader än beräknat för vinterväghållningen.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på minskade utgifter och ökade intäkter för renovering av Söderledstunneln..

Trafik- och renhållningsnämnden, renhållningsverksamhet

Nämnden begär att renhållningsverksamhetens överskott om 12,7 mnkr överförs till central avsättning för balansering av över- respektive underskott. Nämnden begär även ombudgetering av investeringsmedel med 31,9 mnkr för oförbrukande investeringsmedel avseende Sätra återvinningscentral samt Miljömiljardsprojektet Lövsta. Tillstyrkta ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-456,4	10,1	6,1	0,9	13,9
Drift	-445,2	8,2	4,2	-0,8	11,4
Avskrivningar	-9,2	0,6	0,6	0,4	1,1
Internräntor	-2,0	1,3	1,3	1,3	1,3
Intäkter(+)	469,1	12,6	9,5	3,4	6,0
Nettokostnader	12,7	22,7	15,6	4,3	19,9
Investeringar					
Utgifter	-39,5	32,2	27,7	0,0	65,0
Inkomster	33,1	0,6	0,0	0,0	-29,4
Nettoutgifter	-6,3	32,9	27,7	0,0	35,6

*Efter stadsledningskontorets korrigerings av prognosen

Överskottet inom driftverksamheten motsvarar 57,9 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på att en försenad driftstart av Sätra återvinningsstation och av att ristippen i Högdalen gett mindre kostnader samt att en taxerökning tillsammans med ökad ersättning för elavfall gett högre intäkter.

Avvikelsen har ökat med 7,1 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på försenad driftstart av Sätra återvinningsstation och av ristippen i Högdalen samt den ökade ersättningen för elavfall.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror främst på att Sätra ÅVC inte beräknas driftsättas förrän november 2012 samt att mottagningsanläggningen för trädgårdsris i Högdalen inte beräknas öppnas förrän andra kvartalet 2012.

Utbildningsnämnden

Nämnden begär ombudgetering av driftbudgeten med 2,0 mnkr avseende ny pedagogisk plattform. Tillstyrkta ombudgeteringar framgår av bilaga 1.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Driftverksamhet					
Kostnader(-)	-14 436,1	-41,5	54,5	26,3	68,6
Drift	-14 392,2	2,4	97,6	69,2	104,9
Avskrivningar	-40,2	-40,2	-39,6	-35,5	-32,2
Internräntor	-3,8	-3,8	-3,5	-7,4	-4,1
Intäkter(+)	1 686,0	68,2	-4,4	23,7	-2,5
Nettokostnader	-12 750,2	26,6	50,1	50,0	66,1
Investeringar					
Utgifter	-67,4	22,6	10,5	15,0	21,9
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	-67,4	22,6	10,5	15,0	21,9

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet inom driftverksamheten motsvarar 0,2 procent av nettobudgeten. Före resultatdispositioner redovisar nämnden ett underskott med 47,2 mnkr. Avvikelsen beror i huvudsak på att nämnden valt att inte ianspråkta beviljade medel för stimulansbidrag, minskat elevantal inom gymnasieskolan och att grundskolan i högre utsträckning använt upparbetade resultatfonder. Såväl grundskolor och gymnasieskolor i egenregi går med underskott under året.

Avvikelsen har minskat med 23,5 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan beror att nämnden inte har utnyttjat investeringsutrymmet.

Äldrenämnden

Nämnden begär inga ombudgeteringar.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Kostnader(-)	-170,5	-6,0	0,0	0,9	2,7
Intäkter(+)	31,8	6,2	0,0	0,0	11,9
Nettokostnader	-138,7	0,2	0,0	0,9	14,5

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Överskottet inom driftverksamheten motsvarar 0,1 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på lägre personalkostnader för ledningen och högre intäkter än budgeterat för trygghetsjouren.

Avvikelsen har ökat med 0,2 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på lägre personalkostnader.

Överförmyndarnämnden

Nämnden begär inga ombudgeteringar.

Nedan redovisas utfall och avvikelse jämfört med budget efter resultatdispositioner.

För avvikelse gäller (-) = ökade kostnader eller minskade intäkter. Avrundningar kan förekomma

Mnkr	Utfall i VB2011	Avvikelse mot budget 2011	Avvikelse T2*	Avvikelse T1*	Avvikelse VB2010
Kostnader(-)	-37,1	-4,7	-2,4	-0,5	-2,7
Intäkter(+)	6,2	2,2	2,0	0,5	1,9
Nettokostnader	-30,9	-2,5	-0,4	0,0	-0,8

*Efter stadsledningskontorets korrigering av prognosen

Underskottet inom driftverksamheten motsvarar 8,8 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på ökade kostnader för arvode.

Avvikelsen har ökat med 2,1 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertialrapport 2. Under verksamhetsåret har problemet med nämndens dåliga prognossäkerhet analyserats. Förvaltningen har nu kännedom om de faktorer som har påverkat detta tidigare.

Nämnden har två stora kostnadsposter; löner och arvoden. Kostnaden för de arvoden staden har att betala till gode män och förvaltare har ökat. Vad staden ska betala arvoden är reglerat i lag. Vad gäller lönekostnaden har den minskat med 0,5 mnkr från 2010 till 2011.

Resultatbudget

Mnkr	KF/KS budget 2011	Nämndens budget 2011 inkl. budgetjusteringar	Nämndens utfall 2011 exkl. resultatdispositioner	Avvikelse budget/ utfall (2-1)	Resultat- enheternas resultat från 2010 överskott (+) underskott (-)	Överföring av resultat- enheternas resultat i bokslut 2011 överskott (+) underskott (-)	Nämndens utfall 2011 inkl. resultatdispositioner (2+4+5)	Avvikelse budget/ utfall (6-1)	Av nämnden begärda ombudgeteringar till 2012	Tillstyrka ombudgeteringar
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Verksamhetens intäkter	6 940,6	11 455,2	12 089,5	634,3			12 089,5	634,3	0,0	0,0
Verksamhetens kostnader (-)	-38 049,5	-43 610,4	-43 902,7	-292,3	464,2	-393,0	-43 831,5	-221,1	-54,2	-52,2
Avskrivningar (-)	-675,7	-682,3	-742,2	-59,9			-742,2	-59,9	0,0	0,0
Central medelsreserv (-)										
Oförutsedda behov	-682,1	-309,9		309,9			0,0	309,9		
Prestationsreserv	-911,2	-241,5		241,5			0,0	241,5		
Pensionsåtaganden/arbetsgivaravgifter (-)	-582,2	-582,2	-655,6	-73,4			-655,6	-73,4		
Jämförelsestörande intäkter	0,0	0,0	785,3	785,3			785,3	785,3		
Jämförelsestörande kostnader (inkl reaförlust)	0,0	0,0	-152,5	-152,5			-152,5	-152,5		
Verksamhetens nettokostnader	-33 960,1	-33 971,1	-32 578,2	1 392,9	464,2	-393,0	-32 507,0	1 464,1	-54,2	-52,2
Skatter m.m.	31 618,4	31 618,4	32 377,4	759,0			32 377,4	759,0		
Begravningsavgift	126,6	126,6	125,5	-1,1			125,5	-1,1		0,0
Inkomstutjämnning	-1 509,7	-1 509,7	-1 392,1	117,6			-1 392,1	117,6		
Kostnadsutjämnning	1 280,0	1 280,0	1 349,0	69,0			1 349,0	69,0		
Regleringsavgift	852,6	852,6	865,7	13,1			865,7	13,1		
Fastighetsavgift	1 099,5	1 099,5	1 049,1	-50,4			1 049,1	-50,4		
LSS-utjämnning	-535,4	-535,4	-548,7	-13,3			-548,7	-13,3		
Finansiellt resultat exklusive utdelning	281,0	281,0	12,4	-268,6			12,4	-268,6		
Utdelning	750,0	750,0	201,6	-548,4			201,6	-548,4		
Disposition/avsättning begravningsfond	-1,8	-1,8	-3,0	-1,2			-3,0	-1,2		
Disposition/avsättning renhållningsfond	-1,0	10,0	-12,7	-22,7			-12,7	-22,7		
Summa finansiering	33 960,2	33 971,2	34 024,2	53,0	0,0	0,0	34 024,2	53,0	0,0	0,0
Överförda resultat från 2008										
Beräknad överföring till 20010						-464,2		-464,2		
Årets avsättningar (-)	0,0	0,0	-604,3	-604,3			-604,3	-604,3		
Upplöst avsättning	0,0	0,0	39,6	39,6			39,6	39,6		
Årets resultat	0,1	0,1	881,3	881,2	0,0	0,0	881,3	881,2	-54,2	-52,2
Realisationsvinster	0,0	0,0	-785,3	-785,3			-785,3	-785,3		
Realisationsvinster exploateringsfastigheter	0,0	0,0	435,4	435,4			435,4	435,4		
Jämförelsestörande kostn exkl reaförlust	0,0	0,0	147,3	147,3			147,3	147,3		
Årets resultat enligt balanskravet	0,1	0,1	678,7	678,6	0,0	0,0	678,7	678,6	-54,2	-52,2

Verksamhetens intäkter och kostnader är inklusive interna mellanhanden
Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt

Investeringsplan

Mnkr	KF/KS budget 2011	Nämndens budget 2011 inkl. budgetjusteringar	Nämndens utfall 2011 exkl. resultatdispositioner	Avvikelse budget/ utfall (2-1)	Resultat- enheternas resultat från 2010 överskott (+) underskott (-)	Överföring av resultat- enheternas resultat i bokslut 2011 överskott (+) underskott (-)	Nämndens utfall 2011 inkl. resultatdispositioner (2+4+5)	Avvikelse budget/ utfall (6-1)	Av nämnden begärda ombudgeteringar till 2012	Tillstyrka ombudgeteringar
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Utgifter	-4 248,1	-4 808,3	-4 119,5	688,8			-4 119,5	688,8	-77,6	-73,6
Inkomster	85,5	276,6	250,3	-26,3			250,3	-26,3	0,0	0,0
Central medelsreserv, investeringar	-350,0	-197,6		197,6			0,0	197,6		0,0
Nettoinvesteringar (-)	-4 512,6	-4 729,3	-3 869,2	860,1			-3 869,2	860,1	-77,6	-73,6
Finansiering										
Förändring av eget kapital	0,1	0,1	678,7	678,6	0,0	0,0	678,7	678,6	-54,2	-52,2
Avskrivningar	675,7	682,3	742,2	59,9			742,2	59,9	0,0	0,0
Försäljningar	1 000,0	1 000,0	930,7	-69,3			930,7	-69,3	0,0	0,0
Upplåning/amort (-) /extra beting	2 836,8	3 046,9	1 517,6	-1 529,3			1 517,6	-1 529,3	0,0	0,0
Summa finansiering	4 512,6	4 729,3	3 869,2	-860,1	0,0	0,0	3 869,2	-860,1	-54,2	-52,2
Netto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-131,8	-125,8

Anmärkning: beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt

Större investeringsprojekt

Nettoinvesteringsutgift, mnkr

	Utfall tom 2010	Utfall 2011	Prognos 2012	Beslut i KF
Annedal i Mariehäll	383,7	90,0	84,8	572,0
Bromsten industriområde	13,1	21,8	59,5	0,0
Engelbrektsskolan - idrottshall	3,2	4,4	20,7	155,3
Energieffektiviseringsåtgärder	4,5	3,9	50,0	205,0
Farsta sim- och idrottshall, upprustning	42,7	90,7	70,4	196,0
Gyllene Ratten	112,2	1,8	34,2	226,0
Hammarby Sjöstad	3 737,7	148,8	22,7	2 167,0
Kista företagsområde	611,3	76,0	62,6	450,0
Kraftledningstunnel Årsta	495,4	74,6	72,6	565,0
Nord/sydaxeln	782,6	383,0	0,0	1 580,0
Nordvästra Kungsholmen	1 668,7**	95,9	535,3	1 507,5
Norra Bantorgetområdet	126,0	0,8	0,7	213,0
Norra Djurgårdsstaden	1 335,4	298,1	649,4	1 903,0
Hagastaden (f.d.Norra Station)	951,5	592,4	619,3	10 400,0
Norra Länken, exkl. medfinansiering	322,5	247,9	122,7	850,0
Norrbro	139,6	0,6	0,0	150,0
Sabbatsberg	234,1	36,3	54,9	304,0
Slussen	306,7	226,8	232,5	8 000,0
Sätra, ny ridanläggning	8,9	48,1	51,6	114,6
Väg E18 Hjulsta-Kista - överdäckning lokalgata i Tensta	168,4	18,3	3,4	202,5
Årstadal	262,8	4,8	5,0	348,4
Åratafältet	16,6	9,4	12,9	70*
Årstastråket	22,7	7,0	24,5	33*
Älvsjö Centrum	109,5	80,2	154,9	322,0

Med större investeringsprojekt avses projekt med genomförandebeslut eller inriktningsbeslut beslutade av kommunfullmäktige.

Projektens prognostiserade utgifter baseras på såväl inriktningsbeslut som genomförandebeslut, vilket innebär att prognosen är behäftad med större osäkerhet i de fall då enbart inriktningsbeslut föreligger.

* Inriktningsbeslut fattat som anger att utredningsutgifter får tas inom ram tills genomförandebeslut fattats.

** I nettoutgiften ingår utbetalningar om 557 mnkr i enlighet med särskilt beslut i kommunfullmäktige dnr 314-604/2008 ”Uppgörelse mellan Stockholms läns landsting (SLL) och Storstockholms Lokaltrafik AB (SL) och staden om förvaltning och utbyggnad av kollektivtrafik-anläggningar samt bostäder och arbetsplatser”

Beslut i gatu- och fastighetsnämnden 2002, lägesredovisning i KF 2006 och lägesredovisning i exploateringsnämnden 2007

Basnyckeltal 2011

Pedagogisk verksamhet

Förskola

Andel årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning i förskolan	2011	2010
Kommunal förskola	40,5%	42,0%
Fristående förskola	36,8%	39,0%
Andel årsarbetare med annan utbildning för arbete med barn i förskolan	2011	2010
Kommunal förskola	51,2%	50,0%
Fristående förskola	49,5%	47,3%
Antal inskrivna barn per årsarbetare i förskolan	2011	2010
Kommunal förskola	4,9	4,8
Fristående förskola	5,0	4,7

Grundskola

Genomsnittligt meritvärde	2011	2010
Kommunala skolor	223,7	219,9
Fristående skolor	239,3	236,3
Andelen elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i år 9	2011	2010
Kommunala skolor	84,5%	85,4%
Fristående skolor	-	-
Andel elever i år 9 som uppnått målen i alla ämnen	2011	2010
Kommunala skolor	77,0%	75,0%
Fristående skolor	82,2%	80,8%
Andel elever som är behöriga till nationellt program*	2011	2010
Yrkesförberedande		
Kommunala skolor	88,0%	-
Fristående skolor	90,8%	-
Högskoleförberedande		
Estetiska program, kommunala skolor,	87,1%	-
Estetiska program, fristående skolor,	90,2%	-
Ekonomi-, humanistiska- och samhällsvetenskapsprogram, kommunala skolor	85,5%	-
Ekonomi-, humanistiska- och samhällsvetenskapsprogram, fristående skolor	88,8%	-
Naturvetenskaps- och teknik program, kommunala skolor	84,6%	-
Naturvetenskaps- och teknik program, fristående skolor	88,1%	-

* Förändrad definition jämfört med 2010

Bilaga 5:2

Gymnasieskola

Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasial utbildning	2011	2010
Andel invånare	67%	69%
Andel nybörjare år 1 okt. 2007 som fullföljde utbildningen inom 4 år (exkl. IV-programmet)	2011	2010*
Kommunala skolor	81,4%	82,6%
Fristående skolor	80,0%	78,6%

* Justerad uppgift avseende kommunala skolor jämfört med redovisningen i VB 2010

Genomsnittligt betygspoäng	2011	2010
Kommunala skolor	15,2	15,0
Fristående skolor	14,8	14,8
Andel elever med grundläggande behörighet till universitet och högskola	2011	2010*
Kommunala skolor	89,4%	88,1%
Fristående skolor	87,5%	87,9%

* Justerad uppgift jämfört med redovisningen i VB 2010

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kostnad per invånare och år, kr	2011	2010
Kostnad per invånare 0-64 år	4 084	3 865
Snittkostnad per dygn/dag, kr	2011	2010
Gruppboende och barnboende	2 633	2 451
Daglig verksamhet	1 082	1 069
Assistansersättning gällande stöd och service till personer med funktionsnedsättning, bruttokostnad per timme i kr	2011	2010
Snittkostnad per timme	281	284

Äldreomsorg

Andel av befolkningen med insats per månad	2011	2010
65-79 år		
Äldreomsorg totalt	7,5%	7,8%
Hemtjänst (ordinärt och servicehusboende)	4,5%	4,8%
Hemtjänst (ordinärt boende)	4,2%	4,3%
Vård- och omsorgsboende	1,4%	1,4%
80 år och äldre		
Äldreomsorg totalt	49,6%	49,2%
Hemtjänst (ordinärt och servicehusboende)	30,1%	29,7%
Hemtjänst (ordinärt boende)	26,8%	25,9%
Vård- och omsorgsboende	12,2%	12,3%
Genomsnittligt antal hemtjänsttimmar per person och månad	2011	2010
Hemtjänst (ordinärt och servicehusboende)	39,3	39,0
Hemtjänst (ordinärt boende)	36,7	36,0
Kostnad (brutto) per timme för hemtjänst, kr	2011	2010
Hemtjänst (ordinärt och servicehusboende)	331	309
Hemtjänst (ordinärt boende)	298	280
Kostnad per vård dygn samt vård dygn/person i vård- och omsorgsboende	2011	2010*
Bruttokostnad per vård dygn, kr	1 856	1 745
Vård dygn per person och månad	29,5	29,5

* Justerad uppgift jämfört med redovisningen i VB 2010

Flyktingmottagning

Andelen nyanlända flyktingar i åldrarna 18-64 år som är självförsörjande efter introduktionsperiodens slut	2011	2010
Andel flyktingar som är självförsörjande efter 19:e månaden efter introduktionsperiodens slut. Exkl flyttare till annan kommun	56,2%	56,2%
Andelen flyktingar i befolkningen (statsbidragberättigande; folkbokförda i staden 1-2 år efter 1:a kommunplacering)	2011	2010
Andel flyktingar i befolkningen	0,3%	0,4%

Individ och familjeomsorg

Antal dygn per person	2011	2010
Barn och ungdomar		
§ 12-hem	109	97
HVB	124	122
Jourhem	114	127
Familjehem	269	259
Skyddat boende	106	109
Stödboende	179	182
Familjehem ensamkommande barn och ungdomar	259	130
Vuxna (inkl Enheten för hemlösa)		
HVB	84	81
LVM/tvångsvård	113	86
Familjehemsvård	148	120
Kostnad per dygn, kr	2011	2010
Barn och ungdomar		
§ 12-hem	5 901	5 464
HVB	2 809	3 039
Jourhem	1 320	1 285
Familjehem	955	897
Skyddat boende	1 032	2 328
Stödboende	1 160	2 021
Familjehem ensamkommande barn och ungdomar	440	267
Vuxna (inkl Enheten för hemlösa)		
HVB	1 594	1 482
LVM/tvångsvård	3 906	3 411
Familjehemsvård	1 038	1 515
Stöd- och omvårdnadsboende	787	797
Andra boendeformer	270	218
Socialpsykiatri (inkl Enheten för hemlösa)		
Bostad med särskild service	1 589	1 205
Familjevård/hvb samt inackordering	1 251	1 242
Kostnad per person, kr	2011	2010
Barn och ungdomar		
§ 12-hem	645 783	529 729
HVB	348 229	371 981
Jourhem	150 356	162 573
Familjehem	256 722	231 820
Skyddat boende	108 966	253 829
Stödboende	208 247	366 961
Familjehem ensamkommande barn och ungdomar	114 195	34 755

Bilaga 5:4

Vuxna (inkl Enheten för hemlösa)		
HVB	133 213	119 499
LVM/tvångsvård	442 882	292 051
Familjehemsvård	154 135	181 910
Stöd- och omvårdnadsboende	105 652	109 151
Andra boendeformer	50 230	43 006
Boendestöd	15 397	10 256
Socialpsykiatri (inkl Enheten för hemlösa)		
Bostad med särskild service	491 653	405 647
Familjevård/hvb inackordering	322 261	348 223
Annat boende	87 854	91 728
Boendestöd/hemhjälp	49 549	48 546
Kostnad per invånare, kr	2011	2010
Per invånare 0-19 år		
§ 12-hem	282	293
HVB	512	535
Jourhem	596	527
Familjehem	1 063	1 046
Skyddat boende	36	60
Stödboende	516	326
Familjehem ensamkommande barn och ungdomar	94	11
Per invånare 20 år och äldre (inkl Enheten för hemlösa)		
HVB	62	64
LVM/tvångsvård	41	27
Familjehemsvård	11	22
Stöd- och omvårdnadsboende	168	172
Andra boendeformer	138	96
Boendestöd	8	6
Per invånare 20-64 år, Socialpsykiatri (inkl Enheten för hemlösa)		
Bostad med särskild service	191	176
Familjevård/hvb inackordering	230	239
Annat boende	96	102
Boendestöd/hemhjälp	181	182
Antal personer per 1000 invånare med dygnetruntvård	2011	2010
Antal barn per 1 000 invånare 0-19 år		
§ 12-hem	0,4	0,6
HVB	1,5	1,4
Jourhem	4,0	3,2
Familjehem	4,1	4,5
Skyddat boende	0,3	0,2
Stödboende	2,5	0,9
Familjehem ensamkommande barn och ungdomar	0,8	0,3
Antal personer per 1 000 invånare 20 år och äldre (inkl Enheten för hemlösa)		
HVB	0,5	0,5
LVM/tvångsvård	0,1	0,1
Familjehemsvård	0,1	0,1
Stöd- och omvårdnadsboende	1,6	1,6
Andra boendeformer	2,8	2,2
Boendestöd	0,5	0,5

Antal personer per 1 000 invånare 20-64 år, socialpsykiatri (inkl Enheten för hemlösa)		
Bostad med särskild service	0,4	0,4
Familjevård/hvb inackordering	0,7	0,7
Annat boende	1,1	1,1
Boendestöd/hemhjälp	3,7	3,7
Andel genomförandeplaner inom socialpsykiatri (inkl Enheten för hemlösa)	2011	2010
Andel beslut med genomförande plan	76%	69%
Sysselsättning/arbetsträning inom socialpsykiatri, kostnad per person, kr	2011	2010
Sysselsättning/arbetsträning	44 915	40 424
Antal hemlösa (mätning vartannat år)	2010*	2008
Antal hemlösa	2 734	2 816

* Uppgift oförändrad, nyckeltalet bygger på undersökning som görs vartannat år, nästa mätning sker 2012.

Ekonomiskt bistånd

Andel biståndstagare av befolkningen i genomsnitt per månad	2011	2010
Biståndstagare i befolkningen, 0- år	2,3%	2,4%
Andel barn som lever i hushåll som är beroende av ekonomiskt bistånd i befolkningen i genomsnitt per månad	2011	2010
Andel barn i biståndshushåll i befolkningen 0-17 år	4,5%	4,7%
Hushåll med ekonomiskt bistånd avslutade till annan försörjning	2011	2010
Andel hushåll till annan försörjning	17,8%	18,3%
Medelbidrag per månad, kr	2011	2010
Per hushåll	7 759	7 552
Per vuxen biståndstagare	6 850	6 622
Summa ekonomiskt bistånd i relation till befolkningen, kr	2011	2010
Summa ekonomiskt bistånd per inv 0-w år	1158	1 160
Vuxna biståndstagare med försörjningshinder arbetslöshet i befolkningen (18-64 år per 1000 inv)	2011	2010*
Arbetslösa biståndstagare	10,3	10,7

*Justerad uppgift jämfört med redovisningen i VB 2010

Utrednings- och väntetid vid ansökan om ekonomiskt bistånd, dagar	2011	2010
Genomsnittlig utredningstid per klient	21	24
Kostnad per utredning om ekonomiskt bistånd, kr	2011	2010
Kostnad per biståndsbeslut	767	616
Andel beslut om ekonomiskt bistånd som ändras av Förvaltningsrätten (f.d.Länsrätten)	2011	2010
Andel beslut som ändras	0,04%	0,03%
Andel vuxna personer med långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd av vuxna biståndstagare per månad	2011	2010*
Andel vuxna med långvarigt biståndsbehov (10-12 mån under året)	64,3%	63,6%

*Justerad uppgift jämfört med redovisningen i VB 2010

Andel aspiranter som är självförsörjande tre månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm per månad	2011	2010*
Andel självförsörjande aspiranter	79,9%	81,3%

*Justerad uppgift jämfört med redovisningen i VB 2010

Bilaga 5:6

Andel inledda utredningar om felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd i relation till antal biståndshushåll	2011*	2010
Andel inledda utredningar om felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd	1,9%	2,2%

* Förändrad definition jämfört med 2010

Stadsmiljö

Kostnad per kvadratmeter, kr	2011	2010
Vinterväghållen yta	8,8	9,7
Barmarksrenhållning för parkmark	2,3	2,4
Parkdrift/Parkunderhåll	6,3	7,5

Kultur

Öppen fritidsverksamhet - nettokostnad per öppethållandetimme, kr	2011	2010
Exklusive lokaler	1 217	1 024
Inklusive lokaler	1 424	1 175
Kostnad per besök (inklusive lokalkostnader) - publik verksamhet, kr	2011	2010
Liljevalchs	142	70
Stadsbiblioteket (enbart besök i fysiska bibliotekslokaler)	55	52
Stadsbiblioteket inklusive webb-besök	31	30
Kulturhuset utställningar	20	16
Kulturhusets bibliotek	12	19
Kulturhuset totalt	44	53
Stadsmuseet*	32	29

*Stadsmuseet med Medeltidsmuseet och Stockholmsforskningen

Antal besök per invånare - stadsbiblioteket	2011	2010
Stadsbiblioteket (enbart besök i fysiska bibliotekslokaler)	5,8	6,2
Kulturhusets bibliotek	1,5	0,9
Totalt besök	7,4	7,1
Besök på webbsidan	4,5	4,7
Totalt besök inklusive webb-besök	11,9	11,9
Bruttokostnad per invånare för kommunala bibliotek, kr	2011	2010
Kostnad för kommunala bibliotek inkl Kulturhusets bibliotek	392	392
Antal lån totalt i kommunala bibliotek per invånare	2011	2010
Stadsbiblioteket (inkl all media)*	4,8	4,9

* Stadsbibliotek inklusive stadsdelsbibliotek och Kulturhusets bibliotek.

Antal elevplatser i Kulturskolans avgiftsbelagda verksamhet för barn och unga	2011	2010
Antal elevplatser (6-22 år)	14 768	14 479
Antal besökande barn och ungdomar i kulturinstitutionernas alla verksamheter	2011	2010
Antal besökande barn och unga 0-22 år	477 007	497 845
Antalet ungdomar som i kulturförvaltningens verksamheter genomfört egna arrangemang/projekt	2011	2010
Alla verksamheter inom Kulturnämnden	934	9 067*
Antalet besök av barn och ungdomar i Stadsteaterns verksamhet	2011	2010
Stadsteaterns föreställningar	108 617	95 584

*förändrat räkningsätt 2011, vid beräkning enligt det nya sättet uppgår värdet år 2010 till 1 303.

Idrott

Nyttjandegrad idrottshallar	2011	2010
Stora hallar (20x40), bokad tid av bokningsbar tid	86%	85%
Stora hallar (20x40), andel bokad tid som är 0-taxa	64%	63%
Övriga hallar, bokad tid av bokningsbar tid	58%	55%
Övriga hallar, andel bokad tid som är 0-taxa	62%	61%
Nyttjandegrad idrottshallar, icke säsong, antal bokade timmar	2011	2010
Stora hallar (20x40)	947	903
Övriga hallar	3 120	3 009
Nettokostnad per besök vid simhallar samt simhallsdelen vid sim- och idrottshallar, kr	2011	2010
Nettokostnad per besök	24,9	22,3
Föreningsdrivna anläggningar	2011	2010
Antalet anläggningar som är helt eller delvis föreningsdrivna eller har viss verksamhet i anläggning som är föreningsdriven.	54	35

Exploatering

Markanvisningar (faktiska lägenheter)	2011	2010
Antal markanvisade lägenheter, hyresrätt	2 021	1 131
Antal markanvisade lägenheter, bostadsrätt/ägarerätt	1 518	1 374
Antal markanvisade lägenheter, totalt	3 539	2 505
Direktavkastning av mark	2011	2010
Direktavkastning, bostäder, i relation till taxeringsvärde	1,3%	1,6%
Direktavkastning, övrigt, i relation till taxeringsvärde	5,9%	6,8%
Direktavkastning totalt	2,3%	2,8%

Trafik

Drift och underhåll, mnkr	2011	2010
Drift- och underhåll	843,0	755,3
- varav gator	108,8	75,6
- varav broarbeten, betong och stål	84,2	61,7
- varav offentlig belysning inkl. kablar och armaturer	143,3	134,2
Drift och underhåll i förhållande till drift- och underhållsplan	2011	2010
Drift- och underhåll, utfall i förhållande till plan	-	-
- varav gator	-	21%
- varav broarbeten, betong och stål	-	47%
- varav offentlig belysning inkl. kablar och armaturer	-	91%
Drift och underhåll, totalkostnad per enhet, kr	2011	2010
Drift- och underhåll, totalkostnad per enhet	-	-
- varav gator	-	4
- varav broarbeten, betong och stål	-	101
- varav offentlig belysning inkl. kablar och armaturer	-	928
Framkomlighet buss och bil, genomsnittshastighet, km/h	2011	2010
Buss		
Innerstaden, morgontrafik, tertial 3	17	18
Ytterstaden, morgontrafik, tertial 3	29	30
Innerstaden, eftermiddagstrafik, tertial 3	16	17
Ytterstaden, eftermiddagstrafik, tertial 3	28	29

Bilaga 5:8

Bil		
Innerstaden, morgontrafik, tertial 3	20	24
Ytterstaden, morgontrafik, tertial 3	30	40
Innerstaden, eftermiddagstrafik, tertial 3	19	25
Ytterstaden, eftermiddagstrafik, tertial 3	34	35
Andel rätt parkerade fordon	2011	2010
Andel rätt parkerade fordon, som erlagt avgift	68,9%	65,5%
Andel rätt parkerade fordon, inklusive de som inte erlagt avift	92,0%	91,0%
Procentuell förlängning av restiden	2011	2010
Innerstadsgator	116,7%	-
Inre infarter	146,0%	-
Tvärleder	89,1%	-
Yttre infarter	126,8%	-
Essingeleden	-	-
Södra Länken	-	-
Total variation i restid (mm:ss/km)*	2011	2010
Bil		
Innerstad, natt	00:37	-
Innerstad, förmiddag	01:18	-
Innerstad, eftermiddag	01:52	-
Ytterstad, natt	00:17	-
Ytterstad, förmiddag	00:51	-
Ytterstad, eftermiddag	00:43	-
Buss		
Innerstad, natt**	-	-
Innerstad, förmiddag	-	-
Innerstad, eftermiddag	-	-
Ytterstad, natt**	-	-
Ytterstad, förmiddag	-	-
Ytterstad, eftermiddag	-	-

* Minuter och sekunder per km

** För buss avses de första resorna på morgonen före rusningsperioden

Renhållning

Kostnad för avfallshantering i Stockholm	2011	2010
Kostnad för insamling, transport, återvinning och bortforslande av hushållsavfall som är kommunens ansvar, mnkr	448,1	421,3
Kostnad för insamling, transport, återvinning och bortforslande av hushållsavfall som är kommunens ansvar, kr/invånare	526,8	505,2
Hushållsavfall invägt vid behandlingsanläggning	2011	2010
Kostnaden för invägt hushållsavfall, mnkr	86,5	101,1
Kostnaden för invägt hushållsavfall, kr/invånare	101,7	121,2
Mängden hushållsavfall, ton	234 000	234 074
Mängden hushållsavfall, kg/invånare	275,1	280,7
Kostnaden för invägt hushållsavfall, kr/ton	369,7	431,9
Kostnaden för invägt hushållsavfall, kr/kg	0,4	0,4
Mängden biologiskt avfall invägt vid behandlingsanläggning	2011	2010
Mängden biologiskt avfall, ton	7 314	5 607
Mängden biologiskt avfall, kg/invånare	8,6	6,7
Mängd farligt avfall som samlats in via kommunens insamlingssystem	2011	2010
Mängden farligt avfall, kg	1 168 000	787 462

Mängden farligt avfall, kg/invånare	1,37	0,94
Mängden grovavfall som samlats in via återvinningscentralerna	2011	2010
Mängden grovavfall, ton	91 345	88 011
Mängden grovavfall,kg/invånare	107,4	105,5
Mängden grovavfall som samlats in via entreprenörer	2011	2010
Mängden grovavfall, ton	53 884	53 208
Mängden grovavfall,kg/invånare	63	64
Andel farligt avfall*	2011	2008
Andel farligt avfall i soppåsen	0,12%	0,18%

*Underlag från plockanalys som genomförs vart tredje år.

Begravning

Kostnad, kr	2011	2010
Nettokostnad för begravningsverksamhet per invånare	142	144
Kostnad för skötsel av enskilda gravplatser per gravyta	685	650

Miljö- och hälsoskydd

Andel objekt som haft tillsyn/kontroll under året	2011	2010
Samtliga inspektionsområden	40%	36%
Miljöfarlig verksamhet	72%	62%
Hälsoskydd	19%	17%
Livsmedel	77%	78%
Intäktfinansieringsgrad	2011	2010
Självfinansieringsgrad miljöbalken	68%	70%
Självfinansieringsgrad livsmedelskontrollen	84%	85%

Stadsbyggnad

Omloppstid från ansökan till beslut - fördelat per verksamhetsområde, genomsnittstid i dagar	2011	2010
Omloppstid bygglov	67	54
Omloppstid detaljplan, enkelt förfarande	363	273
Omloppstid detaljplan, normalt förfarande	722	633
Omloppstid fastighetsbildning	626	825
Omloppstid bostadsanpassning	51	53
Bostadsbyggande, antal	2011	2010
Bostäder/byggrätter i detaljplaner som vunnit laga kraft	4 626	4 531
Påbörjade bostäder i nyproduktion	3 748	4 975
Färdigställda bostäder i nyproduktion	3 184	3 525
Antal bostäder/byggrätter som inte är utnyttjade	10 880	10 000
Kostnadstäckningsgrad per verksamhetsområde	2011	2010
Plan	79%	71%
Bygglov	85%	78%
Stadsmätning	82%	70%
Godkända/antagna planer av SBN, antal	2011	2010
Normalt förfarande	46	48
Enkelt förfarande	31	32
Totalt	77	80
Antal bygglov som överklagats och som ändrats av högre instans	2011	2010
Antal bygglov som överklagats	550	251
Antal bygglov som ändrats av högre instans	80	44

Bilaga 5:10

Genomsnittlig tid för att hantera bygglovsärenden, antal dagar	2011	2010
Genomsnittlig tid (medel), inklusive vilandetid	67	54
Genomsnittlig tid (median), inklusive vilandetid	50	37
Genomsnittlig tid (medel), exklusive vilandetid	-	-
Genomsnittlig tid (median), exklusive vilandetid	-	-
Bygglövsavgift för normalvilla och tillbyggnad under 15 kvm	2011	2010
Normalvilla	26 950	21 000
Tillbyggnad under 15 kvm	5 500	3 950

Fastighet

Räntabilitet på totalt kapital	2011	2010
Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader i förhållande till balansomslutningen	4,56%	7,04%
Vakansgrad, kvm av totalt antal uthyrningsbar yta	2011	2010
Bostäder	2,4%	1,8%
Industri	10,5%	4,7%
Kontor, butiker, restauranger	3,4%	4,5%
Övrigt	1,6%	2,8%
Totalt	2,7%	3,3%
Hyresnivå (kr/kvm)	2011	2010
Industri	843	1 005
Kontor, butiker, restauranger	1 430	1 345
Driftkostnadsnivå - Kostnader för åtgärder med ett intervall mindre än ett år i förhållande till bruttoarean (kr/kvm)	2011	2010
Bostäder	551	484
Industri	204	244
Kontor, butiker, restauranger	404	388
Övrigt	335	498
Totalt	346	449
Underhållskostnad - Kostnader för planerat underhåll i förhållande till bruttoarean (kr/kvm)	2011	2010
Bostäder	151	67
Industri	82	49
Kontor, butiker, restauranger	180	61
Övrigt	107	89
Totalt	120	77
Drift-/underhållskostnad för anläggningar per m² aktivitetsyta, kr	2011	2010
Drift		
Medelvärde för samtliga anläggningar	662	629
Idrottsplatser (inkl bollplaner, isbanor och ishallar)	239	226
Simhallar	13 450	13 662
Sim- och idrottshallar	4 403	4 336
Idrottshallar	4 559	5 425
Bassängbad	3 607	2 354

Underhåll		
Medelvärde för samtliga anläggningar	48	36
Idrottsplatser (inkl bollplaner, isbanor och ishallar)	18	13
Simhallar	844	846
Sim- och idrottshallar	312	259
Idrottshallar	229	199
Bassängbad	1 341	429

Personal

Personal anställd av stadens förvaltningar	2011	2010
Andel tillsvidareanställda	88,8%	89,0%
Andel heltidstjänster	84,3%	82,7%
Personalomsättning	4,3%	2,7%
Andelen kvinnliga chefer i förhållande till andelen kvinnor bland de anställda (kvot)	0,93	0,93
Andelen utrikes födda chefer i förhållande till andelen utrikes födda medarbetare (kvot)	0,39	0,41
Korttidsfrånvaro. (Sjukfrånvarotimmar dag 1-14 i förhållande till den totalt avtalade arbetstiden.)	1,8%	1,8%
Långtidsfrånvaro. (Sjukfrånvarotimmar dag 15 och framåt i förhållande till den totalt avtalade arbetstiden.)	3,5%	4,1%
Kostnad för korttidsfrånvaro per årsarbetare (exklusive personalförsäkring (PF)), kr	4 733	4 488

Företagande

Företagande, antal	2011	2010
Nystartade (nyregistrerade) företag i staden	14 027	12 697
Företagskonkurser i staden	1 512	1 646

Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag till nämnderna under år 2011

Kommunstyrelsen

KF 2011-03-14

§ 17

Införande av elektroniskt upphandlingsstöd i Stockholms stad (utl. 2011:38)

Dnr 125-967/2010

Beslut

Efter framställda propositioner enligt dessa yrkanden beslutade kommunfullmäktige utan omröstning – i enlighet med kommunstyrelsens förslag – följande.

1. Metoden för införande av elektroniskt upphandlingsstöd i enlighet med utlåtandet godkänns.
2. **Kommunstyrelsen** ges i uppdrag att ansvara för att till staden tillhandahålla ett elektroniskt upphandlingsstöd.
3. Elektroniskt upphandlingsstöd anskaffas genom centralupphandling.
4. Projektet finansieras inom ramen för budget 2011 för Kommunfullmäktige m.m.
5. Kostnader för framtida anpassningar och nyutveckling av elektroniskt upphandlingsstöd får beaktas vid upprättande av kommande års budgetar.

Svar: Pågår

KF 2011-05-02

§ 20

Årsredovisning 2010 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Kommunstyrelsen: Regionalisering av miljöförvaltningens verksamhetsområde

Kommunstyrelsen: Funktionshinderinspektörernas årsrapport 2010 (utl. 2011:58)

Dnr 123-308/2011, 309-2549/2006, 326-497/2011

Beslut

Efter framställda propositioner enligt dessa yrkanden beslutade kommunfullmäktige utan omröstning – i enlighet med kommunstyrelsens förslag – följande.

1. Årsredovisning 2010 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns, bilaga 1 till utlå-
tandet.
2. Redovisade avsättningar om 980,0 miljoner kronor godkänns.
3. Totalt 200,0 miljoner kronor av ökningen av eget kapital 2010 disponeras till framtida satsningar
inom Järvalyftet och Söderortsvisionen.
4. Nedskrivningar om totalt 14,2 miljoner kronor godkänns med hänvisning till vad som sagts i
stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. **Kommunstyrelsen** ges i uppdrag att genomföra central upphandling av flödesrelaterade banktjän-
ster och kontanthanteringstjänster.
6. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge bolagen inom koncernen i uppdrag att delta i central
upphandling av flödesrelaterade banktjänster och kontanthanteringstjänster.
7. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad inklusive däri angivna ramar för total extern
upplåning samt intern utlåning och borgensteckning för bolagen fastställs, bilaga 7 till utlå-
tandet.
8. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2010 godkänns med hänvisning
till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, bilaga 8 till utlå-
tandet.
9. Avtal med Stiftelsen Stockholm International Water Institute om bidrag till hyreskostnaden god-
känns.
10. Stockholm Business Regions rapport om deltagande vid världsutställningen i Shanghai godkänns
med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
11. Resterande miljömiljardsmedel för projektet A51, sluttäckning av östra tippområdet i Lövsta om
43,3 miljoner kronor, överförs till trafik- och renhållningsnämnden med hänvisning till vad som
sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Svar: Uppdraget slutfört. Avtal är tecknat.

KF 2011-09-26**§ 14****Förnyad centralupphandling av programvarulicenser och licensadministration (utl. 2011:128)**

Dnr 032-921/2011

Beslut

Efter framställda propositioner enligt dessa yrkanden beslutade kommunfullmäktige utan omröstning – i enlighet med kommunstyrelsens förslag – följande.

1. Centralupphandling blir normalförfarande för programvarulicenser och licensadministration.
2. **Kommunstyrelsen** får i uppdrag att besluta om förfrågningsunderlag, fatta tilldelningsbeslut samt teckna avtal gällande programvarulicenser och licensadministration.
3. **Kommunstyrelsen** får i uppdrag att vid behov vidta sådana förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtal med vald leverantör, som utifrån avtalade åtaganden och affärsmässiga grunder är påkallade.
4. **Kommunstyrelsen** får i uppdrag att ansvara för licenssamordningen och licensägarskap inom staden på det sätt som framgår av utlåtandet.
5. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge stadens alla bolagsstyrelser i uppdrag att lämna fullmakt för att delta i upphandling och avtalsförvaltning enligt utlåtandet.

Svar: Pågår**KF 2011-11-28****§ 22****Uppföljning av budget 2011 - Tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti 2011****Beslut**

10. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att genomföra central upphandling av företagshälsovård.
25. Kommunstyrelsen får i uppdrag att besluta om förfrågningsunderlag, tilldelning av kontrakt samt teckna avtal med valda leverantörer vid upphandling inom områdena drift och förvaltning av centrala och gemensamma verksamhetssystem, telefoni, datakommunikation, terminaler samt support av ovan nämnda varor och tjänster.

Svar punkt 10: Upphandling pågår**Svar punkt 25:** Pågår

Exploateringsnämnden

KF 2011-05-23

§ 25

Ändring av Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun (§ 3 avseende utökning av antal officiella strandbadplatser som offentliga platser och § 23 avseende hundförbud på officiella strandbadplatser)

Dnr 667-2861/2010

Beslut

Med bifall till kommunstyrelsens förslag i utlåtandet beslutade kommunfullmäktige utan omröstning följande.

1. Ändring av Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun, § 3 och § 23 samt bilaga 2, godkänns enligt utlåtandet, bilaga 2 och 3 till utlåtandet.
2. Brunnsvikens strandbad (tidigare Brunnsviksbadet), Ekhagens strandbad (tidigare Lappkärrsbadet), Flatenbadet allmänna och Flatenbadet barnbad (tidigare Flatenbadet), Gröndals brygga (Ormberget), Hägerstens bassängbad (tidigare Hägerstensbadet), Hässelby allmänna bad (tidigare Hässelbybadet), Johannesdalsbadet (tidigare Johannesdals strandbad), Lilla Essingebadet (tidigare Lilla Essinge bryggbad), Långholmens strandbad (tidigare Långholmens friluftsbad), Nytorps bassängbad (tidigare Nytorpsbadet), Skrubba strandbad, Sköndals bassängbad för funktionsnedsatta, Stora Essingebadet (tidigare Stora Essinge sol- och duschbad), Tanto strandbad (Årstaviken), Älvsjö bassängbad och Örnberget fastställs som nya namn på officiella badplatser i Stockholm enligt bifogad karta, bilaga 3 till utlåtandet.
3. **Exploateringsnämnden** ges i uppdrag att ta fram förslag på plats, samt förslag på ordningsföreskrifter, för en ny strandbadplats där hundar bereds tillträde.

Svar: Arbete pågår med att identifiera lämpliga platser

Fastighetsnämnden

§ 17

Fortsatt projektering av Samverkanscentral och kontor inom Kristinebergs slott 11 m.fl.

Förslag från fastighetsnämnden

Minoritetsåterremiss från kommunfullmäktige den 4 april 2011 (utl. 2011:71)

Dnr 302-2012/2010

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså - i enlighet med kommunstyrelsens förslag - beslutat följande.

1. **Fastighetsnämnden** ges i uppdrag att fortsätta projekteringen av Samverkanscentral och kontor inom Kristinebergs slott 11 m.fl. i enlighet med utlåtandet.
2. Utgiften för projekteringen och upprättande av underlag för genomförandebeslut om 25,0 miljoner kronor ska finansieras inom ramen för fastighetsnämndens investeringsbudget.

Svar: Målet med projekt samverkanscentralen är att erbjuda ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler för hyresgäster med olika typer av verksamheter som kräver ledningscentraler. Syftet är att bidra till att hyresgästernas verksamheter utvecklas och medarbetarna trivs. Vidare är syftet att bidra till ett Stockholm i världsklass för medborgare, besökare och företagare.

Kommunfullmäktige fattade inriktningsbeslut 2011-05-23 för fastighetsprojekt Samverkanscentralen. Kommunfullmäktiges beslut utgick från tidigare beslut i berörda nämnder. Nämndernas beslut utgick från det kontorsgemensamma tjänsteutlåtandet "Projekt Samverkanscentralen. Markanvisning av Kristinebergs slott 11 mer flera till fastighetsnämnden. Inriktningsbeslut för fortsatt planering. Startpromemoria för planläggning av samverkanscentral och kontorsbebyggelse i stadsdelen Kristineberg. Inriktningsbeslut för lokalisering", tjänstemannadatum 2010-07-01.

Projektets kritiska tidslinje har förskjutits mellan 9-12 månader relativt angivna tider i kontorsgemensamt tjänsteutlåtande. Orsaken till förskjutningen är att projektets tidskritiska aktiviteter startade först efter kommunfullmäktiges inriktningsbeslut 2011-05-23. Från 2011-05-23 löper projektet enligt tidsplan men med ovan angiven relativ förskjutning. Tidsförskjutningen kan inte inarbetas. Inflyttningsmålet var augusti 2014. En positiv prognos för första inflyttning bedöms i detta projektläge till andra kvartalet år 2015.

Kvalitetsmålen från det kontorsgemensamma tjänsteutlåtandet avviker på byggnadens storlek. I utlåtandet har angivits att byggnaden kommer att omfatta cirka 30 000 m² LOA med tillägget "eller mer". Tillägget angavs därför att osäkerheten om lämplig byggnadsvolym utifrån planhänseende inte utreds i detalj under utredningsfasen. I dagläget bedöms bygganden omfatta cirka 40 000 m² LOA. Ökningen av byggnadsvolym bedöms öka totalkostnaden med cirka 400 mnkr på tidigare angiven totalkostnad om 1 270 mnkr.

Idrottsnämnden

§ 13

Långsiktig plan för stadens idrottsverksamhet (utl. 2011:107)

Dnr 328-1380/2010

Beslut

Efter framställda propositioner enligt dessa yrkanden beslutade kommunfullmäktige utan omröstning – i enlighet med kommunstyrelsens förslag – följande.

1. Lägesredovisning av långsiktig planering för stadens idrottsverksamhet, bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
2. **Idrottsnämnden** ges i uppdrag att ta fram ett nytt idrottspolitiskt program för Stockholms stad avseende åren 2013-2017 i enlighet med vad som anförs i utlåtandet. Programmet ska inkludera en långsiktig plan för stadens idrottsverksamhet och underställas kommunfullmäktiges beslut.
3. **Idrottsnämnden** ges i uppdrag att, i enlighet med vad som anförs i utlåtandet, utveckla och revidera den långsiktiga planen för stadens idrottsverksamhet som en del i arbetet med nytt idrottspolitiskt program. Planen ska följa den samlade strategin för stadens investeringar.

Svar: Kommunfullmäktige uppdrog den 5 september 2011 åt idrottsnämnden att ta fram ett nytt idrottspolitiskt program för Stockholms stad för åren 2013-2017. Programmet ska inkludera en långsiktig plan för stadens idrottsverksamhet. Nämnden fick även i uppdrag att utveckla och revidera den långsiktiga planen för stadens idrottsverksamhet. Planen ska följa den samlade strategin för stadens investeringar. Arbetet med ett nytt idrottspolitiskt program pågår i enlighet med uppdraget, och förvaltningen räknar med att kunna redovisa ett förslag för idrottsnämnden i april 2012.

Socialnämnden

KF 2011-05-23

§ 26

Samlad strategi för att begränsa smittspridning bland intravenösa missbrukare. Förslag på samarbete med en ansökan till Socialstyrelsen om inrättande av en försöksverksamhet med sprutbyte

Inbjudan från Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning, Stockholms läns landsting (SLL)

Dnr 325-940/2010

Sprututbytesverksamhet för injektionsmissbrukare i Stockholms stad i samverkan med Stockholms läns landsting

Dnr 325-2227/2007

Sprututbyte mot HIV-spridningen bland intravenösa missbrukare i Stockholm (utl. 2011:80)

Dnr 325-2842/2007

Beslut

Efter framställda propositioner enligt dessa yrkanden beslutade kommunfullmäktige utan omröstning – i enlighet med kommunstyrelsens förslag – följande.

1. Biträda förfrågan från Stockholms läns landsting om att delta i projektet för att starta en försöksverksamhet och etablera Stockholm som försökskommun för sprututbyte.
2. **Socialnämnden** får i uppdrag att tillsammans med Stockholms läns landsting bereda en ansökan till Socialstyrelsen om inrättande av försöksverksamhet.
3. Socialnämnden uppmanas att vidta åtgärder för att aktivt medverka i försöket.
4. Motion (2007:23) av Karin Rågsjö och Jackie Nylander (båda V) om ”Sprututbytesverksamhet för injektionsmissbrukare i Stockholms stad i samverkan med Stockholms läns landsting” anses besvarad med vad som anförs nedan.
5. Motion (2007:29) av Erik Wassén (FP) om ”Sprututbyte mot HIV-spridning bland intravenösa missbrukare i Stockholm” anses besvarad med hänvisning till vad som anförs nedan.
6. I övrigt anförs följande (se protokollsutdrag)

Svar: Nämnden har tillsammans med Stockholms läns landsting deltagit i styrgrupp och arbetsgrupp för att planera införandet av ett sprutbytesprogram under en försöksperiod om fyra år. Under året har en ansökan till Socialstyrelsen och en plan för utvärdering av försöksverksamheten tagits fram. Landstinget har i uppdrag att ta fram en lämplig lokal för verksamheten. Detta arbete pågår.

Trafik - och renhållningsnämnden

§ 15

Revidering av avgifter för upplåtelse av offentlig plats

Förslag från trafik- och renhållningsnämnden (utl. 2011:97)

Beslut

Med bifall till kommunstyrelsens förslag i utlåtandet beslutade kommunfullmäktige utan omröstning följande.

1. Reviderade avgifter för upplåtelse av offentlig plats fastställs enligt bilaga till utlåtandet, att gälla från och med det första månadsskiftet efter att kommunfullmäktiges beslut vunnit laga kraft.
2. Med ändring av trafik- och renhållningsnämndens förslag bibehålls regleringen med återbetalning med 50 % av avgifterna vid avetablering om tillståndshavaren uppfyllt i givet tillstånd angivna villkor samt erlagt samtliga avgifter till kontoret i tid i enlighet med kommunfullmäktiges beslut den 7 juni 2004, § 21.
3. Avgifter för upplåtelse av offentlig plats räknas upp årligen med förändringen i konsumentprisindex och fastställs i samband med stadens budget för nästkommande år, med start från budget för 2012. Maj månad 2010 fastställs som basmånad för indexuppräknningen.
4. **Trafik- och renhållningsnämnden** ges i uppdrag att se över systemet med återbetalning och avgiftsreduktion för byggetableringar i syfte att göra det mer transparent och enklare att administrera.

Svar: Efter fullmäktiges beslut den 13 juni 2011 om ”Revidering av avgifter för upplåtelse av offentlig plats. Förslag från trafik- och renhållningsnämnden (utl.2011:97)” har kontoret prioriterat att i verksamhetssystemet för markupplåtelser (MUS) få in de nya avgifterna. Systemet genererar underlag till stadens fakturasystem Agresso. MUS är ett gammalt system som varit med om ett stort antal ombyggnationer under årens lopp, så det har krävts mycket manuellt jobb för att få in de nya taxorna. Kontoret har startat arbeten med att ta fram ett modernare och flexiblere verksamhetssystem, med sikte på att det skall vara i drift under 2013. Arbetet och information om att nya avgifterna började gälla från årsskiftet 1/1 2012 är utfört. Kontoret kommer nu att prioritera nämndens uppdrag att se över systemet, med återbetalning och avgiftsreduktion för byggetableringar, för att göra det mer transparent och enklare att administrera. Kontoret har som målsättning att tidig vår återkomma med ett förslag till nämnden.

Äldrenämnden

§ 24

Riktlinjer för hälso- och sjukvård inom Stockholms stads särskilda boenden och dagverksamheter för äldre

Förslag från äldrenämnden (utl. 2011:161)

Dnr 327-1060/2011

Beslut

Efter framställda propositioner enligt dessa yrkanden beslutade kommunfullmäktige utan omröstning – i enlighet med kommunstyrelsens förslag – följande.

1. Förändringar av nuvarande riktlinjer för hälso- och sjukvård inom Stockholms stads särskilda boenden och dagverksamheter godkänns, bilaga.
2. **Äldrenämnden** ges i uppdrag att årligen, vid behov, revidera riktlinjer för hälso- och sjukvård inom Stockholms stads särskilda boenden och dagverksamheter.

Svar: Ärendet bereds för närvarande och beslut avses tas under 2012.

Uppföljning av sommarkoloniverksamheten i Stockholms stad 2011

Inledning

Alla barn som är folkbokförda i Stockholms stad och som går i skolår 3-9 har möjlighet att söka plats på sommarkoloni. Det finns ett stort antal olika kollo att välja mellan. Många är traditionella, vilket innebär att barnen mest ägnar sig åt olika sommaraktiviteter som till exempel bad, hajk, idrott, spel och lek. Vissa kollar erbjuder specialinriktningar såsom exempelvis fotboll, teater eller segling, men huvuddelen av tiden på dessa kollar ägnas åt traditionella aktiviteter. Vistelsetiderna varierar mellan 7-14 dagar. Det finns också sommarkoloniverksamhet och annan lovverksamhet för barn med funktionsnedsättning inom ramen för LSS.

Sommarkollodeltagare i siffror

Under 2011 sökte 4223 barn och ungdomar till sommarkollo, vilket är en minskning med 9,6 procent jämfört med förra året. Skillnaden i antalet som åkte är dock betydligt mindre. Under 2011 åkte 3 702 barn och ungdomar till sommarkollo, vilket är en minskning med endast 2 procent jämfört med året innan. Se bil. 1, tabell 1. Det var 58 procent flickor och 42 procent pojkar som åkte och fördelningen var lika med året innan.

Andelen barn och ungdomar i åldrarna 9-16 år som åkte på kollo i förhållande till det totala antal barn och ungdomar i Stockholm i dessa åldrar minskade med 0,3 procent jämfört med förra året till 6,1 procent. Se bil 1, tabell 2.

Den största andelen barn och ungdomar som åkte på sommarkollo kom, precis som förra året, från Södermalm och Enskede- Årsta- Vantör. Minst andel barn och ungdomar som åkte kom i likhet med förra året från Rinkeby- Kista och Skärholmen. I de sistnämndas fall är det värt att notera att stadsdelarna arrangerar egna kollar samt andra sommaraktiviteter såsom bussutflykter, idrottsturneringar kombinerat med underhållning, teaterföreställningar mm.

Andelen kollobesökare har fortsatt att öka mest i Östermalm och i Hägersten- Liljeholmen. Den största ökningen jämfört med förra året noterade Östermalm med ca 14 procent fler barn och ungdomar.

Den största minskningen noterade Rinkeby- Kista med ca 34 procent färre barn 2011 jämfört med 2010. Även Kungsholmen och Farsta noterar märkbara minskningar med 16 respektive 12 procent.

Årets genomsnittliga vistelsetid per barn var 11,4 dagar. I genomsnitt så är vistelsetiden på barn och ungdomar väldigt lika oavsett vilken stadsdel de kommer ifrån. De avvikelser som kan noteras är att i snitt hade besökarna från Norrmalm den längsta vistelsetiden med 11,8 dagar och de från Skarpnäck den kortaste med 10,9 dagar/ barn. Se bil. 1 tabell 3.

Brukarundersökning och analys

För andra året genomfördes en brukarundersökning i syfte att ta reda på vad barn och ungdomarna tyckte om sin kollovistelse. Till skillnad från förra året genomfördes en totalundersökning vilket innebär att samtliga barn och ungdomar från alla stadsdelar som deltagit på kollo arrangerade av olika aktörer med eller utan särskilda inriktningar har fått möjlighet att ge sina synpunkter på kollovistelsen. Svarsfrekvensen blev 60 procent och bedöms vara tillräckligt hög för att väsentliga slutsatser ska kunna dras. Svaren i undersökningen är ålders- och könsöverskrivande.

I bilaga 2 presenteras ett urval av svar från årets undersökning i jämförelse med förra årets resultat. I analysen redovisas förra årets resultat inom parentes. I bilaga 3 presenteras ett urval av diagram ifrån årets undersökning.

För första gången var det möjligt att svara på undersökningen via webben och 12 procent valde att göra det.

Precis som förra året kan stadsledningskontoret konstatera att helhetsintrycket av kollovistelsen fick ett högt betyg. I år svarade 92 procent (87) att deras kollovistelse varit bra eller mycket bra. Nämnvärt är att de redan goda siffrorna från förra året förbättrades ytterligare i år. Av flickorna svarade 71 procent att vistelsen varit ”mycket bra”. Motsvarande siffra för pojkarna var 67 procent vilket är en förbättring med 10 procent från föregående år. Stadsledningskontoret bedömer att de goda resultaten tyder på att kolloverksamheten är av god kvalitet.

Hela 94 procent (90) av alla barn och ungdomar uppgav att de fått nya vänner. Högst svarsfrekvens noterade tjejerna med hela 96 procent, pojkarna hade 91 procent. Ungefär 96 procent (94) uppgav att det alltid eller oftast fanns någon ledare till hands att prata med om de så behövde. Vidare svarade 97 procent (96) att ledarna alltid eller oftast såg till att alla fick vara med på arrangerade aktiviteter. Stadsledningskontoret bedömer att dessa faktorer har spelat en avgörande roll för att deltagarna har fått en bra vistelse. Att känna gemenskap och delaktighet är viktigt och sätter stor prägel på kollovistelsen som helhet.

Fel! Ingen text med angivet format i dokumentet.

Dessa mycket höga omdömen visar på kompetenta kolloledare med stort engagemang i det arbetet de gör vilket uppskattas av ungdomarna.

Utöver detta så instämde 91 procent (87) i att det alltid eller oftast var så att "Ledarna ordnade roliga aktiviteter". Nämnvärt är att den tydliga ökning som skett på andelen som instämde alltid i påståendet, 56 procent jämfört med förra årets 41. Många kolloarrangörer genomför egna brukarundersökningar för att se vad ungdomarna anser om verksamheten. Resultatet här kan tyda på att arrangörerna varit lyhörda och anpassat verksamheten efter ungdomarnas önskemål.

I årets undersökning tillkom det ett antal nya frågor. Kollodeltagarna ombads svara på huruvida de var nöjda med längden på sin kollovistelse och 52 procent svarade att de var det. Vidare svarade 37 procent att vistelsen borde varit längre och 6 procent att den borde varit kortare. Inga större avvikelser kunde noteras åldersmässigt bland svaren, däremot en avvikelse bland flickorna mot pojkarnas svar. Fler flickor tyckte att vistelsen kunde varit lite längre medans fler pojkar var nöjda med vistelsen längd.

En annan för året nytt påstående som deltagarna fick ta ställning till är "under min kollovistelse fick jag tillräckligt med egen tid till att ex: vila, umgås med vänner, läsa etc.", 81 procent instämde helt eller ganska bra med detta. Svaren bland deltagarna var rätt lika både åldersmässigt och bland flickor respektive pojkar. Trots ett generellt positivt svar så är resultatet ett av de lägre i undersökningen vilket talar för att det kan finnas förbättringspotential inför kommande år.

Andelen som tyckte att boendet var bra eller mycket bra har i år ökat till hela 89 procent (78). Pojkar och flickor svarade väldigt lika i denna fråga.

Likaså skedde en klar förbättring i andelen som instämde helt eller ganska bra i att maten var bra. Resultatet blev i år 88 procent, jämfört med förra årets 79. Omdömen på mat och boende har förbättrats kraftigt sedan föregående års undersökning och bedöms givetvis bidra till att helhetsvistelsen fått högre betyg.

Att kolloarrangörerna har tillgång till, och själva skapat goda förutsättningar för sommarkolloverksamhet märks tydligt på att 92 procent (90) av kollodeltagarna instämde helt eller ganska bra i att gården var trevlig och uppmuntrade till att leka/roa sig utomhus.

Ungefär 84 procent (90) av deltagarna svarade att de ville eller kunde tänka sig åka nästa år igen. Flickorna hade generellt sett lite mer positiva svar. Eftersom helhetsbetyget på kollovistelsen förbättrades från förra året och är väldigt högt är

Fel! Ingen text med angivet format i dokumentet.

det svårt att dra några generella slutsatser av varför det är färre som kan tänka sig åka tillbaka nästa år.

Trots att det var ca 9,6 procent färre som sökte till sommarkollet i år så var det i princip lika många som åkte på kollet i år jämfört med förra året. Minskningen var endast ca 2,3 procent. Att en större andel av de som söker sommarkollo verkligen åker kan vara ett tecken på att e-tjänsten har lyckats matcha de önskemål om tid och plats som brukarna lämnat. Vidare kan man också tolka det som att de som verkligen vill åka engagerar sig i att antingen söka via nätet alternativt söker upp en pappersblankett för att anmäla sig.

Ytterligare en intressant iakttagelse är att kolloperioderna har fortsatt att bli gradvis längre. Som angivits ovan var den genomsnittliga vistelsetiden 11,5 dagar per barn. Att kollovistelsen blivit längre är ett tecken i sig på att verksamheten har bra kvalitet men det kan också vara ett tecken på att de olika inriktningar på kollo som vuxit fram på senare år är uppskattade.

Inför 2012 kommer resultatet på den genomförda brukarundersökningen att läggas in i Jämför service på stadens hemsida.

Fria svar

Deltagarna fick svara på vad man tyckte var roligast med respektive vad som fattades på sommarkollo. I år fick man dock svara utifrån ett antal givna svar, de mest frekventa i förra årets undersökning. Dessutom fick de endast tycka till om saker som verksamheten och/eller kolloledarna har rådighet över, och inte såsom förra året allt möjligt, exempelvis väder och badtemperatur. Generellt sett är svaren väldigt lika förra årets.

På frågan vad man tyckte var roligast med kollo var det i likhet med förra året möjligheten att träffa nya vänner och de arrangerade gruppaktiviteterna som hamnade i topp. Det var endast några få procent som inte valde att svara på denna fråga vilket är positivt i sig.

På frågan om vad man tyckte fattades på kollo svarade flest "bättre/ fler aktiviteter" samt "mer fritid/ egen tid". Mest önskemål om fritid fanns bland flickorna i åldrarna 14-17 och mest önskemål om fler aktiviteter fanns bland pojkarna i åldrarna 9-13. Här valde nästan ca hälften av alla att inte svara på frågan vilket också får anses positivt.

Att de arrangerade aktiviteterna hamnade i topp både bland det bästa och bland det som fattades kan tolkas som att det är en viktig del i sommarkolloverksamhet

Fell Ingen text med angivet format i dokumentet.

och det finns mycket åsikter och synpunkter om dem. Att barnen önskar fler aktiviteter får anses som ett betyg med lite dubbelt budskap. Å ena sidan att de aktiviteter som redan arrangeras är uppskattade och ungdomarna vill ha fler, å andra sidan att det verkligen fanns en brist på arrangerade aktiviteter. Det sistnämnda motsägs dock utav önskemålen om mer fritid/ egen tid.

Av resultaten kan man utläsa en högre vilja av aktiviteter för de yngre deltagarna jämfört med de äldre, vilket får anses naturligt för respektive ålder.

En rimlig slutsats utav svaren är att ungdomarna vill ha och uppskattar en stor mängd av aktiviteter men samtidigt önskar en större valfrihet kring deltagandet i dem.

Avslutningsvis fick de föräldrar som ansökt och erhållit extra stöd för sina barn frågan om de upplevt att kollovistelsen fungerat bra och samtliga 100 procent svarade att helt eller ganska överensstämmande med påståendet vilket får anses som mycket bra.

Sammanfattningsvis kan kontoret konstatera att samtliga svar är väldigt positiva och pekar på att sommarkollo är en bra verksamhet. Frågorna i undersökningen är av enklare karaktär och någon djupare analys för att få fram bakomliggande orsaker behövs oftast inte. Om exempelvis maten fått högre betyg än förra året så tyder det helt enkelt att kolloarrangörerna tagit till sig förra årets utvärdering och försökt förbättra maten vilket syns i årets undersökning.

Generellt sett har brukarundersökningen visat på bättre svar i år och stadsledningskontoret anser att det är viktigt att fortsätta följa upp kolloverksamheten för att säkerställa att god kvalitet hålls.

Övrigt

Annan sommarverksamhet

Stadsdelsförvaltningarna arrangerar också egen sommarverksamhet. Enskede-Årsta- Vantör, Skärholmen, Älvsjö, Rinkeby- Kista, Farsta och Spånga- Tensta har exempelvis genomfört egen sommarkolloverksamhet. Dessutom arrangerade 8 stadsdelar dagkollo. Bland annat organiserades friluftsdagkollo, utflykt med badbussar, dagkollo med inriktningar inom fiske, idrott, kultur mm. Tio stadsdelar har haft särskilda sommaraktiviteter, såsom besök på Tom Tits verkstad, ungdomsfestival, teaterföreställningar, dagsutflykter till Eskilstuna Zoo och Kolmården. Ett antal stadsdelar haft extra öppettider i fritidsgårdar och parklekar.

Fel! Ingen text med angivet format i dokumentet.

Stadsledningskontoret bedömer att stadsdelarnas utbud av annan sommarverksamhet har utökats och att detta kan i sin tur ha påverkat antalet barn som sökt och åkt på sommarkollo.

Kostnader

Bruttokostnaden för kolloverksamheten i Stockholm 2011 var totalt ca 30,2 mnkr. Nettokostnaden för staden totalt var ca 18,0 mnkr. Utöver detta har stadsdelsnämnderna uppgett att deras kostnader för arrangemang av andra sommaraktiviteter uppgår till 6,2 mnkr. Snittpriset för ett barn och dag är ca 427 kr netto, vilket är en ökning med ca 11 procent jämfört med föregående år. Kostnadsökningen förklaras främst med anledning av fler föräldrar har ansökt om och beviljats särskilt stöd för sina barn. Se bil. 1 tabell 4.

För deltagarna har avgiften för sommarkollo inte ändrats i år. En sammanställning över avgiftens storlek finns i bil. 1, tabell 5.

Information

Kollokatalogen har varit gemensam för alla stadsdelar. De flesta stadsdelarna, distribuerar katalogen till alla hushåll med barn i åldern 9-16 år. Samtliga stadsdelar har haft information på respektive hemsida och de flesta har också satt in annons i lokaltidningen. Katalogen delas också ut till skolor, medborgarkontor, bibliotek mm inom stadsdelarna. De stadsdelar som inte skickar ut katalogen anser att andra informationsinsatser är mer givande.

I brukarundersökningen framgick det att 90 procent (93) inte tyckte att det var svårt att få information om möjligheten att åka på kollo. Trots minskningen får det anses vara ett bra resultat. Ungefär 76 procent (83) svarade att de fått informationen via sommarkollokatalogen. Se bil 2.

Under 2011 trycktes kollokatalogen på svenska och finska. Vidare översattes katalogen till 12 språk som lades ut på webben. Nästa år är ambitionerna detsamma och målet är förstås att ännu fler ska tycka att det är enkelt att få information om kollo.

Övriga informationsinsatser, utöver sommarkollokatalogen och information på hemsidan, är bra komplement men det är viktigt att föräldrarna får ta del av informationen för att kunna fatta beslut utifrån ett vuxet perspektiv.

För att nå prioriterade grupper uppger tio stadsdelar att de har haft kontakt med individ- och familjeomsorgen. Utöver detta noteras också dialog med skolsköterskor, kuratorer, besök vid föräldramöten och fritidsverksamhet.

Fell Ingen text med angivet format i dokumentet.

I övrigt har muntlig information förekommit på föreningsmöte samt på fritidsgårdar i Bromma, Rinkeby- Kista och Enskede- Årsta- Vantör.

Endast Bromma har angett att muntlig information getts på föräldramöten. Generellt kan man säga att informationsinsatserna är väldigt lik föregående år. Som tidigare nämnt kommer också resultaten från brukarundersökningen att finnas i Jämför Service.

E-tjänst

Under 2011 har en ny version av e-tjänst lanserats för att söka till sommarkollo. Målet med tjänsten är att förenkla ansökningsförfarandet dels för vårdnadshavarna till barnen och dels för sommarkollutförarna. E-tjänsten har hanterat medborgarnas val av kollogård och perioder och matchat dessa mot kolloutförarnas utbud för att i största möjliga mån tillgodose önskemålen. I syfte att utvärdera den nya e-tjänsten har ett antal nya frågor införts i undersökningen.

Totalt svarade 56 procent att de använt tjänsten på www.stockholm.se för att söka sommarkollo. Av de som inte använde e-tjänsten angav 8 procent att det verkade krångligt att söka via webben, 14 procent att det kändes enklare med blankett, 4 procent visste inte att det gick att söka via webben och 3 procent tyckte att det kändes säkrare att söka med blankett.

Försöket utföll väl i jämförelse med införande av andra e-tjänster inom staden. Andelen förstagångsanvändare var högre och färre tyckte det var svårt att använda tjänsten.

Under en kort period i början av ansökningstiden fungerade e-tjänsten lite långsamt. I vissa fall kastades folk ut och detta kan ha lett till att fler personer ansökte om sommarkollo via andra vägar. En trolig bedömning är att fler brukare hade sökt via e-tjänsten om den inte fungerat långsamt till en början. Vidare kan det även ha påverkat resultatet på frågan om man kände sig säker på att ansökan kommit fram. Ca 57 procent svarande att de instämde helt eller ganska bra vilket får anses lite lågt i jämförelse med andra e-tjänster.

Ett positivt svar erhöles dock på frågan om huruvida det var lätt att förstå hur jag skulle söka kollo. Ungefär 75 procent instämde helt eller ganska bra i detta. Positiv var också responsen på frågan om språket i ansökan var enkel att förstå, 80 procent instämde helt eller ganska bra i detta.

Fel! Ingen text med angivet format i dokumentet.

En viss förbättringspotential upplevs på svaren angående om att det var tydligt när och hur den sökande skulle få besked om barnet fått kolloplats, 59 procent instämde helt eller ganska bra.

Nytt inför 2012

Nytt för nästa år är att frågor från medborgare, både generella samt individrelaterade ärenden, besvaras och hanteras av Kontaktcenter. Guidning i e-tjänsten görs av Kontaktcenter liksom manuella registreringar. E-tjänstsupport hanteras liksom tidigare av Kontaktcenter.

Stadsdelsnämnderna har fortsatt ansvar för sommarkoloniverksamheten, det vill säga att göra upphandling av kolloutförare och att följa upp dessa. Stadsdelarna har också ansvar att ta fram en kommunikationsplan samt lämplig kampanj inför varje ansökningsperiod.

Fel! Ingen text med angivet format i dokumentet.

105 35 Stockholm. Ragnar Östbergs plan 1
Telefon 08-508 29 000. Fax 08-508 29 398
stefano.prestinoni@stockholm.se

www.stockholm.se

Bilagesammanställning:

Bil. 1. Tabeller med enkätsvar från stadsdelsförvaltningarna

Bil. 2. Sammanställning av svar från brukarundersökning 2010 jfm 2011

Bil. 1. Tabeller med enkätsvar från stadsdelsförvaltningarna

Tabell 1. Sökta och beviljade kolloplatser

År	<i>Sökta platser</i>	Antal barn som åkte på kollo	Andel barn som åkte på kollo	Skillnad antal placerade barn i jämförelse med året innan
2005	7 792	6 301	81 %	-365
2006	5 133	4 365	85 %	-1 936
2007	4 643	3 977	85 %	- 388
2008	4 360	3 618	83 %	- 359
2009	4 537	3 657	81 %	+39
2010	4 670	3 790	81 %	+133
2011	4 223	3 702	88 %	-88

Tabell 2. Andel kollobarn av befolkningen i åldersgruppen

År	Åldersgrupp	Befolkning	Andel kollobarn av Stockholms barn
2005	7-16 år	77 500	8,1 %
2006	9-16 år	62 800	6,9 %
2007	9-16 år	61 000	6,5 %
2008	9-16 år	61 000	5,9 %
2009	9-16 år	60 300	6,1 %
2010	9-16 år	59 600	6,4 %
2011	9-16 år	60 600	6,1 %

Fel! Ingen text med angivet format i dokumentet.

Tabell 3. Kolloperiod per barn i snitt

År	Vistelsetid per barn i snitt
2005	10,5 dagar
2006	10,9 dagar
2007	10,9 dagar
2008	11,1 dagar
2009	11,2 dagar
2010	11,5 dagar
2011	11,4 dagar

Tabell 4. Kostnader, avgifter och snittpris 2005-2011 (tkr)

	BRUTTOKOSTNAD	AVGIFTER	NETTOKOSTNAD	SNITTPRIS/DAG
2005	37 114	13 283	19 506	289 KR
2006	30 221	9 430	16 176	339 KR
2007	27 224	9 137	14 516	336 KR
2008	24 987	8 648	11 395	284 KR
2009	25 337	9 193	13 645	333 KR
2010	29 821	6 638	16 768	385 KR
2011	30 247	6 357	18 027	427 KR

Tabell 5. Kollotaxa per dag för familjer med ett barn (rabatter för fler barn)

	<i>Kolloavgifter för hushåll med månadsinkomst</i>	-2004	2005	2006-2011
Nivå 1	0 – 10 000 kr	50 kr	50 kr	50 kr
Nivå 2	10 001-20 000 kr	100 kr	100 kr	100 kr
Nivå 3	20 001-30 000 kr	200 kr	250 kr	175 kr
Nivå 4	30 001-40 000 kr		300 kr	250 kr
Nivå 5	40 001 <		350 kr	350 kr

Fell! Ingen text med angivet format i dokumentet.

Bil. 2. Sammanställning av svar från brukarundersökning 2010 jfm 2011

	2010	2011
Andelen som instämmer helt eller ganska bra i att:		
- det fanns alltid någon ledare till hands som du kunde prata med om du behövde	94	96
- ledarna ordnade roliga aktiviteter	87	91
- ledarna ordnade tillräckligt många aktiviteter	92	92
- ledarna såg till att alla fick vara med	96	97
- boendet var bra	78	89
- maten var bra	79	88
- området kring kollogården var trevlig och uppmuntrade till att leka/ roa sig utomhus	90	92
- under min kollovistelse fick jag tillräckligt med egen tid att till ex: vila, umgås med vänner, läsa etc.	-	81
Andelen som svarat att de under kollovistelsen fått nya vänner	90	94
Andelen nöjda med längden på min kollovistelse	-	52
- Nej, den borde varit längre	-	37
- Nej, den borde varit kortare	-	6
Andelen som vill åka på sommarkollo nästa år också	90	84
Andelen som gav mycket bra eller bra i betyg på sin kollovistelse	87	92
Andelen som inte tyckte att det var svårt att få information om möjligheten att åka på kollo	93	90
Hur fick du och dina föräldrar information om möjligheten att åka på kollo?		
- Genom muntlig information från stadens personal	11	12
- Sökte information på hemsidan	12	15
- Från kompisar som berättade för mig	25	24
- Fick sommarkollokatalogen i brevlåda	83	76
- Annat sätt	8	9

Fel! Ingen text med angivet format i dokumentet.

Handläggare: Carina Tensmyr Hildinger
Telefon: 08-508 29 653

Till
Kommunstyrelsen

Avrapportering och avslut av Miljömiljarden

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Avrapportering och avslut av Miljömiljarden godkänns, dnr 451-2489/2011.

Irene Svenonius
Stadsdirektör

Staffan Ingvarsson
Bitr stadsdirektör

Sammanfattning

Efter försäljningen av Birka Energi beslöt Kommunfullmäktige den 2 juni 2003 att i bokslut för 2002 avsätta 1 000 mnkr för olika miljöåtgärder. Miljömiljarden bedrevs under tiden 2003-2011 och hade ett avslut den 25 maj 2011.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Miljömiljardens projekt har bidragit till att minska stadens miljöpåverkan och samtidigt har stadens kunskaps- och erfarenhetskaptal ökat inom miljö- och klimatområdet. Utvärderingarna visar också att Miljömiljarden har varit en drivkraft till att en rad projekt inom många olika områden har genomförts.

Ett antal av Miljömiljardens projekt har varit så bra att de övergått till ordinarie verksamhet. Likaså finns ett antal Miljömiljardsprojekt som är goda exempel på innovativa lösningar och fungerar som inspiration för andra, både inom och utanför staden.

Stadsledningskontoret konstaterar att de utvärderingar som gjorts av KTH och Deloitte understryker vikten av att ha tydliga, mätbara och uppföljningsbara mål i

arbete med projektet och program. KTH trycker starkt på vikten av att inrätta ett baseline-läge (ett noll-mätningläge) i varje projekt, allt för att underlätt uppföljning och utvärdering samt jämförelse av projekt. Vilket är viktigt för att kunna göra en analys och dra slutsatser, och för verksamhet som bedrivs över flera år också kunna se långsiktiga trender.

Miljömiljarden har varit en bidragande orsak till att EU-kommissionen utnämnde Stockholms stad till den första Europeiska Miljöhuvudstaden (European Green Capital) 2010.

Stadsledningskontoret konstaterar att Miljömiljardens projekt har bidragit till att minska stadens miljöpåverkan och samtidigt ökat stadens naturliga kunskaps- och erfarenhetsnivå. Likaså har stadens kunskapskapital ökat, vilket är viktigt för framtida utmaningar. Utvärderingarna visar också att Miljömiljarden har varit en drivkraft till att en rad projekt inom många olika områden har genomförts, projekt som annars legat för långt fram i tiden eller saknat finansiering.

Bakgrund

Efter försäljningen av Birka Energi beslöt Kommunfullmäktige den 2 juni 2003 att i bokslut för 2002 avsätta 1 000 mnkr för olika miljöåtgärder. I budgeten för 2004 framhölls att inriktningarna för Miljömiljarden skulle vara: markföreningar (32 procent), åtgärder inom sjöar och vattendrag (28 procent) samt till andra angelägna miljöprojekt (40 procent).

Ansökan om medel ur Miljömiljarden har genomförts i två omgångar, den 1 april 2004 respektive den 3 februari 2005. Tilldelning av medel beslutades av kommunstyrelsen den 6 oktober 2004(dnr 303-1614/2003) respektive 15 juni 2005 (dnr 450-5226/2004). I bokslutet för 2003 tilldelades projektet biogasbåtar extra medel med 100 mnkr, varför Miljömiljarden uppgick till 1 100 mnkr. Miljömiljarden bedrevs under tiden 2003-2011.

Totalt beviljades 158 projekt finansiering som fördelades inom de tre inriktningsområdena. Förutom dessa projekt fanns även projektet ”10-miljonerspotten” som var ett miljöstöd till skolor och organisationer.

Projekten inom Miljömiljarden fördelades sig sedan inom följande kategorier:

Avfall	23 st	Biologisk mångfald	9 st
Energi	22 st	Information	10 st
Transporter/luft	11 st	Verktyg/inventeringar	7 st
Sjöar & vattendrag	47 st	Mark	28 st
10 miljonerspotten	1 st		

I samband med budget 2007 beslutades att avsatta medel för projektet biogasbåtar 165,0 mnkr skulle omfördelas till för underhållsarbete i befintligt väg- och trafiknät. Kommunfullmäktige beslöt 28 maj 2007 att överföra 165,0 mnkr till trafik- och renhållningsnämnden till en snyggare och mer funktionell stad. Därav reducerades miljömiljarden från 1 100 mnkr till 935,0 mnkr.

Ärendet

Miljömiljarden har under många år stimulerat projekt som på olika sätt syftat till att förbättra miljön i Stockholm, som minskat stadens miljöpåverkan och för att metodutveckla stadens miljöarbete. Miljömiljarden har pågått sedan 2003 och avslutades den 25 maj 2011.

Genomförande och organisation

I oktober 2003 drogs riktlinjerna upp kring Miljömiljarden. I dessa beskrevs att det skulle vara två möjliga ansökningsomgångar, hur ansökan skulle se ut och vilka grundkrav som skulle finnas med. En referensgrupp tillsattes som skulle vara med och välja ut de mest angelägna projekten och förfina ansökningsprocessen.

Referensgruppen bestod av representanter från Länsstyrelsen i Stockholms län, Energimyndigheten samt från Stockholms stadsledningskontors juridiska enhet och miljöenhet.

Kanslifunktionen för Miljömiljarden kom att som mest bestå av 4,7 heltidstjänster, en projektledare, tre handläggare och en ekonomiansvarig på 70 procent.

Miljömiljardsfunktionen minskade i takt med att projekten minskade och från och med 2009 återstod endast en person med totalansvaret.

Miljömiljarden har följt stadens gängse rutiner för planering och rapportering, det vill säga, upprättat verksamhetsplaner, tertialrapporter, bokslut och verksamhetsberättelser m.m.

Resultat och uppföljning

Ekonomisk redovisning

Utbetalning av medel genomfördes en gång per år, i december. Slutreglering av projekten har skett löpande vid varje projektavslut. Nedanstående tabell visar fördelningen av bidragsmedel över åren. Redovisningen inkluderar löner, administration samt medel för Miljöhuvudstadsår.

ÅR	
2004	3 085 381,24
2005	95 442 546,00
2006	198 503 338,00
2007	173 691 428,00
2008	140 557 206,00
2009	180 115 878,00
2010	49 992 718,32
2011	73 611 505,00
SUMMA	915 000 000,56

I februari 2009 utsåg EU-kommissionen Stockholm till den första Europeiska Miljöhuvudstaden någonsin - Miljöhuvudstad 2010. Miljöhuvudstadsutmärkelsen var en helt ny utmärkelse då den lanserades 2008. Miljömiljarden hade vid tillfället återlämnade medel från avslutade projekt och kunde därför finansiera Miljöhuvudstadsåret med totalt 13,5 mkr.

Utvärdering och uppföljningar av projekten och Miljömiljarden som initiativ

Miljömiljarden har en mycket hög genomförandegrad, hela 94 procent. Utav de tilldelade 158 projekten slogs fem stycken ihop till tre och sju projekt avbröts. Således avslutades 149 projekt. Att Miljömiljarden lyckats med framdrift, leverans och överlevnad, trots alla års löptid och personalomsättning samt andra förändringar är ett gott betyg till stadens tjänstemän och visar att miljöfrågorna har hög prioritet.

Under 2009 gav stadsledningskontoret Kungliga Tekniska Högskolan, KTH, genom institutionen för industriell ekologi, uppdraget att tillsammans med konsultföretaget Deloitte påbörja uppföljning och utvärdering av Miljömiljarden och dess projekt. Deloitte fick också uppdraget att göra en genomlysning av

Miljömiljarden som initiativ med syftet att skapa ett bra underlag att ta med i kommande situationer och eventuellt liknande initiativ inom staden.

Både KTH och Deloitte kom fram till vikten av att ha tydliga direktiv med syfte och mål och att målen ska, om möjligt, vara mätbara. KTH understryker vikten av att skaffa sig ett baseline-läge (ett noll-mätningssläge) för att man också måste ha kontroll på nuläget innan man sätter igång med projektet.

Mer detaljerad redovisning finns i rapporterna: Utvärdering och uppföljning av Miljömiljarden Maj 2011 – KTH och Genomlysning av Miljömiljarden, juni 2010 Deloitte.

Miljömiljardens lyckade projekt

Trots flera världsförändringar har i princip samtliga initierade Miljömiljardsprojekt gått i mål och levererat. Den höga graden av leverans och slutförande är en stor framgång och en enastående prestation.

Ett antal av Miljömiljardens projekt har varit så bra att hela eller delar har övergått till ordinarie verksamhet vilket kan fungera som katalysator för fortsatt utveckling och investeringar inom miljöområdet. Några exempel är: Stockholm mobilitet, Energicentrum och införandet av ett lånecykelsystem.

Miljömiljarden har blivit en stor källa till nya kunskaper och erfarenheter och ett antal har blivit utnämnda som goda exempel, se bilaga 3 och 4. Många projekt har inneburit att staden har varit med och finansierat en kunskapsuppbyggnad och metodutveckling hos forskare och anlitate konsulter. På så sätt har miljömiljarden möjliggjort att andra kan ha nyttja tekniken.

I och med att projektens slutrapporter finns tillgängliga på stadens hemsida är det lätt för intresserade att själva ta del av informationen för både medborgare men också tjänstemän och politiker i staden och i andra kommuner. Nedan följer ett axplock på bra projekt med positiva effekter på miljö och ekonomi ur kategorierna:

Biologisk mångfald

Markförbättrande åtgärder för stadens gatuträd (B43) Projektet syftade till att förbättra förutsättningarna för stadens gatuträd, eftersom de har stor betydelse för stadsbilden och luftmiljön och skänker invånarna både glädje och välbefinnande. Det har också varit ett sätt att öka den biologiska mångfalden. En följd effekt av projektet är minskade luftföroreningar i innerstaden. Utplaceringen av luft- och

infiltrationsbrunnar har resulterat i minskad belastning på recipienterna av dagvatten. Ett annat resultat är ökad infiltration och rening av dagvatten i befintlig miljö. Skador på vatten- och avloppsledningar samt ytbeläggningar orsakade av träd har också minskat. Projektet har också utvecklat ett system för att samla vatten från trottoarerna till träden.

Biotopvård i Avaån (B71). Projektets syfte var att med hjälp av så kallad biotopvård förbättra fiskarnas lekmiljöer och få en rikligare naturlig fortplantning. Insatser gjordes i fem år i södra Storstockholm: Avaån, Vitsån, Hammerstaån, Fitunaån och Kagghamraån. Ett viktigt mål var att skötsel av naturliga och kulturpräglade biotoper skulle ge en ökad biologisk mångfald. Ett annat mål var att återskapa och restaurera ängar, betesmarker, våtmarker och andra kulturpräglade biotoper. Båda målen uppfylldes genom att cirka 8 000 kvadratmeter biotop förbättrats och att cirka 2 000 kvadratmeter ny strömmande biotop tillförts i aktuella bäckar och åar.

Sjöar och vattendrag

Laduviken – öppet dagvattenstråk - Vattenpark (B145). Projektmålet att projektera och bygga reningsanläggningar för dagvatten vid Laduviken i form av en vattenpark. Detta medförde en minskning av fosforbelastning till Laduviken med runt 25 procent. Befintlig reningsanläggning kunde börja fungera igen vilket betydde minskade förorenade ämnen i sedimenten. Projektet ledde också till minskade utsläpp av förorenande ämnen i sjön. Vattenparken har bidragit till att området fått ett annorlunda användningsområde. Projektet kan mycket väl upprepas på flera håll inom staden och tillämpas både inom kommunal och privat verksamhet.

Uppsamling av brännbara vätskor och släckvatten (A71). På Stockholms brandförsvares anläggning i Ågesta finns ett övningsområde där brandpersonal tränar arbetsmoment och utbildar företag och allmänhet. När övningarna är över finns en stor mängd förorenad vätska kvar att hantera. Vätskan rann tidigare direkt ut i intilliggande mark och vatten. Därför fattades ett beslut om en genomgripande sanering.

Den nya anläggningen innebär en bättre miljö för servicepersonal, instruktörer, kursdeltagare, brandpersonal och boende i närområdet. Den minskar också den negativa påverkan som övningsverksamheten utgör för framförallt mark men också för vatten och luft. En bättre rening och minimerat läckage till mark och vatten uppnås när det förorenade vattnet leds i nya ledningar till lokal rening och

genom att det renade vattnet leds vidare. Det renade vattnet samlas in och återanvänds vid övningarna.

Läkemedelsrester i vattenmiljön (B153). Förbrukningen av läkemedel ökar stadigt, och när läkemedel utsöndras av kroppen hamnar de i avloppet från toaletten. I de olika läkemedel som säljs i Sverige finns det 1 200 aktiva ämnen. Projektet har visat att det är möjligt att rena avloppsvattnet från läkemedelsrester på ett effektivt sätt. Dagens halter av läkemedelsrester har inte visat sig ge upphov till några kända negativa miljöeffekter i fält i Sverige, men mer kunskap behövs. Det pågår flera forskningsprojekt som undersöker enskilda läkemedels möjliga påverkan. När de är klara kan man lättare ta ställning till om ytterligare rening av kommunala avlopp behövs eller om förebyggande arbete är en effektivare väg att gå. Projektet har gett både samhällsnytta, använt sig ny teknik och utvecklat testmetoder.

Information

Stockholm Mobilitet (A12 och B46). Stockholm Mobilitet är samlingsnamnet för fyra parallella projekt och en så kallad huvudprocess. Syftet med projekten var att prova nya åtgärder som stödjer effektivisering av transportsystemet och ökad framkomlighet i Stockholm. De projekt som ingick var Företagens resor och transporter, Bilpool, Cykel och Samhällsplanering.

Stockholm Mobilitet har låtit forskare genomföra studier som beräknar potentialen för att minska trafiken i Stockholm. Studierna baserades på internationella exempel och erfarenheter och var anpassade till Stockholmsförhållanden. Projekten har gjort det lättare att ta större helhetsgrepp om trafiksituationen och anpassa lösningar beroende på lokala förhållanden. Projektens resultat visar också på vikten av att ha ett brett angreppssätt och hur olika lösningar fungerar på skilda sätt beroende på om användaren är ett företag, en förvaltning eller ett bolag. Erfarenheter från projekt har fått ringar på vattnet i bland annat framkomlighetsstrategin, cykelplanen, miljöprogrammet och i ÖP på olika vis.

Klimatkampanjer (A39). Projektet innefattade totalt sju delprojekt. Här redovisas endast ett.

Klimatneutrala Stockholmare - Syftet med delprojektet var att informera om Stockholms stads klimatarbete och klimatmål samt att öka kunskaperna om växthuseffekten och informera om vad stockholmarna själva kan göra för att minska växthusutsläppen. Under åren 2009 och 2010 genomförde Stockholms stad fyra olika kampanjer som riktade sig till Stockholms invånare och företag. Dessa var *Klimatsmart i hemmet*, *Klimatsmart på kontoret*, *Klimatsmart resande till*

träningen och *Klimatsmart konsumtion*. Kampanjerna innehöll vardera ett flertal riktade aktiviteter. Vissa aktiviteter har även syns som bland annat annonser i tidningar, i tunnelbanan och på bussar.

Projektet är ett gott exempel på att kommunikation kan komplettera stadens ordinarie verksamhet. Projektet har stöttat, förädlat och katalyserat aktiviteter i Stockholms stad som inte annars hade kopplats till klimatarbetet eller kommunicerats ut till stockholmarna. Det har även inspirerat de deltagande förvaltningarna till att utveckla sitt klimatarbete och sin kommunikation. I förlängningen har detta även bidragit till att knyta ihop olika förvaltningars aktiviteter, vilket har inspirerat dem till att se kopplingar mellan aktiviteter och ett större sammanhang. Det har även gett kontakter med nya aktörer utanför stadens organisation.

Mark

Marksanering inom kvarteret Lugnet (A10). Syftet med projektet var att avlägsna hälsofarliga föroreningar inför nybyggnation av bostäder och arbetsplatser. Marken består sedan årtionden av fyllnadsmassor från schaktöverskott inom numera oidentifierbara arbetsområden i och omkring staden. Omkring 55 000 kubikmeter förorenade schaktmassor och 4 200 kubikmeter muddringsmassor har behandlats och stora mängder tungmetaller och oljeföroreningar har avlägsnats. Prover har kontinuerligt tagits på schaktmassorna och schaktbotten. Saneringen av kvarteret Lugnet har möjliggjort ytterligare bostadsexploatering i Hammarby Sjöstad och fyra byggherrar har uppfört sammanlagt cirka 670 lägenheter på platsen.

Resultatet har blivit att ett tungt miljöbelastat område har sanerats och omvandlats till ett uppskattat bostadsområde. Att frilägga stor yta så nära innerstaden är ganska unikt och eftersom utfallet har varit så positivt så skapar det incitament för att fortsätta sanera mark inom Stockholms stad. Det är viktigt att förtäta staden för att bland annat minska resandet och avstånden mellan hem och arbetsplats.

Avfall

Återvinning av sandningssand i Västerort (A31). Sand är en ändlig produkt och förr eller senare kommer de sandtag som finns att ta slut. Syftet med det sandåtervinningsprojekt som startades av stadsdelsförvaltningarna i Västerort var att återvinna så mycket som möjligt av den sand som samlats in under året. Denna skulle sedan användas till vinterväghållning och metoden skulle både minska uttaget av naturgrus och kostnaderna för vinterväghållning.

Målen för projektet uppnåddes i högre utsträckning än förväntat eftersom de tunga transporter till vinterväghållningsentreprenörernas sandupplag minskade med hela 75 procent och mängden ny sandningssand som behövde köpas in minskade med 76 procent. Även mängden material som behövdes deponeras minskade med 82 procent vilket i förlängningen betyder färre och kortare tunga transporter. Reningsprocessen möjliggjorde också ett ökat omhändertagande av miljöfarliga metaller och PAH.

Energi

Energibesparande armaturbyten (A6). Stockholms stad hade höga kostnader och en för tiden dålig kvalitet på de offentliga belysningarna. För att kunna åstadkomma en höjning av ljuskvaliteten och samtidigt reducera kostnaderna så startades ett projekt som gick ut på att byta ut alla ljuskällor som var bestyckade med 400 W kvicksilver. De som rymde 250 W kvicksilver skulle byggas bort och de äldre armaturerna skulle ersättas med keramisk metallhalogen mellan 150–170 W. Resultatet har blivit att energiförbrukningen i staden har minskat med 3 878 kWh. Det motsvarar cirka 5 procent av belysningsanläggningens totala energiförbrukning. Det finns potential att spara ytterligare 35 procent med den nya belysningen och på så sätt ytterligare minska utsläpp av växthusgaser och kvicksilver i framtiden.

Energieffektivisering är ett fokusområde både lokalt, nationellt och inom ramen för EU- samarbetet, med tydliga mål på varje nivå. Detta kräver insatser men ger också stora möjligheter till kostnadsbesparingar. Många energibesparande åtgärder blir också snabbt lönsamma vilket ökar intresset för att genomföra dem, speciellt med höjda bränslepriser.

Inrättande av ett Energicentrum (B89). Energicentrum inrättades i mars 2006. Ett mål med centrumet var att bidra till att staden minskar energianvändningen med 10 procent mellan åren 2006 och 2011. Ett annat var att lägga grunden för att staden minskar sin energianvändning med 50 procent på längre sikt. Dessutom skulle stadens energianvändning kartläggas. För att nå målen har Energicentrum gett stöd åt stadens förvaltningar och bolag inom områden där det funnits stora behov. Energicentrum har också förmedlat spjutspetskompetens och bistått vid bidragsansökningar, liksom vid forskning och utveckling.

Projektet visar att det går att energieffektivisera väldigt mycket med relativt enkla medel. De investeringar som görs betalas tillbaka i form av lägre driftkostnader.

Transporter/Luft

Införande av låncykelsystem (B66). Cykel är ett smidigt och effektivt sätt att snabbt ta sig fram i stadstrafiken. I september 2006 inleddes ett låncykelsystem för att få fler att cykla och därmed förbättra miljön. Det blev snabbt en stor succé bland stockholmarna och under åren har brukarna önskat fler låncyklar och cykelstationer samt utökade öppettider, framför allt under kvällstid. Antalet personer som lånat cykel har ökat för varje år. En stor del är turister, både svenska och utländska. Under 2009 var antalet registrerade användare cirka 20 500 och det totala antalet lån cirka 350 000, en ökning som till stora delar beror på att öppettiderna utökades från klockan 18 till 22. För att ytterligare öka antalet lån behövs fler cykelstationer.

Cykling eliminerar de problem som uppstår vid transporter med fossila bränslen. Låncykelsystemet har fått stor uppmärksamhet inte bara i Stockholm, utan även i andra kommuner. Denna spinoffeffekt har bidragit till att låncykelsystemet kommer att införas i en rad andra kommuner.

Avslutseventet 25 maj 2011

Miljömiljarden hade ett avslutsevent den 25 maj 2011 på Stockholm Waterfront. Syftet med eventet var att redovisa resultaten av projekten. Stadsmiljöborgarrådet Per Ankersjö inledde dagen och därefter presenterade KTH och Deloitte sina utvärderingar. Dessutom fick tre projekt ur Miljömiljarden möjligheten att presentera sina goda resultat:

1. Vart tar medicinerna vägen? Cajsa Wahlberg, Stockholm Vatten VA AB
2. Bättre och billigare ljus i staden, Henrik Gidlund, Trafikkontoret
3. Smutsigt industriområde blev miljösmart stadsdel, Martin Skillbäck
Exploateringskontoret

Producerade broschyrer

Under det sista året producerades det tre broschyrer från Miljömiljarden. Två (varav en på engelska) som visar de goda exemplen ur Miljömiljarden samt en broschyr där alla avslutade Miljömiljardsprojekt beskrivs.

Ärendets beredning

Ärendet är berett av förnyelseavdelningen.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret konstaterar att Miljömiljardens projekt har bidragit till att minska stadens miljöpåverkan och samtidigt ökat stadens naturliga kunskaps- och erfarenhetsnivå. Likaså har stadens kunskapskapital ökat, vilket är viktigt för

framtida utmaningar. Utvärderingarna visar också att Miljömiljarden har varit en drivkraft till att en rad projekt inom många olika områden har genomförts.

Det har också visat sig att ett antal av Miljömiljardens projekt har varit så bra att de övergått till ordinarie verksamhet, vilket kan fungera som katalysator för fortsatt utveckling och investeringar inom miljöområdet. Likaså finns ett antal Miljömiljardsprojekt som utsetts till goda exempel.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att godkänna avrapportering och avslut Miljömiljarden, dnr 451-2489/2011.

Bilagor

1. Utvärdering och uppföljning av Miljömiljarden, Maj 2011, KTH
2. Genomlysning av Miljömiljarden, juni 2010, Deloitte
3. Goda exempel ur Stockholms stads Miljömiljard
4. Good examples from the environmental billion
5. Stockholms stads Miljömiljard

Handläggare: Carina Tensmyr Hildinger
Telefon: 08-508 29 653

Till
Kommunstyrelsen

Slutrapportering av Klimp-program 2007

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Slutrapportering av klimatinvesteringsprogram 2007,
dnr 432-2975/2006, godkänns.

Irene Svenonius
Stadsdirektör

Staffan Ingvarsson
Bitr stadsdirektör

Sammanfattning

Staden har genomfört klimatinvesteringsprogram, Klimp 2007 med beslut från den 23 maj 2007 av Naturvårdsverket. Staden sökte stöd till 18 planerade eller tänkbara åtgärder som var strategiskt viktiga för att uppnå målen i då gällande Miljöprogram och i Handlingsprogram mot växthusgaser men som ej bedömdes kunna genomföras utan stödfinansiering.

Staden beviljades 37 173 000 kr till ett klimatinvesteringsprogram för sex åtgärder samt administration. Denna summa minskades då en åtgärd, Installation av värmeåtervinning i Husby, inte genomfördes.

Den 29 september 2011 fastställde Naturvårdsverket bidragsandelen för hela programmet till 14 791 682 kr och samtidigt avslogs åtgärd 2C, Produktion av biogas från jordbruksgrödor helt. Därmed blev åtgärdsägaren återbetalningsskyldig staden 14 512 500 kr enligt avtal. Faktura kommer att sändas till berörd åtgärdsägare. Naturvårdsverket har redan betalat ut 25 629 750 till programägaren Stockholm stad. Staden har således erhållit ett större bidrag än den är berättigad till och har

därmed betalat tillbaka 10 838 068 kr den 29 december 2011. Faktura på återkrav kommer att sändas till berörd åtgärdsägare för åtgärd 2C.

De genomförda åtgärderna har uppnått sina miljömål och andra effektmål. Generellt sätt kommer åtgärdernas effekt bestå långsiktigt.

Bakgrund

Sedan 2003 har Naturvårdsverket sammanlagt beviljat 1,8 miljarder kronor i bidrag till 126 klimatinvesteringsprogram i samtliga 21 län med en investeringsvolym på 8 miljarder kronor med syftet att stimulera kommuner, företag och andra aktörer att göra långsiktiga investeringar som minskar miljöbelastningen samt att uppmuntra lokalt engagemang och lokala initiativ.

Stockholm stad har sökt bidrag från Naturvårdsverket och fått beslut för fyra program sedan 2004. Tre program, inklusive detta har slutredovisats och slutreglerats av Naturvårdsverket. Ett program kvarstår och kommer att avslutas i maj 2012 med inlämning till Naturvårdsverket senast den 10 augusti 2012.

Genom att minska utsläppen av växthusgaser bidrar Klimp till att vi når det svenska klimatmålet, samtidigt som det stärker det lokala klimatarbetet. Genomförandet av programmen pågår till och med 2012.

Ärendet

Staden sökte i oktober 2006 genom klimatinvesteringsprogrammet stöd till planerade eller tänkbara åtgärder, för projektperioden maj 2007- maj 2010, som var strategiskt viktiga för att uppnå målen i Miljöprogrammet och i Handlingsprogram mot växthusgaser, men som ej bedömdes kunna genomföras utan stödfinansiering. Sammantaget rörde det sig om 18 åtgärder med stor bredd, stora klimateffekter och nya metoder för att nå ett fossilbränslefritt samhälle.

- I1 Klimatneutralare Stockholmare, Miljöförvaltningen
- I2 Fossilbränslefri transportupphandling, Miljöförvaltningen
- I3 Fossilbränslefri transportupphandling, Svenska Naturskyddsföreningen
- 1 Intelligent fordonsstöd för miljöanpassat och säkert körsätt, Trafikkontoret
- 2 Produktion av biogas från jordbruksgrödor, AB Fortum värme samägt med Stockholm stad
- 3 Energibesparande armaturbyte, Trafikkontoret
- 4 Fjärrvärmekonvertering av småhus – västra nätet, AB Fortum värme samägt med Stockholm stad

- 5 Fjärrvärmekonvertering av småhus – centrala nätet, AB Fortum värme samägt med Stockholm stad
- 6 Fjärrvärmeanslutning av Stora Essinge, AB Fortum värme samägt med Stockholm stad
- 7 Fjärrvärmeanslutning av Djurgården, AB Fortum värme samägt med Stockholm stad
- 8 Fjärrvärmeanslutning av kulturvillor på Södermalm, AB Fortum värme samägt med Stockholm stad
- 9 Fjärrkylanslutning av Marieberg, AB Fortum värme samägt med Stockholm stad
- 10 Konvertering av gas/olja till fjärrvärme, Idrottsförvaltningen
- 11 Klimatriktiga skolkök i Farsta ("KLIFA"), Farsta, stadsdelsförvaltning
- 12 Installation av frånluftsvärmepump och solceller, AB Svenska Bostäder
- 13 Installation av frånluftsvärmepump och solceller, AB Svenska Bostäder
- 14 Installation av värmeåtervinning, AB Svenska Bostäder
- 15 Installation av värmeåtervinning i ventilationen, AB Svenska Bostäder

Den 23 maj 2007 beviljades Stockholms stad 37 173 000 kr inkl administration till ett klimatinvesteringsprogram för följande sex åtgärder. Resterande åtgärder avslogs i samma beslut.

Följande åtgärder blev beviljade medel:

NR	Åtgärdsnamn	Huvudman	Total investeringskostnad (kr)	Miljörelaterad investeringskostnad (kr)	Bidrag (kr)
11C	Klimatneutralare Stockholmare	Miljöförvaltningen	9 600 000	9 600 000	4 800 000
1C	Intelligent fordonsstöd för miljöanpassat och säkert körsätt	Trafikkontoret	3 500 000	3 500 000	1 500 000
2C	Produktion av biogas från jordbruksgrödor	Fortum Värme samägt med Stockholms stad senare Swedish Biogas International AB	129 000 000	129 000 000	19 350 000
6C	Fjärrvärmeanslutning av Stora Essingen	Fortum Värme samägt med Stockholms stad	57 000 000	57 000 000	3 648 000
11C	Klimatriktiga skolkök i Farsta ("KLIFA")	Utbildningsförvaltningen, tidigare Farsta stadsdelsförvaltning	8 530 000	8 530 000	3 000 000
15C	Installation av värmeåtervinning i ventilationen - Hjulsta	AB Hjulstahem genom Einar Mattson AB	15 140 000	15 140 000	4 545 000
	Administration	Stadsledningskontoret	660 000	660 000	330 000
	Summa		223 430 000	223 430 000	37 173 000

Ekonomisk sammanställning

Den 17 april 2008 godkände Naturvårdsverket en inlämnad anmälan om att avbryta åtgärd 11C Klimatriktiga skolkök i Farsta (KLIFA) som därmed utgick ur programmet. Bidragsandelen minskade då till 34 173 000 kr.

Nedan följer sammanställning av kostnader och utfall av alla åtgärder inkl administration enligt slutrapporterna som sändes över till Naturvårdsverket och länsstyrelsen den 12 juli 2011.

Nr	Åtgärd	Total investering	Miljörelaterad investering	Begärt bidrag	Beslut
11C	Klimatneutralare Stockholmare	13 517 556	13 517 556	4 800 000	4 800 000
1C	Intelligent fordonsstöd för miljöanpassat och säkert körsätt (ISA)	7 141 525	3 505 153	1 500 000	1 500 000
2C	Produktion av biogas från jordbruksgrödor	31 360 118	131 360 118	19 350 000	0
6C	Fjärrvärmeanslutning av Stora Essingen	56 510 663	56 510 663	3 648 000	3 616 682
11C	Klimatriktiga skolkök i Farsta ("KLIFA") AVBRUTEN	0	0	0	0
15C	Installation av värmeåtervinning i ventilationen - Hjulsta	17 504 900	15 140 000	4 545 000	4 545 000
	Administration av programmet	781 353	781 353	330 000	330 000
		126 816 115	220 814 843	34 173 000	14 791 682

(Beviljade medel är beräknade på den miljörelaterade investeringen)

Vid inlämnande av slutrapport begärde staden summan 34 173 000 kr av Naturvårdsverket. Den 29 september 2011 fastställde Naturvårdsverket bidragsandelen för hela programmet till 14 791 682 kr och samtidigt avslogs åtgärd 2C, Produktion av biogas från jordbruksgrödor helt.

Naturvårdsverket gjorde bedömningen att inte alla investeringar som utlovats i ansökan för åtgärd 2C hunnit genomföras. De gjorde också bedömningen att de miljöeffekter som angetts i ansökan sannolikt inte skulle uppnås i en nära framtid. Naturvårdsverket ansåg således att åtgärden avvek väsentligt från villkoren för bidrag och vid en skälighetsbedömning reglerade de det slutliga bidraget till 0 kr.

Därmed blev åtgärdsägaren återbetalningsskyldig staden de hittills utbetalade 75 procent av bidragssumman, 14 512 500 kr enligt avtal.

Naturvårdsverket har redan betalat ut 25 629 750 till programägaren Stockholm stad. Staden har således erhållit ett större bidrag än den är berättigad till och har därmed betalat tillbaka 10 838 068 kr den 29 december 2011. Faktura på återkrav kommer att sändas till berörd åtgärdsägare för åtgärd 2C.

Utsläpp av koldioxid före och efter investering

Åtgärderna har uppnått sina miljömål och andra effektmål. Nedan redovisas utsläpp av koldioxid.

En negativ siffra innebär att utsläppen totalt sett minskat efter projektets genomförande.

		Minskade utsläpp av växthusgaser [ton CO ₂ /år]	
Nr	Projekt	Projektansökan	Utfall
11C	Klimatneutralare Stockholmare	0	0
1C	Intelligent fordonsstöd för miljöanpassat och säkert körsätt	-90	-115
2C	Produktion av biogas från jordbruksgrödor	-5 201	-25 261
6C	Fjärrvärmeanslutning av Stora Essingen	-1 975	-5 704
15C	Installation av värmeåtervinning i ventilationen - Hjulsta	-135	-130

Åtgärd 2C inkluderas eftersom åtgärden kommer att genomföras även utan bidrag

Åtgärdernas klimateffekt och pådrivande roll

De genomförda åtgärderna har uppnått sina miljömål och andra effektmål. Generellt sett kommer åtgärdernas effekt bestå långsiktigt.

Genomförandet av åtgärder som minskar utsläppen av växthusgaser är en del i det strategiska arbetet för att nå stadens långsiktiga mål att bli fossilbränslefritt till 2050. Programmet utgör en fördjupning och komplettering av stadens miljöprogram där uppföljningen är integrerad i stadens ledningssystem. Klimp och stadens egen miljöstrategi, Miljömiljarden samt tidigare även LIP har varit avgörande för åtgärder inom programmet. Klimp har haft och har fortfarande en betydelse för den fortsatta utbyggnaden av fjärrvärme och produktion av biogas och har haft betydelse som underlag för politiska beslut om program och mål.

Mot bakgrund av stadens långsiktiga arbete, där både Miljömiljarden, Klimp och LIP och flera andra initiativ staden har genomfört genom åren skrev Stockholms finansborgarråd, i februari 2009, under det europeiska borgmästaravtalet Covenant of Mayors. I avtalet förbinder sig städer i Europa att arbeta för att minska utsläppen av växthusgaser i större utsträckning än vad EU beslutat om.

Pågående klimatinvesteringsprogram

Det pågående och sista programmet 2008-2012 beviljades 29,6 mnkr den 14 maj 2008 för åtta åtgärder. Dessa ska slutrapporteras senast den 13 maj 2012 till Klimp-samordnaren på stadsledningskontoret. Efter slutrapportering har stadsledningskontoret tre månader på sig att sammanställa en slutrapport till Naturvårdsverket med kopia till länsstyrelsen.

Ärendets beredning

Ärendet är berett av förnyelseavdelningen.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Staden sökte i oktober 2006 för 18 åtgärder ur regeringens klimatinvesteringsprogram och blev den 23 maj 2007 beviljade 37 173 000 kr inkl administration för sex åtgärder. Farsta stadsdelsnämnds åtgärd 11C Klimatriktiga skolkök i Farsta (KLIFA) genomfördes ej. I beslut om slutreglering den 29 september 2012 avtog Naturvårdsverket dessutom åtgärd 2C Produktion av biogas från jordbruksgrödor och åtgärden blev återbetalningsskyldig 14 512 500 kr. Naturvårdsverket slutreglerade summan för hela programmet till 14 791 682 kr och har i förskott utbetalat 25 629 750 kr vilket betyder att Naturvårdsverket debiterar programägaren, Stockholm stad 10 838 068 kr att betalas vid årets slut.

Stadsledningskontoret konstaterar att genomförandet av Klimp-programmet har följt de ursprungliga planerna med hänsyn taget till nedlagd och avslagen åtgärd.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att godkänna redovisning och slutrapportering av klimatinvesteringsprogram 2007, dnr 432-2975/2006.

Bilagor

1. Slutrapport Stockholms stads klimatinvesteringsprogram 2007-2010
2. Naturvårdsverkets beslut om slutreglering 2011-09-29

VÄRDEÖVERFÖRING FRÅN BOSTADSBOLAGEN GENOM DEN NYA ALL- BOLAGSTIFTNINGEN

Bakgrund

Den 1 januari 2011 infördes en ny lag, som innebär nya villkor för allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Den nya lagstiftningen innebär bland annat att staden som ägare till de allmännyttiga bostadsbolagen har möjlighet att ianspråka delar av överskottet från verksamheten till vissa syften och åtgärder.

Möjligheter och begränsningar avseende värdeöverföring utifrån lagstiftningen

I den nya lagen framgår bland annat att den tidigare utdelningsbegränsningen ersätts av en begränsning av värdeöverföringar. Enligt den nya lagstiftningen finns tre tillåtna nivåer och skäl till värdeöverföring av överskott från bolagen:

1. Värdeöverföringar får genomföras upp till ett belopp som motsvarar räntan på det kapital som kommunen vid föregående räkenskapsårs utgång har skjutit till i bolaget som betalning för aktier, 3 § i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Räntesatsen ska därvid utgöras av den genomsnittliga statslåneräntan under föregående räkenskapsår med tillägg av en procentenhet. Dock aldrig mer än hälften av bolagets resultat för föregående år.
2. Begränsningen i p 1 gäller inte för överföring av nettoöverskott på försäljning av fastigheter under föregående år, 4 § i lagen. Värdeöverföringen får dock inte överstiga hälften av nettoöverskottet och ska föregås av KF-beslut.
3. Begränsningen i p 1 gäller inte heller, enligt 5 § i lagen, för överföring av överskott som uppkommit under föregående räkenskapsår
 - om överskottet används för sådana åtgärder inom ramen för kommunens bostadsförsörjningsansvar som främjar integration och social sammanhållning eller som tillgodoser bostadsbehovet för personer för vilka kommunen har ett särskilt ansvar (5.1 §), eller
 - om överföringen görs mellan allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag inom samma koncern (5.2 §).

Handlar det om värdeöverföringar enligt p 3, 5 § i lagen, får hela föregående års vinst överföras till kommunen om pengarna ska användas för åtgärder inom ramen för kommunens bostadsförsörjningsansvar. Undantaget omfattar hela vinsten alltså även överskott som uppkommit genom avyttring av fastigheter. Det är dock endast överskott från föregående räkenskapsår som får överföras. "Gamla" överskott får inte delas ut.

Allmännyttiga kommunala bostadsbolag ska skriftligen varje år lämna uppgifter om beslutade värdeöverföringar och hur de beräknats till statlig myndighet.

De allmännyttiga bostadsbolagen i Stockholms stad ägs av Stockholms Stadshus AB. Aktieutdelning från de allmännyttiga bostadsbolagen kommer därför att gå till Stockholms Stadshus AB, som i förekommande fall gör en aktieutdelning till staden.

Bedömning av möjliga överskott från fastighetsförsäljningar och i förekommande fall lämpliga projekt att finansiera genom värdeöverföring

Möjliga överskott

Tkr

Bostadsbolagen	Utdelning enl. 5.1 §	Utdelning enl. 4 §
AB Svenska Bostäder	-155 000	-238 000
AB Familjebostäder	-355 000	-257 000
AB Stockholmshem	-160 000	-100 000
Summa	-670 000	-595 000

Utdelning på totalt 670 mnkr med hänvisning till 5.1 § i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag föreslås för:

Projekt inom bostadsförsörjningsansvar som främjar integration och social sammanhållning

Det första år som värdeöverföringar från fastighetsförsäljningar kan ske är 2011 och dessa kan finansiera projekt under år 2012 och framåt enligt lagstiftningen. Därför har urvalet av projekt gjorts utifrån stadens nämnders investeringsplaner 2012. Vision Järva 2030 (Järvalyftet) och Vision Söderort 2030 (Söderortsvisionen) är övergripande och långsiktiga visioner som antagits av kommunfullmäktige som syftar till att öka integrationen och den sociala sammanhållningen i staden. I stadens arbete med att uppfylla respektive vision finns ett antal projekt med inriktning mot både hårda och mjuka frågor.

Projekten återfinns både i norr- och söderort och bedömningen är att de valda projekten ligger väl i linje med stadens bostadsbolags ägardirektiv avseende Järvalyftet, Söderortsvisionen, underlätta för studentbostäder och bidra till investeringar i ytterstaden.

Järvalyftet

För Husby arbetas så kallade strukturplaner fram för att klargöra vad som kan förbättra dessa stadsdelar när det gäller gatustrukturer, centrumfunktioner, parker och nyexploatering. För Husby skulle 500-1 000 nya lägenheter kunna tillkomma om förslaget till strukturplan genomförs. I stadens satsningar på Järvalyftet ingår bostadsprojekt i Kista, Rinkeby och Tensta omfattande uppemot 4 000 lägenheter. Kontakten till Järvalyftet för boende i stadsdelarna kommer att förbättras genom överdäckningen av E18, som ska utformas för bebyggelse.

Söderortsvisionen

Bland projekt inom Söderortsvisionen föreslås följande;

Ett bostadsprojekt i Fruängen omfattande cirka 1 000 lägenheter, ombyggnad av gator, parker, idrottsplats och en ny livsmedelsbutik.

Ett förnyelseprojekt väster om järnvägen i Älvsjö centrum med 700 lägenheter, hotell, butiker och buss- och spårvägsterminal med mera.

Upprustning i Sättra centrum i samband med att cirka 300 nya lägenheter byggs i norra och södra delarna.

Ett bostadsprojekt i korsningen Pepparvägen/Munstycksvägen som har goda förutsättningar för att skapa en god bostadsmiljö samt koppla ihop stadsdelarna Hökarängen och Farsta på ett bra sätt. Detaljplanen medger 70 lägenheter i flerbostadshus fördelade på 3 flerfamiljshus.

I Bredängs centrum kan 66 studentbostäder byggas, med en möjlig fortsättning på ytterligare 200 lägenheter. Detta projekt kan också medföra möjligheter att komplettera med en förskola i området.

Vårbergsvägen är ett av Vårberg/Skärholmens större nybyggnadsprojekt. På trafikytor och omkringliggande naturmark kan cirka 350 lägenheter, nya förskolor och servicefunktioner byggas.

Vid Larsboda strand i Farsta planeras cirka 300 lägenheter vid Drevviken, varav hälften i småhus. Ombyggnad av Perstorpsvägen planeras med bullerskydd, strandpromenad, rivning av campingstugor med mera.

En etappvis utbyggnad med enfamiljshus, radhus, parhus och flerfamiljshus i Stora Sköndal planeras enligt ett förslag från 80-talet som inte fullföljts tidigare.

Utdelning på totalt 595 mnkr med hänvisning till 4 § i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag

Handlar det om värdeöverföringar enligt 4 § i lagen, får upp till hälften av nettoöverskottet överföras efter KF-beslut.

Värdeöverföring föreslås ske då staden enligt den nya lagstiftningen ska ställa marknadsmässiga avkastningskrav på sina bostadsbolag och bostadsbolagen har en mycket stark finansiell ställning.

Projekt Samverkanscentralen. Reviderat inriktningsbeslut för fortsatt planering.

Sammanfattning

Denna bilaga avser revidering av Fastighetsnämndens beslut 2010-08-24, godkänt av Kommunfullmäktige 2011-05-23, "Projekt Samverkanscentralen. Inriktningsbeslut för fortsatt planering". Revideringen avser projektets huvudtidsplan och planerade byggrätter samt dess ekonomiska konsekvenser.

Projektets måltidpunkt för första möjliga inflyttning är nu augusti 2015. I tjänsteutlåtandet 2010-07-01 bedömdes första möjliga inflyttningen till augusti 2014. Förskjutningen verkar positivt för projekt Samverkanscentralen genom att intressenterna (hyresgästerna) under 2011 utvecklat gemensamma målbilder för samlokalisering avseende bland annat utformning av gemensamma lokaler.

Byggrätten bedöms nu till ca 38 500 m² LOA enligt under hösten 2011 framtagen programhandling version 2012-01-09. Byggrätten på vald fastighet bedömdes i det kontorsgemensamma tjänsteutlåtandet 2010-07-01 till mellan ca 30 000 m² LOA och ca 45 000 m² LOA. En normal osäkerhet i det då tidiga projektskedet. Nu gällande bedömning av byggrätt är framtagen i nya samråd med tjänstemän på stadsbyggnadskontoret. Vilka även noterar att fram till att detaljplanen vunnit laga kraft så kommer byggrättens storlek att vara osäker.

Fastighetsnämndens totala investering (samtliga planerings-, bygg- och markkostnader) bedöms nu till ca 1 670 mnkr varav ca 200 mnkr som avser investering för marken. Detta utifrån nu bedömd byggrätt om ca 38 500 m² LOA. Investeringsbedömningen i utlåtandet 2010-07-01 var 1 270 mnkr som kalkylerades utifrån en byggrätt om 30 000 m² LOA.

En större byggrätt för Fastighetsnämnden medför ökade externa hyresintäkter, vilket påverkar stadens och nämndens resultat i positiv riktning. Fem olika investeringsanalyser påvisar detta. Att maximera byggrätten på platsen ger även en välutnyttjad marktillgång i ett eftertraktat innerstadsläge.

Den förskjutna tidsplanen samt ändrade planeringsförutsättningar medför att planeringskostnaderna fram till genomförandebeslut behöver revideras från 25 mnkr till 57 mnkr. Det medför inte att projektet nettonuvärde eller projektavkastning försämras. Det medför dock en ökad ekonomisk risk. Om projekt Samverkanscentralen inte genomförs så kommer nedlagda planeringskostnader att belasta Fastighetsnämndens resultat.

Bakgrund

Denna bilaga avser revidering av Fastighetsnämndens beslut 2010-08-24, godkänt av Kommunfullmäktige 2011-05-23, "Projekt Samverkanscentralen. Inriktningsbeslut för fortsatt planering". Bakomliggande tjänsteutlåtande var ett kontorsgemensamt utlåtande från fastighetskontoret, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret. Ärendets kompletta namn är: "Projekt Samverkanscentralen. Markanvisning av Kristineberg slott 11 m fl till fastighetsnämnden. Inriktningsbeslut för fortsatt planering. Startpromemoria för planläggning av Samverkanscentral och kontorsbebyggelse i stadsdelen Kristineberg. Inriktningsbeslut för lokalisering.", datum 2010-07-01, dnr FN 5.2-077/2010.

Revideringens påverkan på övriga nämnder

Denna revidering är endast relevant för Fastighetsnämndens ansvarsområden, därför utesluts övriga nämnder i det ursprungliga utlåtandet som inte påverkas av denna revidering. Revideringen avser projekts huvudtidsplan och planerade byggrätter samt dess ekonomiska konsekvenser.

Revidering av huvudtidsplan

Projektets måltidpunkt för första möjliga inflyttning är nu augusti 2015. I tjänsteutlåtandet 2010-07-01 bedömdes första möjliga inflyttningen till augusti 2014. Förskjutningen verkar positivt för projekt Samverkcentralen genom att intressenterna (hyresgästerna) under 2011 utvecklat gemensamma mål-bilder för samlokalisering avseende bland annat utformning av gemensamma lokaler.

Nedan tabeller redovisar genomförda planeringsaktiviteter 2010 - 2011, planeringsaktiviteter 2012 samt genomförandeaktiviteter 2013 - 2016.

Genomförda planeringsaktiviteter 2010 - 2011

Tid	Aktivitet	Resultat
jan 2010 – maj 2010	Lokaliseringsutredning	• Lokaliseringsutredning
jun 2010	Tjänstemannaberedning	• Tjänsteutlåtande förslag inriktningsbeslut
aug 2010	Politisk beredning	• Inriktningsbeslut Fastighetsnämnden
maj 2011	Politisk beredning	• Inriktningsbeslut Kommunfullmäktige
feb 2011 – jun 2011	Upphandling Arkitekt	• Kontrakt med White + AG Arkitekter
apr 2011 – aug 2011	Upphandling Projektledning	• Kontrakt med HIFAB
aug 2011	Avrop Projektsäkerhet	• Kontrakt med Ekelöv
sep 2011 – jan 2012	Planering, byggnadsbestämning	• Programhandlingar datum 2012-01-09 • Kalkyl datum 2012-01-10

Planeringsaktiviteter 2012

Tid	Aktivitet	Resultat
jan 2012	Avrop Tekniska konsulter	• Kontrakt med WSP
jan 2012	Tjänstemannaberedning	• Förslag reviderat inriktningsbeslut
feb 2012 – maj 2012	Politisk beredning	• Reviderat inriktningsbeslut Fastighetsnämnden • Godkännande Kommunfullmäktige
feb 2012 – maj 2012	Planering, programbestämning	• Programhandling • Kalkyl • Förfrågningsunderlag totalentreprenad • Underlag för genomförandebeslut
mar 2012 – apr 2012	Plansamråd	
jun 2012	Förhandling intressenter (hyresgäster)	• Startavtal mellan hyresgäster och fastighetskontoret
aug 2012 – sep 2012	Granskning detaljplan (tidigare kallat planutställning)	
okt 2012	Tjänstemannaberedning	• Förslag genomförandebeslut
nov 2012	Politisk beredning	• Genomförandebeslut Fastighetsnämnden
jan 2013	Politisk beredning	• Genomförandebeslut samt antagande av detaljplan Kommunfullmäktige

Genomförandeaktiviteter 2013 - 2016

Tid	Aktivitet	Resultat
aug 2012 - feb 2013	Upphandling totalentreprenad	• Kontrakt med TE
mar 2013	Byggstart	
mar 2013 – mar 2016	Byggnation	
aug 2015	Första inflyttning	

Revidering av bedömning av byggrätt

Byggrätten bedöms nu till 38 500 m² LOA eller 50 500 m² BTA enligt programhandling version 2012-01-09. Byggrätten på vald fastighet bedömdes i det kontorsgemensamma tjänsteutlåtandet 2010-07-01 till mellan 30 000 m² LOA och 45 000 m² LOA. En normal osäkerhet i det då tidiga projektskedet. Nu gällande bedömning av byggrätt är framtagen i samråd med tjänstemän på stadsbyggnadskontoret. Vilka noterar att fram till att detaljplanen vunnit laga kraft så kommer byggrättens storlek vara osäker.

En större byggrätt kontor för Fastighetsnämnden medför ökade externa hyresintäkter, vilket påverkar stadens och nämndens resultat i positiv riktning. Att maximera byggrätten på platsen ger även en välutnyttjad marktillgång.

Revidering av projekt- och förvaltningsekonomi**Investeringsbedömning**

Fastighetsnämndens totala investering (samtliga planerings-, bygg- och markkostnader) bedöms nu till ca 1 670 mnkr varav 200 mnkr som avser investering för marken. Detta utifrån bedömd byggrätt om 38 500 m² LOA enligt programhandling version 2012-01-09. Investeringsbedömningen i utlåtandet 2010-07-01 var 1 270 mnkr som kalkylerades utifrån en byggrätt om 30 000 m² LOA.

Investeringskostnad för Samverkanscentral med tekniklokaler samt tillhörande kontor, brandstation inklusive markkostnad uppgår till ca 920 mnkr och investering om ca 740 mnkr för tillkommande byggrätter kontor. Investering för ca 180 garageplatser är fördelade i totala investeringen. Investeringsbedömningen är kalkylerad utifrån programhandling version 2012-01-09.

Investeringsanalys Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens investering täcks genom stadsinterna och stadsexterna hyresintäkter. Hyresnivå för SSBF samt för vissa hyresgästers operativa och gemensamma ytor är utifrån principen självkostnadshyra. För övriga hyresgästers ytor sätts hyresnivå utifrån principen marknadshyra eller självkostnad om den är högre än marknadshyran p.g.a. särskild hyresgästanpassningar.

Bedömd intäkt är nu ca 81 mnkr, jämfört med bedömning 2010-07-01 om ca 65 mnkr. Ökningen bedöms bestå i huvudsak av stadsexterna hyresintäkter från ökade byggrätter för kontor om ca 7 600 m² LOA.

En ökad byggrätt kontor bedöms inte medföra någon förändring av lokalkostnader i Samverkanscentralen för Storstockholms Brandförsvär, SOS Alarm AB eller Trafik Stockholm mot 2010-07-01 redovisade bedömningar.

Enligt stadens kalkylmodell för investeringsanalys vid en investering om ca 1 670 mnkr med hyresintäkter om ca 81 mnkr så är nettonuvärdet nu ca 800 mnkr vid en diskonteringsränta på 5% och vidare är projektavkastningen ca 12,7 % (investeringsanalys A2). Detta är ekonomiskt hållbart ur stadens investeringsperspektiv. Motsvarande investeringsanalys 2010-07-01 gav nettonuvärdet om ca 630 mnkr och projektavkastningen ca 14% (investeringsanalys A1).

Bilaga 11:4

Investeringsanalysen baseras på följande antaganden

- Vakansgrad 10 %
- Inflation: 2 %
- Kalkylränta: 5 %
- Ränta på investering: 2,87 %
- Avskrivningstid: 33 år
- Driftskostnader som ej kan vidaredebiteras (vid nybyggnation) ca 185 kr/m² LOA år
- Driftskostnadsökning/år utöver inflation: 1 %

Ett reviderat inriktningsbeslut (A2) påverkar fastighetsnämndens resultat, relativt bedömning 2010-07-01 (A1), enligt nedan tabell:

År mnkr	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Investeringsanalys A1 2010-07-01	+32,5	-4,1	-8,1	-5,9	-3,9	-1,7	+0,5	+5,7	+4,9	+7,1
Investeringsanalys A2 2012-01-18	0	+40,7	-8,8	-14,1	-11,3	-8,5	-5,6	-2,7	+0,2	+3,1

Fastighetskontorets planeringskostnader för fastighetsutvecklingen bedöms nu omfatta investeringsutgifter om 57 mnkr fram till genomförandebeslut. Bedömningen 2010-07-01 var 25 mnkr. Den bedömningen förutsatte en annan tidsplan, att intressenterna i samverkanscentralen utvecklade byggnadsprogrammet för sina gemensamma lokaler utan inblandning av fastighetskontoret, att lokalerna inte skulle klassas som skyddsobjekt samt att lokalerna inte skulle miljöcertifieras i enlighet med BREEAM.

Detta medför dock inte att projektet nettonuvärde eller projektavkastning försämras. Det medför dock en ökad ekonomisk risk. Om projekt Samverkanscentralen inte genomförs så kommer nedlagda planeringskostnader att belasta Fastighetsnämndens resultat.

Fastighetskontorets investeringskostnader bedöms nu fördelas relativt bedömningen 2010-07-01 enligt nedan:

	mnkr	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Investeringsanalys A1 2010-07-01 ca 1 270 mnkr ca 30 000 m ² BTA	Planering	8	17					
	Genomförande			265	425	355		
	Marktransaktion					200		
Investeringsanalys A2 2012-01-18 ca 1 670 mnkr ca 38 500 m ² BTA	Planering	4 ¹	12 ²	41				
	Genomförande				400	400	400	213
	Marktransaktion							200

¹ ca utfall mnkr 2010

² ca utfall mnkr 2011

Investeringsanalys Staden

Fastighetskontoret har tillsammans med stadsledningskontoret använt stadens kalkylmodell för tre alternativa investeringsanalyser B1, B2 och C

- Syftet med investeringsanalys B1 och B2 är att ekonomiskt pröva hur Fastighetsnämndens investering påverkar stadens resultat. Investeringsanalys B1 visar på ett positivt nettonuvärde för staden på ca 150 mnkr då staden utnyttjar 30 000 m² LOA byggrätt och investeringsanalys B2 ett positivt nettonuvärde på ca 250 mnkr då staden utnyttjar 38 500 m² LOA byggrätt.
- Syftet med investeringsanalys C är att ekonomiskt pröva hur minskad investeringsvolym påverkar stadens resultat. Investeringsanalys C som endast omfattar investering i en samverkanscentral med tillhörande kontor och brandstation som motsvarar 19 100 m² LOA ger ett negativt nettonuvärde på investeringen för staden på ca -100 mnkr.

En jämförelse mellan ovan två analyser visar att genom att utnyttja byggrätten, för att skapa stadsexterna hyresintäkter, medför en positiv resultatpåverkan för staden som helhet, likväl som för fastighetsnämnden själv. Dessutom då bedömd markkostnad på 200 mnkr är densamma oavsett utnyttjad byggrätt så minskar markkostnadens, liksom övriga fasta kostnaders, påverkan på resultatet ju mer intäkter som kan skapas, genom exempelvis mer uthyrningsbar yta (LOA).

En viktig effekt av en investering enligt analys B1 och B2 är också att de tillkommande kontorsytorna i framtiden kan användas för en eventuell expansion av tillkommande parter i samverkansprojektet.

Ovan analyser visar även att det ger en ekonomiskt positivt resultatpåverkan på staden som helhet att omlokalisera Storstockholms Brandförsvär verksamheter från Johannes Mindre 10 (Johannes Brandstation förutom Citystyrkan) och Kartagos Backe 3 (Kungsholmens Brandstation) till eller vid Samverkanscentralen. Detta då flytten möjliggör en uthyrning av de befintliga lokalerna på marknadsmässiga villkor.

Analyserna B1, B2 och C utgår från fastighetskontorets analys A1 och A2 med nedan justeringar eller ingångsvärden

- Stadsinterna hyror har exkluderats
- Trafik Stockholm ägs till 75 % av Vägverket och till 25 % av Stockholm stad. Kalkylen baseras därmed på antagandet att 75 % av hyresintäkten är extern intäkt och 25 % är en intern kostnad
- Storstockholms brandförsvär är ett kommunalförbund där tio kommuner samarbetar. Kalkylen baseras på antagandet att 30 % av hyresintäkten är extern intäkt och att 70 % är en intern kostnad
- Nya stadsexterna intäkter har tagits med från fastigheterna Johannes Mindre 10 och Kartagos Backe 3 efter total renovering. Bedömd renoveringskostnad är 20 000 kr/m²/LOA
- Vakansen har i C justerats ned så att den ska motsvara nivån i fastighetsnämndens investeringsanalys med 10 % vakansgrad
- Ränta på investering: 2,87 %
- Inflation: 2 %
- Kalkylränta: 5 %
- Avskrivningstid: 33 år
- Driftskostnader som ej kan vidaredebiteras bedöms till ca 185 kr/m² LOA år för nyproducerade ytor samt ca 250 kr/m² LOA år för renoverade ytor
- Driftskostnadsökning/år utöver inflation: 1 %

Risikanalyt

Fastighetskontoret har upprättat en riskanalys i enligt med stadens projektstyrningsmodell. Huvudsakliga risker för fastighetsprojektet framgång finns inom framgången av verksamhetsprojektet samt inom detaljplanarbetet. I nuläget bedömer fastighetskontoret att verksamhetsprojektet drivs framgångsrikt och går mot uppsatta mål däribland samlokalisering. Fastighetskontoret arbetar aktivt tillsammans med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret för att minska planriskerna.

Miljökonsekvenser

Revideringen av inriktningsbeslutet medför inga negativa miljökonsekvenser. Programhandling version 2012-01-09 påvisar på flera positiva miljökonsekvenser vid ett genomförande av projektet. Exempelvis så kommer ianspråktagen markyta att gå från parkeringsplats till miljöbyggnad med konsekvensen att grönytan på tomten kommer att öka. Byggnaden uppförs i ett väl utbyggt kollektivtrafikläge och byggnaden kommer att ha gått om cykelparkeringar och duschmöjligheter. Garaget kommer vara förberett för smarta transportsystem. Byggnaden kommer uppföras ur ett energiperspektiv nära ett passivhus som möjligt.

Kommentarer

Marknadsanalys

Fastighetskontoret har gjort en utredning av marknadshyror för nyproduktion i området längsmed Lindhagensgatan och bedömer utifrån denna att marknadshyran är ca 2 200 kr/m² för kontor i standardutförande. Motsvarande marknadshyra för äldre fastigheter bedöms vara ca 1 700 kr/m².

I takt med områdets utveckling och den positiva inflyttningen av nya hyresgäster förväntas hyresläget för moderna kontorslokaler stiga mer i området relativt övriga innerstaden.

Läget bedöms som en strategisk lokalisering för samverkansfunktioner som knutpunkt mitt i regionen utefter E4/E20. Åtkomsten till Samverkanscentralen bedöms vara mycket bra för möten mellan alla regionens olika aktörer inom trygghets-, räddnings-, säkerhets och transporttjänster, vilket skapar bra förutsättningar för nya samarbetsformer och förbundsbyggnader. Valt etableringsläge på Kungsholmen bedöms även öka attraktionskraften för de etablerade myndigheterna som arbetsgivare.

Nordvästra Kungsholmen är ett av stadens stadsutvecklingsområden, som omfattar Marieberg, Lindhagen och Hornsberg. Området bedöms vara färdigutvecklat till 2017 och uppskattas då ha fått omkring 20 000 nya invånare och ca 15 000 arbetsplatser. I området planeras det även för hotell, kommersiellt centrum och Sveriges största privata sjukhus.

Flera svenska företag har de senaste åren valt att omlokalisera sina verksamheter till nyproducerade lokaler i nordvästra Kungsholmen och i synnerhet längs Lindhagensgatan. Bland dessa kan Arla, Skandia och mobiloperatören 3 nämnas. Även Lantbrukarnas riksförbund, Fazer, Biovitrum, SL, Securitas, Electrolux och Husqvarna har sina huvudkontor i närområdet. I området finns SATS, Pressbyrå, bank samt det nya närcentrumet Lindhagen med ICA Maxi och Systembolaget som största kunder.

Området har bra kommunikationer. Buss 49 och 56 trafikerar området. Tunnelbanans blå linje (station Stadshagen) ligger inom ca 2 minuter gångavstånd och tunnelbanans gröna linje (station Kristineberg) inom ca 10 minuters gångavstånd. Blivande spårvägstrafik kan komma att gå längs Lindhagensgatan. Platsen utgör ett strategiskt läge med direkt anslutning till Essingeleden och närhet till Bromma flygplats.

Stadsexterna intäkter

Nedan tabeller visar beräkningarna av de stadsexterna intäkterna.

Beräkning stadsexterna intäkter - SSBF				
Hyresnivå (kr/år)	Nuläge		Framtida läge	
	3 600 000		22 600 000	
Stadsextern intäkt	70%	30%	70%	30%
	(intern hyresintäkt)	(extern hyresintäkt)	(intern hyresintäkt)	(extern hyresintäkt)
	Inget tillskott	1 080 000	Inget tillskott	6 780 000
Intäktsförändring från SSBF*	5 700 000			

* Intäktsförändring, beräknas enligt följande: 6 780 000 – 1 080 000 = 5 700 000

Beräkning stadsexterna intäkter – Trafik Stockholm				
Hyresnivå (kr/år):	Nuläge		Framtida läge	
	3 100 000		6 300 000	
Stadsextern intäkt:	25%	75%	25%	75%
	(intern hyresintäkt)	(extern hyresintäkt)	(intern hyresintäkt)	(extern hyresintäkt)
	Inget tillskott	2 325 000	Inget tillskott	4 725 000
Intäktsför. från Trafik Stockholm*:	2 400 000			

* Intäktsförändring, beräknas enligt följande: 4 725 000 – 2 325 000 = 2 400 000

Beräkning stadsexterna intäkter Johannes Mindre 10 (Johannes brandstation)	
Bokförda värden, per 2009-12-31	
Totalt bokfört värde (kr)	102 400 000
- varav bergrummet (kr)	80 500 000
- varav ytor för citystyrkan (kr)	10 000 000
- varav kvarlämnade kontorsytor (kr)	10 000 000
Bedömd intäkt efter nyinvestering (kr/m2 LOA år)*	2 600
Driftkostnad (kr/m2 LOA år)	- 250
Driftnetto (kr/m2 LOA år)	2 350
Kapitalkostnad ** (kr/m2 LOA år)	-1 484
Betalnetto*** (kr/m2 LOA år)	866
Renoverade ytor (m2 LOA)	5 500
Betalnetto (kr/år)	4 760 000

* Bedömd nyinvestering 20 000 kr/m2 LOA

** Kapitalkostnad beräknas enl. följande: $-(20\,000 \cdot 2,87\% + 20\,000/33) - (10\,000\,000 \cdot 2,87\% + 10\,000\,000/33)/5\,500 = -1\,484$ kr/m2 LOA år

*** Betalnetto avser driftkostnad – kapitalkostnad. Betalnettot indexuppräknas inte i kalkylen.

Bilaga 11:8

Beräkning stadsexterna intäkter Kartagos Backe 3 (Kungsholmens brandstation)	
Bokförda värden, per 2009-12-31	7 500 000
Bedömd intäkt efter nyinvestering (kr/m2 LOA år)*	2 400
Driftkostnad (kr/m2 LOA år)	- 250
Driftnetto (kr/m2 LOA år)	2 150
Kapitalkostnad **(kr/m2 LOA år)	-1 585
Betalnetto*** (kr/m2 LOA år)	564
Renoverade ytor (m2 LOA)	1 800
Betalnetto (kr/år)	1 020 000
* Bedömd nyinvestering 20 000 kr/m2 LOA	
** Kapitalkostnad beräknas enligt följande: $-(20\,000 \cdot 2,87\% + 20\,000/33) - (7\,500\,000 \cdot 2,87\% + 7\,500\,000/33) / 1\,800 = -1\,585$ kr/m2 LOA år	
*** Betalnetto avser driftskostnad – kapitalkostnad. Betalnettot indexuppräknas inte i kalkylen.	

Slutsatser

En större byggrätt för Fastighetsnämnden medför ökade externa hyresintäkter, vilket påverkar stadens och nämndens resultat i positiv riktning. Att maximera byggrätten på platsen ger även en välutnyttjad marktillgång i ett eftertraktat innerstadsläge.

Sammanställning investeringsanalyser:

Investeringsanalys	A1	A2	B1	B2	C
Analysdatum	2010-07-01	2012-01-18	2010-07-01	2012-01-18	2010-07-01
Byggrätt m ² LOA	30 000	38 500	30 000	38 500	19 100
Finansieringsränta %	2,87	2,87	2,87	2,87	2,87
Kalkylränta %	5	5	5	5	5
Investering mnkr	1 270	1 670	1 270	1 670	920
Hyresintäkter mnkr/år	65	81	51	67	30
Nettonuvärde mnkr	630	800	150	250	- 100
Projektavkastning %	14	12,7	7,4	7,7	2,4

Den förskjutna tidsplanen samt ändrade planeringsförutsättningar medför att planeringskostnaderna fram till genomförandebeslut behöver revideras från 25 mnkr till 57 mnkr. Det medför inte att projektet nettonuvärde eller projektavkastning försämras. Det medför dock en ökad ekonomisk risk. Om projekt Samverkanscentralen inte genomförs så kommer nedlagda planeringskostnader att belasta Fastighetsnämndens resultat.